

РІЧНИЙ ЗВІТ 2020

Передмова

Комісія традиційно працювала над розвитком ринків капіталу та впровадженням необхідних реформ. У 2020 році було продовжено роботу щодо розвитку законодавства в сфері ринків капіталу та впровадження стандартів базових директив Європейського Союзу.

Важливою подією для Комісії та ринку в цілому стало голосування влітку 2020 року у Верховній Раді України за Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення залучення інвестицій та запровадження нових фінансових інструментів». Після його підписання Президентом України українська фінансова система почала новий етап свого функціонування, адже закон фундаментально змінює роботу товарних ринків та ринків капіталу, а також самої НКЦПФР.

Протягом 2020 року Комісія працювала над нормативною базою задля реалізації норм Закону щодо спрощення залучення інвестицій та запровадження нових фінансових інструментів. Були розроблені змінені до ліцензійних умов, умов видачі ліцензій професійним учасникам ринків капіталу, розроблені вимоги щодо фінансової звітності тощо.

Після прийняття закону про «спліт» Комісія у 2020 році розпочала предметний діалог про розбудову накопичувального рівня пенсійної системи та підготовки відповідного підґрунтя для цього разом з колегами з інших відомств. Спліт, а саме консолідація нагляду за суб'єктами пенсійної системи в одному регуляторі, є однією з трьох головних передумов її розбудови.

Також Комісія продовжує рухатись у напрямку трансформації самого регулятора та удосконалення моделі функціонування. Адже законодавчі зміни, які відбулись вимагають і змін у роботі самої НКЦПФР.

Серед пріоритетів на 2021 рік – розробка концепції і законодавчих змін для запровадження в Україні II рівня пенсійної системи та удосконалення законодавства щодо III рівня, продовження трансформації інфраструктури фінансового сектору, розбудова в Україні організованої торгівлі на товарних ринках

ЗМІСТ

ДІЯЛЬНІСТЬ КОМІСІЇ ТА РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ КАПІТАЛУ

Розвиток законодавства в сфері ринків капіталу та корпоративного управління.....	5
Розвиток нормотворчої діяльності про цінні папери, ринок капіталу та акціонерні товариства.....	9
Методологія корпоративного управління та корпоративних фінансів.....	11
Нагляд за станом корпоративного управління та корпоративними фінансами емітентів цінних паперів.....	13
Методологія регулювання діяльності професійних учасників на ринку капіталу.....	17
Ліцензування професійної діяльності на ринку цінних паперів та діяльності у системі накопичувального пенсійного забезпечення.....	24
Регулювання діяльності з надання інформаційних послуг на ринку капіталу.....	29
Об'єднання професійних учасників фондового ринку (ОПУ) та саморегулювнi організації професійних учасників фондового ринку (СРО).....	30
Пруденційний нагляд на ринку капіталу.....	32
Консолідований нагляд на ринку капіталу.....	38
Нагляд за діяльністю професійних учасників ринку капіталу.....	39
Фінансовий моніторинг.....	42
Контроль за професійною діяльністю на ринку капіталу.....	45
Правозастосування на ринку цінних паперів.....	47
Підготовка фахівців з питань ринку капіталу.....	53
Фінансова звітність та аудит на ринку капіталу.....	55
Внутрішній контроль.....	58
Міжнародна співпраця Комісії.....	59
Надання адміністративних послуг.....	67
Розвиток людських ресурсів.....	70
Фінансове забезпечення Комісії.....	81
Комунікаційна політика Комісії.....	84
Подання фінансової звітності на основі таксономії фінансової звітності.....	85
Розвиток інформаційних ресурсів.....	87

РИНОК КАПІТАЛУ У 2020 РОЦІ

Ринок капіталу у сучасних макроекономічних процесах на фоні макроекономічних показників в Україні.....	92
Ринок акцій.....	102
Ринок облігацій.....	111
Державні облігації України.....	111
Облігації підприємств.....	115
Ринок деривативів.....	122
Ринок колективних інвестицій.....	124
Основні показники депозитарної системи України.....	149
Моніторинг операцій за участю нерезидентів.....	154
Діяльність емітентів цінних паперів.....	157

ДІЯЛЬНІСТЬ КОМІСІЇ ТА РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ КАПІТАЛУ

Розвиток законодавства в сфері ринків капіталу та корпоративного управління

Одне з ключових завдань Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку – розвиток законодавства в сфері ринків капіталу та корпоративного управління. Адже без чіткої та актуальної законодавчої бази ефективна діяльність ринків неможлива, а завдання щодо становлення ліквідних, надійних та прозорих національних ринків капіталу значно ускладнюються. Найпріоритетнішими напрямками в цій сфері є здійснення заходів з метою виконання зобов'язань, взятих Україною відповідно до Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, а також заходів, направлених на сприяння залучення інвестицій та захист прав інвесторів.

19.06.2020 Верховною Радою України було прийнято у другому читанні та в цілому як Закон – проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення залучення інвестицій та запровадження нових фінансових інструментів» (реєстраційний номер у ВРУ 2284 від 17.10.2019).

16.08.2020 Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення залучення інвестицій та запровадження нових фінансових інструментів» від 19.06.2020 №738-IX (Закон №738) частково набув чинності. Зазначимо, що Законом №738 передбачено внесення змін до Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок» шляхом викладення його в новій редакції зі зміною назви цього Закону на Закон України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» та Закону України «Про товарну біржу» шляхом викладення його в новій редакції зі зміною назви цього Закону на Закон України «Про товарні біржі». Ці зміни набувають чинності з 1 липня 2021 року.

Законом №738 передбачено створення передумов для підвищення ефективності та функціональності ринків капіталу та організованих товарних

ринків в Україні, зокрема шляхом комплексного врегулювання питань функціонування ринків деривативних фінансових інструментів та законодавчого врегулювання питання інфраструктури організованих ринків, у тому числі товарних.

Зокрема, Законом №738 з метою запровадження на ринках капіталу України найкращих міжнародних правових норм і стандартів, передбачено імплементацію до національного законодавства України положень цілого ряду актів Європейського Союзу, які є системоутворюючими для ринків капіталу, зокрема, Директиви ЄС №2014/65/ЄС від 15.05.2014 про ринки фінансових інструментів (MiFID II), Регламенту ЄС №600/2014 від 15.05.2014 про ринки фінансових інструментів (MiFIR), Регламенту ЄС №648/2012 від 04.07.2014 про позабіржові похідні інструменти, центральних контрагентів і торгові репозиторії (EMIR) та інших актів Європейського Союзу.

Важливим є те, що Законом України №738 передбачається впровадження до вітчизняного законодавства положень щодо остаточності розрахунків та ліквідаційного нетінгу, які базуються на відповідному акті Європейського Союзу (Settlement Finality Directive) та Модельному законі про нетінг Міжнародної асоціації свопів і деривативів (ISDA). Зазначене дозволить створити в Україні правові умови для забезпечення виконання операцій з фінансовими інструментами у відповідності до міжнародних стандартів.

Крім того, Закон №738 передбачає розширення переліку фінансових інструментів шляхом:

- 1) запровадження нових видів цінних паперів – депозитних сертифікатів банку, інфраструктурних та зелених облігацій;
- 2) врегулювання питання функціонування ринків деривативних фінансових інструментів, а саме:
 - запровадження врегулювання питання емісії та обігу деривативних цінних паперів – опціонних сертифікатів, фондових варантів, кредитних нот, депозитарних розписок;
 - запровадження врегулювання питань укладення та виконання деривативних

контрактів – опціонів, свопів, ф'ючерсів та форвардів, кредитних дефолтних свопів, свопціонів, ф'ючерсів на своп, форвардів на своп, контрактів на різницю цін, контрактів на майбутню відсоткову ставку.

Також зазначеним Законом передбачені заходи захисту прав власників облігацій, зокрема, шляхом запровадження інституту зборів власників облігацій та колективного представника «облігаціонерів». Можливість використання таких механізмів передбачена для власників звичайних корпоративних облігацій, облігацій внутрішніх місцевих позик, а також з особливостями – для власників іпотечних облігацій та облігацій міжнародних фінансових організацій. Зазначені механізми дозволять підвищити довіру інвесторів до цих інструментів та сприятимуть розвитку ринку облігацій.

Відповідно до вимог європейського законодавства Законом України №738 врегулюється питання розбудови торговельної інфраструктури організованих ринків, яку представлено:

- на ринках капіталу – такими торговельними майданчиками, як регульований ринок, БТМ та ОТМ, на яких здійснюватиметься торгівля цінними паперами та інструментами грошового ринку, а також укладання деривативних контрактів;
- на товарних ринках – товарними біржами, на яких здійснюватиметься торгівля товарами.

Крім того, відповідно до вимог європейського законодавства Законом України №738 врегулюється питання розбудови посттрейдингової інфраструктури ринків капіталу, а саме передбачено:

- розбудову інфраструктури, необхідної для повноцінного функціонування ринку деривативних контрактів, зокрема, шляхом імплементації положень регламенту EMIR в частині створення торгового репозиторію;
- врегулювання діяльності центрального контрагенту відповідно до європейських стандартів;
- врегулювання професійної діяльності торговців цінними паперами, трансформуючи їх у повноцінні інвестиційні фірми з метою

розширення можливостей надання ними більш широкого спектру послуг.

Наразі триває розробка нормативно-правової бази для забезпечення реалізації норм Закону №738, що дозволить:

- сприяти ефективному розвитку ринків деривативних цінних паперів та деривативних контрактів;
- розбудувати торговельну інфраструктуру на основі уніфікованих підходів, що в свою чергу дозволить в майбутньому знизити ризики невиконання угод, отримати прозорі ціни на активи, які будуть допущені до торгів на ринках капіталу та організованих товарних ринках, та репрезентативні біржові цінові індикатори, а отже сприятиме покращенню управління цінними ризиками;
- забезпечити можливість надання учасниками ринків капіталу більш широкого спектру фінансових послуг;
- сприятиме підвищенню ефективності та надійності функціонування ринків капіталу, розвитку ринку корпоративних облігацій та створенню умов для забезпечення ефективного захисту прав власників облігацій;
- сприятиме збільшенню інвестиції в економіку України, зокрема через підвищення довіри внутрішніх та іноземних інвесторів внаслідок запровадження цивілізованих та уніфікованих правил на організованому ринку;
- забезпечити виконання вимог Угоди про асоціацію між Україною і Європейським Союзом в частині імплементації, зокрема, норм MiFID II, MiFIR, EMIR та Settlement Finality Directive.

Також у 2020 році Комісією здійснювались заходи щодо супроводження у Верховній Раді України законопроектів стосовно удосконалення законодавства про компанії та пенсійне забезпечення, зокрема:

- проєкт Закону України «Про акціонерні товариства» (реєстраційний номер у ВРУ 2493 від 25.11.2019).

Законопроект спрямований на удосконалення законодавства України у сфері корпоративного управління та діяльності товариств у відповідності до актів Європейського Союзу, зокрема:

- Директиви ЄС №2007/36/ЄС від 11.06.2007 про реалізацію окремих прав акціонерів у лістингових компаніях;
- Директиви ЄС №2017/1132/ЄС від 14.06.2017 стосовно деяких аспектів законодавства про компанії.

Також законопроект спрямований на підвищення позиції України у рейтингу Світового банку Doing Business за показником «Захист прав міноритарних інвесторів». Законопроект передбачає вдосконалення та подальшу гармонізацію законодавства про компанії, а саме:

- запровадження механізму проведення загальних зборів із застосуванням електронного голосування;
- приведення норм щодо представництва акціонерів у відповідність до законодавства Європейського Союзу;
- запровадження в акціонерних товариствах однорівневої структури управління товариством;
- врегулювання питання відповідальності посадових осіб акціонерного товариства;
- приведення норм щодо злиття, приєднання, виділу та поділу акціонерних товариств у відповідність до законодавства Європейського Союзу.

16.06.2020 Верховною Радою України зазначений законопроект було прийнято в першому читанні за основу;

- **проект Закону України «Про загальнообов'язкове накопичувальне пенсійне забезпечення» (реєстраційний номер у ВРУ 2683 від 27.12.2019).**

Законопроект передбачає визначення правових та організаційних засад запровадження в Україні загальнообов'язкового накопичувального пенсійного забезпечення з врахуванням вимог низки європейських актів, зокрема:

- Директиви ЄС №2016/2341/ЄС від 14.12.2016 щодо діяльності і нагляду за

інституціями недержавного пенсійного забезпечення (IORPs II);

- Директиви ЄС №2009/65/ЄС від 13.07.2009 щодо узгодження законів, підзаконних та адміністративних положень, які стосуються інститутів спільного інвестування у цінні папери, що обертаються (UCITS).

Запровадження повноцінного функціонування системи загальнообов'язкового накопичувального пенсійного забезпечення дасть можливість громадянам України отримувати після досягнення пенсійного віку додаткові пенсійні виплати за рахунок внесків до накопичувальної пенсійної системи. Це поступово призведе до підвищення рівня соціального захисту людей, а також дозволить залучити потужний внутрішній довгостроковий інвестиційний ресурс в національну економіку.

Зазначений законопроект 03.06.2020 було розглянуто Комітетом Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів та рекомендовано Верховній Раді України за результатами розгляду в першому читанні прийняти його за основу.

Крім того, у Верховній Раді України зареєстровано пакет законопроектів, які передбачають комплексне вдосконалення законодавства з метою розбудови ефективних механізмів протидії зловживанням на ринках капіталу та організованих товарних ринках, зокрема шляхом удосконалення системи нагляду за діяльністю учасників ринків капіталу та професійних учасників організованих товарних ринків у відповідності до найкращих світових стандартів, в тому числі шляхом забезпечення приведення повноважень вітчизняного регулятора зазначених ринків у відповідності до принципів IOSCO, а саме:

- проект Закону України «Про Національну комісію з цінних паперів та бірж» (реєстраційний номер у ВРУ 4684 від 01.02.2021);
- проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо діяльності Національної комісії з цінних паперів та бірж» (реєстраційний номер у ВРУ 4685 від 01.02.2021);

- проект Закону України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо діяльності Національної комісії з цінних паперів та бірж» (реєстраційний номер у ВРУ 4686 від 01.02.2021);

- проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяльності Національної комісії з цінних паперів та бірж» (реєстраційний номер у ВРУ 4687 від 01.02.2021).

Вказані законопроекти передбачають приведення законодавства України у відповідність до Принципів та цілей регулювання ринку цінних паперів Міжнародної організації комісій з цінних паперів (IOSCO), норм Регламенту ЄС № 596/2014 від 16.04.2014 про зловживання на ринку (MAR) та Директиви ЄС № 2014/57/ЄС від 16.04.2014 про кримінальні санкції щодо ринкових зловживань (MAD), а також положень інших актів Європейського Союзу, що передбачають запровадження санкцій за порушення законодавства у сфері ринків капіталу.

Прийняття зазначеного пакету законопроектів дозволить:

- виконати зобов'язання України, визначені Меморандумом між Україною та Міжнародним валютним фондом про економічну і фінансову політику в частині приведення повноважень, незалежності та інституційної спроможності Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку у відповідність до стандартів IOSCO;

- забезпечити приєднання України до Меморандуму IOSCO, зокрема через закріплення за регулятором достатніх повноважень, необхідних для забезпечення ним обміну інформацією та проведення розслідувань в рамках міжнародної співпраці;

- забезпечити розбудову ефективних механізмів протидії зловживанням на ринках капіталу та організованих товарних ринках у відповідності до європейських норм та найкращих міжнародних стандартів;

- забезпечити виконання Україною зобов'язань, передбачених Угодою про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, в частині імплементації

до національного законодавства України положень актів Європейського Союзу, що передбачають запровадження санкцій за порушення законодавства у сфері ринків капіталу.

Також пріоритетним залишається питання розробки законопроекту, направлено на імплементацію актів законодавства Європейського Союзу в сфері спільного інвестування.

З метою гармонізації законодавства України в сфері спільного інвестування у відповідності до вимог актів Європейського Союзу, зокрема Директив ЄС № 2009/65/ЄС від 13.07.2009 щодо узгодження законів, підзаконних та адміністративних положень, які стосуються інститутів спільного інвестування у цінні папери, що обертаються (UCITS) та №2011/61/ЄС від 08.06.2011 про менеджерів альтернативних інвестиційних фондів (AIFM), Регламенту ЄС № 345/2013 від 17.04.2013 про європейські фонди венчурного капіталу (VCF) та інших актів Європейського Союзу щодо діяльності інвестиційних фондів, за підтримки проекту Європейського Союзу FINREG «Посилення регулювання та нагляду за небанківським фінансовим ринком» здійснюється розробка законопроекту про інвестиційні фонди.

Зазначеним законопроектом передбачається запровадження законодавчого поля діяльності інвестиційних фондів в Україні, у відповідності до європейських правил, визначених UCITS, AIFM, VCF, дія якого розповсюджуватиметься на новостворені інвестиційні фонди, а також передбачатиме перехідний період та можливість трансформації діяльності існуючих інститутів спільного інвестування у інвестиційні фонди, у відповідності до європейських вимог.

Крім того, з метою забезпечення подальшого виконання вимог Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом у найближчих планах роботи Комісії є здійснення заходів щодо розробки пропозицій щодо подальшої імплементації до вітчизняного законодавства положень актів законодавства Європейського Союзу в сфері недержавного пенсійного забезпечення, сек'юритизації та депозитарної діяльності.

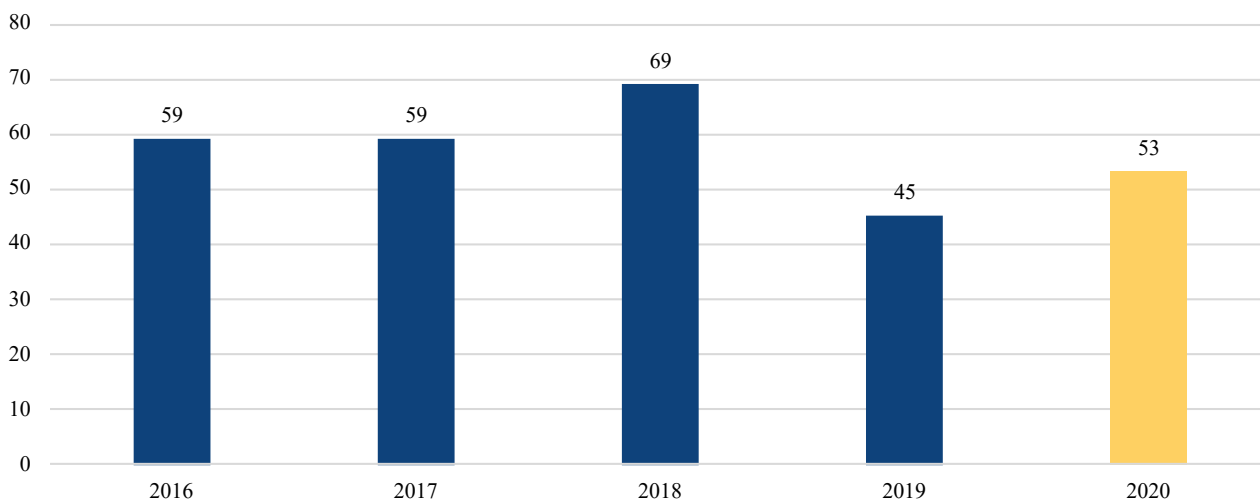
Розвиток нормотворчої діяльності про цінні папери, ринок капіталу та акціонерні товариства

Нормотворча діяльність Комісії є підґрунтям функціонування та розвитку інфраструктури фондового ринку України.

У 2020 році Комісією було опрацьовано 30 законодавчих актів, що надійшли до регулятора. З метою приведення у відповідність до діючого законодавства, Комісією здійснювався моніторинг та аналіз нормативно-правових актів.

Діаграма 1.1

Кількість затверджених та поданих на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України нормативно-правових актів Комісії

Протягом 2020 року Комісією разом з Національним банком України (НБУ) та Фондом гарантування вкладів фізичних осіб було затверджено 3 спільних нормативно-правових акта.

У 2020 році Комісією було підготовлено 53 висновки про проведення юридичної експертизи та 53 висновків про проведення гендерно-правової експертизи.

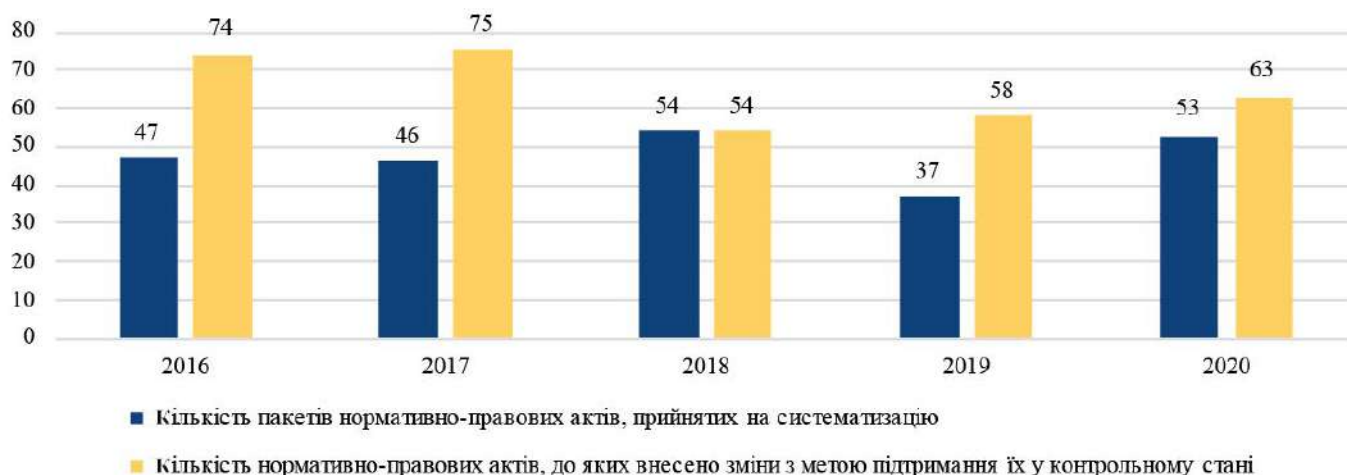
Комісією протягом 2020 року схвалено 87, доопрацьовано 19, затверджено 53 нормативно-правових акта.

У 2020 році Комісією було затверджено та подано на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України 53 нормативно-правових акта Комісії, з яких:

- 38 – вносять зміни до діючих нормативно-правових актів;
- 11 – регулюють нові правові відносини;
- 4 – щодо втрати чинності нормативно-правових актів.

Протягом 2020 року державну реєстрацію пройшло 53 нормативно-правових акти, які систематизовано відповідно до Положення про порядок здійснення систематизації нормативно-правових актів Комісії в Національній комісії з цінних паперів та фондового ринку, затвердженого наказом Голови Комісії від 24.10.2012 №988.

Діаграма 1.2 Систематизація нормативно-правових актів Комісії

Протягом 2020 року Міністерством юстиції України було здійснено 12 безвизних перевірок, під час яких порушень з боку Комісії законодавства про державну реєстрацію нормативно-правових актів працівниками Міністерства юстиції України, не виявлено.

У 2020 році регулятором було прийнято 872 рішення Комісії, які не є нормативно-правовими актами, а приймаються Комісією на виконання функцій визначених законодавством України, видано 205 наказів (з основної діяльності Комісії) та 8 розпоряджень Голови Комісії.

Комісією протягом 2020 року укладено меморандуми з НБУ, АРІФРУ, ТОВ «Ю-Контрол», Фондом державного майна України (ФДМУ) та угоду з Державною службою статистики України про співпрацю.

Методологія корпоративного управління та корпоративних фінансів

З метою врахування норм Закону України від 12.09.2019 №79-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення функцій із державного регулювання ринків фінансових послуг» (№79-IX) у 2020 році розроблено та затверджено ряд нормативно-правових актів Комісії.

Реалізацію норми підпункт «б» пункту 3 частини п'ятої статті 3 Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок» передбачену пунктом 1 частини 17 Закону №79-IX, якою виключено норми щодо «іпотечних сертифікатів» забезпечило прийняття:

- рішення Комісії від 31.03.2020 №153 «Про визнання таким, що втратило чинність, рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 21 березня 2006 року №187», зареєстроване у Міністерстві юстиції України 13 квітня 2020 року за №343/34626;
- рішення Комісії від 31.03.2020 №154 «Про визнання таким, що втратило чинність, рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 31 березня 2006 року № 208», зареєстроване у Міністерстві юстиції України 13 квітня 2020 року за №341/34624;
- рішення Комісії від 31.03.2020 №155 «Про визнання таким, що втратило чинність, рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 04 жовтня 2005 року №509», зареєстроване у Міністерстві юстиції України 13 квітня 2020 року за №342/34625.

Рішення Комісії від 23.07.2020 №393 «**Про затвердження Положення про порядок здійснення емісії сертифікатів фонду операцій з нерухомістю та їх обігу**», зареєстроване у Міністерстві юстиції України 14 вересня 2020 року за №885/35168.

Положення розроблено з метою врегулювання порядку здійснення емісії сертифікатів фонду операцій з нерухомістю. Відповідно до норм законодавства врегульовується порядок здійснення емісії, обігу сертифікатів ФОН, реєстрації випуску сертифікатів ФОН, реєстрації

випуску сертифікатів ФОН та затвердження проспекту сертифікатів ФОН, здійснення публічної пропозиції, затвердження змін та/або доповнень до проспекту сертифікатів ФОН, погодження змін до рішення про емісію сертифікатів ФОН, реєстрації звіту про результати емісії сертифікатів ФОН в Комісію, надання до Комісії звіту про результати викупу та скасування реєстрації випуску сертифікатів ФОН.

Рішення Комісії від 23.07.2020 №394 «**Про затвердження Змін до Положення про здійснення публічної пропозиції цінних паперів**», зареєстроване у Міністерстві юстиції України 14 вересня 2020 року за №886/35169.

Положення доповнено нормами щодо здійснення публічної пропозиції сертифікатів ФОН. Відповідно до норм законодавства врегульовано порядок здійснення публічної пропозиції сертифікатів фонду операцій з нерухомістю.

Відповідно до змін в законодавстві, внесених Законом України від 30.03.2020 №540-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)», а саме необхідності забезпечення можливості скликання та дистанційного проведення загальних зборів загальних зборів акціонерів, учасників корпоративного інвестиційного фонду, учасників товариств, які є емітентами цінних паперів, у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19), розроблено та затверджено наступні нормативно-правові акти Комісії:

- рішення Комісії від 21.05.2020 №263 «Про затвердження Тимчасового порядку скликання та дистанційного проведення загальних зборів учасників товариств, які є емітентами цінних паперів»;
- рішення Комісії від 16.04.2020 №196 «Про затвердження Тимчасового порядку скликання та дистанційного проведення загальних зборів акціонерів та загальних зборів учасників корпоративного інвестиційного фонду»;
- рішення Комісії від 20.10.2020 №632 «Про внесення змін до Тимчасового порядку скликання та дистанційного

проведення загальних зборів акціонерів та загальних зборів учасників корпоративного інвестиційного фонду»;

- рішення Комісії від 29.12.2020 №871 «Про внесення змін до Тимчасового порядку скликання та дистанційного проведення загальних зборів акціонерів та загальних зборів учасників корпоративного інвестиційного фонду та Тимчасового порядку скликання та дистанційного проведення загальних зборів учасників товариств, які є емітентами цінних паперів».

Зазначені нормативно-правові акти Комісії відповідно до норм Закону не підлягають реєстрації в Міністерстві юстиції України.

З метою удосконалення законодавства щодо допуск до обігу на території України цінних паперів іноземних емітентів протягом 2020 року департаментом розроблено Положення про допуск цінних паперів іноземних емітентів до обігу на території України, яке схвалене рішенням Комісії від 08.12.2020 №764 та оприлюднено у встановленому законодавством порядку на вебсайті Комісії. Затвердження та державна реєстрація в Міністерстві юстиції України проекту рішення запланована Планом роботи Комісії на 2021 рік.

Протягом 2020 року проводилась робота щодо доопрацювання проекту стандартів корпоративного управління в професійних учасниках ринків капіталу та організованих товарних ринків з урахуванням змін до законодавства відповідно до норм Закону №738.

У 2020 році відповідно до вимог Закону №79-ІХ розроблено та прийнято рішення Комісії від 25.06.2020 №333 «Про затвердження Змін до Положення щодо пруденційних нормативів професійної діяльності на фондовому ринку та вимог до системи управління ризиками», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 13.07.2020 за №652/34935, яким встановлено вимоги щодо дотримання обов'язкових пруденційних нормативів управителями фондів операцій з нерухомістю та фондів фінансування будівництва при здійсненні діяльності із залучення коштів установників управління

майном для фінансування об'єктів будівництва та/або здійснення операцій з нерухомістю, а також адміністраторами недержавних пенсійних фондів.

У 2020 році набрало чинності рішення Комісії від 14.11.2019 №694 «Про подання до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку інформації суб'єктом аудиторської діяльності, який надає послуги з обов'язкового аудиту фінансової звітності підприємству, що становить суспільний інтерес, нагляд за яким здійснює Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку», зареєстроване у Міністерстві юстиції України 11.03.2020 року.

Рішення Комісії №694 розроблене на виконання вимоги статті 36 Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» з метою запровадження механізму взаємодії Комісії із суб'єктами аудиторської діяльності, які проводять обов'язковий аудит фінансової звітності публічних акціонерних товариств та емітентів, цінні папери яких допущені до торгів на фондових біржах або щодо цінних паперів яких здійснено публічну пропозицію, та фінансових установ.

Зазначеним рішенням визначено форми подання до Комісії суб'єктом аудиторської діяльності, який надає послуги з обов'язкового аудиту фінансової звітності підприємству, що становить суспільний інтерес, а також юридичній особі, що має тісні зв'язки з таким підприємством, обов'язковий аудит фінансової звітності якого він також проводить, інформації про порушення законодавства з питань, що належать до компетенції Комісії, наявність суттєвої загрози або сумнівів щодо можливості підприємства продовжувати діяльність на безперервній основі та відмову від висловлення думки або надання негативної чи модифікованої думки.

Нагляд за станом корпоративного управління та корпоративними фінансами емітентів цінних паперів

Корпоративне управління є одним з ключових елементів і передумовою успішної діяльності акціонерного товариства. Мета ефективного корпоративного управління – досягнення оптимального балансу інтересів усіх сторін: акціонерів, менеджменту, клієнтів, постачальників, кредиторів, держави та суспільства. Корпоративне управління охоплює практично усі сфери діяльності акціонерного товариства – планування, внутрішній контроль, оцінка ефективності виробництва, розкриття інформації та багато іншого.

Рівень корпоративного управління є одним з ключових факторів, що обумовлює інвестиційний клімат в країні, впливає на ефективність діяльності товариств, визначає ступінь захищеності прав інвесторів та врахування інтересів інших зацікавлених осіб.

Передовий світовий досвід з корпоративного управління свідчить про необхідність існування в законодавстві країн процедур, за якими особі, яка набула певної, дуже значної частки акцій компанії, надається право вимагати від міноритарних акціонерів продажу незначної частки акцій в капіталі компанії, яка їм належить, за справедливою ціною.

Мета запровадження такого механізму — вдосконалення корпоративного управління акціонерним товариством.

Зокрема, механізм обов'язкового продажу акцій міноритарними акціонерами на вимогу акціонера – власника домінуючого контрольного пакету акцій товариства (squeeze out) обґрунтовується тим, що у суспільних інтересах вартість триваючого захисту прав міноритарних акціонерів стає непропорційною витратам та ризикам мажоритарного акціонера, коли меншість, що залишилася, скорочена до дуже низького рівня.

З метою запровадження передового світового досвіду та для забезпечення виконання Україною зобов'язань, взятих відповідно до Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, Верховною Радою України було прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення рівня корпоративного управління в акціонерних товариствах» від 23 березня 2017 року №1983-VIII, який запровадив процедуру squeeze out, відповідно до норм Директиви 2004/25/ЄС Європейського Парламенту та Ради щодо пропозицій про поглинання.

Станом на 31.12.2020 було проведено 350 процедур squeeze out. Найбільша концентрація процедур squeeze out в 2020 році спостерігалася у 1 кварталі 2020 року – 13 процедур.

Таблиця 1.1
Показники процедури squeeze out

Показник	Усього
Кількість міноритарних акціонерів, які отримали кошти за свої акції в рамках процедур squeeze out	35 418 акціонерів
Сума коштів, яка була виплачена міноритарним акціонерам в рамках процедур squeeze out	1032,23 млн грн
Кількість міноритарних акціонерів, які повинні отримати кошти за свої акції в рамках процедур squeeze out	522 781 акціонерів
Сума коштів, яка знаходиться на рахунках умовного зберігання (ескроу) і очікує виплати	403,57 млн грн
Сума коштів, яка перерахована загалом на рахунки ескроу відповідно до надісланих вимог	1619,56 млн грн

Порядок визначення ціни обов'язкового продажу акцій визначено частинами 5 та 6 статті 652 Закону України «Про акціонерні товариства» та пунктом 2 розділу II Закону №1983. Так, у більшості акціонерних товариств, у яких проводилися процедури squeeze out найвищою ціну, визначеною як ціна обов'язкового продажу акцій була ринкова вартість визначена суб'єктом оціночної діяльності (301 процедура squeeze out).

Відповідно до пункту 321 Закону України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні» Комісія має право, зокрема, здійснювати контроль за виконанням учасниками ринку вимог, встановлених Законом України «Про акціонерні товариства», щодо: придбання акцій товариства за наслідками придбання контрольного пакета акцій та значного контрольного пакета акцій; обов'язкового продажу акцій акціонерами на вимогу особи (осіб, що діють спільно) - власника домінуючого контрольного пакета акцій; обов'язкового придбання акцій особою (особами, що діють спільно) - власником домінуючого контрольного пакета акцій на вимогу акціонерів.

Статтею 24 Закону України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні», який визначає правові засади здійснення оцінки майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні, її державного та громадського регулювання,

забезпечення створення системи незалежної оцінки майна з метою захисту законних інтересів держави та інших суб'єктів правовідносин у питаннях оцінки майна, майнових прав та використання її результатів, встановлено, що органом державної влади, який здійснює державне регулювання оціночної діяльності в Україні, є ФДМУ.

Комісією на постійній основі направляються для здійснення рецензування завірені копію звітів про незалежну оцінку ринкової вартості однієї простої акції акціонерних товариств.

ФДМУ забезпечив рецензування 98 звітів про оцінку простої іменної акції, відповідно до яких:

- 46 звітів класифікуються за ознакою абзацу 3 пункту 67 Національного стандарту №1, як такі, що у цілому відповідають вимогам нормативно-правових актів з оцінки майна, але мають незначні недоліки, що не вплинули на достовірність оцінки;
- 15 звітів – за ознакою абзацу 4 пункту 67 Національного стандарту №1, як такі, що не повною мірою відповідають вимогам нормативно-правових актів з оцінки майна і мають значні недоліки, що вплинули на достовірність оцінки, але можуть використовуватися з метою визначеною у звіті, після виправлення зазначених недоліків;
- 37 звітів – за ознакою абзацу 5 пункту 67 Національного стандарту №1, як такі, що не відповідають вимогам нормативно-правових актів з оцінки майна, є неякісними та непрофесійними і не можуть бути використаними.

Для формування та забезпечення реалізації єдиної державної політики щодо розвитку та функціонування ринку цінних паперів в Україні, сприяння адаптації національного ринку цінних паперів до міжнародних стандартів Комісія в 2020 році продовжувала формування відповідної нормативно-правової бази та інформаційних електронних масивів даних.

Нормативними документами Комісії визначено порядок, обсяг та строки розкриття регульованої інформації емітентами цінних паперів.

Так, у 2020 році Комісією опрацьовано 11 400 інформацій, з них:

- 3498 річної інформації;
- 7034 особливої інформації;
- 348 проміжної інформації;
- 332 повідомлення про проведення загальних зборів;
- 22 календарних плани;
- 166 повідомлень про розкриття структури власності.

Постійна комунікація з інвесторами та вчасне реагування на їх звернення – одне з головних завдань регулятора. У 2020 році Комісією опрацьовано:

- 889 письмових звернень від фізичних та юридичних осіб, в тому числі 28 адвокатських запитів та 33 запитів на публічну інформацію;
- на гарячу телефонну лінію Комісії звернулось 149 осіб;
- на урядову «гарячу лінію» надійшло 134 звернень;
- надано 157 листів роз'яснень вимог чинного законодавства;
- 190 листів від особи (осіб, що діють спільно), яка має намір придбати акції, що з урахуванням кількості акцій, які належать їй та її афілійованим особам, за наслідками такого придбання становитимуть 10 і більше відсотків голосуючих акцій товариства відповідно до статті 64 Закону України «Про акціонерні товариства»;
- 41 повідомлення про набуття або відчуження значного пакета акцій публічного акціонерного товариства відповідно до статті 641 Закону України «Про акціонерні товариства»;
- 59 повідомлень від особи (осіб, що діють спільно) про укладення нею договору, за наслідками виконання якого вона з урахуванням кількості акцій, які належать їй та її афілійованим особам, стане (прямо або

опосередковано) власником контрольного пакета акцій приватного акціонерного товариства відповідно до статті 65 Закону України «Про акціонерні товариства»;

- 58 повідомлень від особи (осіб, що діють спільно), яка внаслідок придбання акцій приватного акціонерного товариства з урахуванням кількості акцій, які належать їй та її афілійованим особам, стала (прямо або опосередковано) власником контрольного пакета акцій приватного акціонерного товариства про набуття нею такого пакету відповідно до статті 65 Закону України «Про акціонерні товариства»;

- 36 публічних безвідкличних пропозицій відповідно до статті 65 Закону України «Про акціонерні товариства»;

- 2 повідомлення від особи (осіб, що діють спільно) про укладення нею договору, за наслідками виконання якого вона з урахуванням кількості акцій, які належать їй та її афілійованим особам, стане (прямо або опосередковано) власником контрольного пакета акцій або значного контрольного пакета акцій публічного акціонерного товариства відповідно до статті 651 Закону України «Про акціонерні товариства»;

- 1 повідомлення від особи (осіб, що діють спільно), яка внаслідок придбання акцій приватного акціонерного товариства з урахуванням кількості акцій, які належать їй та її афілійованим особам, стала (прямо або опосередковано) власником контрольного пакета акцій або значного контрольного пакета акцій публічного акціонерного товариства про набуття нею такого пакету відповідно до статті 651 Закону України «Про акціонерні товариства»;

- 73 повідомлення від особи (осіб, що діють спільно) про укладення нею договору, за наслідками виконання якого вона з урахуванням кількості акцій, які належать їй та її афілійованим особам, стане (прямо або опосередковано) власником домінуючого контрольного пакета акцій відповідно до статті 652 Закону України «Про акціонерні товариства» та/або повідомлень про намір скористатися правами, передбаченими статтею 652 Закону України «Про акціонерні товариства»;

- 58 публічних безвідкличних вимог 652 відповідно до статті 652 Закону України «Про акціонерні товариства».
- прийнято 4 рішення Комісії Щодо зупинення внесення змін до системи депозитарного обліку цінних паперів у відношенні 5 товариств;
- прийнято 1 рішення Комісії Щодо відновлення внесення змін до системи депозитарного обліку цінних паперів у відношенні 1 товариства;
- прийнято 6 рішень Комісії Щодо виключення з переліку товариств, яким зупинено внесення змін до системи депозитарного обліку цінних паперів;
- прийнято 12 рішень Комісії про заборону торгівлі цінними паперами у відношенні 414 товариств;

- прийнято 3 рішення Комісії Щодо виключення з переліку товариств, яким заборонено торгівлю цінними паперами у відношенні 3 товариств;
- прийнято 30 рішень Комісії Щодо надання дозволу на проведення вичерпного переліку операцій в системі депозитарного обліку цінних паперів щодо цінних паперів у відношенні 43 товариств;
- прийнято 16 рішень Комісії Про включення до списку емітентів, що мають ознаки фіктивності;
- прийнято 16 рішень Комісії Про зупинення обігу цінних паперів емітента, включеного до списку емітентів, що мають ознаки фіктивності;
- прийнято 6 рішень Комісії Про виключення зі списку емітентів, що мають ознаки фіктивності.

Методологія регулювання діяльності професійних учасників на ринку капіталу

Комісією у 2020 році здійснено роботу щодо супроводження та забезпечення державної реєстрації в Міністерстві юстиції України нормативно-правових актів, розроблених та прийнятих у 2019 році, а саме:

Рішення Комісії від 31.10.2019 №637 «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку (щодо реєстраційних процедур інститутів спільного інвестування)», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 02.01.2020 за №8/34291, розроблено з метою приведення нормативно-правових актів Комісії до вимог Закону України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні, Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність». Рішенням виключена норма публікації компаніями з управління активами відповідної інформації в офіційному друкованому виданні Комісії, забезпечена можливість отримання Центральним депозитарієм від Комісії копій відповідних документів існуючими каналами обміну електронними документами з Комісією, внесені зміни до таких нормативно-правових актів Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку:

- Положення про реєстрацію регламенту інститутів спільного інвестування та ведення Єдиного державного реєстру інститутів спільного інвестування, затвердженого рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 18.06.2013 №1047, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 17.07.2013 за №1198/23730;
- Положення про порядок реєстрації проспекту емісії та випуску інвестиційних сертифікатів пайового інвестиційного фонду, затвердженого рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 20.06.2013 № 1103, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 16.07.2013 за №1188/23720;
- Положення про порядок реєстрації проспекту емісії та випуску акцій корпоративного інвестиційного фонду,

затвердженого рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 20.06.2013 №1104, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 16.07.2013 за №1187/23719.

Рішення Комісії від 05.11.2019 №671 «Про внесення змін до Положення щодо організації діяльності банків та їх відокремлених підрозділів при здійсненні ними професійної діяльності на фондовому ринку», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 10.01.2020 за №29/34312, розроблено відповідно до пункту 13 статті 8 Закону України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні» з метою удосконалення вимог щодо організації діяльності банків та їх відокремлених підрозділів при провадженні ними професійної діяльності на фондовому ринку (ринку цінних паперів). Рішення надає можливість суміщення роботи спеціалістів профільних структурних підрозділів банку (його відокремлених підрозділів), які здійснюють окремі види професійної діяльності на фондовому ринку, з роботою в інших структурних підрозділах банку (його відокремлених підрозділах), які проводять інші види діяльності, а також дозволяє дотримуватись норм Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» у частині проведення професійним учасником ідентифікації та верифікації клієнтів.

Рішення Комісії від 14.11.2019 №689 «Про внесення змін до нормативно-правових актів про порядок звітування Центральним депозитарієм цінних паперів та депозитарними установами до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 03.01.2020 за №13/34296, розроблено з метою удосконалення порядку звітування Центральним депозитарієм цінних паперів та депозитарними установами з урахуванням змін у законодавстві.

Рішення Комісії від 14.11.2019 №690 «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку щодо провадження та припинення діяльності на фондовому ринку», зареєстроване

в Міністерстві юстиції України 22.01.2020 за № 65/34348, розроблено з метою приведення нормативно-правових актів Комісії до вимог Закону України від 15.05.2018 №2418-VIII «Про внесення змін до деяких законів України щодо сприяння залученню іноземних інвестицій» (далі - Закон № 2418-VIII), та яким вирішено низку питань взаємодії депозитарної установи, що припиняє провадження професійної діяльності на фондовому ринку, з номінальним утримувачем.

У 2020 році здійснено розробку, забезпечено затвердження Комісією, супроводження та державну реєстрацію в Міністерстві юстиції України таких нормативно-правових актів:

Рішення Комісії від 25.02.2020 №77 «Про внесення змін до Положення порядок визначення вартості чистих активів інститутів спільного інвестування», зареєстроване у Міністерстві юстиції України 13.05.2020 за №435/34718, розроблено у зв'язку з необхідністю внесення змін до Положення про порядок визначення вартості чистих активів інститутів спільного інвестування, затвердженого рішенням Комісії від 30.07.2013 №1336, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 21.08.2013 за №1444/23976 (зі змінами), в частині встановлення переліку ознак, що свідчать про зменшення корисності активу. Таким чином, усунуто проблему щодо цінних паперів, що знаходяться в активах КУА і є непереоціненими, тобто стосовно цих активів відбулися певні події, і обіг таких цінних паперів було зупинено/відновлено, тобто передбачено обов'язкове здійснення КУА переоцінки вартості певних активів у зв'язку із зміною справедливої вартості таких активів, а також встановлені строки такої переоцінки.

Рішення Комісії від 24.03.2020 №132 «Про внесення змін до рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 13 березня 2012 року № 394», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 28.05.2020 за №477/34760, розроблено відповідно до пункту 373 частини другої статті 7 Закону України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні» та на виконання пунктів 1565, 1664 Плану заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, затвердже-

ного постановою Кабінету Міністрів України від 25.10.2017 №1106. Відповідно до зазначеного рішення Комісії Порядок погодження набуття особою істотної участі у професійному учаснику фондового ринку або збільшення її таким чином, що зазначена особа буде прямо чи опосередковано володіти або контролювати 10, 25, 50 і 75 відсотків статутного капіталу такого учасника чи права голосу придбаних акцій (часток) в його органах управління, затверджений рішенням Комісії від 13.03.2012 № 394, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 26.04.2012 за №635/20948 (із змінами), викладено у новій редакції.

Рішення Комісії від 31.03.2020 №145 «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку щодо взаємодії учасників депозитарної системи України», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 05.05.2020 за №397/34680, розроблено з метою приведення нормативно-правових актів Комісії у відповідність до вимог Закону України від 20.09.2019 №122-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту прав споживачів фінансових послуг», яким внесено зміни, зокрема, до Закону №79-IX. Рішенням уточнені порядок та умови укладення договору про надання фінансових послуг, а також вимоги щодо розкриття фінансовою установою клієнтам визначеної законодавством інформації про умови та порядок діяльності такої фінансової установи, внесені зміни до таких нормативно-правових актів Комісії:

- Вимог до договору про обслуговування рахунку в цінних паперах, затверджених рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 06.08.2013 №1412, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 02.09.2013 за №1502/24034;
- Вимог до договору про обслуговування випусків цінних паперів між емітентом і Центральним депозитарієм, затверджених рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 06.08.2013 №1413, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 02.09.2013 за №1500/24032;
- Вимог до договору про надання послуг з обслуговування рахунку в 6 цінних паперах номінального утримувача, затверджених рішенням Національної комісії з цінних

паперів та фондового ринку від 13.12.2018 №866, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 22.02.2019 за №185/33156;

- Вимог до депозитарного договору між депозитарною установою і Центральним депозитарієм цінних паперів, затверджених рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 06.08.2013 №1410, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 30.08.2013 за №1498/24030;

- Вимог до договору про надання реєстру власників іменних цінних паперів, затверджених рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 15.08.2013 №1518, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 09.09.2013 за №1550/24082;

- Вимог до договору про проведення розрахунків у цінних паперах за результатами клірингу, затверджених рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 20.08.2013 №1524, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 11.09.2013 за №1566/24098;

- Вимог до договору про проведення грошових розрахунків за результатами клірингу, затверджених рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 20.08.2013 №1525, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 11.09.2013 за №1565/24097;

- Вимог до договору про обслуговування клірингової установи та договору про обслуговування Розрахункового центру, затверджених рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 20.08.2013 №1526, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 11.09.2013 за №1569/24101;

- Вимог до договору про кліринг та розрахунки за правочинами щодо цінних паперів (про надання клірингових послуг), затверджених рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 20.08.2013 №1527, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 11.09.2013 за №1570/24102.

Рішення Комісії від 31.03.2020 №146 «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку щодо взаємодії учасників депозитарної системи України», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 07.05.2020 за № 412/34695, розроблено з метою приведення нормативно-правових актів Комісії у відповідність до вимог Закону №2418-VIII. Рішенням уточнено дії професійних учасників депозитарної системи, номінальних утримувачів та депозитаріїв-кореспондентів при виплаті власникам цінних паперів дивідендів, а також уточнено дії професійних учасників ринку цінних паперів щодо направлення повідомлень через депозитарну систему України, та внесено зміни до таких нормативно-правових актів Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку:

- Порядку виплати акціонерним товариством дивідендів, затвердженого рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 12.04.2016 №391, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 27.4.2016 за №639/28769;

- Порядку направлення повідомлень акціонерам через депозитарну систему, затвердженого рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 07.03.2017 №148, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 28.03.2017 за №408/30276.

Рішення Комісії від 07.05.2020 №216 «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку щодо приведення до вимог законів України», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 21.05.2020 за №456/34739, розроблено з метою приведення нормативно-правових актів Комісії у відповідність до вимог Закону № 361-IX, Закон №79-IX. Рішенням, з метою приведення у відповідність до вимог законодавства в частині уточнення поняття «номінальний утримувач» та вилучення іпотечних сертифікатів з переліку видів цінних паперів, що використовуються у сфері господарювання, внесені зміни до таких нормативно-правових актів Комісії:

- Положення про порядок звітування депозитарними установами до Національної

комісії з цінних паперів та фондового ринку, затвердженого рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 11.06.2013 №992, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 05.07.2013 за №1126/23658;

- Положення про глобальний сертифікат та тимчасовий глобальний сертифікат, затвердженого рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 30.07.2013 №1332, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 20.08.2013 за №1434/23966;

- Вимог до договору про надання послуг з обслуговування рахунку в цінних паперах номінального утримувача, затверджених рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 13.12.2018 №866, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 22.02.2019 за №185/33156.

Рішення Комісії від 11.06.2020 №296 «Про затвердження змін до деяких нормативно-правових актів Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку з метою приведення до вимог законодавства», зареєстроване у Міністерстві юстиції України 30.07.2020 за №720/35003. 12.09.2019 Верховною Радою України було прийнято Закон №79-ІХ. У зв'язку з цим, виникла необхідність внесення змін до ряду діючих нормативно-правових актів Комісії, в тому числі, зокрема, до:

- Положення про об'єднання професійних учасників фондового ринку, затвердженого рішенням Комісії від 27.12.2012 №1925, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 25.01.2013 за №182/22714 (із змінами);

- Положення про порядок складання та подання інформації щодо діяльності саморегульованих організацій та об'єднань професійних учасників фондового ринку до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, затвердженого рішенням Комісії від 06.08.2013 №1407, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 28.08.2013 за №1481/24013 (із змінами).

Рішення Комісії від 25.06.2020 №318 «Про затвердження Змін до деяких нормативно-правових

актів Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку (щодо припинення інститутів спільного інвестування)», зареєстроване у Міністерстві юстиції України 07.08.2020 за №759/35042, розроблено відповідно до статей 39, 40, 46 та 47 Закону України «Про інститути спільного інвестування» у зв'язку з необхідністю приведення зокрема до Законів України від 23.03.2017 №1982-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо використання печаток юридичними особами та фізичними особами - підприємцями» та від 05.10.2017 №2164 - VIII «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»:

- Положення про порядок припинення корпоративного інвестиційного фонду, затвердженого рішенням Комісії від 19.11.2013 №2606, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 17.12.2013 за №2133/24665,

- Положення про порядок припинення пайового інвестиційного фонду, затвердженого рішенням Комісії від 19.11.2013 №2605, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 17.12.2013 за №2128/24660.

Вищезазначене рішення запроваджує механізм здійснення розрахунків з учасниками фонду до реалізації (розподілу)/погашення протягом строку ліквідації фонду цінних паперів, що входять до складу активів Фонду, та щодо яких в системі депозитарного обліку встановлено відповідні обмеження, за умови письмової згоди всіх учасників таких фондів на здійснення цих розрахунків. Також, рішенням передбачено здійснення ліквідаційною комісією всіх необхідних заходів, передбачених запровадженим механізмом проведення розрахунків з учасниками фонду.

Рішення Комісії від 25.06.2020 №319 «Про затвердження Положення про порядок атестації фахівців з питань фондового ринку», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 10.09.2020 за №868/35151, розроблено відповідно до пункту 17 статті 7 та пункту 13 статті 8 Закону України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні» та з метою удосконалення процедури проходження атестації осіб, які здійснюють або мають намір здійснювати дії, пов'язані з безпосереднім провадженням професійної діяльності на фондовому ринку.

Рішення Комісії від 09.07.2020 №346 «Про затвердження 10 Положення про порядок складання та подання адміністративних даних щодо діяльності управителів до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 07.08.2020 за №757/35040, розроблено відповідно до Закону №79-ІХ. Зазначене рішення визначає склад, строки та порядок подання до Комісії адміністративних даних фінансовими установами, які проваджують професійну діяльність на фондовому ринку – діяльність з управління майном для фінансування об'єктів будівництва та/або здійснення операцій з нерухомістю.

Рішення Комісії від 16.07.2020 №375 «Про затвердження Змін до Положення про порядок забезпечення існування іменних цінних паперів у бездокументарній формі», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 31.08.2020 за №828/35111, розроблено з метою приведення нормативно-правового акта Комісії у відповідність до вимог Закону №361-ІХ та Положення про припинення депозитарною установою провадження професійної діяльності на фондовому ринку - депозитарної діяльності, затвердженого рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 08.04.2014 №431, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 28.04.2014 за №459/25236 (у редакції рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 14.11.2019 №690), та уточнення порядку дій емітентом, професійними учасниками депозитарної системи України.

Рішення Комісії від 23.07.2020 №379 «Про затвердження Положення про порядок складання, подання та оприлюднення адміністратором недержавного пенсійного фонду адміністративних даних, у тому числі звітності з недержавного пенсійного забезпечення», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 04.09.2020 за №847/35130, розроблено відповідно до Закону № 79-ІХ в частині доповнення переліку видів професійної діяльності на ринку цінних паперів новим видом професійної діяльності на ринку цінних паперів, а саме діяльністю з адміністрування недержавних пенсійних фондів. Цим рішенням визначено склад, порядок та строки подання адміністратором недержавного пенсійного фонду до Комісії адміністративних даних.

Рішення Комісії від 23.07.2020 №380 «Про визнання такими, що втратили чинність, деяких нормативно-правових актів», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 04.09.2020 за №845/35128, розроблено відповідно до пункту третього розділу II «Прикінцеві положення» Закону №79-ІХ. Рішення передбачає, що втрачають чинність:

- розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 27.10.2011 №674 «Про затвердження Положення про порядок складання, формування та подання адміністратором недержавного пенсійного фонду звітності з недержавного пенсійного забезпечення», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 13.01.2012 за №41/20354 (із змінами);
- розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 16.12.2004 №3100 «Про затвердження Положення про оприлюднення інформації про діяльність недержавного пенсійного фонду», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.12.2004 за №1672/10271 (із змінами).

Рішення Комісії від 28.07.2020 №423 «Про внесення змін до Положення про сертифікацію фахівців з питань фондового ринку», зареєстроване у Міністерстві юстиції України 22.09.2020 за №920/35203, розроблено з метою внесення змін до Положення про сертифікацію фахівців з питань фондового ринку, затвердженого рішенням Комісії від 13.08.2013 № 1464, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 11.09.2013 за №1572/24104 (зі змінами).

Рішення Комісії від 03.09.2020 №470 «Про внесення змін до рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 30 липня 2013 року № 1331», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 07.10.2020 за №979/35262, розроблено з метою удосконалення провадження діяльності НБУ як учасника депозитарної системи України, а також забезпечення реалізації повноважень НБУ, встановлених статтею 5 Закону України «Про депозитарну систему України», в частині визначення кола осіб, яким НБУ можуть відкриватися рахунки в цінних паперах депонента.

Рішення Комісії від 08.09.2020 №481 «Про затвердження змін до деяких нормативно-правових актів Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку щодо провадження депозитарної діяльності», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 21.10.2020 за №1028/35311, розроблено з метою приведення нормативно-правових актів Комісії у відповідність до Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення», Закону №79-IX, Закону України від 03.12.2019 №322-IX «Про внесення змін до деяких законів України у зв'язку з ратифікацією Угоди між Урядом України та Урядом Сполучених Штатів Америки для поліпшення виконання податкових правил й застосування положень Закону США «Про податкові вимоги до іноземних рахунків» (FATCA), Закону України від 03.12.2019 №323-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України у зв'язку з ратифікацією Угоди між Урядом України та Урядом Сполучених Штатів Америки для поліпшення виконання податкових правил й застосування положень Закону США «Про податкові вимоги до іноземних рахунків» (FATCA), Закону України від 13.05.2020 №590-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення механізмів регулювання банківської діяльності» та з метою дотримання учасниками депозитарної системи України вимог актів законодавства, та яким внесено відповідні зміни до таких нормативно-правових актів Комісії:

- Положення про провадження депозитарної діяльності, затвердженого рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 23.04.2013 №735, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 27.06.2013 за №1084/23616. Змінами до цього Положення передбачено, зокрема:

1) визначення або уточнення інших термінів з урахуванням вимог податкового законодавства та законодавства у сфері фінансового моніторингу;

2) запровадження норм щодо отримання депозитарними установами інформації щодо статусу податкового резидентства депонента та/або його кінцевих бенефіціарних власників;

3) встановлення порядку розкриття інформації, що міститься в системі депозитарного обліку, Центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, на його письмову вимогу відповідно до вимог законодавства;

4) уточнення норм цього Положення, які стосуються реалізації повноважень Фонду гарантування вкладів фізичних осіб;

- Вимог до договору про обслуговування рахунку в цінних паперах, затверджених рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 06.08.2013 №1412, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 02.09.2013 за №1502/24034. Змінами до цих Вимог передбачено, зокрема:

1) визначення нових термінів «кінцевий бенефіціарний власник» відповідно до законодавства у сфері фінансового моніторингу, «підзвітний рахунок», «статус податкового резидентства»;

2) встановлення обов'язку депонента надавати на запит депозитарної установи інформацію та документи про власний статус податкового резидентства та статус податкового резидентства своїх кінцевих бенефіціарних власників (для юридичних осіб), а також іншу інформацію і документи, необхідні для звітності за підзвітними рахунками, у тому числі пояснення та інформацію, що стосуються наявної у депозитарної установи обґрунтованої, документально підтвердженої підозри, що рахунок у цінних паперах належить до підзвітних;

3) передбачаються наслідки невиконання депонентами зазначеної вимоги відповідно до закону.

Рішення Комісії від 06.10.2020 №578 «Про встановлення переліку небанківських фінансових установ, які зобов'язані виконувати обов'язки фінансових агентів», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 17.11.2020 за №1134/35417, розроблено відповідно до підпункту 14.1.2571 пункту 14.1 статті 14 розділу I Податкового кодексу України. Комісія як регулятор ринків фінансових послуг у межах повноважень, визначених статтею 21 Закону №79-IX, встановила переліки

небанківських фінансових установ, які зобов'язані виконувати обов'язки фінансових агентів відповідно до вимог міжнародних договорів, що містять положення про обмін інформацією для податкових цілей, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, або укладених на їх підставі міжвідомчих договорів.

Комісією у 2020 році здійснено розробку та забезпечено затвердження і подання до Міністерства юстиції України для державної реєстрації таких нормативно-правових актів:

- Рішення Комісії від 03.11.2020 №640 «Про затвердження Вимог (правил) щодо здійснення діяльності з торгівлі цінними паперами: брокерської діяльності, дилерської діяльності, андеррайтингу, управління цінними паперами»;
- Рішення Комісії від 03.11.2020 №641 «Про затвердження Вимог до договорів, які укладаються під час провадження професійної діяльності на фондовому ринку (ринку цінних паперів) - діяльності з торгівлі цінними паперами: брокерської діяльності, дилерської діяльності, андеррайтингу, управління цінними паперами»;
- Рішення Комісії від 03.11.2020 №642 «Про визнання таким, що втратило чинність, рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 12 грудня 2006 року №1449»;
- Рішення Комісії від 03.11.2020 №643 «Про визнання таким, що втратило чинність, рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 06 листопада 2012 року №1584»;
- Рішення Комісії від 01.12.2020 №734 «Про внесення змін до рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 06 серпня 2013 року №1414»;

- Рішення Комісії від 08.12.2020 №754 «Про затвердження Порядку передачі фонду фінансування будівництва або фонду операцій з нерухомістю в управління іншій фінансовій установі за рішенням суду»;

- Рішення Комісії від 08.12.2020 №755 «Про затвердження Методики розрахунку вартості чистих активів фондів операцій з нерухомістю»;

- Рішення Комісії від 08.12.2020 №756 «Про затвердження Порядку розрахунку та оприлюднення інформації про середньозважений показник зміни чистої вартості одиниці пенсійних активів»;

- Рішення Комісії від 22.12.2020 №799 «Про внесення змін до Положення про порядок складання адміністративних даних щодо здійснення діяльності організаторами торгівлі, оприлюднення інформації та подання відповідних документів до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку»;

- Рішення Комісії від 24.12.2020 №834 «Про внесення змін до Положення про порядок припинення пайового інвестиційного фонду».

Комісією у 2020 році було розроблено 13 проєктів нормативно-правових актів Комісії, які перебували на етапі оприлюднення та/або доопрацювання, та/або погодження із заінтересованими органами державної влади.

Ліцензування професійної діяльності на ринку цінних паперів та діяльності у системі накопичувального пенсійного забезпечення

Професійні учасники здійснюють професійну діяльність на ринку цінних паперів та діяльність у системі накопичувального пенсійного забезпечення на підставі ліцензії, виданої Комісією у порядку, встановленому законодавством.

Кількість суб'єктів, які мали ліцензії на провадження професійної діяльності на ринку цінних паперів та діяльності у системі накопичувального пенсійного забезпечення впродовж останніх років поступово зменшується, що пов'язано, перш за все, з підвищення вимог регулятора до професійних учасників, за винятком 2020 року щодо компаній з управління активами.

Станом на 31.12.2020 ліцензії на провадження професійної діяльності на фондовому ринку – діяльності з організації торгівлі на фондовому ринку мали 5 фондових бірж:

- АТ «Українська біржа»;
- АТ «Фондова біржа «ПФТС»;
- ПрАТ «Фондова біржа «Перспектива»;
- ПрАТ «Українська фондова біржа»;
- ПрАТ «Українська міжбанківська валютна біржа».

Протягом 2020 року Комісією видано 1 ліцензію на провадження професійної діяльності на фондовому ринку – діяльності з організації торгівлі на фондовому ринку, у зв'язку з закінченням строку дії попередньо виданої ліцензії.

За 2020 рік відсутні анульовані ліцензії на провадження професійної діяльності на фондовому ринку – діяльності з організації торгівлі на фондовому ринку.

Станом на 31.12.2020 на фондовому ринку ліцензії на провадження професійної діяльності на фондовому ринку – діяльності з торгівлі цінними паперами мали 211 юридичні особи.

У 2020 році було видано 10 та анульовано 36 ліцензій за окремим видом професійної діяльності – діяльності з торгівлі цінними паперами.

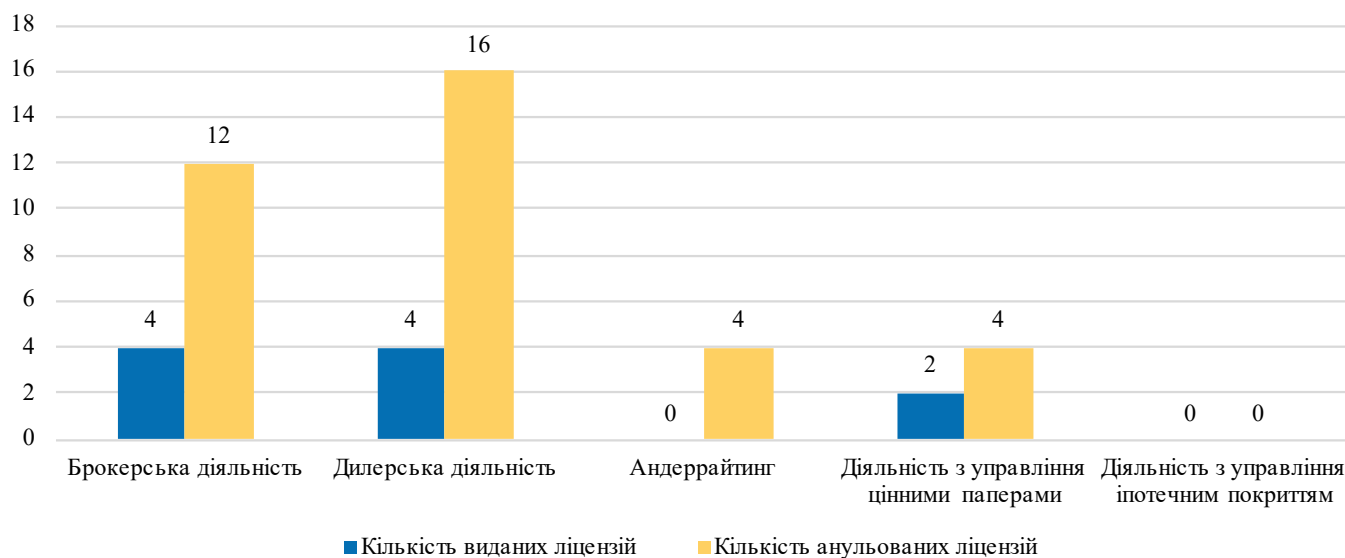
Таблиця 1.2

Кількість суб'єктів, які мали ліцензії на провадження професійної діяльності на ринку цінних паперів та діяльності у системі накопичувального пенсійного забезпечення

Професійні учасники	Станом на 31.12.2016	Зміна, %	Станом на 31.12.2017	Зміна, %	Станом на 31.12.2018	Зміна, %	Станом на 31.12.2019	Зміна, %	Станом на 31.12.2020	Зміна, %
Торговці цінними паперами	302	-18,20%	270	10,60%	242	-10,40%	221	-8,68%	211	-5%
Депозитарні установи	232	-9,00%	210	-9,50%	198	-5,70%	186	-6,06%	178	-4%
Компанії з управління активами	300	-6,30%	299	-0,30%	299	0%	297	-0,67%	304	2%
Особи, що провадять клірингову діяльність	1	0,00%	1	0,00%	1	0%	1	0,00%	1	0%
Фондові біржі	8	-20,00%	5	-37,50%	5	0%	4	-20,00%	5	25%
Адміністратори Недержавних пенсійних фондів*									21	
Управителі майном для фінансування об'єктів будівництва та/або здійснення операцій з нерухомістю *									49	

Діаграма 1.3

Кількість виданих/анульованих ліцензій за окремими видами діяльності з торгівлі цінними паперами у 2020 році

Таблиця 1.3

Кількість ліцензій за окремими видами професійної діяльності на фондовому ринку — діяльності з торгівлі цінними паперами

	Станом на 31.12.2016	Станом на 31.12.2017	Станом на 31.12.2018	Станом на 31.12.2019	Станом на 31.12.2020
Брокерська діяльність	291	260	234	214	206
Дилерська діяльність	278	247	216	197	185
Андеррайтинг	51	46	39	39	36
Діяльність з управління цінними паперами	24	26	23	20	18
Діяльність з управління іпотечним покриттям	1	1	1	1	1

Станом на 31.12.2020 на фондовому ринку ліцензії на провадження професійної діяльності на фондовому ринку – депозитарної діяльності мали 178 юридичні особи.

У 2020 році було видано 1 та анульовано 11 ліцензій на провадження професійної діяльності на фондовому ринку – депозитарної діяльності.

Діаграма 1.4

Кількість виданих/анульованих ліцензій за окремими видами депозитарної діяльності у 2020 році

Таблиця 1.4

Кількість ліцензій за окремими видами професійної діяльності на фондовому ринку - депозитарної діяльності

	Станом на 31.12.2016	Станом на 31.12.2017	Станом на 31.12.2018	Станом на 31.12.2019	Станом на 31.12.2020
Депозитарна діяльність депозитарної установи	232	210	198	186	178
Діяльність із зберігання активів спільного інвестування	47	44	41	39	37
Діяльність із зберігання активів пенсійних фондів	14	14	14	15	15

Станом на 31.12.2020 на фондовому ринку ліцензії на провадження професійної діяльності на фондовому ринку – **клірингової діяльності** мала 1 юридична особа.

Станом на 31.12.2020 професійну діяльність на ринку цінних паперів та діяльність у системі накопичувального пенсійного забезпечення, а саме діяльність з управління активами інституційних інвесторів (діяльність з управління активами) здійснювали 304 професійних учасника.

Протягом 2020 року Комісією видано 16 та анульовано 9 ліцензій на провадження професійної діяльності на фондовому ринку (ринку цінних паперів) – діяльності з управління активами інституційних інвесторів (діяльності з управління активами).

Таблиця 1.5**Кількість суб'єктів, які мають ліцензії на провадження діяльності з управління активами інституційних інвесторів**

	Станом на 31.12.2016	Станом на 31.12.2017	Станом на 31.12.2018	Станом на 31.12.2019	Станом на 31.12.2020
Управління активами інституційних інвесторів	300	299	299	297	304

Кількість внесених в ЄДРІСІ корпоративних інвестиційних фондів та пайових інвестиційних фондів з початку 2020 року по грудень становить 244 інститутів спільного інвестування, серед них:

- 208 корпоративних інвестиційних фондів;
- 36 пайових інвестиційних фондів.

За 2020 рік вилучено з ЄДРІСІ 25 пайових та 4 корпоративних інвестиційних фондів.

Комісія протягом 2020 року отримала 33 повідомлення щодо прийняття рішень про ліквідацію інститутів спільного інвестування.

Станом на 31.12.2020 ліцензії на здійснення діяльності з адміністрування недержавних пенсійних фондів мав 21 адміністратор пенсійних фондів.

Станом на 31.12.2020 кількість недержавних пенсійних фондів становила 63.

Протягом 2020 року Комісією не було видано чи анульовано ліцензій на провадження діяльності з адміністрування недержавних пенсійних фондів.

Станом на 31.12.2020 ліцензії на здійснення діяльності з управління майном для фінансування об'єктів будівництва та/або здійснення операцій з нерухомістю мали 49 управителів.

Протягом 2020 року Комісією не було видано чи анульовано ліцензій на провадження діяльності з управління майном для фінансування об'єктів будівництва та/або здійснення операцій з нерухомістю.

Регулювання діяльності з надання інформаційних послуг на ринку капіталу

Відповідно до рішення Комісії від 27.09.2018 №670 «Про затвердження Положення про авторизацію осіб, які мають намір провадити діяльність з надання інформаційних послуг на фондовому ринку, та умови провадження такої діяльності», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03.12.2018 за №1371/32823, з 1 січня 2019 року діяльність з надання інформаційних послуг на фондовому ринку можуть провадити юридичні особи, яких було авторизовано та які отримали свідоцтво про включення до Реєстру осіб, уповноважених надавати інформаційні послуги на фондовому ринку.

Комісія в установленому порядку здійснює авторизацію юридичних осіб, які мають намір провадити такі види діяльності з надання інформаційних послуг на фондовому ринку:

- діяльність з оприлюднення регульованої інформації від імені учасників фондового ринку;
- діяльність з розповсюдження в режимі безперервного оновлення консолідованої інформації про фінансові інструменти та/або учасників фондового ринку;
- діяльність з подання звітності та/або адміністративних даних до Комісії.

Станом на 31.12.2020 на українському ринку капіталу діяльність з оприлюднення регульованої інформації від імені учасників фондового ринку та діяльність з подання звітності та/або адміністративних даних до Комісії здійснювала 1 юридична особа, а саме Державна установа «Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України», яку було внесено до Реєстру осіб, уповноважених надавати інформаційні послуги на фондовому ринку.

Об'єднання професійних учасників фондового ринку (ОПУ) та саморегулівні організації професійних учасників фондового ринку (СРО)

Важливою умовою успішного функціонування фондового ринку є досконала система його регулювання, яка охоплює всіх учасників фондового ринку (ринку цінних паперів) і забезпечує здійснення ними своєї діяльності відповідно до встановлених правил.

Згідно з Законом України «Про цінні папери та фондовий ринок» регулювання фондового ринку здійснює держава та саморегулівні організації.

Метою діяльності СРО є посилення дієвості саморегулювання, упорядкованості на фондовому ринку (ринку цінних паперів), дисциплінованості учасників ринку цінних паперів та захист інтересів їх членів.

Основними завданнями, які ставлять перед собою СРО, залишаються:

- розроблення і затвердження обов'язкових для виконання членами СРО Правил (стандартів) провадження відповідного виду професійної діяльності на фондовому ринку, за винятком тих Правил (стандартів), які прямо встановлені законом, та здійснення контролю за їх дотриманням членами організації;
- впровадження норм професійної етики в практичній діяльності учасників об'єднання;
- розроблення та затвердження методичних рекомендацій щодо провадження відповідного виду професійної діяльності на фондовому ринку;
- розроблення заходів, спрямованих на запобігання порушенню членами СРО норм законодавства та внутрішніх документів СРО, у тому числі у разі припинення ними професійної діяльності;
- впровадження ефективних механізмів розв'язання спорів, пов'язаних з професійною діяльністю учасників об'єднання;

- здійснення моніторингу дотримання статуту та внутрішніх документів об'єднання його учасниками;
- застосування заходів дисциплінарного впливу до членів СРО у разі виявлення порушень статуту чи внутрішніх документів СРО.

У 2020 році в Україні здійснювали діяльність такі саморегулівні організації (СРО) та об'єднання професійних учасників фондового ринку (ОПУ), зокрема:

- Професійна асоціація учасників ринків капіталу та деривативів (ПАРД) за видом професійної діяльності – депозитарна діяльність, діяльність з торгівлі цінними паперами;
- Асоціація «Українські фондові торговці» (АУФТ) за видом професійної діяльності – депозитарна діяльність, діяльність з торгівлі цінними паперами;
- Українська асоціація інвестиційного бізнесу (УАІБ) за видами професійної діяльності – діяльність з управління активами інституційних інвесторів, діяльність з адміністрування недержавних пенсійних фондів.

Протягом 2020 року в Україні здійснювали діяльність такі об'єднання професійних учасників фондового ринку:

- ПАРД за видом професійної діяльності – депозитарна діяльність, діяльність з торгівлі цінними паперами;
- АУФТ за видом професійної діяльності – депозитарна діяльність, діяльність з торгівлі цінними паперами;
- УАІБ за видами професійної діяльності – діяльність з управління активами інституційних інвесторів, діяльність з адміністрування недержавних пенсійних фондів;
- Асоціація з управління фінансами та інвестиціями за видом професійної діяльності – діяльність з управління майном для фінансування об'єктів будівництва та/або здійснення операцій з нерухомістю.

Протягом останніх років Комісією, враховуючи вимоги ринку цінних паперів, проводиться послідовна робота щодо встановлення єдиного підходу до створення та функціонування ОПУ та СРО, зокрема, створення уніфікованої правової бази за кожним видом професійної діяльності на ринку цінних паперів та діяльності у системі накопичувального пенсійного забезпечення, спрямованої на забезпечення стабільності ринку та безпеки діяльності на ньому як для професійних учасників, так і для інвесторів;

посилення контролю за дотриманням учасниками ринку цінних паперів та діяльності у системі накопичувального пенсійного забезпечення регуляторних вимог, уніфікованих правил та стандартів, а також підвищення дієвості саморегулювання та покращення взаємодії з державними органами.

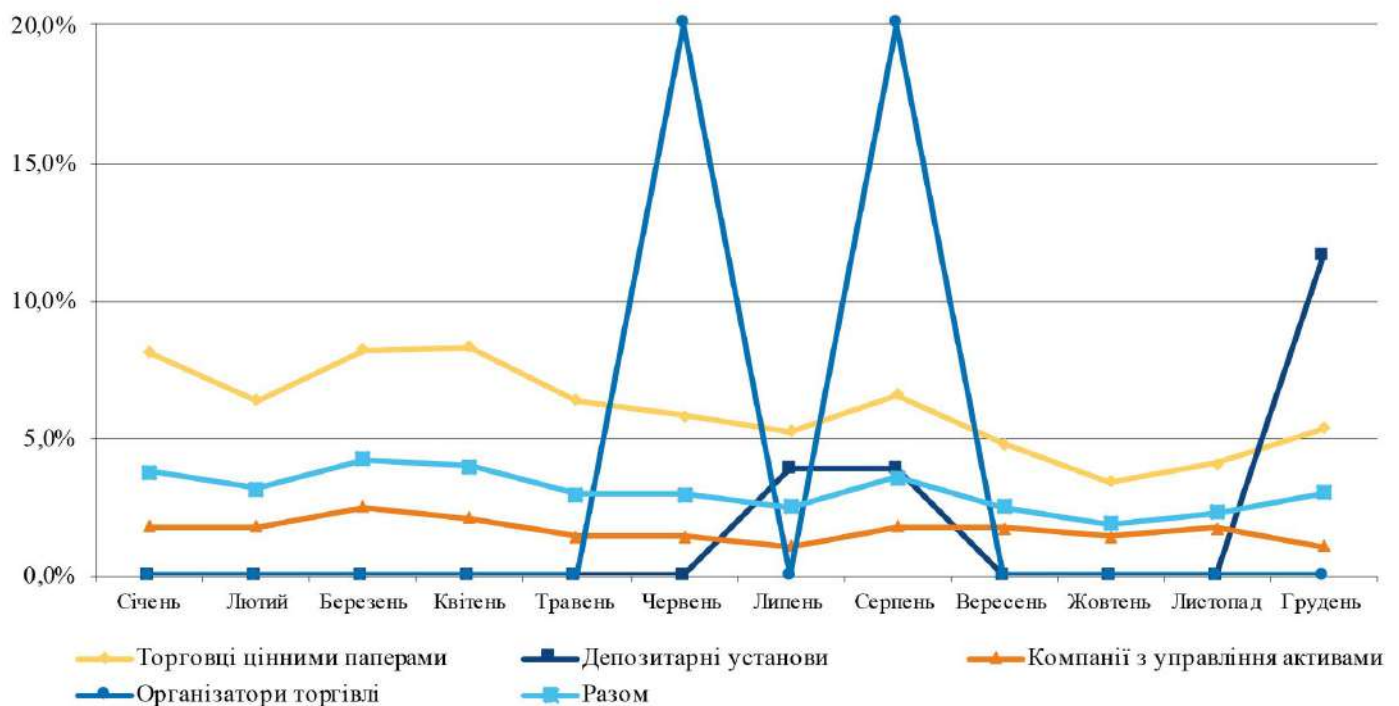
Пруденційний нагляд на ринку капіталу

Протягом 2020 року при здійсненні пруденційного нагляду проводився аналіз дотримання нормативних значень пруденційних нормативів Центральним депозитарієм цінних паперів та професійними учасниками фондового ринку, а саме: торговцями цінними паперами, депозитарними установами, кліринговими установами, компаніями з управління активами, фондовими біржами.

Результати проведеного аналізу свідчать, що протягом 2020 року частка професійних учасників фондового ринку (від загальної кількості всіх професійних учасників, які подали адміністративні дані та інформацію до Комісії), які не дотримуються вимог, встановлених до значень пруденційних нормативів, суттєво не змінювалася і коливалася в межах від 2,9 п.п. до 4,2 п.п.

Діаграма 1.9

Динаміка значень пруденційних нормативів ПАТ «Розрахунковий центр» протягом 2020 року

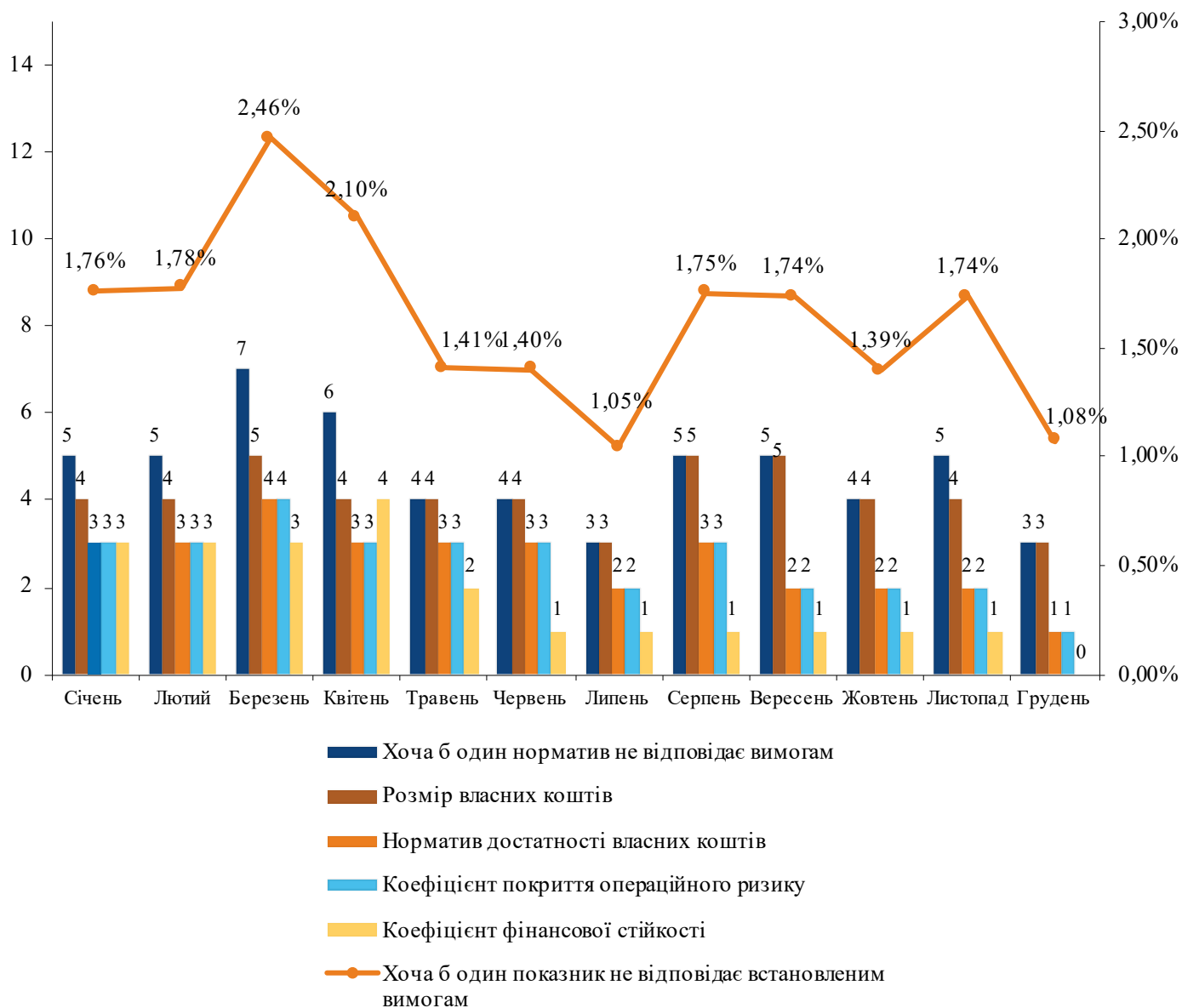

В процесі нагляду за діяльністю компаній з управління активами здійснювався аналіз дотримання ними пруденційних нормативів, а саме розміру власних коштів, нормативу достатності власних коштів, коефіцієнта фінансової стійкості та коефіцієнта покриття операційного ризику.

Протягом звітного року спостерігалось незначне коливання кількості та частки компаній з управління активами, які мали відхилення пруденційних показників від встановлених нормативних значень.

Діаграма 1.6

Динаміка кількості та частки депозитарних установ, які мали відхилення пруденційних показників від встановлених нормативних значень протягом 2020 року

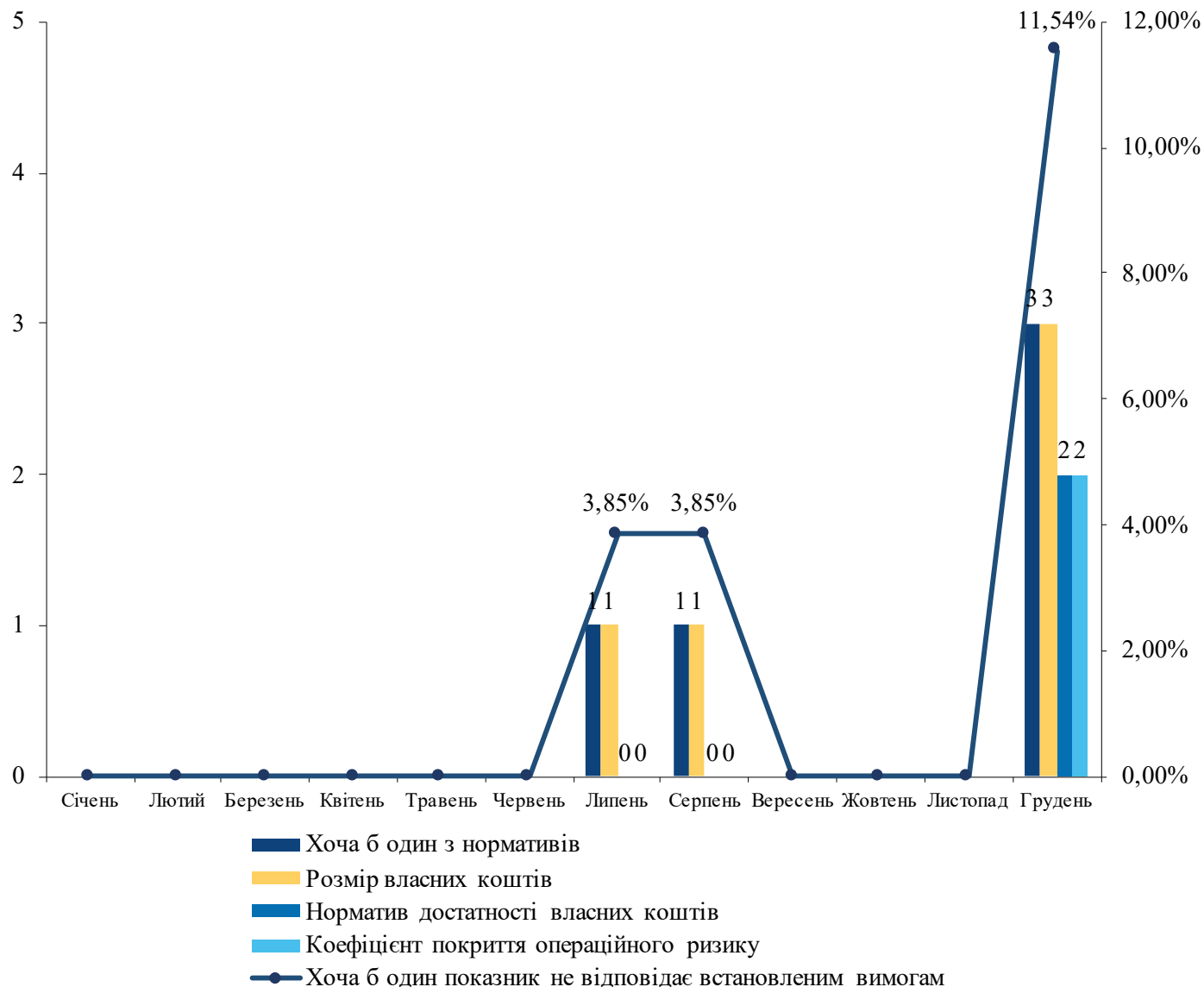

При здійсненні пруденційного нагляду за депозитарними установами, що провадять на фондовому ринку виключно депозитарну діяльність, проводився аналіз дотримання ними таких пруденційних нормативів, як розмір власних коштів, норматив достатності власних коштів та коефіцієнт покриття операційного ризику.

Протягом 2020 року більшість депозитарних установ дотримувалася встановлених вимог. При цьому відхилення пруденційних нормативів від встановлених нормативних значень у кількох компаній мало місце лише у липні, серпні та грудні 2020 року.

Діаграма 1.7

Динаміка кількості та частки депозитарних установ, які мали відхилення пруденційних показників від встановлених нормативних значень протягом 2020 року

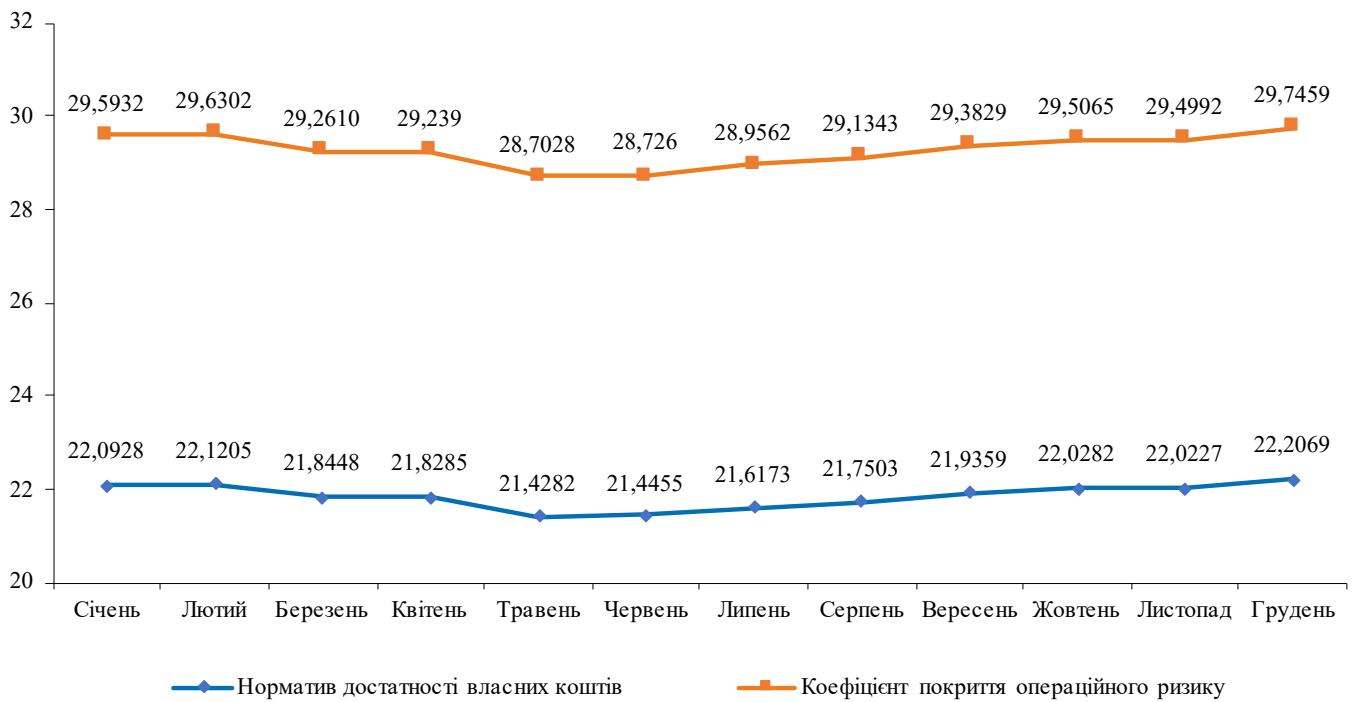

Значення нормативу достатності власних коштів та коефіцієнта покриття операційного ризику Центральної депозитарію цінних паперів – ПАТ «Національний депозитарій України»

(далі – ПАТ «НДУ»), протягом звітнього року відповідали встановленим вимогами та значно перевищували відповідні нормативні значення.

Діаграма 1.8

Динаміка значень пруденційних нормативів ПАТ «НДУ» протягом 2020 року

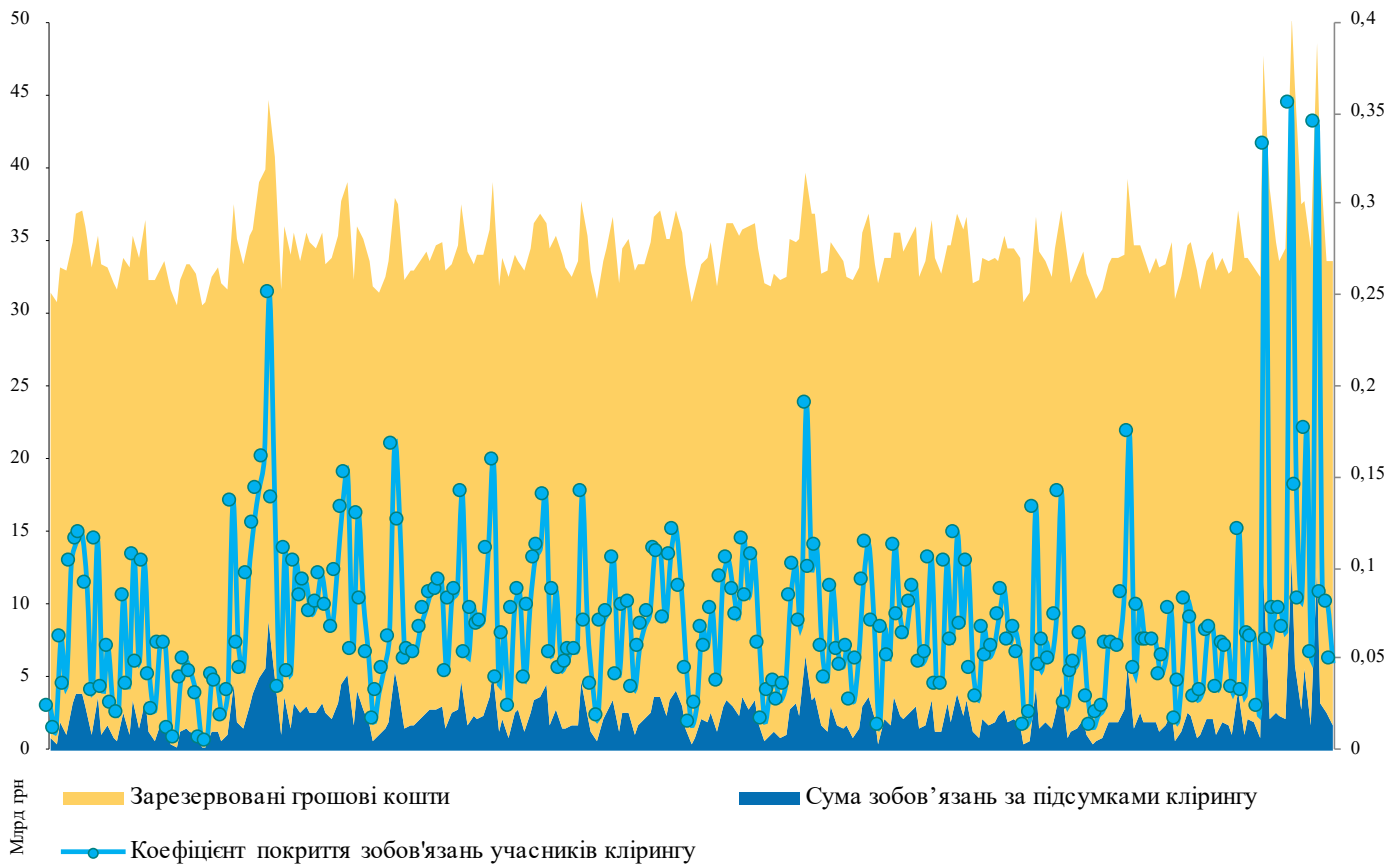

Значення коефіцієнта покриття зобов'язань учасників клірингу особи, яка провадить клірингову діяльність – Розрахункового центру з обслуговування договорів на фінансових ринках

(далі – ПАТ «Розрахунковий центр»), протягом 2020 року не перевищувало встановленого максимального значення.

Діаграма 1.9

Динаміка кількості та частки депозитарних установ, які мали відхилення пруденційних показників від встановлених нормативних значень протягом 2020 року

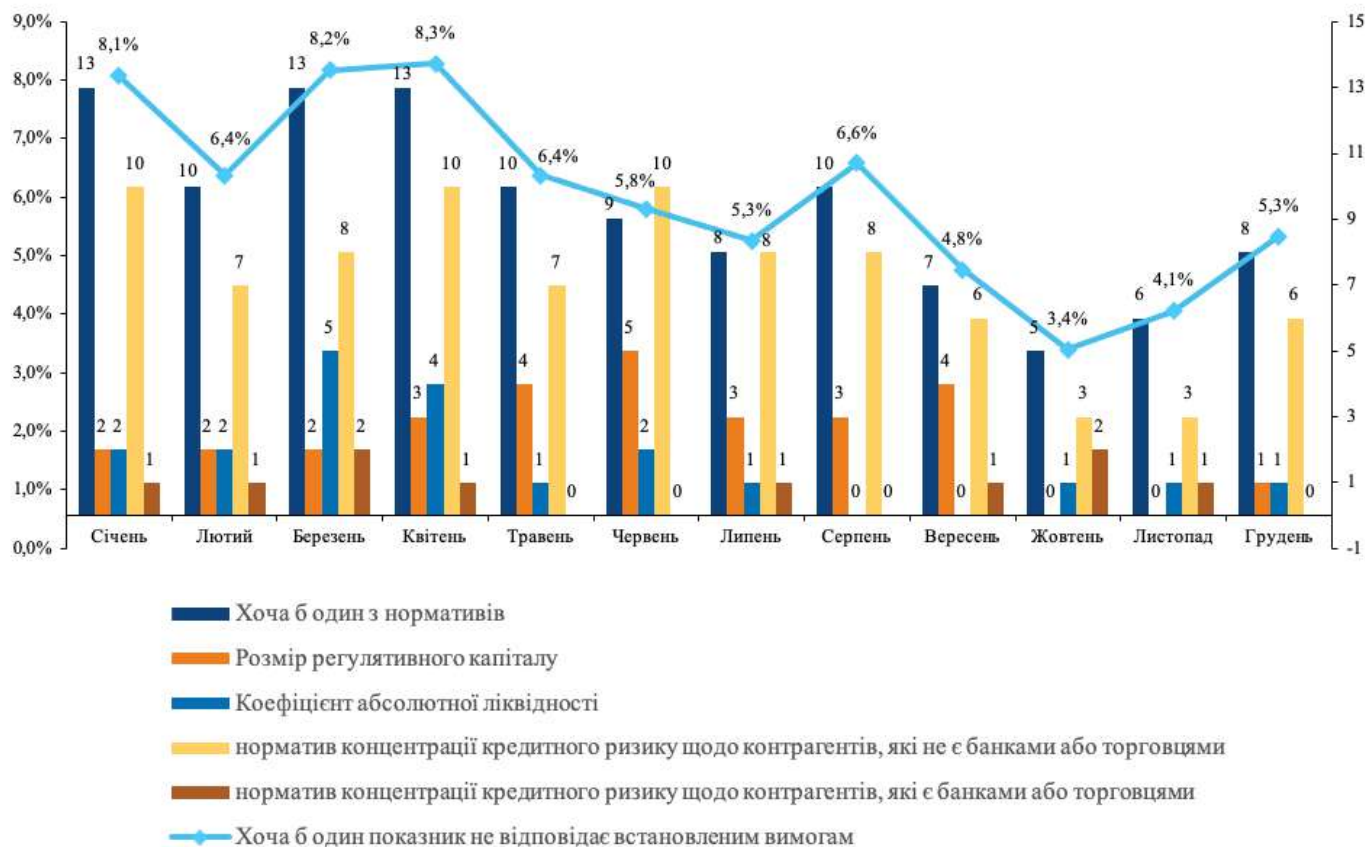
Пруденційний нагляд за діяльністю з торгівлі цінними паперами протягом 2020 року здійснювався шляхом аналізу дотримання торговцями цінними паперами пруденційних нормативів, а саме розміру регулятивного капіталу, нормативів адекватності регулятивного капіталу та капіталу першого рівня, коефіцієнта абсолютної ліквідності, коефіцієнта фінансового левериджу, нормативу концентрації кредитного ризику. При цьому до переліку показників,

відхилення яких протягом звітного року виникали найчастіше, належать розмір регулятивного капіталу, коефіцієнт абсолютної ліквідності та норматив концентрації кредитного ризику.

Протягом 2020 року частка торговців, які мали порушення хоча б одного з пруденційних нормативів, коливалася в межах від 3,4 % до 8,3 %, демонструючи при цьому загальну тенденцію до зменшення.

Діаграма 1.10

Динаміка кількості та частки торговців цінними паперами, які мали відхилення пруденційних показників від встановлених нормативних значень протягом 2020 року

Організатори торгівлі протягом 2020 року відповідали встановленим до них вимогам в частині дотримання нормативу достатності власних коштів та коефіцієнта покриття операційного ризику. Щодо розміру власних коштів слід сказати, що більшість фондових бірж дотримувалися встановлених вимог до його нормативного значення. Відхилення розміру власних коштів від нормативного значення у одного з організаторів торгівлі спостерігалось у червні 2020 року. Також одна фондова біржа у серпні 2020 року мала відхилення коефіцієнта абсолютної ліквідності.

Крім того, починаючи з 01 липня 2020 року Комісія здійснює пруденційний нагляд за професійними учасниками фондового ринку, які провадять діяльність з управління майном для фінансування об'єктів будівництва та/або здійснення операцій з нерухомістю та діяльність з адміністрування недержавних пенсійних фондів. При цьому аналіз дотримання вказаними професійними учасниками нормативних значень пруденційних нормативів у 2020 році не здійснювався, оскільки набрання чинності вимогами до вказаних нормативних значень передбачене з 01 січня 2021 року.

Консолідований нагляд на ринку капіталу

29.03.2020 набрали чинності зміни до Положення про консолідований нагляд за діяльністю небанківських фінансових груп, переважна діяльність у яких здійснюється фінансовими установами, нагляд за якими здійснює Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку, затвердженого рішенням Комісії від 26.03.2013 року №431, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 16.04.2013 року за №618/23150, якими, зокрема, визначено порядок визнання Комісією небанківських фінансових груп та змінено порядок погодження Комісією відповідальної особи небанківської фінансової групи.

За результатами розгляду документів щодо визнання небанківської фінансової групи, поданих контролерами небанківських фінансових груп, Комісією визнано 7 небанківських фінансових груп.

За результатами розгляду документів, поданих небанківськими фінансовими групами до Комісії для погодження відповідальної особи небанківської фінансової групи, Комісією погоджено 2 відповідальні особи небанківських фінансових груп.

Нагляд за діяльністю професійних учасників ринку капіталу

Протягом 2020 року Комісія здійснювала заходи нагляду спрямовані на забезпечення дотримання професійними учасниками фондового ринку вимог актів законодавства, зокрема:

- моніторинг адміністративних даних та інформації наданих щодо здійснення професійної діяльності на ринку цінних паперів та діяльності у системі накопичувального пенсійного забезпечення (далі – моніторинг адміністративних даних);
- комплексний системний аналіз інформаційних масивів даних, сформованих в результаті моніторингу адміністративних даних та інформації наданих щодо здійснення професійної діяльності на ринку цінних паперів та діяльності у системі накопичувального пенсійного.

Моніторинг адміністративних даних та інформації наданих щодо здійснення професійної діяльності на ринку цінних паперів та діяльності у системі накопичувального пенсійного забезпечення здійснювався шляхом формування масивів даних з отриманих від професійних учасників адміністративних даних та інформації, щодо здійснення професійної діяльності на ринку цінних паперів та діяльності у системі накопичувального пенсійного забезпечення.

Адміністративні дані отримувались Комісією від професійних учасників фондового ринку відповідно до:

- Положення про порядок складання та розкриття інформації компаніями з управління активами та особами, що здійснюють управління активами недержавних пенсійних фондів, та подання відповідних документів до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, затверджене рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 02 жовтня 2012 року №1343, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 19 жовтня 2012 року за №1764/22076;

- Положення про склад та структуру активів інституту спільного інвестування, затверджене рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 10.09.2013 №1753, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 01 жовтня 2013 року за №1689/24221;

- Положення про вимоги до осіб, що здійснюють професійну діяльність з управління активами інституційних інвесторів (діяльність з управління активами), щодо складу та структури активів недержавних пенсійних фондів, якими вони управляють, затверджене рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 26.04.2012 №582, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 17 травня 2012 року за №787/21100;

- Положення про порядок визначення чистої вартості активів пенсійного фонду, затверджене рішенням Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 11 серпня 2004 року № 339, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 25 січня 2005 року за №96/10376;

- Положення про порядок визначення вартості чистих активів інститутів спільного інвестування, затверджене рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 30 липня 2013 року №1336, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 21 серпня 2013 року за №1444/23976;

- Положення про порядок звітування Центральним депозитарієм цінних паперів до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, затверджене рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 28.05.2013, №894, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 17 червня 2013 року за №975/23507;

- Положення про порядок звітування депозитарними установами до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, затвердженого рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 11.06.2013 №992,

Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 5 липня 2013 року за №1126/23658;

- Положення про порядок складання та подання адміністративних даних щодо діяльності торговців цінними паперами до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, затверджене рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку 25.09.2012 №1283, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 16 жовтня 2012 року за №1737/22049;

- Положення про порядок складання адміністративних даних щодо здійснення діяльності організаторами торгівлі, оприлюднення інформації та подання відповідних документів до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, затверджене рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 25.09.2012 № 1284, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 16 жовтня 2012 року за № 1738/22050;

- Порядок надання Національним банком України інформації щодо здійснення ним депозитарної діяльності до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, затверджений рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 01.10.2013 №2072, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 22 жовтня 2013 року за №1795/24327;

- Положення про порядок складання та подання адміністративних даних щодо діяльності управителів до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку затверджене рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 09.07.2020 №346 зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 07 серпня 2020 року за N757/35040;

- Положення про порядок складання, подання та оприлюднення адміністратором недержавного пенсійного фонду адміністративних даних, у тому числі звітності з недержавного пенсійного забезпечення», затверджене рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 23 липня 2020 року №379 зареєстрованого

в Міністерстві юстиції України 04 вересня 2020 року за №847/35130.

Комісією опрацьовано 62 450 адміністративних даних прийнятих протягом 2020 року від професійних учасників фондового ринку.

В наслідок моніторингу адміністративних даних та інформації наданих щодо здійснення професійної діяльності на ринку цінних паперів та діяльності у системі накопичувального пенсійного забезпечення професійними учасниками ринку було сформовано інформаційні масиви даних, які використовувались для:

- розкриття наборів відкритих даних Комісії на Єдиному державному вебпорталі відкритих даних;

- оприлюднення на офіційному на вебсайті Комісії;

- надання відповідей на запити державних органів, юридичних та фізичних осіб;

- надання у межах здійснення взаємообміну інформацією з державними органами відповідно до укладених Меморандумів, угод, протоколів та порядків;

- здійснення інших заходів нагляду та контролю за діяльністю на ринку цінних паперів та діяльності у системі накопичувального пенсійного забезпечення професійними учасниками ринку.

Комісією протягом 2020 року здійснювався комплексний системний аналіз інформаційних масивів даних, сформованих в результаті моніторингу адміністративних даних та інформації наданих щодо здійснення професійної діяльності на ринку цінних паперів та діяльності у системі накопичувального пенсійного забезпечення, з метою формування інформаційно-аналітичних масивів даних щодо:

- стану фондового ринку;

- здійснення діяльності певним видом або групою професійних учасників фондового ринку;

- здійснення діяльності певним професійним учасником фондового ринку.

Сформовані інформаційно-аналітичні масиви даних використовувались для:

- оприлюднення на офіційному на вебсайті Комісії;
- надання державним органам на постійній основі;
- надання відповідей на запити державних органів, юридичних та фізичних осіб;
- здійснення інших заходів нагляду та контролю за діяльністю на ринку цінних паперів та діяльності у системі накопичувального пенсійного забезпечення професійними учасниками ринку.

Комісія при виявленні ознак правопорушень під час моніторингу та комплексного системного аналізу адміністративних даних та інформації, щодо здійснення професійної діяльності на ринку цінних паперів та діяльності у системі накопичувального пенсійного забезпечення, формування інформаційно-аналітичних масивів даних застосовувала заходи запобігання за порушення вимог законодавства.

Серед виявлених ознак вчинення правопорушень на ринку цінних паперів у діяльності професійних учасників фондового ринку типовими були, зокрема:

- неподання, подання не в строк інформації, адміністративних даних;
- подання недостовірної або не в повному обсязі інформації, адміністративних даних;
- перевірка дотримання торговцями цінних паперів при виконанні операцій з цінними паперами або іншими фінансовими інструментами обов'язків визначених Правилами (умовами) здійснення діяльності з торгівлі цінними паперами: брокерської діяльності, дилерської діяльності, андеррайтингу, управління цінними паперами, затверджених рішенням Комісії від 12.12.2006 №1449, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 23.01.2007 за №52/13319;
- перевірка відповідності складу та структури активів інститутів спільного інвестування вимогам статті 48 Закону України «Про інститути спільного інвестування».

Фінансовий моніторинг

06 грудня 2019 року було прийнято Закон №361-IX «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення», який набув чинності 28 квітня 2020 року.

Прийняття Закону було частиною міжнародних зобов'язань України, визначених Угодою про асоціацію з ЄС, а також ратифікованого у листопаді 2018 року Меморандуму про взаєморозуміння між Україною та ЄС.

Закон №361-IX імплементує міжнародні стандарти у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення в Україні, зокрема, норми Директиви (ЄС) 2015/849 Європейського Парламенту та Ради від 20 травня 2015 року про запобігання використанню фінансової системи для відмивання грошей та фінансування тероризму.

Разом з тим, 01 липня 2020 року вступив в силу Закон №79-IX, який запровадив новий підхід щодо регулювання та нагляду за діяльністю фінансових установ.

Відповідно до пункту 2 частини першої статті 18 Закону №361-IX державне регулювання і нагляд у сфері запобігання та протидії щодо товарних та інших бірж, що проводять фінансові операції з товарами; установ накопичувального пенсійного забезпечення; управителів фондів фінансування будівництва/фондів операцій з нерухомістю; професійних учасників фондового ринку (крім банків), включаючи Центральний депозитарій цінних паперів, здійснюється Комісією.

У зв'язку із прийняттям Закону №361-IX та Закону №79-IX Комісією підготовлено:

- проект рішення Комісії «Про затвердження Положення про здійснення фінансового моніторингу суб'єктами первинного фінансового моніторингу, державне регулювання та нагляд за діяльністю яких здійснює Національна комісія

з цінних паперів та фондового ринку», який розглянуто та схвалено Рішенням Комісії від 29.04.2020 №208. Станом на 31.12.2020 доопрацьований проєкт Положення №208 проходить погодження із заінтересованими органами відповідно до законодавства;

- проект рішення Комісії «Про внесення змін до Порядку контролю за дотриманням професійними учасниками фондового ринку (ринку цінних паперів) вимог законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» схвалений Рішенням Комісії від 28.07.2020 №403, спрямований на удосконалення та уточнення окремих норм законодавства з питань запобігання і протидії легалізації (відмиванню) доходів, а також узгодження та покращання положень законодавчих актів, що змінюються, забезпечення реалізації положень нових міжнародних стандартів у сфері протидії відмиванню коштів та боротьби з фінансуванням тероризму. Станом на 31.12.2020 проєкт рішення Комісії №403 проходить погодження із заінтересованими органами відповідно до законодавства.

Крім цього, протягом 2020 року Комісією опрацьовано та погоджено в установленому порядку 20 проєктів нормативно-правових актів у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, зокрема 8 проєктів постанов Кабінету Міністрів України та 12 проєктів наказів Міністерства фінансів України.

Протягом 2020 року у сфері фінансового моніторингу проведено 13 перевірок суб'єктів первинного фінансового моніторингу – професійних учасників фондового ринку (ринку цінних паперів), з яких планових – 8, позапланових – 5.

У розрізі видів професійної діяльності на ринку цінних паперів Комісії було проведено перевірки наступних суб'єктів первинного фінансового моніторингу:

- 3 торговців цінними паперами (виявлено порушення в діяльності 1);
- 7 торговців цінними паперами – депозитарних установ (виявлено порушення в діяльності 5);
- 1 депозитарної установи (порушень не виявлено);
- 2 компаній з управління активами (виявлено порушення в діяльності 1).

За результатами перевірок у 2020 році в діяльності 7 суб'єктів первинного фінансового моніторингу виявлені порушення вимог законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення, що становить 53,85% від загальної кількості перевірених суб'єктів.

За результатами розгляду та аналізу документів, отриманих на запити Комісії, у 2020 році в діяльності 5 суб'єктів первинного фінансового моніторингу виявлені порушення вимог законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення, а саме, виявлені порушення в діяльності:

- 2 торговців цінними паперами;
- 2 торговців цінними паперами – депозитарних установ;
- 1 компанії з управління активами.

Варто відмітити, що 55,56% від загальної кількості виявлених порушень складають порушення вимог Закону №361-IX.

Типовими порушеннями законодавства у сфері фінансового моніторингу, зокрема, є порушення вимог щодо:

- забезпечення виявлення та реєстрації фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу – 46% від загальної кількості правопорушень;
- ідентифікації, верифікації клієнта (представника клієнта) – 21% від загальної

кількості правопорушень;

- здійснення управління ризиками та проведення оцінки ризику клієнта – 15% від загальної кількості правопорушень;
- процедури призначення відповідального працівника за проведення фінансового моніторингу – 9% від загальної кількості правопорушень;
- подання Держфінмоніторингу інформації для постановки на облік або неподання відомостей про зміни інформації, яка стала підставою для взяття суб'єкта на облік; повідомлення Держфінмоніторингу про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу – 3% від загальної кількості правопорушень;
- інші 6% – є нетипові порушення.

У 2020 році Комісія продовжила роботу щодо перевірки інформації про виявлені факти, що можуть свідчити про порушення 24 суб'єктів первинного фінансового моніторингу вимог законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення, що були викладені у 10 листах Держфінмоніторингу.

З метою усунення та запобігання причин та умов, що сприяють використанню фондового ринку (ринку цінних паперів) для легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення та з метою виявлення схем відмивання коштів, боротьбою з ухиленням від сплати податків та фіктивним підприємництвом або іншими протиправними діями протягом 2020 року продовжувалась робота і в системі відстеження та запобігання використанню цінних паперів як засобу для відмивання (легалізації) злочинних доходів.

За наслідками проведеного аналізу діяльності суб'єктів первинного фінансового моніторингу протягом 2020 року Комісією була направлена інформація про сумнівні фінансові операції, проведені на ринку цінних паперів на загальну

суму понад 540 млн грн за участю 2 професійних учасників фондового ринку.

З метою протидії непродуктивному відтоку капіталу за межі України, ухилення від оподаткування, легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом була направлена інформація

до Державної служби фінансового моніторингу України, НБУ та Державної податкової служби України про операції з цінними паперами предметом, яких виступають цінні папери емітентів, які відсутні за місцем державної реєстрації та можуть мати ознаки фіктивних товариств, на загальну суму 29 млн грн.

Контроль за професійною діяльністю на ринку капіталу

Протягом 2020 року Комісією було розглянуто 259 звернень (із урахуванням питань у розрізі видів професійної діяльності на фондовому ринку), з них:

- фізичних осіб – 105;
- юридичних осіб – 47;
- правоохоронних та державних органів склала – 107.

Найбільша кількість звернень фізичних та юридичних осіб стосувались депозитарної діяльності на фондовому ринку, зокрема, щодо ведення обліку цінних паперів в системі депозитарного обліку цінних паперів.

При цьому найбільша кількість звернень правоохоронних органів стосувались діяльності торговців цінними паперами, зокрема, щодо операцій з цінними паперами.

Типовими питаннями звернень у 2020 році були:

- дотримання депозитарними установами вимог законодавства на ринку цінних паперів при здійсненні облікових операцій на рахунках депонентів;
- дотримання торговцями цінних паперів вимог законодавства на ринку цінних паперів при здійсненні операцій з цінними паперами;
- наявність невідповідності даних щодо обліку цінних паперів на рахунку в депозитарній установі з даними рахунку депозитарної установи в Центральному депозитарії (дисбаланс);
- невиконання рішень органів судової влади, виконавчої служби;
- невиконання Рішень Комісії;
- відсутність професійних учасників фондового ринку за місцезнаходженням.

З метою здійснення контролю за професійною діяльністю на фондовому ринку протягом 2020 року підготовлено та направлено більше 130 запитів (вимог) про надання інформації, в тому числі щодо надання депозитарними установами

інформації про подання відомостей IBAN-реквізитів до ПАТ «НДУ».

З метою здійснення контролю за депозитарними установами у 2020 році отримано та опрацьовано 26 повідомлень від депозитарних установ щодо дотримання ними вимог Рішення Комісії від 13.10.2015 №1707 «Щодо порядку виконання учасниками фондового ринку рішень Ради національної безпеки і оборони України про застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)».

З метою захисту майнових прав власників цінних паперів та запобігання встановленню перешкоди в діяльності емітентів цінних паперів, вживалися заходи щодо інформування відповідних правоохоронних органів про діяльність юридичних осіб стосовно незабезпечення ними збереження баз даних, архівів баз даних та документів депозитарного обліку цінних паперів.

На виконання рішень Комісії щодо зупинення дії ліцензій торговцям цінними паперами, вживалися заходи у відношенні 11 торговців цінними паперами щодо проведення перевірок даних їх діяльності на предмет наявності та ефективності внутрішньої системи запобігання та мінімізації впливу ризиків.

Протягом 2020 року Комісією проведено 6 виїзних перевірок (планові – 4, позапланові -2).

За результатами виїзних планових перевірок в діяльності всіх професійних учасників фондового ринку виявлені ознаки порушень вимог законодавства на ринку цінних паперів, видано 8 розпоряджень про усунення порушень вимог законодавства про цінні папери, застосована санкція за невиконання розпорядження у вигляді штрафу (на суму 85 тис грн).

За результатами позапланової перевірки одному професійному учаснику фондового ринку анульовані ліцензії на провадження професійної діяльності на фондовому ринку.

За результатами розгляду звернень в діяльності 6 професійних учасників фондового ринку виявлені порушення вимог законодавства на ринку цінних паперів за застосовані відповідні санкції

(у вигляді попередження, у вигляді штрафу на суму 130,9 тис грн, зупинення дії ліцензії).

Таким чином, здійснення заходів контролю у формі проведення Комісією виїзних перевірок є більш ефективним з питань перевірки питань дотримання вимог професійними учасниками фондового ринку вимог законодавства на ринку цінних паперів та формування доказової бази таких правопорушень.

На виконання вимог пункту 14 розділу II «Прикінцеві положення» Закону №79-IX, розроблено Рішення Комісії від 24.11.2020 року №708 «Про затвердження Порядку проведення перевірок у сфері професійної діяльності на фондовому ринку (ринку цінних паперів) та діяльності у системі накопичувального пенсійного забезпечення», зареєстроване в Міністерстві юстиції України від 30.12.2020 за №1330/35643.

У 2020 році заходи державного нагляду та контролю за особам, які здійснюють професійну діяльність на ринку цінних паперів та суб'єктам системи накопичувального пенсійного забезпечення (крім вкладників та учасників) здійснювались відповідно до вимог Закону України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні», а у період з 01.01.2020 по 30.06.2020, в тому числі, з урахуванням вимог Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності».

В ході проведення заходів нагляду та контролю Комісією перевірялися питання дотримання вимог законодавства на ринку цінних паперів та в системі накопичувального пенсійного забезпечення, а саме:

5 планових заходів державного нагляду (контролю) у сфері професійної діяльності з управління активами, які були проведені відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 23.01.2019 №39 «Про затвердження критеріїв за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності у сфері професійної діяльності на ринку цінних паперів, що підлягає ліцензуванню, та визначається періодичність

проведення планових заходів державного нагляду (контролю) Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку». В ході проведення планових заходів нагляду (контролю) виявлено 8 порушень вимог законодавства про цінні папери, винесено 3 розпорядження про усунення порушень законодавства, які були виконані;

24 безвиїзних заходів контролю, з них:

- 9 за професійними учасниками, які здійснюють діяльність з управління активами;
- 13 за професійними учасниками, які здійснюють діяльність з управління майном для фінансування об'єктів будівництва;
- 2 за професійними учасниками, які здійснюють діяльність з адміністрування недержавних пенсійних фондів.

Безвиїзні заходи контролю проводилися шляхом направлення суб'єктам системи накопичувального пенсійного забезпечення та особам які здійснюють професійну діяльність на ринку цінних паперів запитів (вимог) про надання необхідних документів (інформації), аналізу отриманої інформації та перевірки дотримання вказаними суб'єктами вимог актів законодавства.

В ході проведення безвиїзних заходів контролю в діях 4 професійних учасників виявлено ознаки порушень вимог законодавства на ринку цінних паперів та в системі накопичувального пенсійного забезпечення, у відношенні 2 професійних учасників застосовані попереджувальні заходи впливу.

Правозастосування на ринку цінних паперів

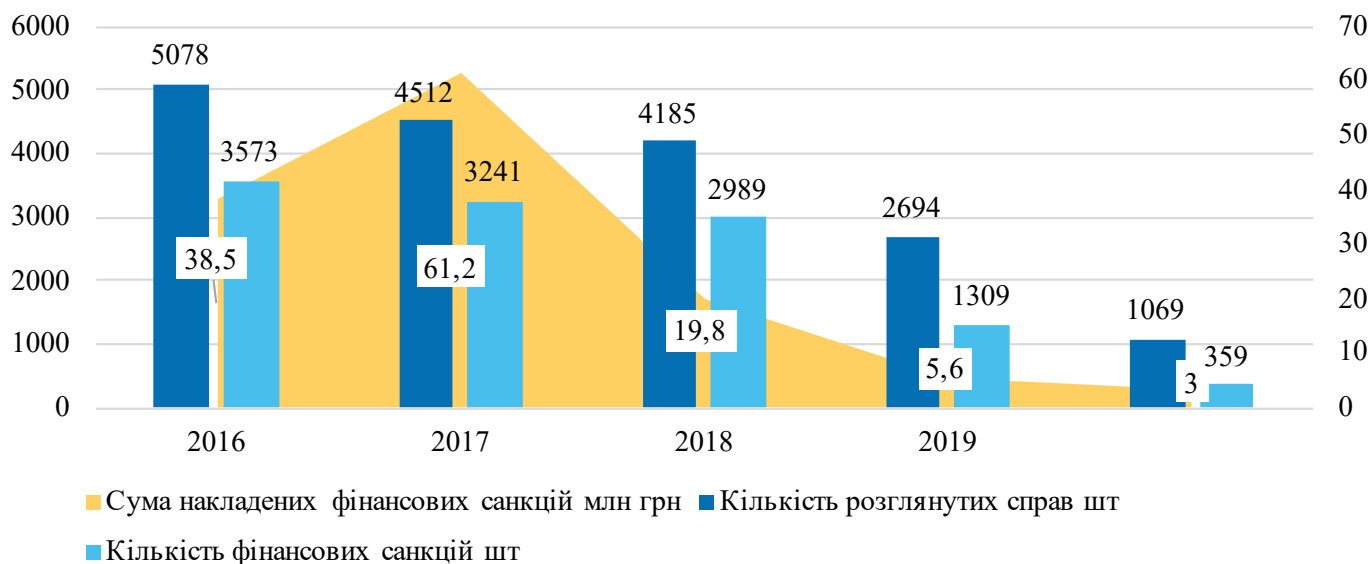
Одним із важливих напрямків роботи Комісії є створення сприятливих умов для правового функціонування фондового ринку, зокрема запобігання правопорушенням на ринку цінних паперів, а в разі їх виявлення – спрямування зусиль на оперативне та всебічне розслідування і вживання заходів для їх недопущення надалі.

Протягом 2020 року уповноважені особи Комісії розглянули 1069 справ про правопорушення на ринку цінних паперів (ринках капіталу), за результатами яких було накладено 359 фінансових санкцій на суму 3,0 млн грн.

Зменшення кількості порушених справ у 2020 році, порівняно з 2019 роком обумовлено запровадженням у 2020 році Комісією застосування принципів ризик орієнтованого підходу при опрацюванні виявлених правопорушень (на ринку цінних паперів та у сфері фінансового моніторингу, що надало можливість збільшити ефективність та забезпечити пропорційність використання регуляторних повноважень Комісії для попередження та припинення порушень.

Діаграма 1.11

Показники розглянутих справ про правопорушення на ринку цінних паперів

У 2020 році за результатом розгляду справ, анульовано дію 17 ліцензій на здійснення професійної діяльності на ринку цінних паперів, зупинено дію 4 ліцензій, закрито 163 справи про правопорушення на ринку цінних паперів.

Діаграма 1.12

Кількість анульованих та зупинених ліцензій за правопорушення на ринку цінних паперів

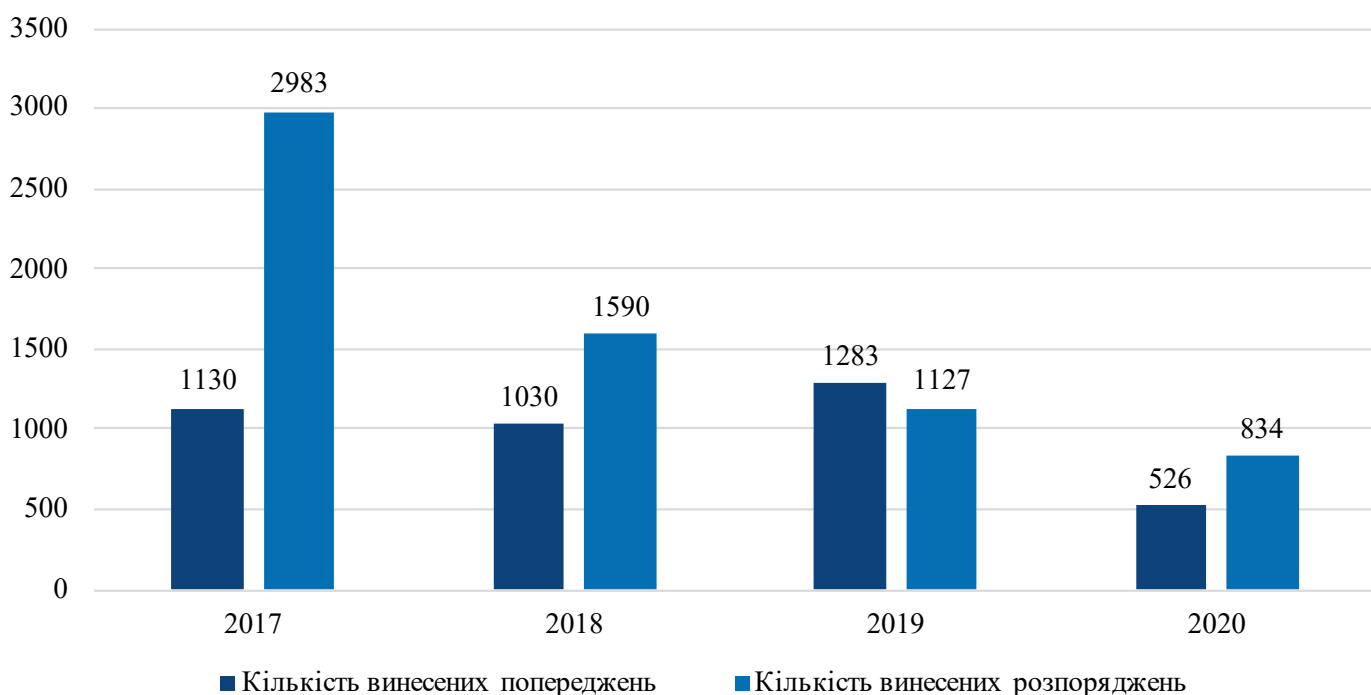

У 2020 році за результатом розгляду справ, уповноваженими особами Комісії було винесено 526 попереджень та 834 розпорядження

про усунення порушень законодавства про цінні папери.

Діаграма 1.13

Кількість винесених розпоряджень та попереджень

Найбільш типовими правопорушеннями на ринку цінних паперів залишились:

- неподання;
- подання не в повному обсязі інформації;
- подання недостовірної інформації;

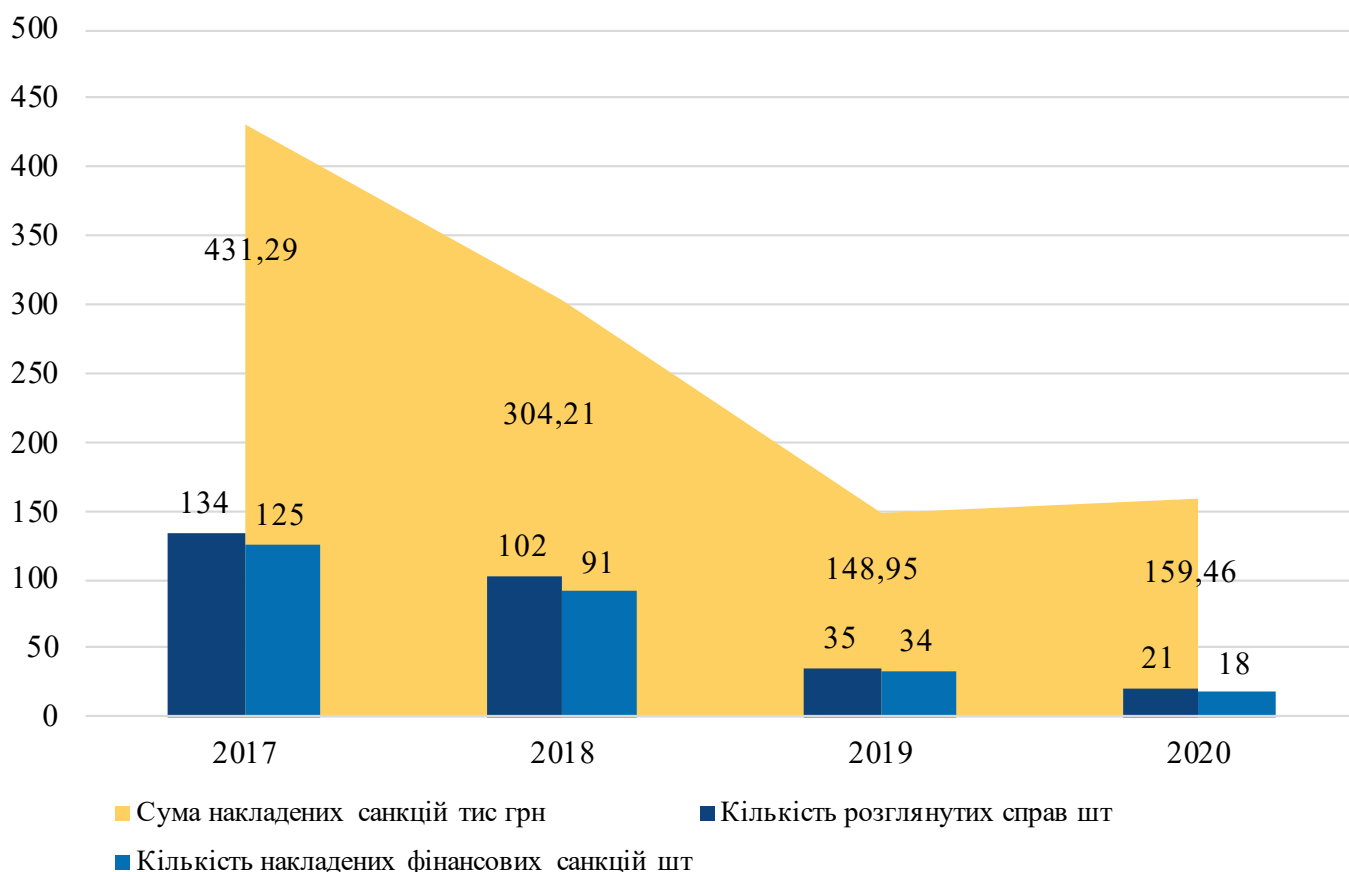
- нерозміщення, розміщення не в повному обсязі інформації;
- розміщення недостовірної інформації;
- невиконання або несвоєчасне виконання рішень Комісії або розпоряджень, постанов або рішень уповноважених осіб Комісії.

При цьому, уповноваженими особами Комісії в 2020 році було розглянуто 21 справу про порушення вимог законодавства щодо запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів,

одержаних злочинним шляхом, або фінансування тероризму, за результатами яких було накладено 18 фінансових санкцій на загальну суму 159,46 тис грн; 3 справи закрито.

Діаграма 1.14

Показники розглянутих справ про порушення вимог законодавства щодо запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансування тероризму

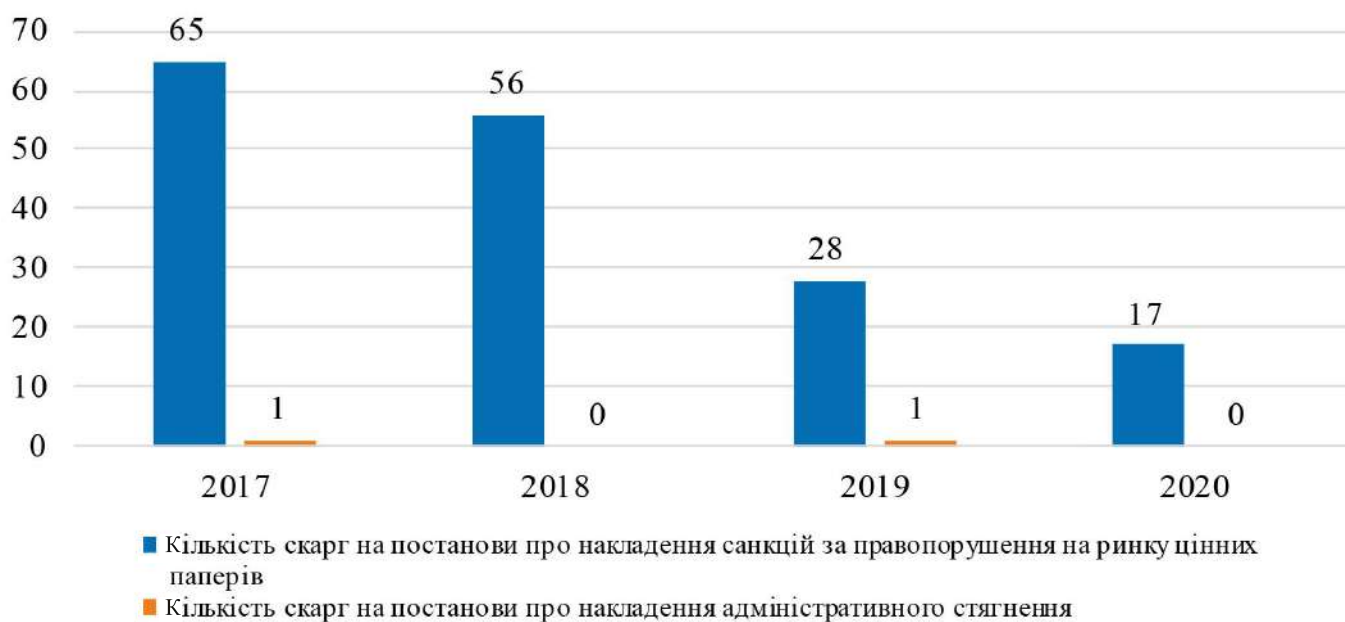
Найбільш типовими порушення вимог законодавства щодо запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансування тероризму є не виявлення, а також несвоєчасне повідомлення про фінансову операцію відповідний державний орган.

Протягом 2020 року до Комісії надійшло 17 скарг (на 16 постанов) на постанови про накладення санкцій за правопорушення на ринку цінних паперів.

Діаграма 1.15

Кількість оскаржених постанов про накладення санкцій за правопорушення на ринку цінних паперів та адміністративних стягнень

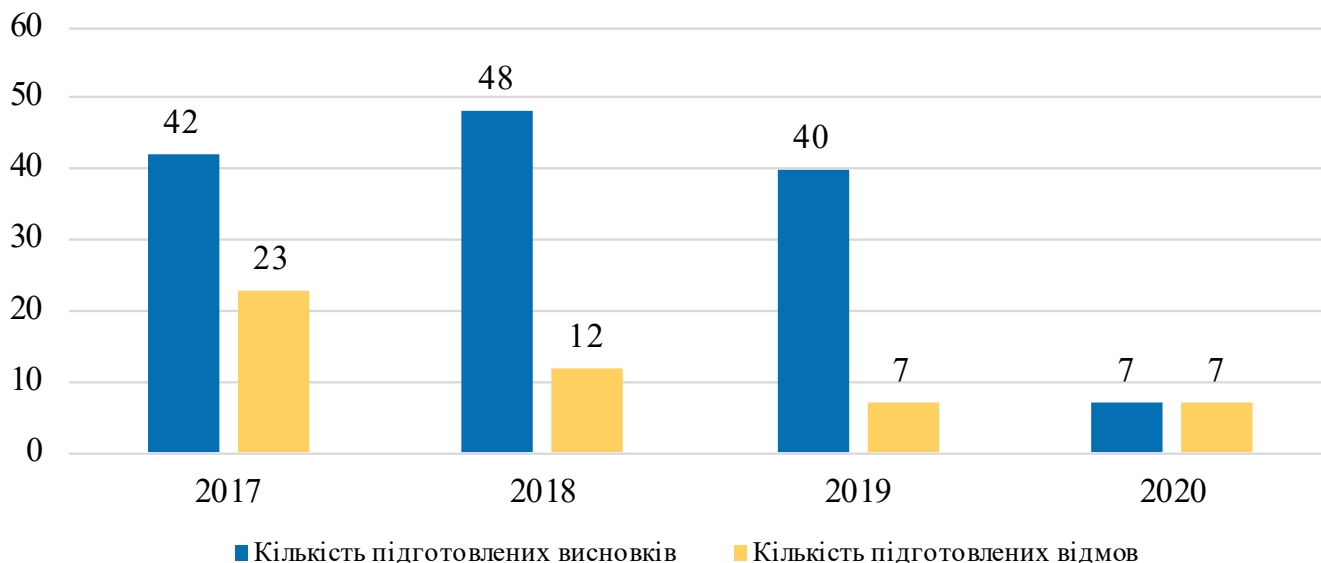

У 2020 році було оскаржено:

- 12 постанов, винесених уповноваженими особами центрального апарату Комісії (департамент правозастосування);
- 2 постанови, винесених уповноваженими особами департаменту Комісії у Південному регіоні;
- 1 постанову, винесену уповноваженими особами департаменту Комісії у Східному регіоні;
- 1 постанову, винесену уповноваженими особами департаменту Комісії у Західному регіоні.

За результатом розгляду скарг на постанови про накладення санкцій за правопорушення на ринку цінних паперів у 2020 році Комісією було підготовлено 7 висновків щодо розгляду скарг на постанови про накладення санкцій за правопорушення на ринку цінних паперів та було відмовлено у прийнятті до оскарження 7 скарг на постанови про накладення санкцій за правопорушення на ринку цінних паперів.

Діаграма 1.16
Кількість підготовлених висновків та відмов

Зменшення кількості відмов у прийнятті до оскарження скарг пов'язано з дотриманням скаржниками вимог законодавства, щодо подачі скарг на постанови про накладення санкцій за правопорушення на ринку цінних паперів.

За результатом розгляду скарг на постанови про накладення санкцій за правопорушення на ринку цінних паперів у 2020 році було прийнято

наступні рішення:

- 0 – постанову скасувати, а справу закрити;
- 0 – постанову скасувати і направити справу на новий розгляд;
- 7 – постанов залишити без змін, а скарги без задоволення;
- 2 – вирішується питання з прийняття рішення.

Діаграма 1.17
Кількість прийнятих рішень за результатом розгляду скарг

Загалом протягом 2020 року представники Комісії взяли участь у 283 засіданнях судів різних інстанцій. У справах, в яких Комісія є стороною у справі, судами було винесено 166 рішень, з них:

- 136 на користь Комісії (82% від загальної кількості винесених рішень);
- 30 не на користь Комісії (18 % від загальної кількості).

Протягом 2020 року Комісією було подано 753 виконавчі листи до органів ДВС, на загальну суму 23,308 млн грн.

В рамках системної протидії маніпулюванню цінами на фондовому ринку, у 2020 році Комісією було проаналізовано понад 60 тис операцій з цінними паперами 16 емітентів та 56 випусків державних облігацій України (серед яких 1 випуск єврооблігацій). Комісією проводилось детальне дослідження таких операцій щодо наявності ознак маніпулювання цінами.

В рамках проведення заходів щодо протидії маніпулюванню цінами на фондовому ринку у 2020 році Комісією було:

- опрацьовано 163 повідомлення щодо можливих ознак маніпулювання та довідок за результатами перевірки від фондових бірж;
- направлено 34 запити до професійних учасників фондового ринку, опрацьовано отриману інформацію та матеріали.

З метою приведення у відповідність до Закону України від 20.09.2019 №122-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту прав споживачів фінансових послуг» та Закону №79-IX нормативно-правових актів, у 2020 році Комісією затверджено рішення від 28.07.2020 №405 «Про затвердження Правил розгляду справ про порушення вимог законодавства на ринках капіталу та застосування санкцій або інших заходів впливу» зареєстроване у Міністерстві юстиції України 02 жовтня 2020 року за №966/35249.

У зв'язку із набранням чинності Закону №361-IX Комісією у 2020 році розроблено проект рішення Комісії «Про затвердження Правил розгляду справ про порушення вимог законодавства щодо запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення та застосування заходів впливу», який наразі погоджується із заінтересованими органами.

Підготовка фахівців з питань ринку капіталу

Комісія встановлює порядок підготовки фахівців з питань фондового ринку та накопичувального пенсійного забезпечення, встановлює кваліфікаційні вимоги щодо осіб, які здійснюють дії, пов'язані з безпосереднім провадженням професійної діяльності на ринку цінних паперів чи діяльності у системі накопичувального пенсійного забезпечення, та у порядку, встановленому Комісією, проводить сертифікацію таких фахівців шляхом видачі сертифікатів на право здійснення дій, пов'язаних з безпосереднім провадженням професійної діяльності на ринку цінних паперів чи діяльності у системі накопичувального пенсійного забезпечення, їх дублікатів, а також анулювання таких сертифікатів.

На базі Українського інституту розвитку фондового ринку Київського національного економічного університету – навчально-методичному центру Комісії, створено постійно діючу навчально-методичну Раду з питань координації роботи з видання методичних посібників та підручників з питань фондового ринку та корпоративного управління, до складу якої увійшли представники Комісії та навчальних закладів, з якими регулятором укладено договори про співробітництво щодо навчання та атестації фахівців з питань фондового ринку.

Таким чином, система професійної підготовки фахівців з питань фондового ринку та нагляду за змінами у відомостях стосовно їх трудової діяльності в Україні запроваджена з 1996 року. Вона включає в себе навчання, складання кваліфікаційного іспиту та отримання сертифіката.

Підготовка фахівців з питань фондового ринку проводиться за типовими програми навчання фахівців фондового ринку, зокрема:

- з питань торгівлі цінними паперами;
- з питань депозитарної діяльності;
- з питань організації торгівлі на фондовому ринку;
- з питань управління активами;
- з питань клірингової діяльності;
- з питань управління іпотечним покриттям;
- з питань адміністрування недержавних пенсійних фондів;
- з питань діяльності з управління майном для фінансування об'єктів будівництва та/або здійснення операцій з нерухомістю.

Згідно з даними, що надійшли до Комісії від навчальних закладів, за період з 01.01.2012 по 31.12.2020, навчання з питань фондового ринку пройшли 21 583 особи, з них у 2020 році – 1 827 осіб.

За період з 01.01.2012 по 31.12.2020 атестацію пройшли 14 343 особи, з них у 2020 році – 1122 особи.

За період з 01.01.2012 по 31.12.2020 Комісією було видано 13 883 сертифіката на право здійснення дій, пов'язаних з безпосереднім провадженням професійної діяльності на фондовому ринку, у тому числі, в 2020 році – 1 152 сертифіката.

До бюджету України за надання адміністративних послуг щодо видачі сертифіката (дубліката) на право здійснення дій, пов'язаних з безпосереднім провадженням професійної діяльності на фондовому ринку, за період з 01.01.2012 по 31.12.2020 надійшло 6 301 990 грн, у тому числі в 2020 році – 518 440 грн.

Діаграма 1.18

Показники підготовки фахівців з питань фондового ринку

Фінансова звітність та аудит на ринку капіталу

Прозорість та розкриття інформації - сутність ефективного корпоративного управління будь-якої організації. Численні користувачі фінансової звітності підприємств прагнуть отримати максимум достовірної інформації про підприємство, керуючись його звітністю. Високий рівень поінформованості про фінансово-майновий стан в ринкових умовах є суттєвим, якщо не головним засобом конкурентної боротьби.

Протягом 2020 року Комісія здійснила аналіз аудованої фінансової звітності близько 400 учасників ринків капіталу.

Необхідно відзначити про існування ряду помилок, характерних для такої фінансової звітності. Серед них – приділення бухгалтерами недостатньої уваги складанню облікової політики. Так, у більшості випадків облікова політика «позичена» в іншої компанії. Така облікова політика часто містить застарілі та нерелевантні положення або ж просто не відповідає практиці ведення обліку на підприємстві. Окрім цього, доволі часто окремі положення облікової політики суперечать одна одній або не відповідають міжнародним стандартам фінансової звітності (МСФЗ).

Ще одна типова помилка — формальна оцінка рівня суттєвості. Непоодинокими є випадки, коли компанії не розкривають у фінансовій звітності інформацію, яка є суттєвою. Згідно з МСФЗ, пропущення або викривлення статей є суттєвими, якщо вони можуть окремо чи сукупно впливати на економічні рішення, які ухвалюють користувачі на основі фінансової звітності. Суттєвість залежить від розміру та характеру пропуску чи викривлення, що оцінюються за конкретних обставин. Розмір або характер статті чи їх поєднання можуть бути визначальними чинниками. Рівень суттєвості має передусім базуватися на показниках діяльності компанії та їх розмірах.

До недоліків фінансової звітності учасників ринку цінних паперів можна віднести відсутність детального розкриття інформації щодо визначення справедливої вартості фінансових інструментів. Справедлива вартість є оцінкою, що

ґрунтується на ринкових даних – вона оцінюється з використанням припущень, які використовували б учасники ринку, і відображає кон'юнктуру ринку на дату оцінки. Ціна котирування на активному ринку є найнадійнішим свідченням справедливої вартості і за наявності має бути використана для оцінки справедливої вартості. Проте, оскільки для переважної більшості фінансових інвестицій активний ринок відсутній, необхідно проводити оцінки вартості з використанням закритих вхідних даних, що є складним, особливо зараз, коли ринки є нестабільними, а економічні перспективи є вкрай невизначеними і можуть швидко змінюватися. Таким чином, для користувачів фінансової звітності є важливим розкриття інформації, включаючи припущення та судження, сформовані управлінським персоналом, щоб дати можливість користувачам зрозуміти, як була визначена справедлива вартість.

Ще одним типовим недоліком фінансової звітності учасників ринку цінних паперів є недостатність розкриття інформації про те, з якими фінансовими ризиками мала справу компанія та в який спосіб мінімізувала їх вплив. Функціонування підприємств у мінливих ринкових умовах неодмінно супроводжується ризиками, що пов'язані з невизначеністю обставин, а також можливим настанням чи ненастанням певних подій. Фінансові ризики пов'язують із ситуаціями, у яких є імовірність виникнення фінансових втрат в умовах невизначеності під час провадження саме фінансової діяльності (менший за очікування рівень доходу, втрата частини капіталу тощо). МСФЗ надають важливе значення ідентифікації й розкриттю інформації про фінансові ризики. Підприємству варто описати наявні концентрації і спосіб їх ідентифікації, а також розкрити величину рівня ризику в контексті тих фінансових інструментів, яким властива зазначена концентрація.

Протягом 2020 року Комісія продовжувала співпрацю з Органом суспільного нагляду за аудиторською діяльністю та Аудиторською палатою України стосовно покращення якості звітів незалежного аудитора щодо фінансової звітності учасників ринків капіталу. Комісією було направлено ряд звернень до органів, які регулюють аудиторську діяльність, щодо виявлених ознак невідповідності звітів

незалежного аудитора міжнародним стандартам аудиту. Необхідно відзначити, що за результатами розгляду зазначених звернень і Органом суспільного нагляду за аудиторською діяльністю і Аудиторською палатою України у відношенні 95% аудиторських фірм, вказаних у зверненні, були підтверджені факти порушень та застосовані відповідні заходи впливу.

Крім того, у 2020 році Комісією було запроваджено практику співпраці з Фондом державного майна України щодо здійснення рецензування звітів незалежних оцінювачів. Аналізуючи фінансову звітність учасників ринків капіталу, Комісія неодноразово отримувала інформацію, що вартість певних активів компаній була визначена за допомогою незалежного оцінювача. За запитом Комісії учасники ринків капіталу надавали копії звітів про оцінку майна, які направлялись до Фонду державного майна для проведення рецензування. За результатами рецензування щодо переважної більшості направлених звітів Фондом державного майна України був наданий висновок про невідповідність вказаних звітів вимогам законодавства про оцінку майна та неможливість їх використання. Зазначене свідчить про те, що у фінансовій звітності учасників ринків капіталу відображалась некоректна інформація про вартість тих чи інших активів.

У 2021 році Комісія планує продовжувати роботу, спрямовану на виявлення невідповідностей фінансової звітності учасників ринків капіталу, а також вдосконалювати та поглиблювати співпрацю з регуляторами аудиторської діяльності та Фондом державного майна України з метою сприяння покращенню якості звітів незалежних аудиторів та незалежних оцінювачів.

Однією з складових нагляду за діяльністю учасників ринків капіталу є проведення моніторингу інформації, розкритої учасниками ринків капіталу в частині, що стосується фінансової звітності та аудиторських звітів шляхом перевірки розкриття її в інформаційній базі Комісії (SMFR) та оприлюднення на власних вебсайтах, відповідно до Законів України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Ліцензійних вимог та нормативно-правових актів, якими

встановлено вимоги щодо розкриття інформації та подання адміністративних даних до Комісії.

Протягом 2020 року Комісія здійснила моніторинг 1 701 аудованих фінансових звітів за 2019 рік поданих до інформаційної бази даних Комісії (SMFR) та розкритих на власних вебсайтах, з метою перевірки дотримання вимог Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», в частині обрання учасниками ринків капіталу суб'єкта аудиторської діяльності, який включений до відповідного розділу Реєстру аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності для надання аудиторських послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності.

Із 84 суб'єктів аудиторської діяльності, які провели аудит компаній з управління активами, інститутів спільного інвестування не були включені 9 суб'єктів аудиторської діяльності до відповідного розділу Реєстру аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності, що ведеться Аудиторською палатою України, зокрема в такі розділи:

- «Суб'єкти аудиторської діяльності, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності»;
- «Суб'єкти аудиторської діяльності, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес».

Два суб'єкта аудиторської діяльності не знаходились в жодному із розділів Реєстру аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності.

Основними недоліками, які встановлені при проведенні моніторингу, були такі:

- у 46 учасників ринків капіталу не заповнені відомості про аудиторський звіт за 2019 рік в інформаційній базі даних Комісії (SMFR);
- у 47 учасників ринків капіталу на власному вебсайті відсутній звіт незалежного аудитора щодо фінансової звітності та/або неможливо отримати доступ до вебсайту за зазначеною адресою;
- у 41 компанії з управління активами, які відносяться до категорії підприємств, що становить суспільний інтерес, відсутній

аудиторський звіт (звіт незалежного аудитора) щодо фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес КУА та ІСІ та/або неможливо отримати доступ до вебсайту за зазначеною адресою.

Частиною восьмою статті 29 Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» передбачено подання до Комісії повідомлення підприємствами, що становлять суспільний інтерес про суб'єкта аудиторської діяльності, який надаватиме послуги щодо аудиту фінансової звітності. Порядок подання визначено рішенням Комісії від 31.01.2019 №43 «Про затвердження форми Повідомлення до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку підприємством, що становить суспільний інтерес, про суб'єкта аудиторської діяльності, який надаватиме послуги з аудиту фінансової звітності», зареєстрованого Міністерстві юстиції України 27.02.2019 за №199/33170.

Станом на 31.12.2020 було подано 416 повідомлень до Комісії підприємствами, що становлять суспільний інтерес, про суб'єктів аудиторської діяльності, які надаватимуть послуги з аудиту фінансової звітності.

З метою виконання норми статті 36 Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» суб'єкти аудиторської діяльності, які надавали послуги з обов'язкового аудиту фінансової звітності підприємству, що становить суспільний інтерес, у разі виявлення суттєвої загрози або сумнівів щодо можливості підприємства, що становить суспільний інтерес продовжувати діяльність на безперервній основі або відмову від висловлення думки або надання негативної думки чи модифікованої думки подають до Комісії Звіти до органу нагляду.

Порядок подання суб'єктами аудиторської діяльності Звіту до органу нагляду, визначено рішенням Комісії від 14.11.2019 №694 «Про подання до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку інформації суб'єктом аудиторської діяльності, який надає послуги з обов'язкового аудиту фінансової звітності підприємству, що становить суспільний інтерес, нагляд за яким здійснює Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку», зареєстрованого Міністерстві юстиції України 11.03.2019 за №254/34537.

Протягом 2020 року суб'єктами аудиторської діяльності які надавали послуги з обов'язкового аудиту фінансової звітності підприємству, що становить суспільний інтерес подано до Комісії 158 інформацій.

Внутрішній контроль

На виконання вимог Основних засад здійснення внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів, затверджених Постановою КМУ від 12.12.2018 №1062, в Комісії здійснювались заходи із запровадження внутрішнього контролю, як цілісного системного процесу.

Відповідно до Інструкції з організації внутрішнього контролю в Комісії та установі, що належить до сфери її управління, затвердженої наказом Голови Комісії від 07.11.2019 №175 впроваджені такі заходи:

- здійснено ідентифікацію ризиків щодо основних процесів самостійних структурних підрозділів та їх класифікацію за категоріями та видами;
- здійснено оцінку ризиків;
- визначено способи реагування на ідентифіковані та оцінені ризики;
- самостійними структурними підрозділами розроблені нові адміністративні регламенти процесів, а також внесені зміни до чинних регламентів у зв'язку із змінами в законодавстві, яке регулює ринки капіталу.

З результатами здійснення діяльності з управління ризиками впроваджені нові та удосконалені діючі заходи контролю, які спрямовані на зниження випадків реалізації ризиків, а також на мінімізацію їх впливу на досягнення цілей установи в цілому.

З метою підвищення рівня ефективності системи внутрішнього контролю в Комісією внесені зміни до Інструкції з внутрішнього контролю, які затверджені наказом Голови Комісії від 20.10.2020 №158, зокрема, удосконалені окремі питання управління ризиками, оцінювання результативності виконання процесів, а також форми документів з внутрішнього контролю.

Міжнародна співпраця Комісії

Протягом минулого року у сфері міжнародної діяльності пріоритетним для Комісії було посилення взаємодії з США, країнами Європейського Союзу, Близького Сходу. Здійснювались заходи щодо забезпечення участі України в Міжнародній організації Комісій цінних паперів (IOSCO), розвитку договірно-правової бази у рамках загальнодержавної політики у сфері зовнішніх відносин, а також проводилась активна робота з залучення донорської допомоги з метою подальшої імплементації міжнародних стандартів в Україні тощо.

У 2020 році Комісія брала участь у заходах, спрямованих на подальшу імплементацію євроінтеграційних процесів в Україні та виконання Плану заходів з імплементації Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (Угода про асоціацію Україна-ЄС).

Член Комісії, який відповідає за напрямок виконання Комісією Угоди про асоціацію Україна-ЄС, брав участь у склад української делегації у п'ятому засіданні Комітету асоціації Україна-ЄС у торговельному складі (8 – 9 грудня 2020 року, відеоконференція Київ-Брюссель) та четвертому засіданні Кластеру 2 (промислова та підприємницька політика, гірнична справа і металургія, туризм, космос, законодавство про товариства та корпоративне управління, захист прав споживачів, оподаткування) Підкомітету з питань економіки та іншого галузевого співробітництва Комітету асоціації між Україною та ЄС (03.07.2020, відеоконференція Київ — Брюссель).

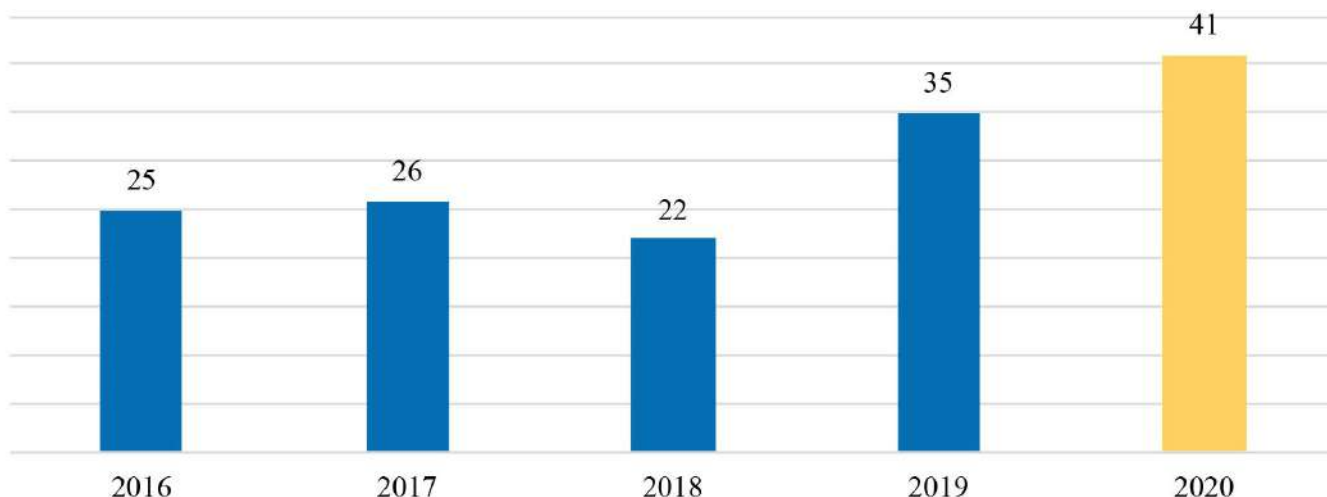
Комісія є відповідальним виконавцем окремих заходів з імплементації актів ЄС відповідно до Плану заходів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України №1106 від 25.10.2017р. «Про виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони».

Упродовж 2020 року Комісія опікувалася захистом прав інвесторів та зменшенням правопорушень на фондовому ринку, більшість з яких набули інтернаціонального характеру. З цією метою Комісія здійснювала роботу з підготовки текстів Меморандумів про взаєморозуміння з регуляторами ринків капіталу Республіки Казахстан, В'єтнаму та Індії.

Протягом 2020 року Комісія опрацьовувала та надавала відповіді на запити іноземних регуляторів, компаній та фізичних осіб-нерезидентів, зокрема: Великобританії, Британських Віргінських Островів, Гонконгу, Кайманових Островів, Ізраїлю, Ірландії, Китаю, Кіпру, Німеччини, Республіки Панама, Польщі, Росії, Сейшельських Островів. Основна частина запитів стосувалась порушення вимог законодавства на ринку цінних паперів та захисту прав інвесторів.

Діаграма 1.19

Кількість запитів до Комісії від іноземних регуляторів, компаній та фізичних осіб-нерезидентів

Також, як підписант Додатку В Багатостороннього Меморандуму про взаєморозуміння Міжнародної організації комісій з цінних паперів (IOSCO), Комісія здійснювала співробітництво з іноземними регуляторами, а саме: опрацьовувала запити Комісії з цінних паперів та інвестицій Австралії та Управління з фінансових послуг та ринків Бельгії в частині надання інформації з метою сприяння у розслідуванні щодо порушення законодавства у галузі фінансових ринків.

У 2020 році Комісія здійснювала заходи із залучення міжнародної технічної допомоги в рамках наступних проектів:

Проект «Трансформація фінансового сектору в Україні» (Проект FST), фінансований Урядом США через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID)

Проект FST – це чотирьохрічна програма, основним завданням якої є розвиток та покращення надання фінансових послуг в Україні, які б відповідали потребам громадян України та суб'єктів господарювання усіх розмірів. У партнерстві з урядом України, регуляторами та асоціаціями фінансового сектору, громадськими організаціями та приватним сектором Проект FST працює над:

- підвищенням довіри до банківської системи, покращенням розуміння її громадянами та збільшенням рівня користування банківськими послугами;

- трансформацією правового та регуляторного середовища фінансового сектору;

- збільшенням доступу до фінансування для малих та середніх підприємств; розширенням доступу до фінансових послуг для всіх верств населення (фінансова інклюзія) та більш активним використанням цифрових фінансових технологій на ринку фінансових послуг України, а також підтримкою збалансованості та стабільності пенсійної системи.

Діяльність Проекту FST включала розробку нормативно-правових актів, проведення тренінгів.

Упродовж 2020 року Проектом FST здійснена інтенсивна робота над затвердженням СНКЕ з XBRL разом із KE 2 з надання підтримки. Компанією Jevera за фінансування Проекту FST розроблено новий інструмент для подання фінансової звітності у форматі XBRL та розпочато його тестування. Впровадження даного програмного забезпечення дозволить усім суб'єктам господарювання на безкоштовній основі складати фінансову звітність відповідно до Таксономії UA МСФЗ XBRL 2019. Після завершення тестування компанією Jevera заплановано передачу програмного забезпечення до продуктивного використання. Також, для налаштування коректної роботи СФЗ компанії Vizor була передана таксономія UA МСФЗ іXBRL 2019.

12 жовтня 2020 року відбулась передача Програмного забезпечення для формування фінансової звітності у форматі iXBRL відповідно до Таксономії UA XBRL, яке включає в себе, у тому числі технічну документацію.

У листопаді 2020 року Комісія спільно з Проєктом FST та Асоціацією інвестиційних професіоналів CFA Society Ukraine представили «Огляд 12 кодексів етики у фінансово-інвестиційній галузі: аналіз особливостей та спільні риси».

В грудні 2020 року за сприянням Проєкту FST було започатковано нові напрямки роботи, а саме розробка нормативно-правових актів в сфері клірингової діяльності та розробка нормативно-правових актів щодо торгового репозиторію, які будуть виконуватись юридичним компаніями Саєнко Харенко, CMS Cameron McKenna та AEQUO.

18 листопада 2020 року було підписано Протокол про співпрацю між Комісією та Проєктом USAID «Трансформація фінансового сектору в Україні», відповідно до якого виконання Проєкту FST в Україні продовжено до 27 серпня 2021 року.

Проєкт «Впровадження практики ЄС з бухгалтерського обліку, фінансової звітності та аудиту в Україні» (EU-FAAR), фінансований ЄС

Загальні завдання Проєкту включають: підвищення прозорості та покращення бізнес-клімату, що сприятиме вітчизняним та іноземним прямим інвестиціям у приватний сектор, а також тіснішу інтеграцію України до європейської та світової економіки. Завдання проєкту розкриваються більш детально у наступних цілях, що мають бути досягнуті наприкінці реалізації проєкту:

- надання суб'єктами господарювання більш надійних, достовірних та стандартизованих даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності та їх критична перевірка компетентними аудиторами відповідно до міжнародних стандартів аудиту, а також найкращої практики ЄС та міжнародної практики;

- розробка механізмів або процедур подання фінансової звітності та проведення аудиту для суб'єктів господарювання різних типів та розмірів, як того вимагає Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»;

- визнання Європейським Союзом системи здійснення нагляду за аудиторською діяльністю в Україні «еквівалентною» або «адекватною»;

- розкриття стандартизованої фінансової звітності в електронному форматі всіма суб'єктами господарювання, від яких це вимагається Законом про бухгалтерський облік та фінансову звітність.

Діяльність за Проєктом EU-FAAR організована за трьома компонентами з метою підтримки подальшого впровадження та поглиблення реформ у сфері бухгалтерського обліку, аудиту та фінансової звітності. Комісія є одним із Бенефіціарів за Компонентом 3: Фінансова звітність, а також представлена у Керівному Комітеті (співголова), де вона залучена до рішень, пов'язаних із впровадженням зазначеного Компонента.

Протягом 2020 року Проєкт зміг виконати сукупність видів діяльності, передбачених планом реалізації проєкту, незважаючи на певні проблеми, викликані поширенням пандемії COVID-19. Регулярні конференц-дзвінки для проведення координаційних зустрічей щодо питань по Компоненту 3 за участі всіх зацікавлених сторін, які відповідальні за звітність у форматі XBRL, дозволили всім сторонам співпрацювати та досягати прогресу у запровадженні звітності у форматі XBRL та забезпечити координацію діяльності з тестування електронних файлів таксономії МСФЗ XBRL 2019 року та розроблення оновленої версії 2020 року.

Проєктом було надано шаблони та інструкції для полегшення збору пропозицій від регуляторів для внесення змін з метою оновлення електронних файлів таксономії UA МСФЗ XBRL 2020 року. Наприкінці 2020 року Проєкт надав першу версію електронних файлів таксономії UA IFRS XBRL 2020 року (версія 0.0).

Проект технічної допомоги Європейського Союзу «Посилення регулювання та нагляду за небанківським фінансовим сектором» (EU-FINREG), фінансований ЄС

Метою Проєкту EU-FINREG є створення сильного середовища для небанківських фінансових послуг, надання допомоги українським органам влади у наближенні нормативно-правової бази та методів здійснення нагляду для операцій з цінними паперами та інвестиціями, страхування, пенсійного забезпечення, небанківських кредитних установ, небанківських платіжних установ та інших небанківських фінансових послуг до європейських та міжнародних стандартів і практик.

Протягом року найбільша увага Проєкту EU-FINREG була сфокусована на вдосконаленні законодавства у сфері випуску цінних паперів та у підтримці розробки законопроєктів у сфері недержавних пенсійних фондів. Водночас у рамках Проєкту EU-FINREG виконувались інші завдання за більшістю напрямків діяльності, включаючи огляди нормативно-правової бази, порівняльні аналізи, вебінари для співробітників Комісії. Зокрема, експертами Проєкту EU-FINREG було розроблено наступні документи:

- аналіз проєкту Закону 2284 (проєкт Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення залучення інвестицій та запровадження нових фінансових інструментів» від 17.10.2020);
- Порівняльну таблицю положень проєкту Закону «Про акціонерні товариства» (2493) щодо розкриття нормативно-правової бази ЄС;
- аналіз прогалин в законодавстві щодо статистики цінних паперів та документ щодо нагляду на основі ризиків (RBS), заснований на аналітиці даних та статистиці цінних паперів: документ щодо вимог;
- аналіз прогалин в українському законодавстві щодо звітності та розкритті інформації фінансових інституцій з огляду на Директиву ЄС IV щодо Вимог до Капіталу (EU CRD IV) та Єдиний Набір Правил Європейського управління з нагляду за ринком цінних паперів (ESMA SRB);

- проєкт Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення»;
- порівняльну таблицю нормативно-правових актів України щодо публічної пропозиції та проспекту із нормативно-правовими актами ЄС;
- порівняльну таблицю української національної нормативно-правової бази, пов'язаної з проспектом, із нормативно-правовою базою ЄС;
- рекомендації щодо змін до Положення про здійснення публічної пропозиції цінних паперів станом на листопад 2020;
- типові форми фінансової звітності за стандартами FINREP та COREP;
- документи щодо розробки проєкту Закону України «Про інвестиційні фонди»;
- аналіз пенсійної системи Швеції станом на листопад 2020 року,
- порівняльний аналіз: Інвестиційні фонди нерухомості.

Протягом 2020 року представники Комісії взяли участь у низці вебінарів за наступними темами:

- Інвестиційні фонди;
- Фінансова звітність та розкриття інформації про небанківські фінансові установи відповідно до законодавства ЄС;
- Статистика цінних паперів та нагляд на основі ризику (аналіз даних та статистика);
- Консолідований нагляд за фінансовими установами;
- Корпоративне управління – як зробити корпоративну організацію з урахуванням інтересів зацікавлених сторін.

Дію Проєкту EU-FINREG подовжено до 16.01.2023, відповідно Проєктом EU-FINREG продовжується одночасна робота над більшістю компонентів та пов'язаною з ними діяльністю відповідно до плану роботи.

Зовнішній Проєктний офіс Комісії Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР)

У 2020 році продовжив роботу Проект «Підтримка реформ фінансового сектору в Україні», спрямований на підтримку Проектного офісу з підтримки реформи фінансового сектору у Комісії. Проектний офіс є консультативно-дорадчим органом Комісії, що створений з метою забезпечення на належному рівні організації та координації впровадження реформ, зокрема щодо планування відповідних заходів, проведення моніторингу та аналізу стану їх виконання.

З метою реалізації Комплексної програми розвитку фінансового сектору України до 2020 року продовжувалась за наступними компонентами програми:

- інституційна та фінансова незалежність регулятора;
- менеджер з комунікацій.

В рамках забезпечення інституційної та фінансової незалежності регулятора було здійснено наступні заходи:

- участь у розробці програмного забезпечення для складання фінансової звітності в форматі XBRL;
- тестування впровадженої системи фінансової звітності XBRL у виробничому середовищі;
- було проведено низку публічних заходів, семінарів з тематики проекту для широкого кола учасників;
- внесено пропозиції до проектів законів та нормативно-правових актів.

Проект було завершено 30 червня 2020 року.

В рамках забезпечення питань, пов'язаних з комунікацією в Комісії, було здійснено наступні заходи:

Систематичне оновлення контенту на головних комунікаційних майданчиках Комісії:

- Офіційний веб-сайт Комісії:
<https://www.nssmc.gov.ua>;
- Facebook сторінка Комісії:
<https://www.facebook.com/nssmc.ukraine/>;

- Slideshare сторінка Комісії:
<https://www.slideshare.net/NSSMC> (постійно оновлюється, завантажено біля 80 корисних презентацій).

Комунікаційна підтримка законодавчих ініціатив, в підготовці яких брала участь Комісія, зокрема:

- проекту Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо удосконалення функцій із державного регулювання ринків фінансових послуг (реєстраційний номер 1069-2) - прийнято в цілому у другому читанні і підписано Президентом;
- проекту Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення залучення інвестицій та запровадження нових фінансових інструментів (реєстраційний номер 2284) – прийнято в цілому у другому читанні;
- проекту Закону про акціонерні товариства (реєстраційний номер 2493) – прийнято за основу у першому читанні;
- проекту Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо функціонування та обігу аграрних розписок (реєстраційний номер 2805) та інших.

Планування та впровадження комунікаційних кампаній в підтримку законодавчих ініціатив Комісії; підготовка меседж-боксів; підготовка тез для спікерів; налагодження робочих контактів з медіа.

Координація комунікаційних заходів з іншими інституціями, задіяними у впровадженні реформ.

Співробітництво з міжнародними організаціями

Діяльність в рамках Міжнародної організації комісій з цінних паперів (IOSCO)

Міжнародна організація комісій з цінних паперів (IOSCO) налічує більш ніж 180 регуляторних органів країн світу з метою співробітництва, обміну інформацією, спільної розробки кращих стандартів регулювання ринків цінних паперів, з подальшим їх запровадженням на національних ринках країн-членів.

Основна робота організації полягає у виробленні міжнародних стандартів та рекомендацій щодо регулювання ринків цінних паперів. Документи, розроблені IOSCO, враховуються багатьма іншими міжнародними організаціями, серед яких група Світового банку, ОЕСР, регіональні банки розвитку (включаючи ЄБРР), Міжнародний Комітет з стандартів бухгалтерського обліку, Базельський Комітет з банківського нагляду та ін. Комісія є постійним членом Організації, що надає їй право голосу під час постійних засідань. Комісія як постійний член організації сплачує щорічний членський внесок в IOSCO.

З метою підвищення рівня взаємодії із зазначеною організацією Комісія бере участь в Щорічних конференціях IOSCO, що є підтвердженням зацікавленості та прагнення регулятора українського ринку цінних паперів працювати разом з іншими регуляторними органами світу в напрямку впровадження кращих міжнародних стандартів з регулювання ринку капіталу.

Світовий банк

В рамках місій експертів Світового банку протягом 2020 року було проведено низку зустрічей з наступних напрямків:

- огляд прогресу із запровадження пенсійної реформи в Україні;
- обговорення планів уряду щодо запровадження професійної пенсійної схеми та подальшого діалогу щодо змін у пенсійній політиці, включаючи реформування системи державних гарантій доходів;
- обговорення питань щодо здійснення подальших запитів на моделювання пенсій, обговорення планів впровадження пенсій для старших груп пенсіонерів, перегляд пропозицій професійної пенсійної схеми та оцінка останніх правових ініціатив, пов'язаних із запровадженням додаткових пенсій із додатковими пенсійними внесками;
- обговорення варіантів модернізації механізмів нарахування та виплати пенсій.

Міжнародний валютний фонд

Протягом 2020 року Комісією було проведено декілька спільних зустрічей з представниками Міжнародного валютного фонду, а саме:

- обговорення проекту Закону, який має дуже важливе значення для реформування Комісії, а саме: проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення залучення інвестицій та запровадження нових фінансових інструментів». 19.06.2020 Верховною Радою України прийнято проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення залучення інвестицій та запровадження нових фінансових інструментів» у другому читанні та в цілому як закон. 12.08.2020 Закон України від 19.06.2020 №738-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення залучення інвестицій» та запровадження нових фінансових інструментів» підписано Президентом України;
- обговорення проекту Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту інвесторів від зловживань на ринках капіталу (законопроект 6303-д неодноразово включався до порядку денного пленарних засідань Верховної Ради України VIII скликання, але його не було розглянуто. Зазначений законопроект вважається відкликаним та на даний час здійснюються заходи щодо повторного внесення його на розгляд Верховної Ради України IX скликання) та проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо консолідації функцій із державного регулювання ринків фінансових послуг;
- огляд прогресу щодо запровадження пенсійної реформи в Україні та обговорення розробки проекту Закону України «Про загальнообов'язкове накопичувальне пенсійне забезпечення», який має на меті запровадити в Україні пенсійну систему 2-го рівня, на виконання доручення Кабінету Міністрів України;
- обговорення питань щодо майбутніх напрямків допомоги та діючих проектів.

Міжнародна фінансова корпорація (МФК)

МФК входить до Групи Всесвітнього банку і є міжнародною організацією, місія якої полягає у сприянні стабільному інвестуванню у приватний сектор країн, що розвиваються, наданні допомоги з метою зменшення бідності та покращення життя людей.

У січні 2020 року було підписано Договір про співпрацю між Комісією і Українською академією корпоративного управління і МФК. Метою цього Договору є просування практики ефективного корпоративного управління, включаючи управління екологічними та соціальними аспектами («ESG») в Україні, а також здійснення процесу розробки проекту «Основного кодексу корпоративного управління України» із положеннями ESG – набір рекомендованих практик корпоративного управління для компаній, зареєстрованих на фондовій біржі в Україні.

За результатами спільної роботи у березні 2020 року рішенням Комісією №118 було затверджено Кодекс корпоративного управління, його ключові вимоги і рекомендації. Кодекс використовує найкращі світові практики та розробки в корпоративному управлінні. Він відповідає Керівним принципам корпоративного управління Організації Економічного співробітництва та Розвитку (ОЕСР), чинному законодавству України та загальноприйнятим стандартам етичної поведінки.

У серпні 2020 року між Комісією та МФК було підписано Договір про співпрацю щодо розвитку ринку капіталів сталого фінансування в Україні. За результатами підписаного договору, восени відбулись онлайн зустрічі з представниками Програм МФК «Зелене фінансування» та «Інтегрована програма з екологічної, соціальної та управлінської практики для сприяння інвестиціям у країнах Європи і Центральної Азії» («Програма ESG»). Метою робочих зустрічей було обговорення розробки наступних документів:

- «Додаток до Кодексу корпоративного управління «Управління і сталий розвиток» з метою сприяння впровадженню належних практик ESG;

- «Картка оцінки ESG», що дозволить Комісії відстежувати дотримання Кодексу КУ, покращувати впровадження практик ESG, виявити прогалини та сприяти розвитку інструментів сталого фінансування;

- «Керівні принципи з розкриття інформації про ESG», які будуть практичним керівництвом для підприємств щодо розкриття фінансової інформації та інформації стосовно ESG для інвесторів та інших зацікавлених сторін.

Відповідно до укладеного Договору про співпрацю одним із завдань МФК є підтримка співпраці Комісії з Мережею сталої банківської діяльності (Sustainable banking Network, SBN), виступаючи координаційним центром у країні для всіх заходів, пов'язаних із SBN. SBN – це добровільне об'єднання регуляторів фінансового сектору і банківських асоціацій із країн, що розвиваються. Метою діяльності є поліпшення екологічного, соціального та корпоративного управління в банківській сфері та розвитку фінансового ринку. У липні 2020 року Комісія офіційно приєдналась до SBN.

Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР)

З метою забезпечення виконання міжнародних зобов'язань, які Україна взяла на себе як член Глобального форуму з прозорості та обміну інформацією для податкових цілей Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), Комісія брала участь у заповненні Анкети для Другого раунду огляду щодо обміну інформацією за запитами (Questionnaire for the Second Round of EOIR Reviews) та онлайн-нарад з експертами Глобального форуму.

Крім того, у 2020 році Комісія брала участь у:

- підготовці огляду інвестиційної політики в енергетичному секторі України в рамках співпраці з ОЕСР та проекту «Підтримка реформ в енергетичному секторі України»;
- опитуванні щодо оцінки відповідності системи управління суб'єктами господарювання державного сектора економіки Керівним принципам ОЕСР щодо корпоративного управління на підприємствах державної форми власності.

Участь у міжнародних заходах

У зв'язку з епідеміологічною ситуацією, що склалася внаслідок поширення пандемії COVID-19 у світі, з метою запобігання виникненню та поширенню масових інфекційних захворювань, представники Комісії відвідали наступні віртуальні заходи:

- он-лайн семінар у рамках Спільної ініціативи COT з електронної комерції, які проходили 17 та 18 червня 2020 року;
- онлайн навчання Міжнародної групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмивання грошей (FATF);
- Міжнародний фінансовий форум щодо обговорення актуальних питань стану бізнесу, тенденцій та прогнозів майбутніх макроекономічних викликів, який проходив 10-11 вересня 2020 року;
- он-лайн Щорічний симпозиум для органів міжнародного ринку з питань регулювання похідної продукції, ринків і фінансових посередників, організованого Комісією з торгівлі товарними ф'ючерсами (CFTC), який відбувся 20,22,27 та 29 жовтня 2020 року;
- он-лайн 45 Щорічна Конференція Міжнародної організації з цінних паперів IOSCO (Європейський Комітет), яка проходила 10 листопада 2020 року;

- участь у віртуальному Щорічному заході Міжнародної організації органів пенсійного нагляду (IOPS), який проходив 09,10 та 17 листопада 2020 року;

- он-лайн конференція з питань торгівлі цінними паперами та ринкової інфраструктури, організованою спільно з Інститутом Фінансової стабільності та Міжнародною організацією комісій з цінних паперів (IOSCO), яка проходила 19-20 листопада 2020 року;

- онлайн курс Київської школи енергетичної політики (KSEP) «Енергетичні ринки ЄС для українських публічних службовців», які проходили 19-21 листопада 2021 року;

- онлайн-засідання, присвячене обговоренню актуальних питань фінансового моніторингу 26 листопада 2020 року, організованого Американською торговельною палатою в Україні;

- он-лайн семінар щодо потенційного впливу на фінансову стабільність відновлення та врегулювання центрального контрагента, організованих Міжнародною організацією з цінних паперів, які проходили 09 грудня 2020 року.

Надання адміністративних послуг

Відповідно до вимог законодавства з питань надання адміністративних послуг, зокрема, пункту 2 постанови Кабінету Міністрів України від 30 січня 2013 року №57 «Про затвердження Порядку ведення Реєстру адміністративних послуг» Наказом Голови Комісії від 24.12.2020 №200 «Про затвердження Переліку адміністративних послуг, які надає Комісія, інформаційних та технологічних карток адміністративних послуг» затверджено оновлений Перелік адміністративних послуг (82 послуги), інформаційні та технологічні картки.

Перелік адміністративних послуг, які надає Комісія та інформаційних карток адміністративних послуг розміщено на офіційному вебсайті Комісії.

Інформація (відомості) про адміністративні послуги внесена до Реєстру адміністративних послуг, який є складовою Порталу «Дія».

З метою доступності та зручності для суб'єктів звернень отримання адміністративних послуг Комісією запроваджено принцип «Єдиного вікна».

Суб'єкти звернень через «Єдине вікно» мали змогу подати документи, необхідні для отримання адміністративної послуги та, за результатами їх розгляду, отримати адміністративні послуги в певному структурному підрозділі Комісії:

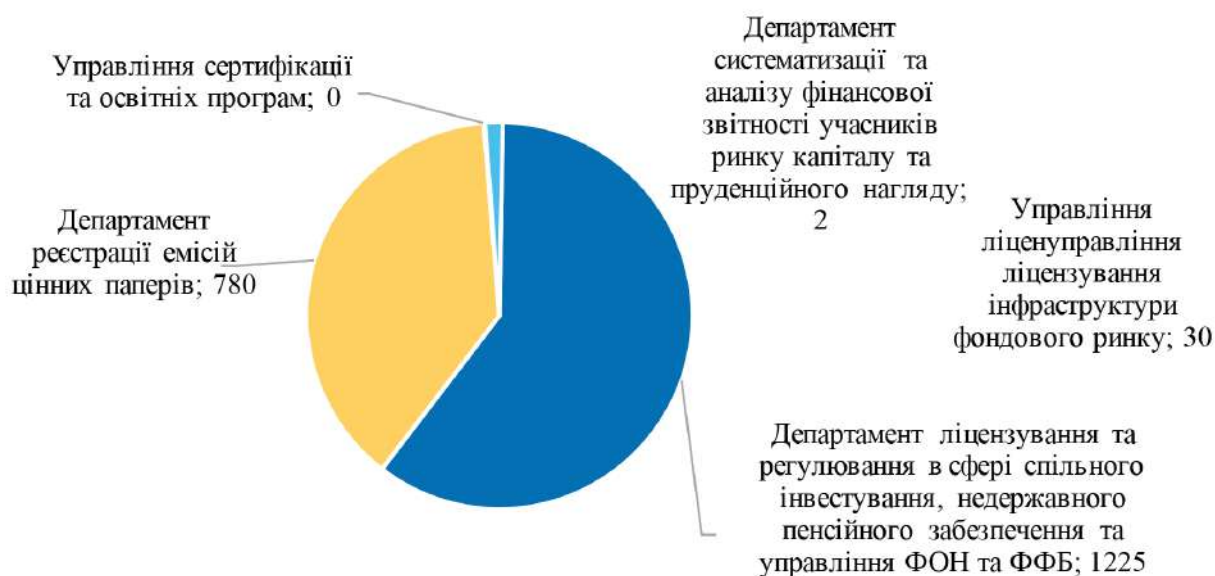
- департамент ліцензування та регулювання в сфері спільного інвестування, недержавного пенсійного забезпечення та управління ФОН та ФФБ;
- департамент реєстрації емісій цінних паперів;
- департамент аналізу фінансової звітності учасників ринків капіталу та пруденційного нагляду;
- управління ліцензування інфраструктури фондового ринку;
- управління сертифікації та освітніх програм.

У 2020 році через «Єдине вікно» надійшло 6 065 пакетів документів для надання адміністративних послуг. За результатами їх розгляду було направлено 1 135 вихідних листів, надано 2 037 безоплатних та 2 115 платних послуг на суму фактичних надходжень до бюджету за надані адміністративні послуги в розмірі 25,295 млн грн.

Найбільшу кількість безоплатних адміністративних послуг, а саме 60% було надано департаментом ліцензування та регулювання в сфері спільного інвестування, недержавного пенсійного забезпечення та управління ФОН та ФФБ.

Діаграма 1.20

Кількість наданих безоплатних послуг у 2020 році

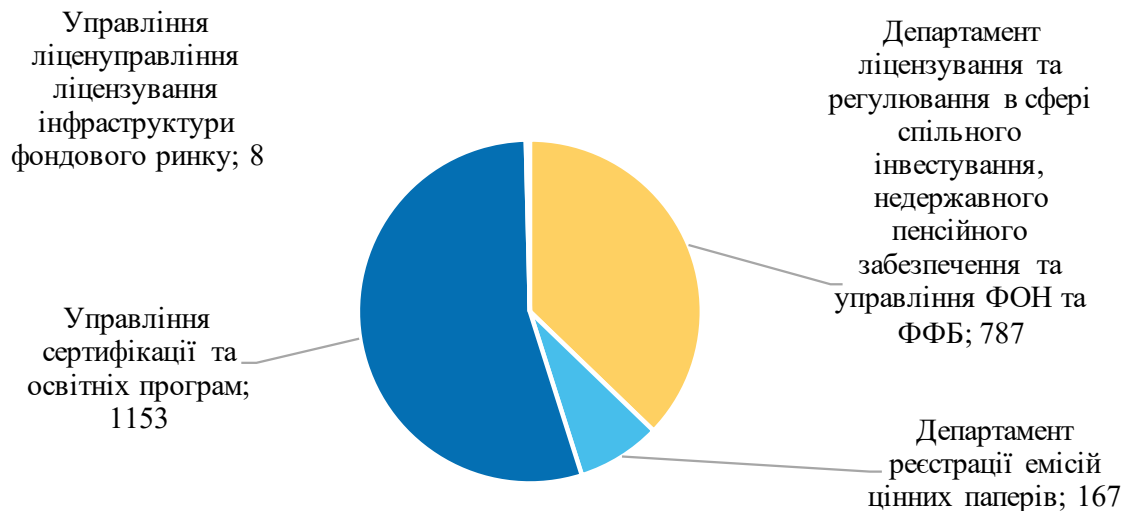

Найбільшу кількість платних адміністративних послуг, а саме 54,5%, було надано управлінням сертифікації та освітніх програм щодо

сертифікації фахівців на право здійснення дій, пов'язаних з безпосереднім провадженням професійної діяльності на фондовому ринку.

Діаграма 1.21

Кількість наданих платних послуг у 2020 році

Із загальної суми надходжень до бюджету за надані адміністративні послуги 96% надходжень

забезпечено в результаті надання послуг зазначених у нижченаведеній таблиці.

Таблиця 1.6

Сума фактичних надходжень до бюджету за надані адміністративні послуги у 2020 році

Адміністративні послуги	Сума фактичних надходжень до бюджету за надані адміністративні послуги, млн грн	Частка виду адміністративних послуг, %
Реєстрація випуску, реєстрації випуску та проспекту емісії (інформації про випуск) цінних паперів, крім облігацій внутрішніх місцевих позик та акцій корпоративного інвестиційного фонду, випущених з метою формування початкового статутного капіталу (щодо цінних паперів інститутів спільного інвестування)	13,842	54,72%
Реєстрація випуску цінних паперів з видачею свідоцтва (тимчасового свідоцтва) про реєстрацію випуску цінних паперів (крім облігацій внутрішніх місцевих позик, акцій корпоративного інвестиційного фонду, випущених з метою формування початкового статутного капіталу та цінних паперів інститутів спільного інвестування)	8,961	35,42%
Реєстрація змін до проспекту емісії цінних паперів інституту спільного інвестування (якщо зміни до проспекту емісії цінних паперів інституту спільного інвестування пов'язані з наступним випуск цінних паперів)	1,398	5,53%
Інші послуги	1,094	4,32%
Усього	25,295	100,00%

Найбільшим попитом серед платних та безоплатних адміністративних послуг, що надавались протягом 2020 року Комісією, користувались такі послуги:

- видача сертифіката на право здійснення дій, пов'язаних з безпосереднім провадженням професійної діяльності на фондовому ринку – 1 152;
- реєстрація змін до проспекту емісії (інформації про випуск) цінних паперів (крім випадку, якщо зміни до проспекту емісії цінних паперів інституту спільного інвестування пов'язані з наступним випуском цінних паперів інституту спільного інвестування) – 702;

- скасування реєстрації випуску цінних паперів (крім цінних паперів інститутів спільного інвестування) — 287.

Розвиток людських ресурсів

Враховуючи, що успіх досягнення цілей Комісії значною мірою залежить від якості управління людськими ресурсами, питання управління персоналом є одним із пріоритетів в Національній комісії з цінних паперів та фондового ринку.

Визнання людських ресурсів як ключових, передбачає застосування стратегічного підходу до управління ними. У 2020 році було розроблено HR-стратегію Комісії, метою якої є розроблення комплексного підходу до управління персоналом та розвитку його потенціалу, формування високопрофесійної та мотивованої команди Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. Основними завданнями HR-стратегії є формування високопрофесійної та мотивованої команди, розвиток позитивного іміджу (HR-бренду) Комісії як роботодавця, створення внутрішньої системи розвитку персоналу Комісії.

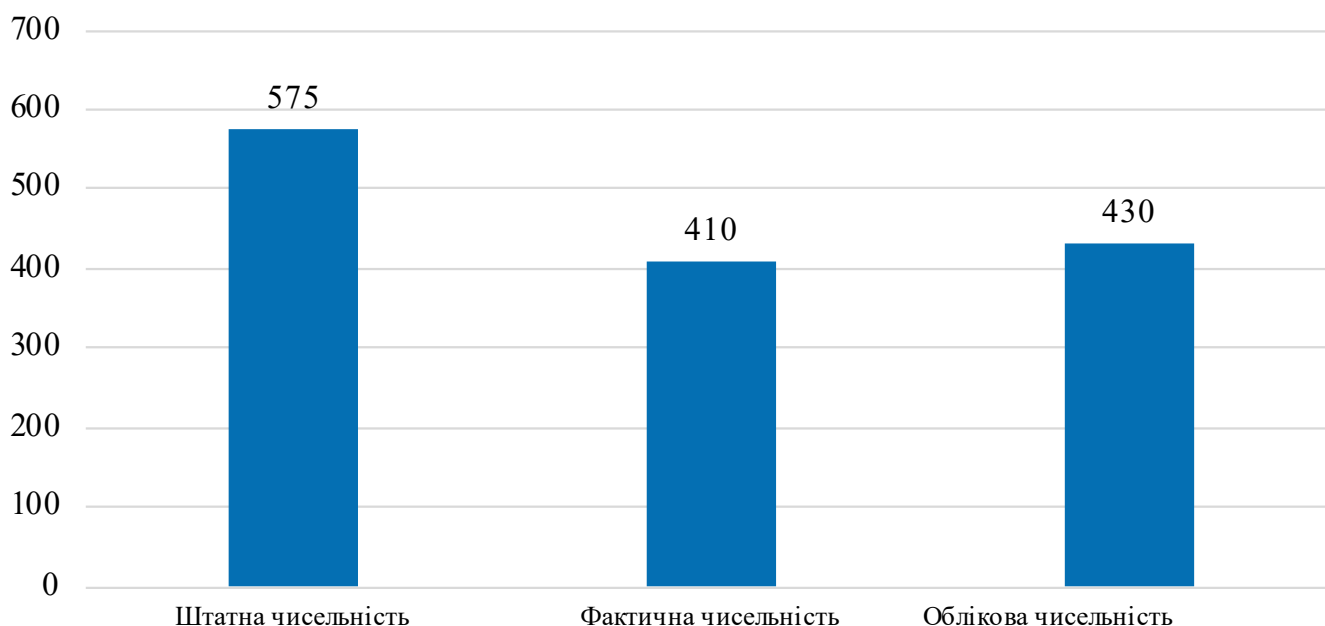
Успіх залежить від того, наскільки наполегливо та ефективно Комісія будемо інвестувати у своїх працівників, в управлінську культуру та організаційний розвиток. Розуміючи це, у 2020 році невтомно спрямовувались зусилля на залучення найкращих фахівців на ринку праці, розвиток потенціалу працівників Комісії, формування єдиної корпоративної культури та ефективне управління.

Досягнення у рекрутингу, у залученні працівників до навчання відображаються у якісному та кількісному складі персоналу Комісії, що характеризується наступними показниками, які можна розглядати і в статистиці, і в динаміці.

Аналіз складу працівників системи Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку свідчить, що від облікової чисельності працівників 77,67 % (334 особи) становлять жінки, відповідно 22,33 % (96 осіб) – чоловіки.

Діаграма 1.22

Кількісний склад працівників центрального апарату Комісії станом на 31.12.2020

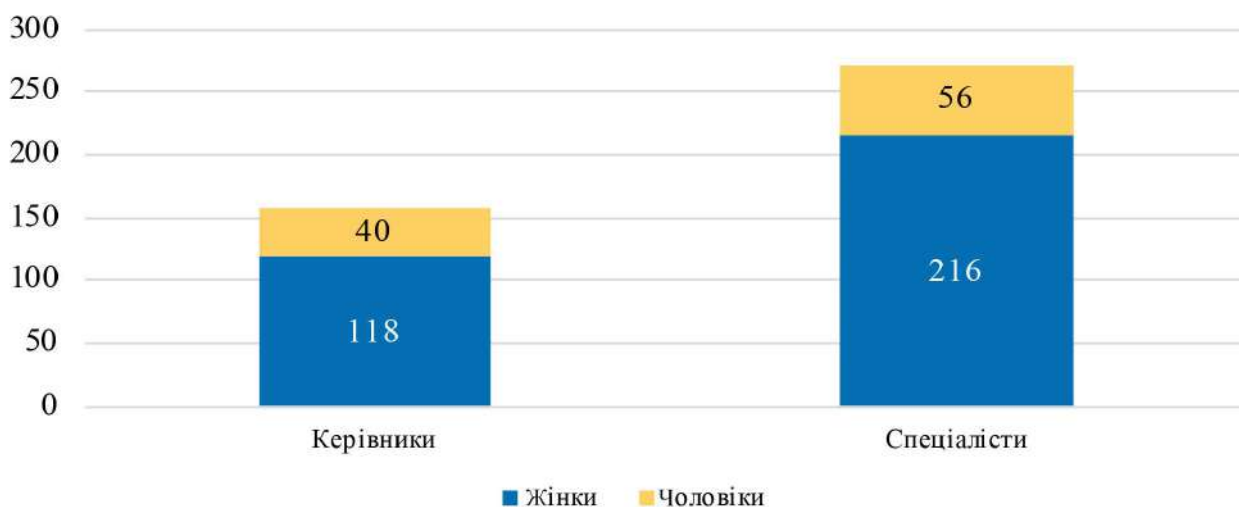

При цьому переважну більшість керівних посад (36,4% від облікової кількості осіб) в центральному апараті Комісії займають також

жінки – 74,68 % (118 осіб); чоловіків на керівних посадах – 25,32 % (40 осіб).

Діаграма 1.23

Кількісний склад працівників центрального апарату Комісії за ступенем професійно-кваліфікаційної придатності працівників станом на 31.12.2020

Розподіл працівників НКЦПФР за віком свідчить, що чисельність осіб віком до 35 років у центральному апараті Комісії в цілому складає 26,98% (116 осіб) від облікової чисельності працівників центрального апарату. Такий показник працівників до 35 років свідчить про ефективну роботу щодо добору молодих кадрів для роботи на державній службі. Питання залучення молоді на державну службу в Комісію залишається актуальним незважаючи на достатню кількість молодих фахівців.

Працівників віком від 36 років до пенсійного віку налічується 73,02 % (314 осіб).

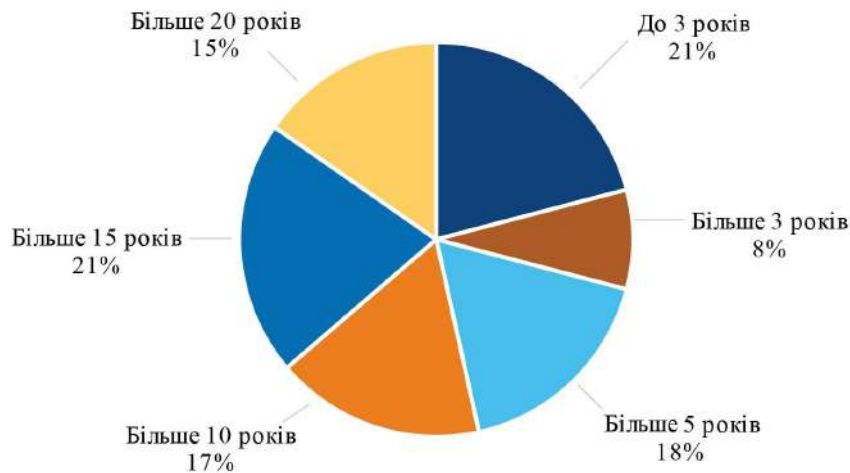
Середній вік працівників центрального апарату Комісії у 2020 році складає 40 років.

Здобутком колективу Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку є досвідчені працівники, які забезпечують виконання завдань покладених на Комісію з високим рівнем професіоналізму. До числа стабільних кадрів прийнято відносити працівників, які працюють в організації понад три роки. Протягом цього терміну, як правило, завершується період трудової адаптації, працівник набуває кваліфікацію, знаходить своє місце в колективі, оцінює перспективи просування.

Так, в Комісії працівників, які мають стаж роботи у державному органі як регуляторі ринку цінних паперів в Україні, налічується: більше 20 років – 15,35%, більше 15 років – 20,93%, більше 10 років – 17,21%, більше 5 років – 17,44%, більше 3 років – 8,14 %, до 3 років – 20,93 %, що однозначно говорить про стабільність колективу, яка характеризується досить тривалою спільною діяльністю його працівників.

Діаграма 1.24

Розподіл працівників центрального апарату Комісії за стажем роботи станом на 31.12.2020

Керівництвом Комісії прикладаються зусилля по збереженню приналежності працівників до Комісії, підвищенню їх лояльності та впровадженню корпоративних цінностей, таких як, професійність, довіра, відповідальність, ефективність.

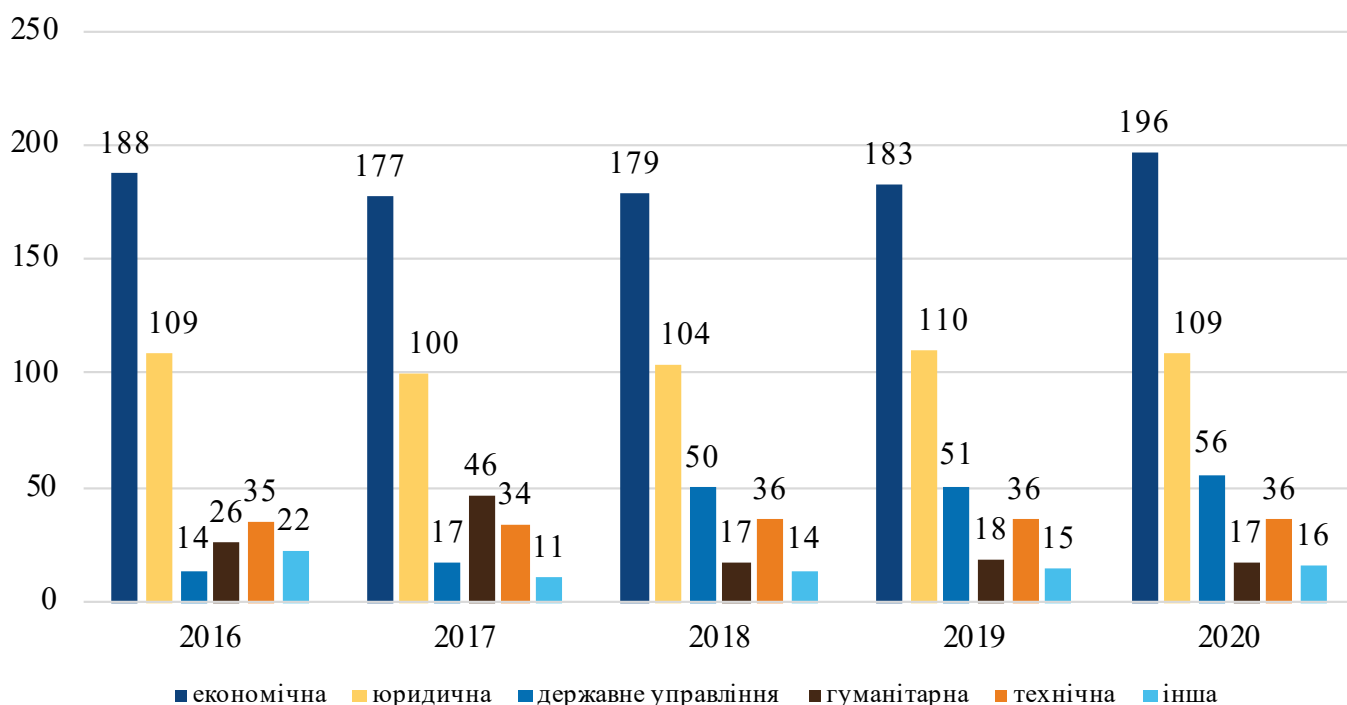
Структура персоналу за рівнем освіти має наступні показники: від облікової чисельності працівників центрального апарату — 96,75 % (416 осіб) мають повну вищу освіту; 3,25 % (14 осіб) мають неповну, базову вищу освіту та середню спеціальну. Науковий ступінь мають 8 працівників центрального апарату.

Переважає більшість працівників Комісії мають освіту економічного та юридичного спрямування. Державні службовці, що мають інші напрями освіти переважно забезпечують реалізацію завдань нефункціональних підрозділів, таких як, з питань інформаційних технологій, міжнародної співпраці, адміністративної діяльності, матеріально-технічного та фінансового забезпечення.

Питанню розвитку персоналу приділяється значна увага, в результаті цієї роботи в Комісії налічується 128 працівників, які мають дві вищі освіти, що складає 29,77 % від облікової чисельності працівників центрального апарату, та 20 працівників, які мають три вищі освіти, що складає 4,65 % від облікової чисельності працівників центрального апарату, ще 2 працівники мають чотири вищі освіти, що складає 0,47% від облікової чисельності працівників центрального апарату. У 2020 році 3 державних службовця навчалися у вищих навчальних закладах освіти, та здобули вищу або другу вищу профільну освіту.

Діаграма 1.25

Розподіл працівників центрального апарату Комісії за напрямами освіти у розрізі років станом на 31.12.2020

Заходи, спрямовані на підвищення професійного рівня державних службовців здійснювалися відповідно до План-графіку підвищення кваліфікації державних службовців Комісії на 2020 рік та з урахуванням індивідуальних програм

підвищення рівня професійної компетентності державного службовця. Працівники були залучені до професійного навчання, навчання за короткотерміновими програмами.

Діаграма 1.26

Інформація про підвищення кваліфікації державних службовців Комісії за станом на 31.12.2020

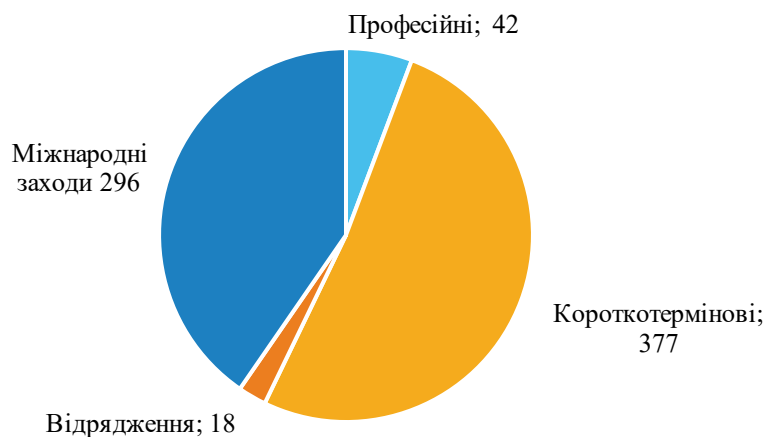
Протягом 2020 року працівники Комісії підвищували рівень своїх компетенцій шляхом участі у навчальних заходах, основними з яких були: підвищення кваліфікації з питань фінансового моніторингу в сфері боротьби з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, і фінансуванню тероризму, навчання в рамках реалізації проекту Ради Європи «Посилення заходів щодо протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму в Україні», навчання за загальною професійною програмою за темою «Загальні питання роботи юридичної служби міністерств, інших центральних органів виконавчої влади», яке проводив Інститут права та післядипломної освіти Міністерства юстиції України; в освітніх заходах на базі освітньої платформи Legal High School шляхом участі у блоці «Нове у господарському процесі»; у семінарі-практикумі за темою: «Внутрішній контроль як інструмент ефективного державного управління. Базові складові, сучасні напрями його розвитку в Україні», у загальних короткострокових програмах в Українській школі урядування з різних напрямів та ін. Було організовано і внутрішні навчальні заходи: на теми «Етичні стандарти поведінки осіб, уповноважених на виконання функцій держави»; «Дотримання працівниками Комісії спеціальних обмежень, встановлених Законом України «Про державну службу», Законом України «Про запобігання корупції».

За поточний період 2020 року у центральному апараті Комісії забезпечено підвищення рівня професійної компетентності. Трохи більше ніж 40 % від фактичної чисельності державних службовців Комісії (165 осіб) відповідно до визначених потреб та з урахування індивідуальних програм підвищення рівня професійної компетентності державного службовця набрали необхідний кредит ЄКТС.

Також, з метою залучення молоді до державної служби у 2020 році були створені умови для проходження студентами виробничої та переддипломної практики у центральному апараті. З цього напрямку Комісія співпрацювала з вищими навчальними закладами, з якими укладені угоди про співпрацю та про проходження виробничої та переддипломної практики. За звітний період практику пройшли у центральному апараті - 11 студентів вищих навчальних закладів Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана, Київського національного торговельно-економічного університету, Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут» імені Ігоря Сікорського та коледжу нафтогазових технологій, інженерії та інфраструктури сервісу Одеської національної академії харчових технологій.

Діаграма 1.27

Підвищення кваліфікації державних службовців Комісії за видами навчання у 2020 році, кількість осіб

У 2020 році у Комісії було продовжено впровадження корпоративної системи аналізу ключових показників ефективності КРІ. Відомо, що критерієм оціночного аналізу будь-якої діяльності може бути тільки кінцевий результат, у зв'язку з цим було розроблено бібліотеку КРІ Комісії та впроваджено систему ключових показників ефективності КРІ (Key Performance Indicators). З метою прийняття об'єктивних рішень у 2020 році здійснювалась оцінка результатів діяльності кожного працівника — досягнення тактичних (операційних) і стратегічних цілей. Було запроваджено щоквартальний контроль за досягненням працівниками КРІ, підрозділів і в цілому діяльності органу.

Здійснено щорічне оцінювання діяльності 155 (36,05%) державних службовців, з яких 87 (56,13%) осіб оцінено на відмінно, а 68 (43,87%) осіб на позитивну оцінку.

Планування потреби в працівниках, пошук і підбір персоналу, а також кадрове адміністрування проводяться відповідно до законодавства України, колективного договору, та із врахуванням насамперед, вимог до професійної компетентності, рівня освіти, досвіду роботи, моральних якостей претендентів, правил внутрішнього службового/трудового розпорядку, інших актів законодавства. Формування складу державних службовців в Національній комісії з цінних паперів та фондового ринку у 2020 році здійснювалось шляхом конкурсного відбору та добору на вакантні посади державної служби на період дії карантину, установленого Кабінетом Міністрів України з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом

SARS-CoV-2, а також за допомогою призначення працівників у порядку переведення на рівнозначні або нижчі посади відповідно до Закону України «Про державну службу», нормативно-правових актів Уряду та наказів Комісії.

Процес пошуку талантів вийшов далеко за рамки найму співробітників. До головних тенденцій рекрутингу Комісії було залучено всі підрозділи, з метою переосмислення процесу пошуку кандидатів. Для сприйняття Комісії потенційними працівниками, формування бренду роботодавця працівники Комісії взяли участь у ярмарках вакансій, проводили заходи із популяризації роботи в Комісії серед студентів.

У 2020 році в Комісії було оголошено конкурс на 10 вакантних посад, в тому числі на 2 посади державної служби категорії «Б». Загалом кадровою службою було розглянуто 33 пакета документів (заяв) з інформацією, поданою кандидатами, для участі у конкурсі. Однак у зв'язку з набранням чинності положення Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» від 13 квітня 2020 року № 553-IX та з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, конкурси на 9 вакантних посад скасовано наказом Керівника апарату від 22.04.2020 № 125 К «Про скасування конкурсу». Загалом було проведено 1 конкурс на зайняття 1 вакантної посади державної служби, категорії «В». В конкурсі взяло участь 2 кандидати, з яких жодного не було визначено переможцем конкурсу та не включено до реєстру кандидатів.

Діаграма 1.28

Інформація щодо проведеної процедури конкурсного відбору у Комісії станом на 31.12.2020

З метою добору осіб на вакантні посади державної служби на період дії карантину, установленого Кабінетом Міністрів України та з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, керуючись постановою Кабінету Міністрів України від 22.04.2020 № 290 «Деякі питання призначення на посади державної служби на період дії карантину, установленого з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2»

в Комісії було оголошено добір на період дії карантину на 41 вакантну посаду державної служби. З них, 28 посад – це посади категорії «Б», 13 посад – посади категорії «В».

За результатами добору Керівником апарату Комісії було прийнято рішення про укладання контракту про проходження державної служби на період дії карантину з 37 кандидатурами. Станом на 31.12.2020 контракт підписаний та призначено на посади державної служби категорій «Б» та «В» за результатами добору шляхом укладання контракту 21 працівника.

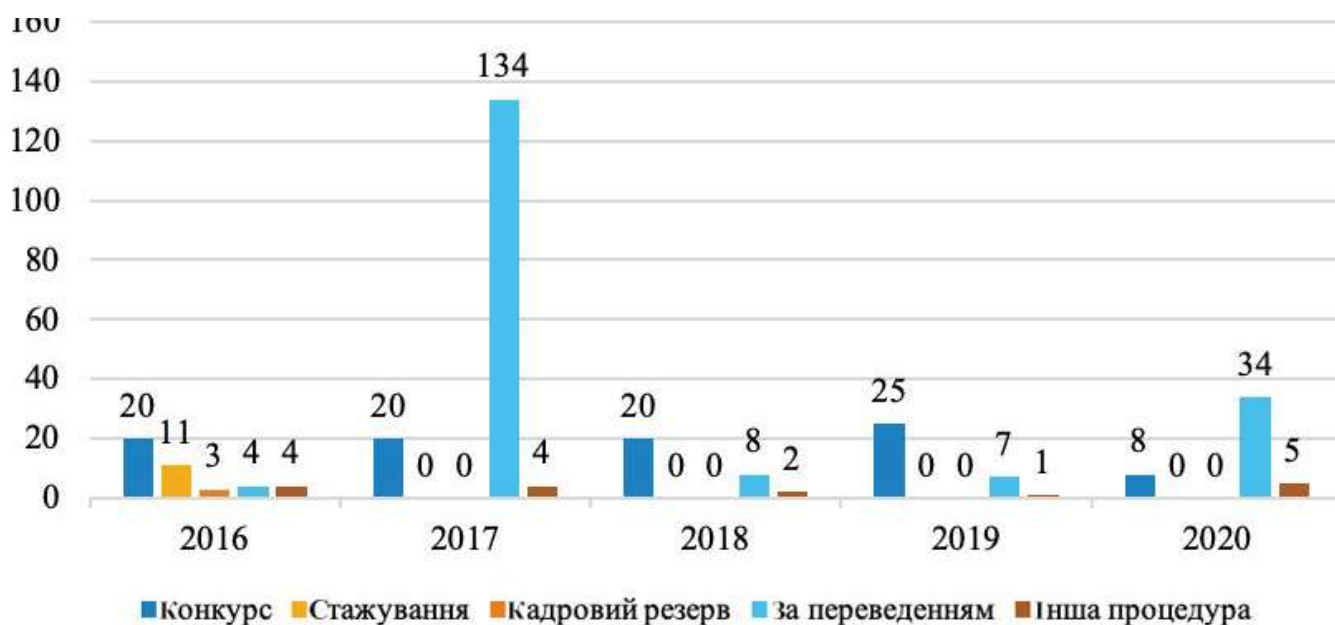
Діаграма 1.29

Інформація щодо проведеної процедури добору на вакантні посади державної служби у Комісії на період дії карантину станом на 31.12.2020

Діаграма 1.30

Інформація про призначення державних службовців до Комісії

З метою недопущення відтоку професійних кадрів керівництво Комісія здійснювало заходи щодо поліпшення таких факторів як: умови праці, психологічний клімат, формуванні єдиної корпоративної культури, ефективне управління, дотримання умов трудового законодавства, оплата праці, дотримання умов колективного договору, встановлення норм етичної поведінки працівників Комісії та ін.

Одним із інструментів мінімізації відтоку кваліфікованих кадрів є ротація працівників, що полягає в горизонтальному та вертикальному переміщенні працівників з метою підвищення їх кваліфікації та професійних знань.

кваліфікації та професійних знань. Можливість запропонувати працівникам більш складні та нетипові завдання, що стимулюють їх вплив на різні аспекти діяльності Комісії, та надасть можливість реалізувати свої прагнення та бути корисним, впливати на розвиток своєї професійної

кар'єри, завдяки стимулюванню росту в межах Комісії. Так, 2020 року у центральному апараті Комісії було здійснено ротацію 258 осіб, з них на вищі посади державних службовців – 17 осіб, на нижчі посади – 2 осіб, переведено на рівнозначні посади – 239 осіб.

Діаграма 1.31
Інформація про ротацію державних службовців центрального апарату Комісії

Загально прийнятим фактом є те, що стабільний кадровий склад є запорукою ефективної діяльності. Вміння вчасно виявляти і управляти плинністю кадрів є одним із важливих важелів в розвитку організації, у тому числі і в Комісії.

Враховуючи це, важливо, з одного боку, розібратися в причинах виникнення плинності кадрів і мінімізувати це явище, з іншого – виявити і використати позитив, який характеризує рух персоналу та його оновлення.

Діаграма 1.32
Плинність персоналу центрального апарату Комісії станом на 31.12.2019

Діаграма 1.33

Інформація про звільнення працівників Комісії станом на 31.12.2020

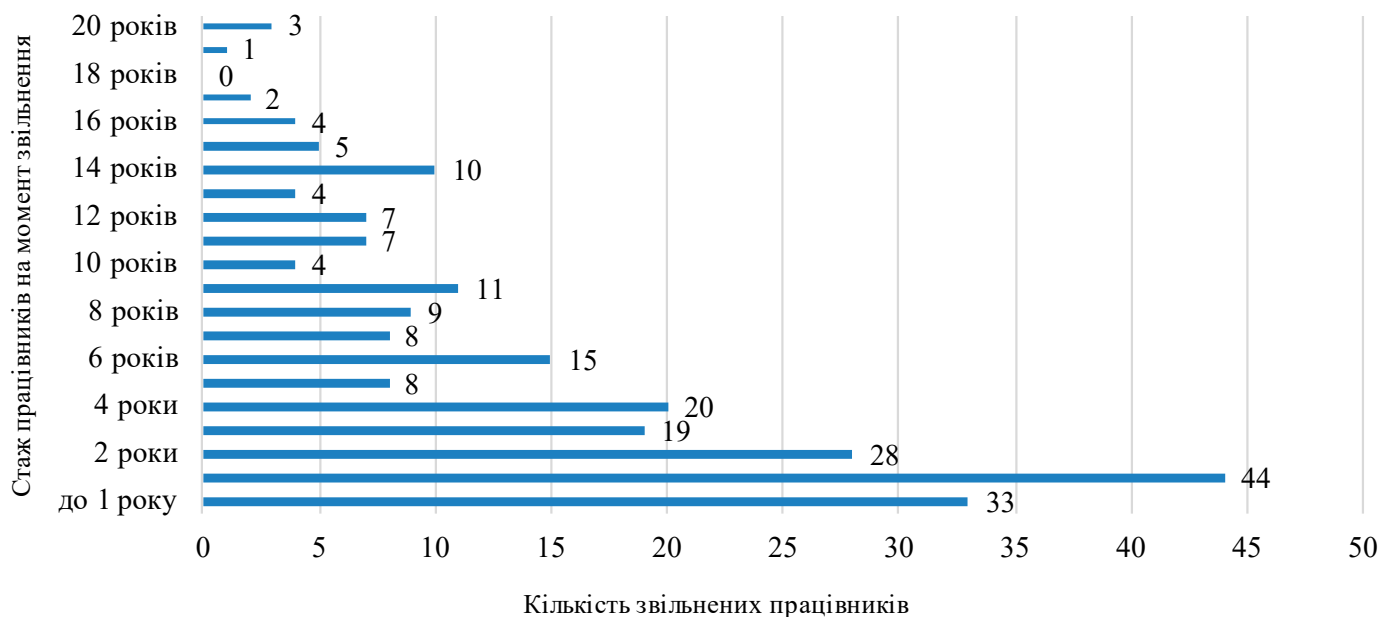

Проаналізувавши анкети працівників, що визначали мотиви їх вибуття, було виділено основні причини, що спонукали працівників прийняти рішення про звільнення з Комісії. Так, трьома основними та рівнозначними причинами для більшості звільнених були: «Розмір заробітної плати не відповідає об'єму роботи», «Надійшла пропозиція з нового місця роботи з більш вигідними умовами», «Бажання змінити

сферу своєї діяльності» при цьому більшість звільнених вказували, що «Робота у Комісії відповідала їх очікуванням» та «Отримали багато корисного і необхідного для розвитку кар'єри і професіоналізму», «Працівники почувають себе комфортно, відносини в колективі дружні, кожний може розраховувати на допомогу та розуміння».

Діаграма 1.34

Інформація щодо звільнення працівників центрального апарату Комісії в залежності від стажу роботи в НКЦПФР за період з 2012 по 2020 роки

З метою оцінювання динаміки коефіцієнта плинності в залежності від стажу роботи працівників центрального апарату Комісії було проаналізовано кількість звільнених за період з 2012 по 2020 роки та стаж їх роботи в Комісії, включаючи стаж в Комісії як в регуляторі, на момент звільнення. Можна зробити припущення, що аналіз відображав досить щільний зв'язок між досліджуваним показником звільнених працівників та таким фактором як стаж роботи. Так, найбільш вразливими та тими, що характеризувалися низькою лояльністю до Комісії є працівники, які мали стаж роботи в органі до 3 років.

Слід зазначити, що Комісія піклується про своїх співробітників, у зв'язку з цим у період дії карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України та з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, було впроваджено всі заходи з метою збереження здоров'я працівників, у тому числі, запроваджено різні форми роботи, зокрема, дистанційну роботу, впроваджено зручні режими роботи для окремих категорій працівників, перейдено на онлайн форми роботи (наради, навчальні заходи та ін.).

Фінансове забезпечення Комісії

Відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» Комісію визначено головним розпорядником коштів державного бюджету з виконання бюджетної програми за кодом програмної класифікації видатків та кредитування 6151010 «Керівництво та управління у сфері фондового ринку».

Відповідно до паспорта бюджетної програми, затвердженого наказом Комісії від 14.02.2020 №25, ціллю державної політики, на досягнення якої спрямована бюджетна програма 6151010 «Керівництво та управління у сфері фондового ринку», є розвиток і функціонування ринків капіталу в Україні, сприяння адаптації національних ринків капіталу до міжнародних стандартів. Мета бюджетної програми – захист прав інвесторів та формування ефективних ринків капіталу.

Основними завданнями бюджетної програми визначено:

- розробка актів законодавства у сфері удосконалення ринків капіталу;
- здійснення ліцензування професійної діяльності ринків капіталу;
- проведення сертифікації фахівців з питань фондового ринку;
- здійснення реєстрації випуску цінних паперів;
- здійснення контролю за учасниками ринків капіталу.

На виконання Закону України від 13.04.2020 №553-IX «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік», Комісією було внесено зміни до паспорта бюджетної програми на 2020 рік за КПКВК 6151010 «Керівництво та управління у сфері фондового ринку» та затверджено наказом Комісії від 13.05.2020 №56.

Згідно з розпорядженнями Кабінету Міністрів України від 11.11.2020 №1492-р «Про передачу у 2020 році деяких бюджетних призначень Національній комісії з цінних паперів та фондового ринку», від 02.12.2020 №1498-р «Про передачу у 2020 році деяких бюджетних призначень Національній комісії з цінних паперів та фондового ринку» та від 14.12.2020 №1563-р «Про перерозподіл деяких видатків державного бюджету, передбачених головним розпорядникам бюджетних коштів на 2020 рік», було внесено зміни до паспорта бюджетної програми на 2020 рік за КПКВК 6151010 «Керівництво та управління у сфері фондового ринку» та викладено у редакції наказу Комісії від 24.12.2020 №199.

Бюджетні призначення було встановлено у обсязі 132,644 млн грн, з яких видатки споживання становили 132,644 млн грн.

Таблиця 1.7

Інформація щодо виконання кошторису Комісії за КПКВК 6151010 за 2020 рік, тис грн

Напрямок видатків	Затверджено кошторисом	Касові видатки
Всього видатки,	132 644,00	128 297,30
у тому числі:		
Оплата праці	94 960,50	94 960,20
Нарахування на оплату праці	20 891,40	20 799,00
Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	4 351,60	1 512,69
Дослідження і розробки, окремі заходи по реалізації державних (регіональних) програм	128	56,98
Інші видатки	12 312,50	10 968,43

На кінець 2020 року видатки Комісії за КПКВК 6151010 профінансовано у повному обсязі, заборгованість за захищеними та іншими статтями кошторису була відсутня.

При цьому відхилення між затвердженим обсягом бюджетних асигнувань та касовими видатками пояснюється в основному економією коштів, яка утворилася в результаті проведення закупівель із використанням Національної системи електронних закупівель «Прозоро», а також раціональному та ефективному використанню бюджетних коштів.

Також згідно з Законом України від 13.04.2020 №553-ІХ «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» було передбачено фінансування бюджетної програми за кодом програмної класифікації видатків та кредитування 6151050 «Функціонування центру збору фінансової звітності на основі таксономії за міжнародними стандартами фінансової звітності в єдиному електронному форматі».

Наказом Комісії від 17.06.2020 №65, за погодженням Міністерства фінансів України, було затверджено Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті на функціонування центру збору фінансової звітності на основі таксономії за міжнародними стандартами фінансової звітності в єдиному електронному форматі, та наказом Комісії від 02.07.2020 №74 було затверджено паспорт бюджетної програми на 2020 рік за КПКВК 6151050 «Функціонування центру збору фінансової звітності на основі таксономії за міжнародними стандартами фінансової звітності в єдиному електронному форматі».

Ціллю державної політики, на досягнення якої спрямована бюджетна програма 6151050 «Функціонування центру збору фінансової звітності на основі таксономії за міжнародними стандартами фінансової звітності в єдиному електронному форматі», було впровадження єдиних стандартів звітності та обміну інформацією. Мета бюджетної програми – впровадження в Україні системи подання фінансової звітності в єдиному електронному форматі XBRL для підприємств.

Основними завданнями бюджетної програми визначено:

- функціонування в єдиному електронному форматі фінансової звітності в стандарті XBRL для підприємств через центр збору фінансової звітності;
- забезпечення доступу органів державної влади, інших органів та користувачів до поданої підприємствами фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності.

Бюджетні призначення було встановлено у обсязі 19 900,00 тис грн, з яких видатки розвитку – 19 900,00 тис грн.

Таблиця 1.8

Інформація щодо виконання кошторису Комісії за КПКВК 6151050 за 2020 рік

Напрямок видатків	Затверджено кошторисом, тис грн	Касові видатки, тис грн
Всього видатки,	19 900,00	19 716,11
у тому числі:		
Інші видатки	19 900,00	19 716,11

На кінець 2020 року видатки Комісії за КПКВК 6151050 профінансовано у повному обсязі, заборгованість за статтями кошторису відсутня.

При цьому відхилення між затвердженим обсягом бюджетних асигнувань та касовими видатками виникло в процесі придбання ліцензій на право

користування програмним забезпеченням для функціонування комплексної системи фінансової звітності на основі таксономії за міжнародними стандартами фінансової звітності в єдиному електронному форматі. Зменшення вартості обумовлене зниженням курсу валюти на дату придбання ліцензії.

Комунікаційна політика Комісії

Протягом 2020 року прес-служба Комісії продовжила інформувати засоби масової інформації та громадськість щодо прийнятих рішень, змін до законодавчих та нормативних актів, висвітлювати важливі події, які проходили під патронатом регулятора, різноманітні аспекти міжнародного співробітництва тощо.

Для ефективною реалізації комунікаційної стратегії регулятора використовувався широкий спектр інструментів та різні канали комунікацій відповідно до потреб цільових аудиторій. Крім традиційних комунікацій з засобами масової інформації, спікери Комісії регулярно роз'яснювали стратегію і рішення регулятора, спілкуючись з представниками органів державної влади, ринку капіталу, інвестиційної та бізнес-спільноти, експертів тощо.

Протягом 2020 року в засобах масової інформації публікувалися матеріали у форматі інтерв'ю та авторських колонок керівництва Комісії, проводилися прес-заходи, опубліковано ряд анонсів різноманітних заходів, в яких брали

участь представники Комісії. У 2020 році прес-служба регулятора підготувала та оприлюднила понад 70 прес-релізів.

Комісія надавала засобам масової інформації роз'яснювальну інформацію щодо всіх важливих законодавчих та нормативних ініціатив на всіх етапах їх прийняття – від попереднього схвалення до остаточного затвердження. Комісія супроводжувала їх інфографікою, оскільки візуальне представлення інформації та даних, дозволяє якісно пояснити всі аспекти цих ініціатив широкій аудиторії.

Враховуючи карантинні обмеження в Україні з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, комунікації були загалом в режимі онлайн.

Варто зазначити, що Комісія постійно перебуває в пошуку нових зручних форматів надання інформації і спілкування з засобами масової інформації, нових форм представлення інформації, щоб зробити діяльність регулятора доступнішою та прозорішою, яка відповідає міжнародним стандартам у сфері комунікацій.

Подання фінансової звітності на основі таксономії фінансової звітності

Нормативно-правове поле, яке визначає порядок складання та подання фінансової звітності на основі таксономії фінансової звітності, перебуває в процесі формування та на цей час врегульовує такі питання:

- визначення таксономії;
- надання повноважень органам влади;
- визначення осіб, які зобов'язані складати та подавати фінансову звітність на основі таксономії.

Постановою Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2000 №419 було затверджено Порядок подання фінансової звітності, яким визначено, що фінансова звітність, складена на основі таксономії за МСФЗ в єдиному електронному форматі, подається до центру збору фінансової звітності, операційне управління яким здійснюється Комісією, з метою забезпечення доступу органів державної влади, інших органів та користувачів до поданої підприємствами фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності.

Відповідно до вимог пункту 1 прикінцевих положень Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 року №996-XIV першим звітним періодом, за який підприємства, що зобов'язані застосовувати міжнародні стандарти, подають фінансову звітність на підставі таксономії за міжнародними стандартами в електронній формі, є 2020 рік.

Так, 11.11.2020, відповідно до рішення Комітету з питань функціонування інституційних інвесторів, компаній з управління активами, управителів, що здійснюють управління майном для фінансування об'єктів будівництва та/або здійснюють операції з нерухомістю, та адміністраторів недержавних пенсійних фондів від 08.10.2020, Комісією було затверджено Порядок забезпечення функціонування Центру збору фінансової звітності.

Згідно із зазначеним вище Порядком, Центр збору фінансової звітності є інформаційно-

телекомунікаційною системою (сукупністю апаратно-технічних і програмних засобів), призначеною для збору фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності, складеної на основі таксономії фінансової звітності за міжнародними стандартами в єдиному електронному форматі, визначеному Міністерством фінансів України.

За допомогою центру збору фінансової звітності забезпечується, зокрема:

- збір фінансової звітності, складеної на основі Таксономії UA XBRL МСФЗ;
- оприлюднення у публічній базі даних (на сайті <https://frs.gov.ua>) фінансової звітності, складеної на основі Таксономії UA XBRL МСФЗ;
- створення та підтримання функціонування «кабінетів користувачів» (веб-застосунків для підприємств, які подають фінансову звітність, та для органів державної влади, інших органів і користувачів фінансової звітності);
- доступ органів державної влади, інших органів і користувачів до поданої підприємствами фінансової звітності тощо.

Організацію процесу подання фінансової звітності на основі таксономії фінансової звітності UA XBRL МСФЗ до ЦЗФЗ забезпечують наступні організаційні одиниці:

- Комісія;
- Комітет з управління, створений на підставі Меморандуму №102/15 про взаєморозуміння щодо розробки та запровадження системи фінансової звітності від 18 грудня 2017 року;
- Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України (АРІФРУ), як технічний адміністратор центру збору фінансової звітності.

Питання затвердження Таксономії фінансової звітності за міжнародними стандартами фінансової звітності та розширень до неї, знаходяться в межах повноважень Міністерства фінансів України.

Наказом Міністерства фінансів України від 13.11.2020 №709, було затверджено переклад Таксономії фінансової звітності за міжнародними стандартами фінансової звітності (офіційний переклад версії базової Таксономії 2020 року), випущеної Фондом міжнародних стандартів фінансової звітності (м. Лондон, Велика Британія)

та було встановлено, що фінансова звітність на основі Таксономії фінансової звітності за міжнародними стандартами фінансової звітності складається та подається в єдиному електронному форматі із застосуванням розширеної мови ділової звітності (XBRL).

Подання підприємствами фінансової звітності, складеної на основі Таксономії UA XBRL МСФЗ, за 2020 рік, можливе за умови оновлення електронного формату Таксономії UA XBRL МСФЗ 2020.

Оновлення електронних форматів таксономії є ключовим бізнес-процесом, пов'язаним із забезпеченням складання та подання фінансової звітності на основі таксономії фінансової звітності в єдиному електронному форматі та проводиться Комісією спільно з Міністерством фінансів України, та НБУ за підтримки Проекту EU-FAAR на основі Робочого плану оновлення електронних форматів таксономії UA XBRL МСФЗ 2020 року. Зокрема, проаналізовано та затверджено остаточну версію змін до таксономії для наступного проведення тестування.

Центр збору фінансової звітності та усі його функціональні компоненти, у тому числі ті, які призначені для реєстрації підприємств та для збору фінансової звітності підприємств, складеної на основі Таксономії UA XBRL МСФЗ, були технічно повністю готові до експлуатації.

У листопаді 2020 року були завершені роботи з оновлення програмного забезпечення процедури реєстрації підприємств та верифікації даних облікової картки (корпоративного профілю) підприємств, яке дозволяє значно спростити обробку (верифікацію) даних підприємств.

Станом на кінець 2020 року в центрі збору фінансової звітності було зареєстровано майже 5 000 підприємств.

На сайті <https://frs.gov.ua> постійно оновлювалась уся релевантна інформація, яка стосується процесу складання та подання фінансової звітності в уніфікованому електронному форматі iXBRL, у тому числі інформація про навчальні заходи для учасників ринку та органів державної

Розвиток інформаційних ресурсів

Інформаційні технології – одні з найважливіших досягнень діяльності людства. Використання інформаційних технологій дає можливість створювати сприятливі умови для розвитку економіки та полегшити організацію комунікацій на всіх рівнях управління.

Протягом 2020 року Комісією здійснювались заходи з розробки електронних форм подання учасниками фондового ринку адміністративних даних та іншої інформації у вигляді електронних документів до Комісії. Упродовж року було розроблено та затверджено 16 документів нормативно-технічного характеру, які стосувались внесення змін до Описів електронних форм подання адміністративних даних та інформації учасниками ринку, проведена робота з модернізації та адаптації відповідного програмного забезпечення Системи моніторингу фондового ринку в частині обробки та зберігання інформації на врахування змін, а саме на врахування таких розроблених нормативно-технічних документів:

- Наказ Комісії від 16.01.2020 №6 «Щодо затвердження змін до Опису розділів та схем XML-файлів електронної форми адміністративних даних торговців цінними паперами»;
- Наказ Комісії від 07.02.2020 №18 «Щодо затвердження змін до деяких документів нормативно-технічного характеру щодо описів розділів та схем XML-файлів електронної форми що подаються до Комісії»;
- Наказ Комісії від 12.02.2020 №23 «Щодо затвердження змін до Опису розділів та схем XML-файлів електронної форми адміністративних даних депозитарних установ та змін до Опису розділів та схем XML-файлів електронної форми адміністративних даних про депозитарну діяльність Центрального депозитарію»;
- Наказ Комісії від 14.02.2020 №26 «Щодо затвердження змін до Опису розділів та схем XML-файлів електронної форми інформації емітентів цінних паперів відповідно до Положення про розкриття інформації емітентами цінних паперів»;
- Наказ Комісії від 20.03.2020 №40

«Щодо опису розділів та схем XML-файлів електронної форми інформації про програмний продукт (модуль), що призначений для використання на фондовому ринку»;

- Наказ Комісії від 01.04.2020 №45 «Щодо затвердження змін до Опису розділів та схем XML-файлів електронної форми інформації емітентів цінних паперів відповідно до Положення про розкриття інформації емітентами цінних паперів»;
- Наказ Комісії від 08.05.2020 №55 «Щодо затвердження Опису розділів та схем XML-файлів електронної форми інформації суб'єктів аудиторської діяльності»;
- Наказ Комісії від 02.07.2020 №76 «Щодо затвердження Опису розділів та схем XML-файлів електронної форми інформації про програмний продукт відповідно до Порядку ведення обліку програмних продуктів на фондовому ринку»;
- Наказ Комісії від 13.08.2020 №107 «Щодо затвердження Опису розділів та схем XML-файлів електронної форми адміністративних даних щодо діяльності управителів»;
- Наказ Комісії від 22.09.2020 №132 «Щодо затвердження Опису розділів та схем XML-файлів електронної форми адміністративних даних адміністраторів недержавних пенсійних фондів, у тому числі звітності з недержавного пенсійного забезпечення»;
- Наказ Комісії від 30.09.2020 №141 «Щодо внесення змін до Опису розділів та схем XML-файлів електронної форми адміністративних даних щодо діяльності управителів»;
- Наказ Комісії від 05.10.2020 №146 «Щодо внесення змін до Опису розділів та схем XML-файлів електронної форми адміністративних даних адміністраторів недержавних пенсійних фондів, у тому числі звітності з недержавного пенсійного забезпечення»;
- Наказ Комісії від 13.10.2020 №149 «Щодо внесення змін до Опису розділів та схем XML-файлів електронної форми інформації щодо діяльності саморегульованих організацій та об'єднань професійних учасників фондового ринку до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку»;

- Наказ Комісії від 20.10.2020 №156 «Щодо внесення змін до Опису розділів та схем XML-файлів електронної форми адміністративних даних адміністраторів недержавних пенсійних фондів, у тому числі звітності з недержавного пенсійного забезпечення»;
- Наказ Комісії від 24.11.2020 №182 «Щодо внесення змін до Опису розділів та схем XML-файлів електронної форми адміністративних даних щодо діяльності управителів»;

- Наказ Комісії від 30.11.2020 №184 «Щодо внесення змін до Опису розділів та схем XML-файлів електронної форми адміністративних даних депозитарних установ».

За результатами опрацювання отриманих від учасників ринку адміністративних даних та інформації у вигляді електронних документів до бази даних Системи моніторингу фондового ринку протягом 2020 року збережено 78 370 документів.

Таблиця 1.9

Показники збережених документів до бази даних Системи моніторингу фондового ринку протягом 2020 року

Тип інформації	Кількість документів, шт	Темп приросту кількості документів	Питома вага кількості документів	Кількість суб'єктів подання, шт	Темп приросту кількості суб'єктів подання	Питома вага кількості суб'єктів подання
Емітенти цінних паперів	9304	-34%	12%	2873	-35%	67%
Інститути спільного інвестування	24243	-1%	31%	287	<1%	7%
Компанії з управління активами	3774	-4%	5%	301	2%	7%
Підприємства суспільного інтересу	347	5%	<1%	265	17%	6%
Торговці цінними паперами	16410	24%	21%	222	-7%	5%
Депозитарні установи	20062	-8%	26%	180	-7%	4%
Управителі активами недержавного пенсійного фонду	719	-10%	<1%	35	-3%	<1%
Організатори торгівлі	1812	-22%	2%	6	-14%	<1%
Уповноважені рейтингові агентства	173	1%	<1%	5	0%	<1%
Саморегульвні організації та об'єднання професійних учасників	61	24%	<1%	4	33%	<1%
Центральний депозитарій	520	-1%	<1%	1	0%	<1%
Клірингові установи	266	-1%	<1%	1	0%	<1%

Тип інформації	Кількість документів, шт	Темп приросту кількості документів	Питома вага кількості документів	Кількість суб'єктів подання, шт	Темп приросту кількості суб'єктів подання	Питома вага кількості суб'єктів подання
НБУ	12	0%	<1%	1	0%	<1%
Управителі іпотечним покриттям	4	0%	<1%	1	0%	<1%
Управителі майном для фінансування об'єктів будівництва та/або здійснення операцій з нерухомістю*	442		<1%	44		1%
Адміністратори пенсійних фондів*	185		<1%	20		<1%
Суб'єкти аудиторської діяльності, який надає послуги з обов'язкового аудиту фінансової звітності підприємству, що становить суспільний інтерес*	36		<1%	11		<1%
Усього	78370		-5%	4257		-26%

*Зазначений суб'єкт подання здійснював подання інформації починаючи з 2020 року

За проектами інформатизації в 2020 році укладено 22 договори та отримано послуг і обладнання на суму, що перевищує 20 млн грн.

За підсумками 2020 року було забезпечено виконання кількох критичних завдань, які впливають на стан технічного оснащення Комісії та рівень захисту інформації, впроваджено заходи безпеки, що дозволяють ефективно, економічно та доцільно використовувати інформаційні ресурси та обладнання.

Оновлено серверне обладнання та програмне забезпечення, придбано обладнання та сформовано підґрунтя для впровадження системи резервного копіювання, що дозволяє автоматизувати процеси резервного копіювання та відновлення даних в Комісії.

Здійснювались заходи необхідні для запровадження функціонування Центру збору

фінансової звітності відповідно до постанови КМУ від 28.02.2020 №419 із змінами, внесеними постановою КМУ від 11.07.2018 №547.

Протягом 2020 року було забезпечено супроводження обладнання та програмного забезпечення, що належать до критичної інфраструктури Комісії.

Виконання пріоритетних завдань в забезпеченні захисту інформації, організації мережевої та серверної інфраструктури дозволило підвищити якість державного управління, розширити доступність національних і світових інформаційних ресурсів, скоротити строки та підвищити якість передачі інформації, підвищити ефективність боротьби з використанням

неліцензійного програмного забезпечення, з правопорушеннями на фондовому ринку, підвищити рівень захисту та безпеки інформації, підвищити продуктивність та поліпшити умови праці працівників.

Комісія забезпечує розкриття публічної інформації у формі наборів відкритих даних відповідно до Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 21.10.2015 №835.

Розкриття наборів відкритих даних Комісії здійснюється на Єдиному державному вебпорталі відкритих даних (<https://data.gov.ua>) та на вебсайті Комісії (<https://www.nssmc.gov.ua>), переважно у вигляді структурованих даних, що дозволяють здійснювати її автоматизоване оброблення електронними засобами.

Комісія забезпечувала оперативне інформаційне наповнення та актуалізацію інформації у формі наборів відкритих даних: протягом 2020 року здійснено близько 56 оновлень інформації, щодо 10 наборів відкритих даних, які формуються Комісією безпосередньо.

Комісією було забезпечено за підтримки Державної установи «Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України» вільний та безоплатний доступ до значного за обсягом інформації та складного за структурою набору даних «Інформація, що міститься в Загальнодоступній інформаційній базі даних про ринок цінних паперів» у форматі, що дозволяє її автоматичне оброблення електронними засобами, на вебсайті Загальнодоступної інформаційної бази даних Комісії про ринок цінних паперів.

За допомогою відповідного інтерфейсу прикладного програмування (server-side Web API) на вебсайті Загальнодоступної інформаційної бази даних Комісії про ринок цінних паперів в режимі реального часу можна отримати актуальну інформацію у вигляді наборів даних, зокрема інформацію емітентів, інформацію щодо вчинених правочинів на біржах та поза фондовими біржами, інформацію управителів іпотечним покриттям, рейтингових агентств.

Слід зазначити, що набори відкритих даних Комісії користуються попитом громадськості, зокрема набір даних «Відомості про власників значних пакетів акцій емітентів цінних паперів», та використовуються приватними розробниками Інтернет-сервісів.

РИНОК КАПІТАЛУ У 2020 РОЦІ

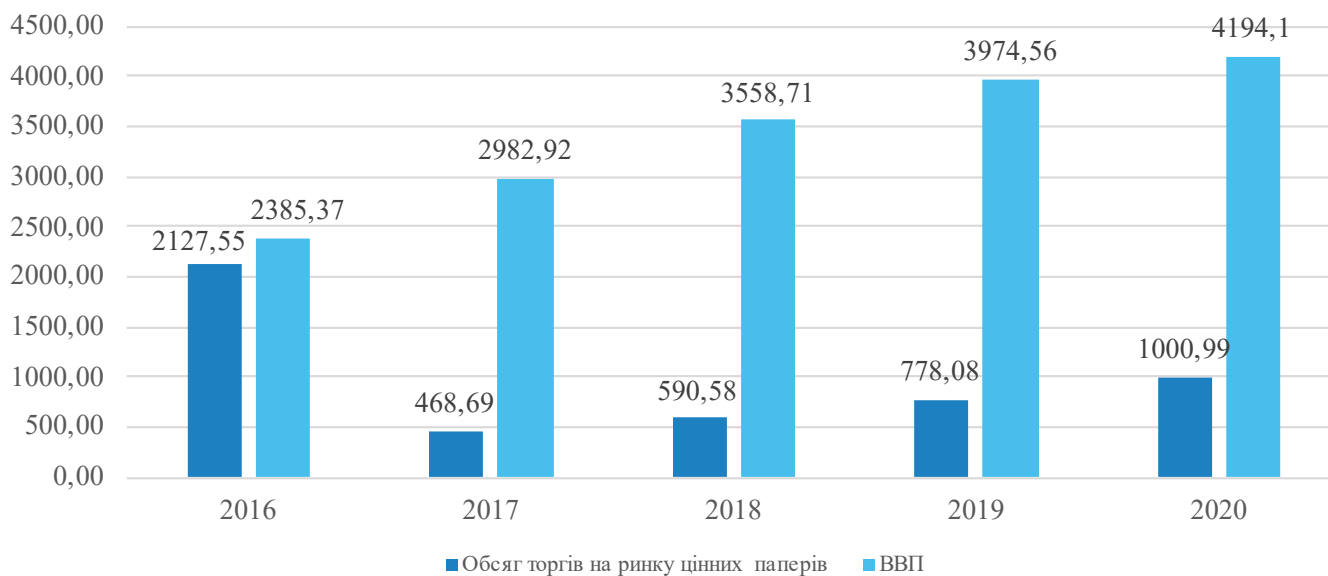

Ринок капіталу у сучасних макроекономічних процесах на фоні макроекономічних показників в Україні

Співвідношення обсягів торгів на ринку цінних паперів до ВВП у 2020 році становило 23,87%. У 2020 році темп приросту обсягів торгів на ринку цінних паперів становив 28,65%, порівняно з минулим роком.

Діаграма 2.1

Порівняльні дані обсягів торгів на ринку цінних паперів та ВВП у 2016 – 2020 роках, млрд грн*

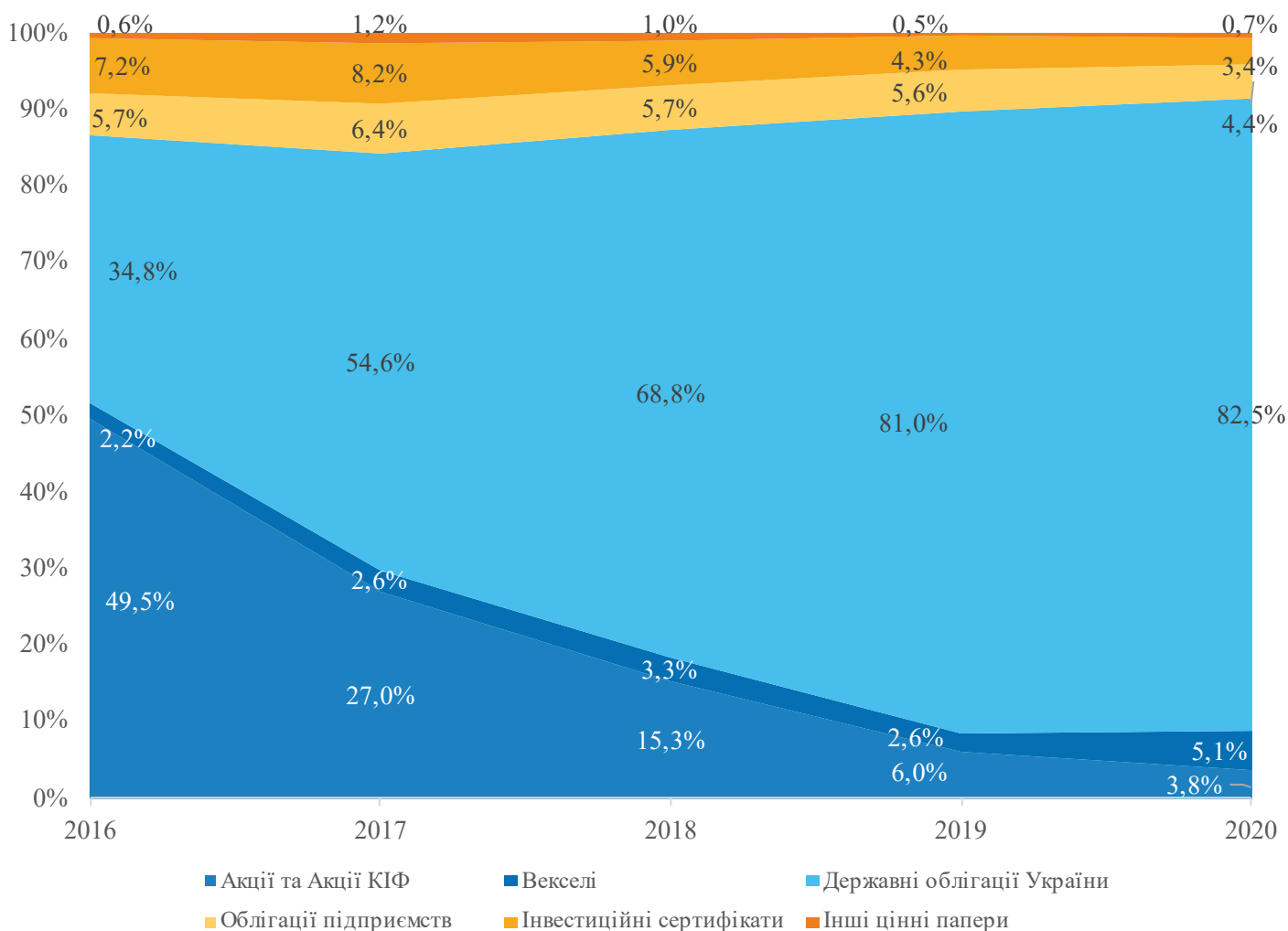
*з 2017 року депозитні сертифікати – один з монетарних інструментів, що є борговим зобов'язанням Національного Банку України не враховуються у розрахунках обсягу торгів.

Серед фінансових інструментів на ринку цінних паперів найбільший обсяг торгів за останні чотири роки припадав на операції з державними

облігаціями України. У 2020 році обсяг торгів ОВДП становив – 82,5%.

Діаграма 2.2

Структура обсягу торгів на ринку цінних паперів з розподілом за фінансовими інструментами у 2016 – 2020 роках, %

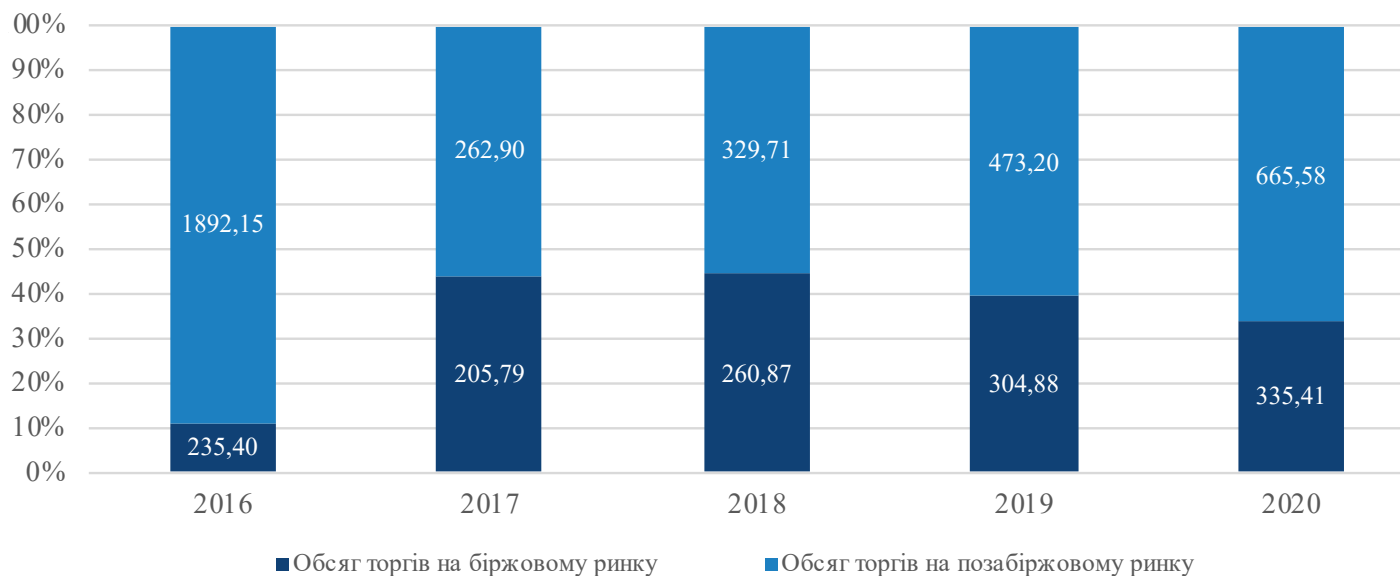

У 2020 році обсяг торгів на біржовому ринку становив 335,41 млрд грн, а саме 33,51% від загального обсягу торгів на ринку цінних паперів. Темп приросту біржового ринку у 2020 році становив 10,01%, порівняно з минулим роком.

Порівняно з ВВП України у 2020 році обсяг торгів на біржовому ринку цінних паперів становив 8%.

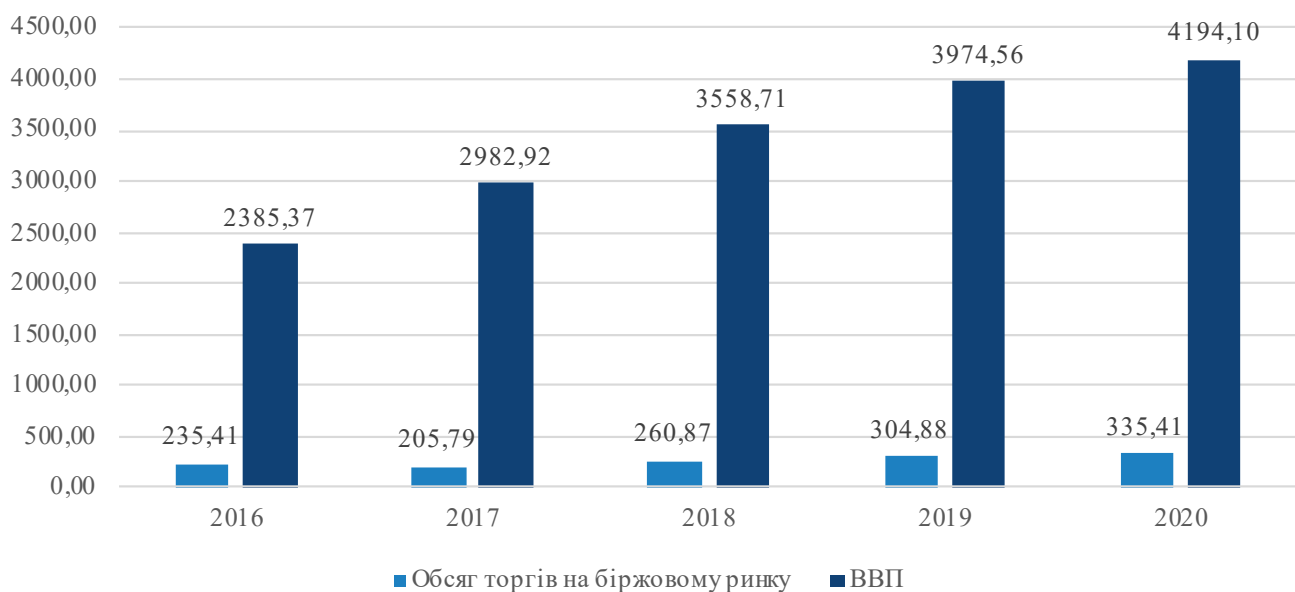
Діаграма 2.3

Обсяг торгів на ринку цінних паперів у 2016 – 2020 роках, млрд грн

Діаграма 2.4

Порівняльні дані обсягів торгів на біржовому ринку цінних паперів та ВВП у 2016 – 2020 роках, млрд грн

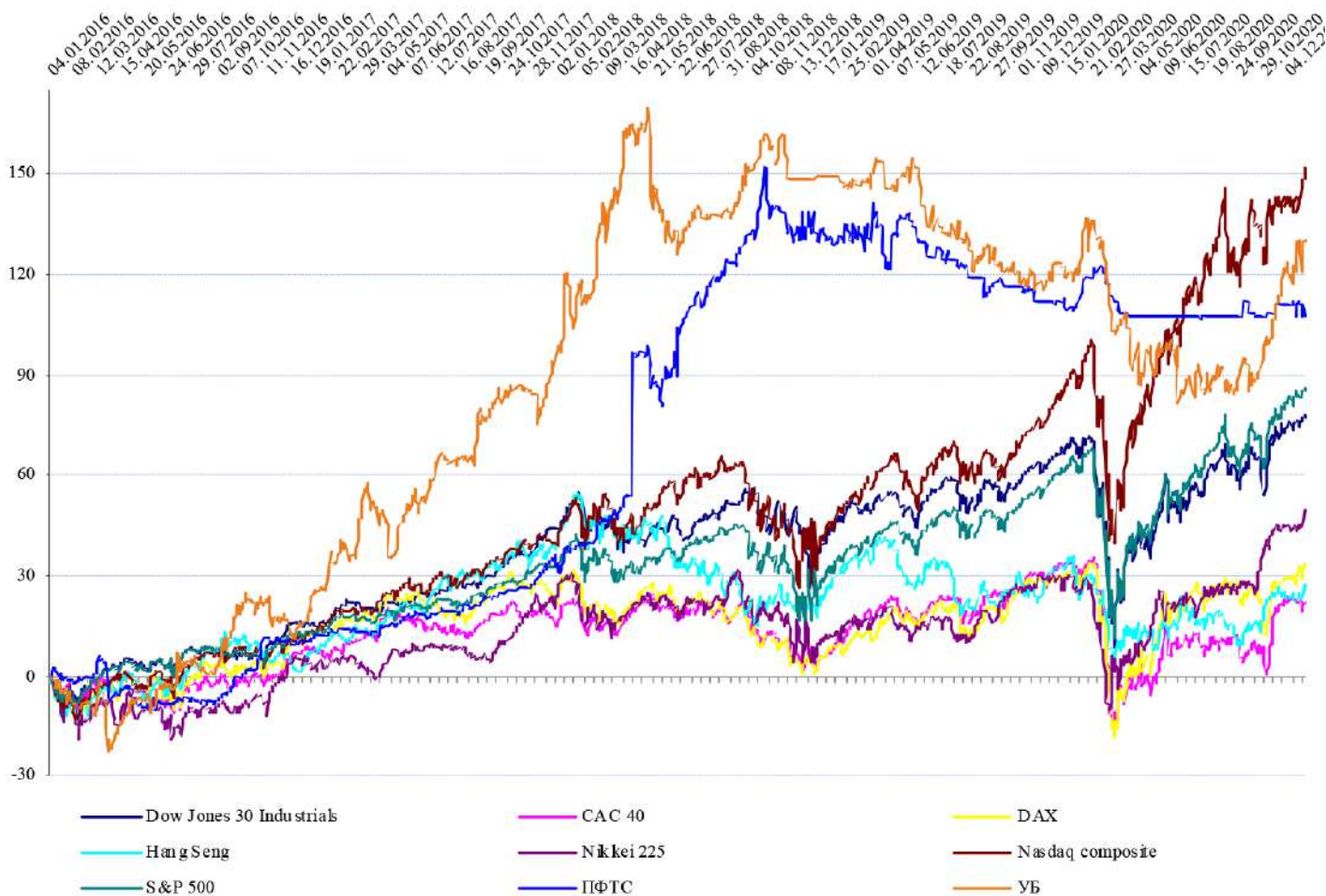

Важливим індикатором ринку капіталу є індекс, який дає можливість оцінити загальну ситуацію

на ринку цінних паперів. За 2020 рік індекс ПФТС зменшився на 2%, а індекс УБ зріс на 4%.

Діаграма 2.5

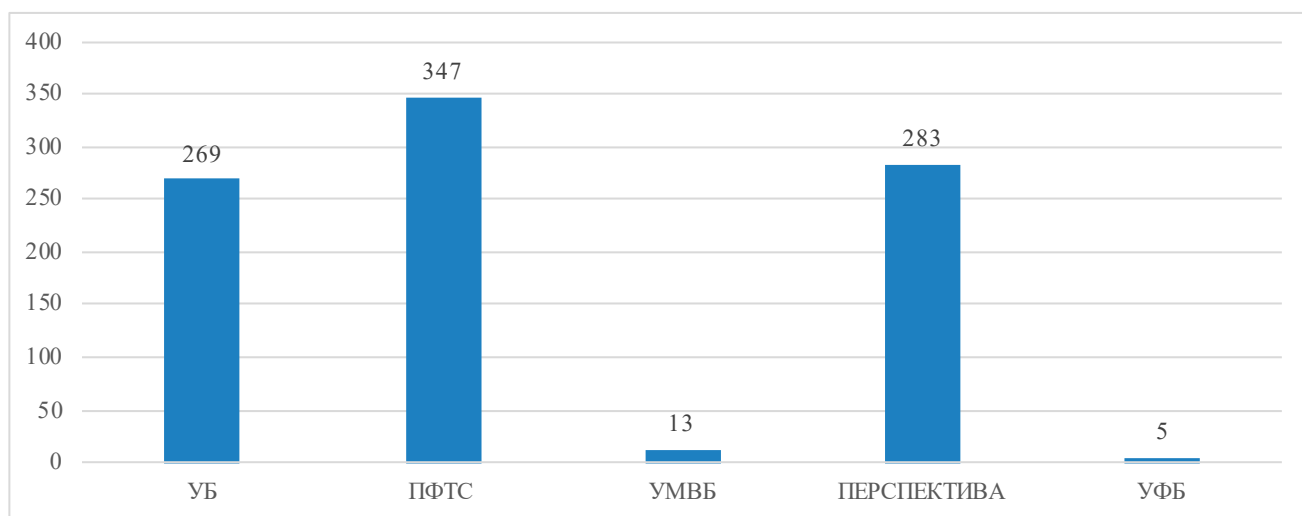
Динаміка вітчизняних та світових індексів фондового ринку у 2016 – 2020 роках

Наприкінці 2020 року найбільшу кількість (37,8%), ПрАТ «ФБ «Перспектива» (30,9%) та АТ «Українська біржа» (29,3%) випусків цінних паперів було включено до біржових списків АТ «ФОНДОВА БІРЖА ПФТС»

Діаграма 2.6

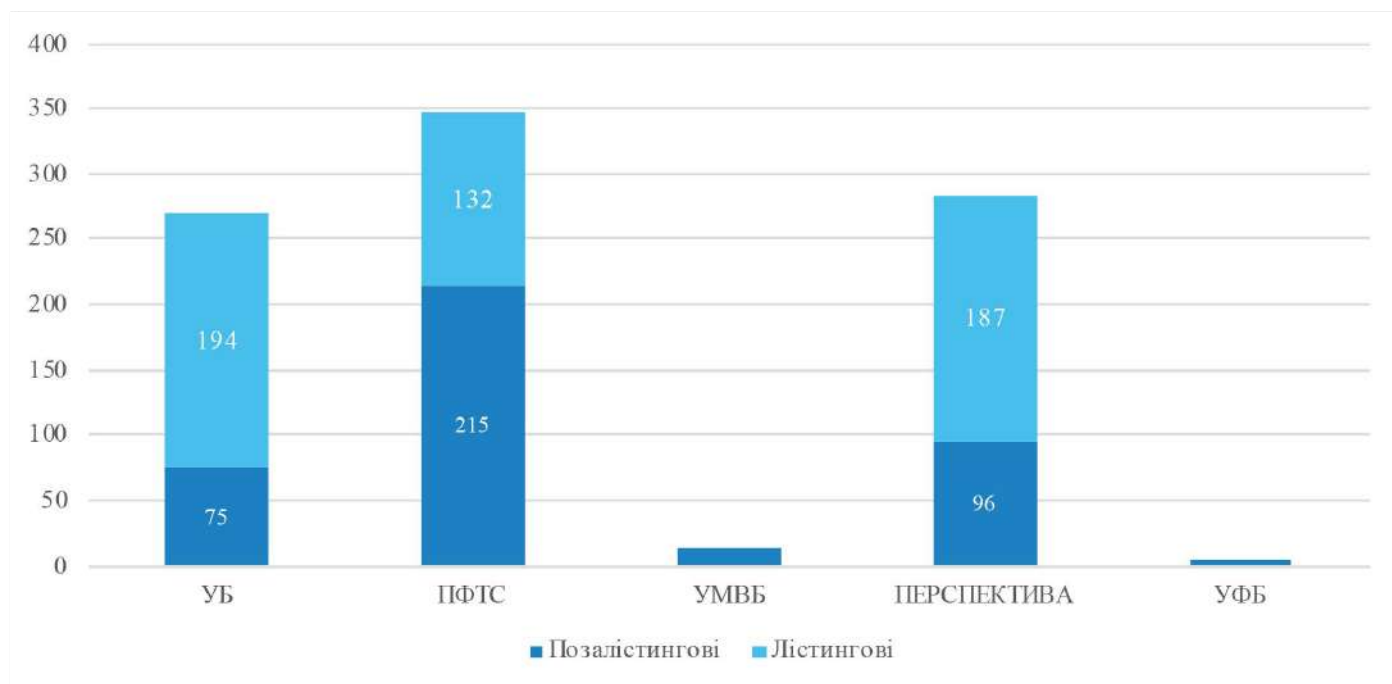
Розподіл кількості випусків цінних паперів, які включено до біржових списків організаторів торгівлі* станом на 31.12.2020, шт

*з урахуванням кількості цінних паперів, які перебувають в обігу на декількох фондових біржах

Діаграма 2.7

Розподіл кількості випусків цінних паперів, які включено до біржових списків та реєстрів організаторів торгівлі*, за категоріями, станом на 31.12.2020, шт

*з урахуванням кількості цінних паперів, які перебувають в обігу на декількох фондових біржах

Останні шість років спостерігається консолідація торгівлі цінними паперами на двох організаторах торгівлі «ПФТС» та «Перспектива». Порівняно з минулим роком, у 2020 році питома вага обсягів

торгів ПрАТ «Фондова біржа «Перспектива» та АТ «Фондова біржа «ПФТС» становила 99,28% та збільшилась на 0,54 відсоткові пункти.

Таблиця 2.1

Обсяги торгів на організаторах торгівлі у 2016 – 2020 роках

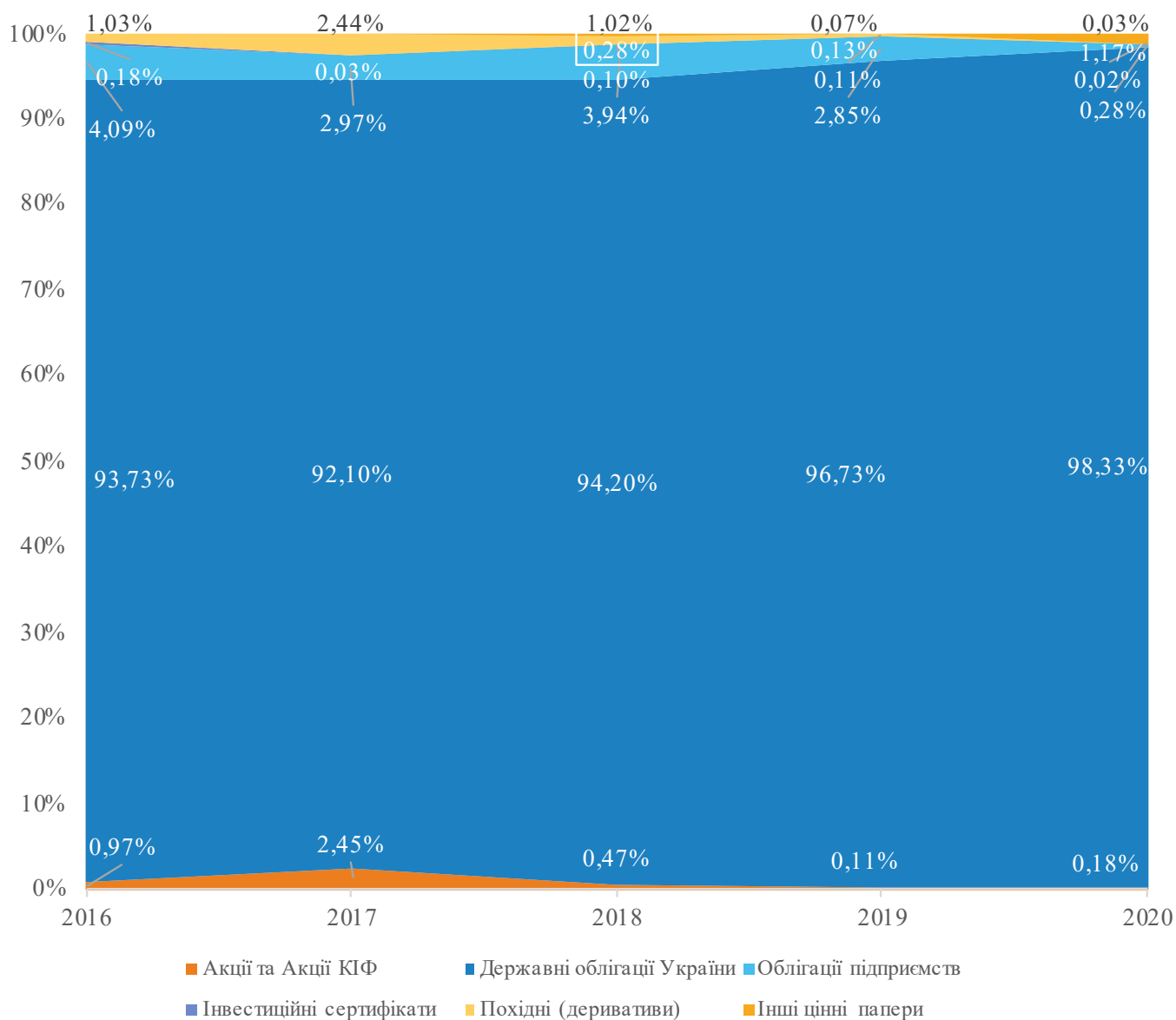
Найменування організаторів торгівлі	2016		2017		2018		2019		2020	
	млн грн	питома вага, %	млн грн	питома вага, %	млн грн	питома вага, %	млн грн	питома вага, %	млн грн	питома вага, %
Перспектива	136057,62	57,80%	127410,01	61,91%	127325	48,81%	186363,24	61,13%	201455,17	60,06%
ПФТС	93719,2	39,81%	64337,74	31,26%	112518,17	43,13%	114672,71	37,61%	131534,53	39,22%
УБ	3531,2	1,50%	13412,22	6,52%	20987,86	8,05%	3840,19	1,26%	2413,95	0,72%
КМФБ	1743,32	0,74%	81,75	0,04%	-	-	-	-	-	-
Універсальна	252,09	0,11%	399,2	0,19%	-	-	-	-	-	-
СЄФБ	59,09	0,03%	-	-	-	-	-	-	-	-
УМВБ	21,71	0,01%	-	-	34,95	0,01%	4,36	0,00%	6,06	0,002%
УФБ	18,93	0,01%	1,16	0,00%	-	-	-	-	-	-
ІННЕКС	1,98	0,00%	145,43	0,07%	0,49	0,00%	-	-	-	-
Усього	235405,14	100,00%	205787,51	100,00%	260866,46	100,00%	304880,50	100,00%	335409,71	100,00%

Провідну позицію за обсягами торгів на організаторах торгівлі серед фінансових інструментів у 2020 році продовжують займати державні облігації України – 329,81 млн грн. Питома вага обсягу торгів державними

облігаціями України на організаторах торгівлі за 2020 рік становила 98,33% від загального обсягу торгів цінними паперами, та збільшилась на 1,6 відсоткові пункти.

Діаграма 2.8

Структура обсягів торгів на організаторах торгівлі з розподілом за фінансовими інструментами у 2016 – 2020 роках, %

У 2020 році на організаторах торгівлі відбувалась торгівля акціями та облигаціями іноземних емітентів, облигаціями іноземної держави, але обсяг

торгів цими інструментами поки що становив 0,02% від загального обсягу торгів.

Таблиця 2.2

Обсяги торгів на організаторах торгівлі з розподілом за фінансовими інструментами у 2020 році, млн грн

Організатор торгівлі	Інструменти													
	Акція	Акція іноземного емітента	Акція КІФ	Державний дериватив	Інвестиційний сертифікат	Облігація внутрішніх державних позик	Облігація внутрішніх місцевих позик	Облігація зовнішніх державних позик	Облігація іноземного емітента	Облігація іноземної держави	Облігація підприємства	Опціонний сертифікат	Ф'ючерсний контракт	Усього
УБ	191,93	6,75	0	0	7,45	1998,87	21,38	121,63	5,84	0	43,50	0	16,60	2413,95
ПФТС	402,20	0,20	3,72	0	43,40	125899,61	3440,29	857,95	65,52	4,09	817,55	0	0	131534,53
УМВБ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6,06	6,06
Перспектива	0	0	0	2,82	0	200755,50	394,83	175,70	0	0	66,50	59,82	0	201455,17
Усього	594,13	6,95	3,72	2,82	50,85	328653,97	3856,51	1155,28	71,36	4,09	927,56	59,82	22,67	335409,71

Найпривабливішим в структурі біржових торгів за видами ринків був «спотовий ринок», за останні шість років обсяг біржових торгів на ньому перевищував 50%, а у 2020 році становив

82,59% від загального обсягу торгів на біржовому ринку. У 2020 році питома вага вторинного ринку в сукупному обсязі біржових торгів становила 99,93% від загального обсягу торгів.

Таблиця 2.3

Розподіл біржових контрактів з цінними паперами на організаторах торгівлі у 2020 році (за видами ринків), млн грн

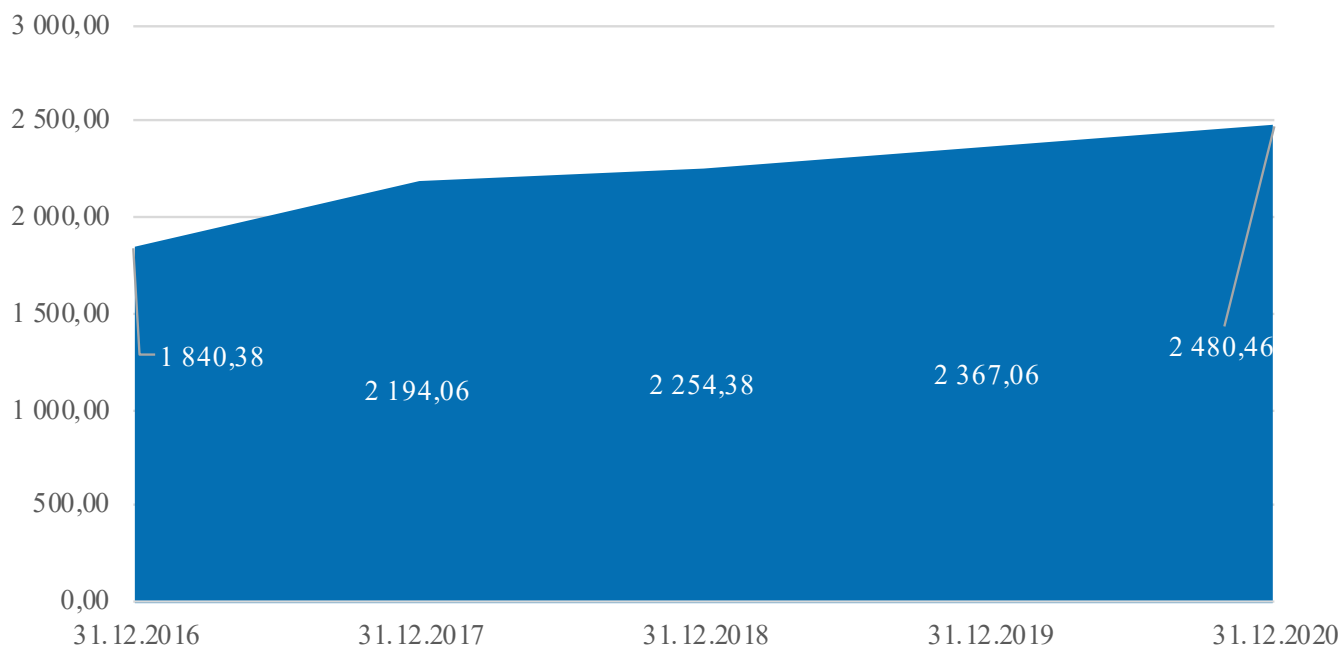
Організатор торгівлі	Первинний ринок		Вторинний ринок				Усього
	Спотовий ринок	Усього на первинному ринку	Ринок РЕПО	Строковий ринок	Спотовий ринок	Усього на вторинному ринку	
УБ	0	0	451,69	16,60	1945,66	2413,95	2413,95
ПФТС	246,45	246,45	2551,61	0	128736,47	131288,08	131534,53
УМВБ	0	0	0	6,06	0	6,06	6,06
Перспектива	0	0	55372,98	0	146082,19	201455,17	201455,17
Усього	246,45	246,45	58376,29	22,67	276764,31	335163,26	335409,71

Звертаємо увагу на такий показник, як обсяг випусків емісійних цінних паперів. З початку реєстрації емісії станом на 31.12.2020 загальний

обсяг усіх зареєстрованих Комісією випусків цінних паперів склав 2 480,46 млрд грн.

Діаграма 2.9

Обсяг зареєстрованих Комісією випусків цінних паперів (наростаючим підсумком), млрд грн

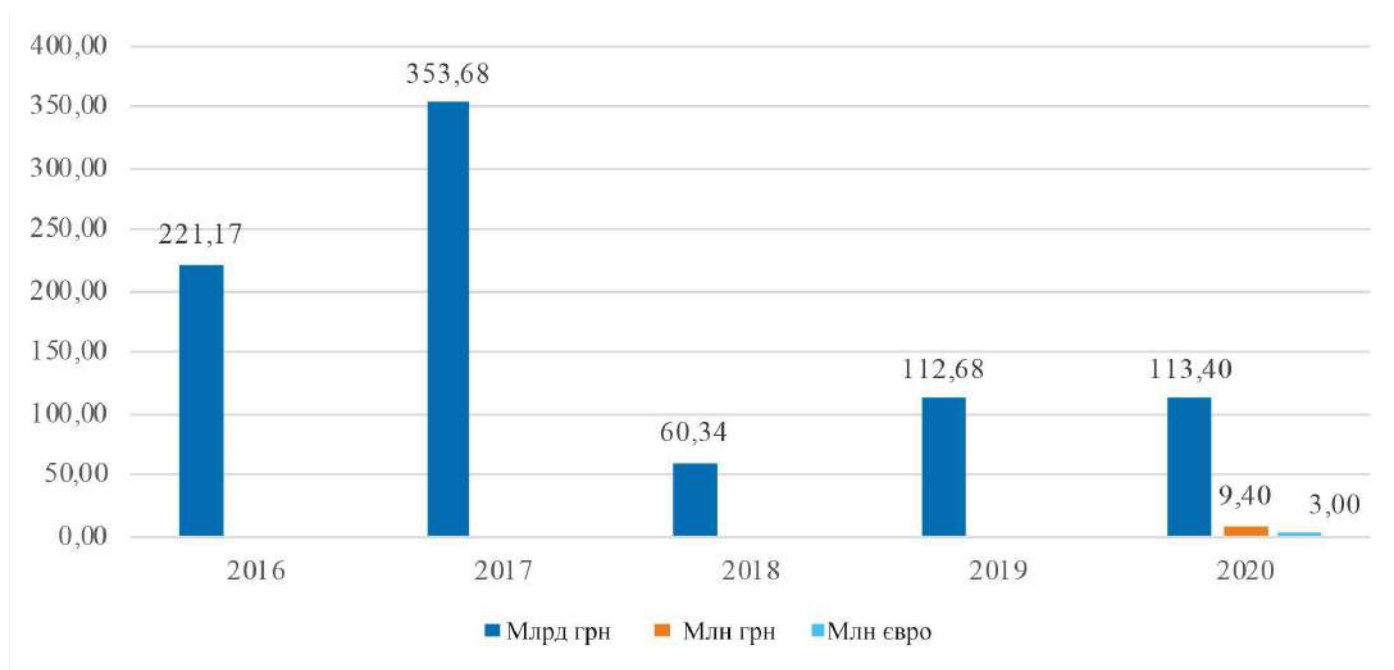

Обсяг зареєстрованих Комісією випусків цінних паперів у 2020 році становив 113,4 млрд грн та збільшився на 721 млн грн порівняно з 2019 роком.

Крім того, у 2020 році Комісією зареєстровано випуски облігацій підприємств на 9,4 млн долл. США та на 3 млн євро.

Діаграма 2.10

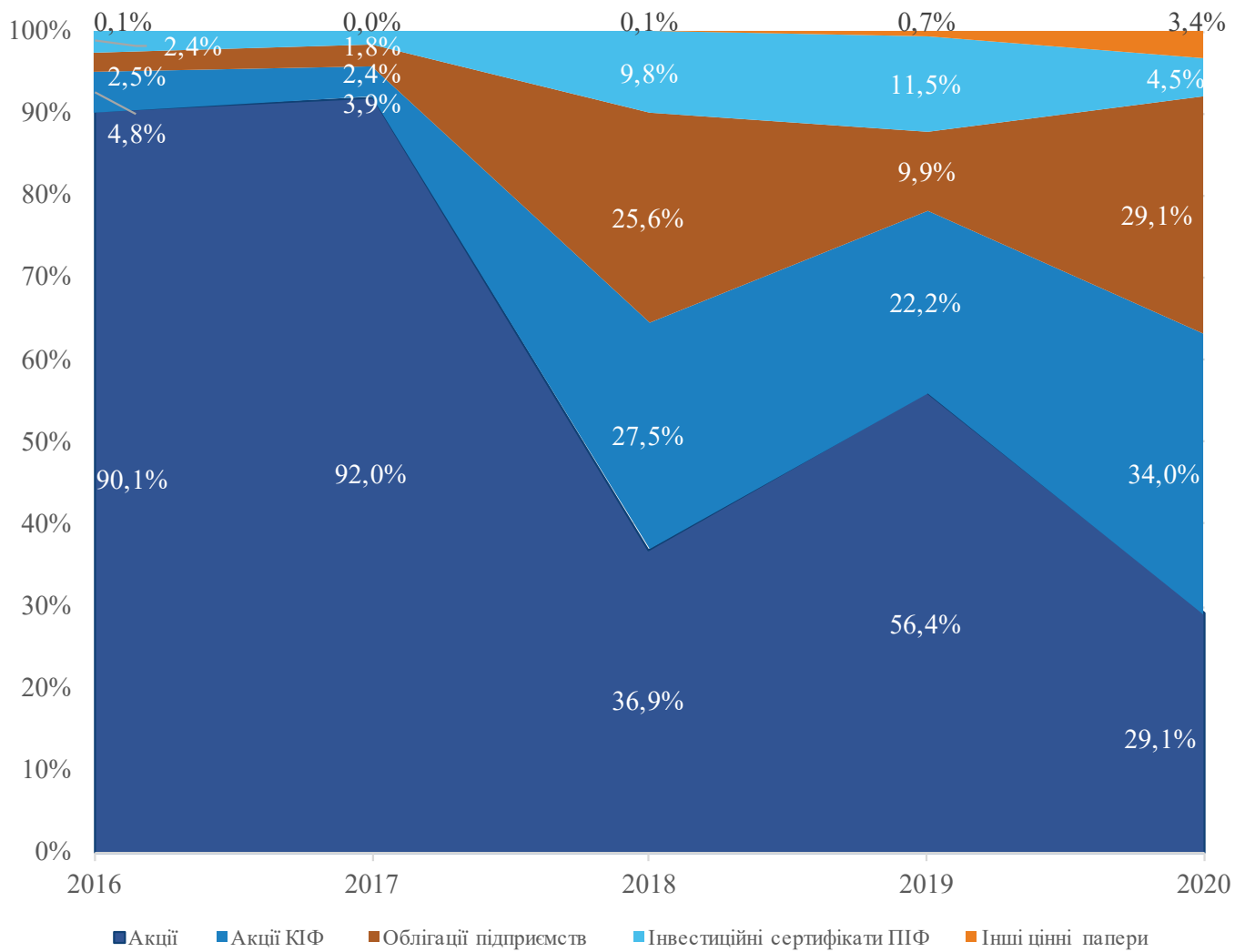
Обсяг зареєстрованих Комісією випусків цінних паперів у 2016 – 2020 роках

Серед фінансових інструментів провідну позицію за обсягами зареєстрованих випусків займали акції КІФ, облігації підприємств та акції.

Діаграма 2.11

Структура обсягу зареєстрованих випусків цінних паперів на ринку капіталу України у 2016 – 2020 роках, %

Ринок акцій

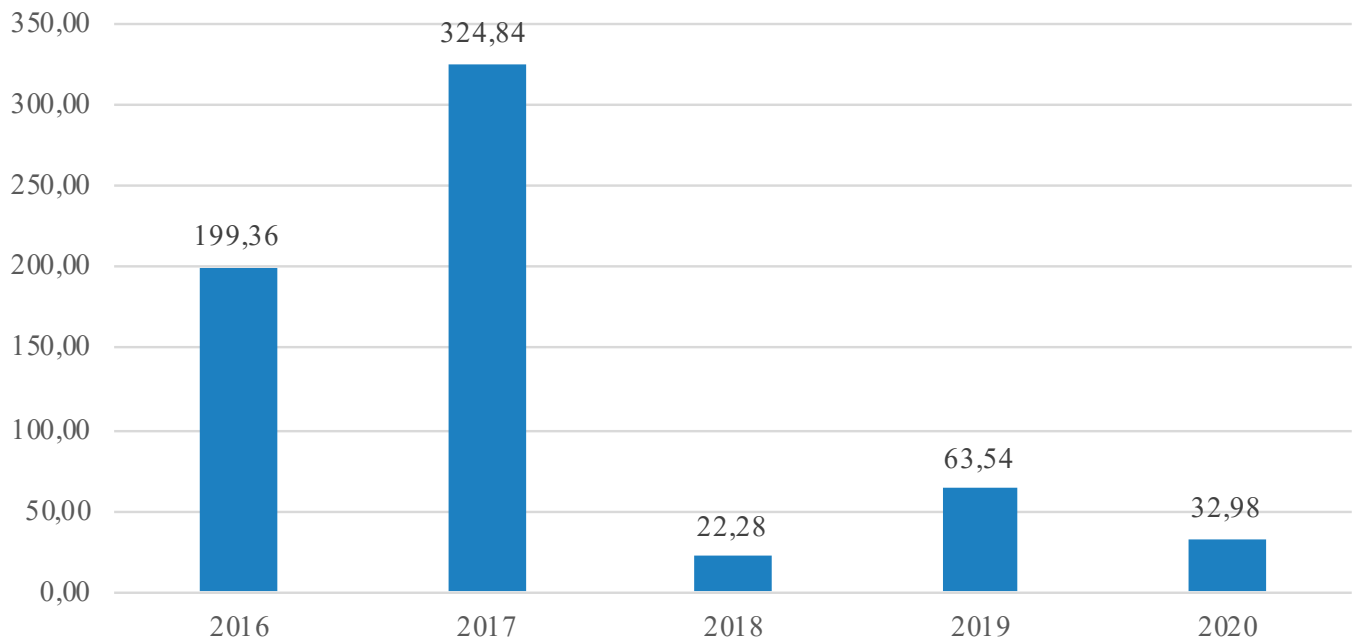
Емісія акцій

У 2020 році обсяг зареєстрованих Комісією випусків акцій зменшився майже у два рази, порівняно з минулим роком, та становив 32,98 млрд

грн (29% від загального обсягу зареєстрованих Комісією випусків цінних паперів).

Діаграма 2.12

Обсяг зареєстрованих Комісією випусків акцій у 2016 – 2020 роках, млрд грн

Обсяг емісії акцій емітентів, які зареєстрували найбільші за обсягом випуски акцій (перші

десять), становив 79,9% від загального обсягу випусків акцій, зареєстрованих Комісією.

Таблиця 2.4**Емітенти, яким протягом 2020 року Комісією зареєстровано значні за обсягом випуски акцій**

Найменування емітента	Обсяг зареєстрованих випусків акцій, млрд грн	Частка у загальному обсязі зареєстрованих випусків акцій, %
АТ «Державний експортно-імпорتنний банк України»	6,840	20,74%
АТ «Перший Український Міжнародний Банк»	4,781	14,49%
АТ «СБЕРБАНК»	4,300	13,04%
АТ «Магістральні газопроводи України»	3,851	11,68%
АТ «Таскомбанк»	1,647	4,99%
ПАТ АБ «Південний»	1,640	4,97%
ПрАТ «КИЇВСЬКА КОНДИТЕРСЬКА ФАБРИКА «РОШЕН»	1,000	3,03%
ПАТ «Банк Восток»	0,796	2,41%
АТ «Акцент-банк»	0,778	2,36%
ПрАТ «Київстар»	0,655	1,99%

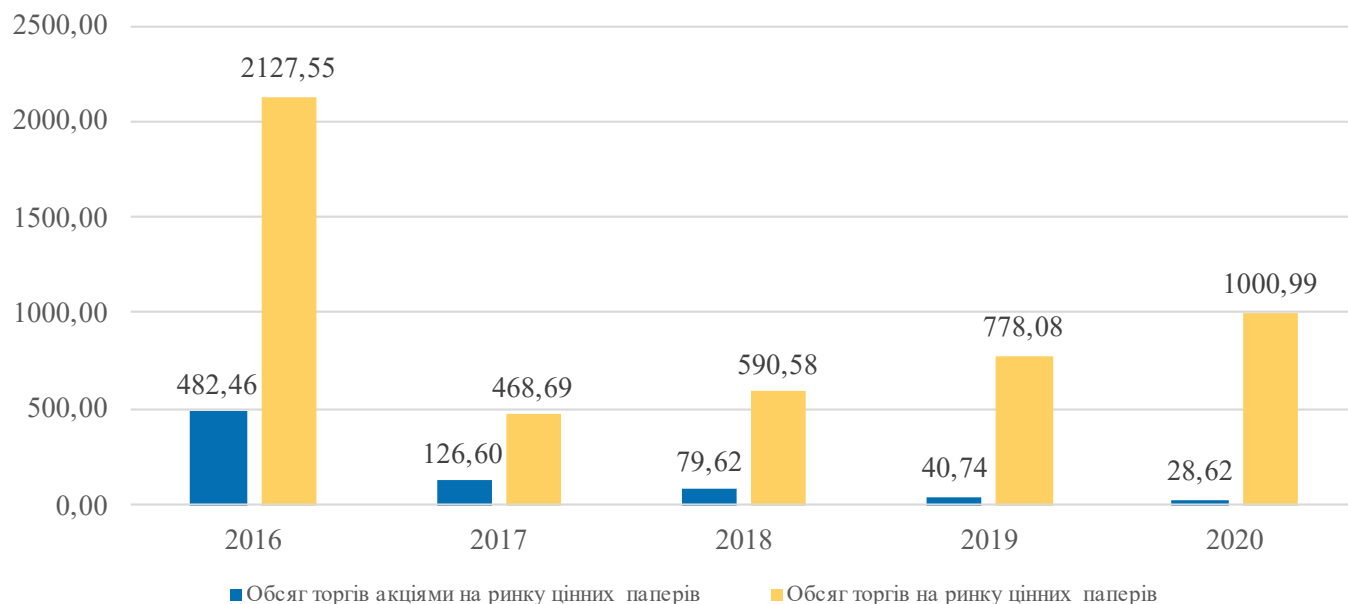
Обіг акцій на ринку капіталу

Обсяг торгів акціями на ринку цінних паперів у 2020 році становив 28,62 млрд грн та зменшився на 29,75% порівняно з 2019 роком. У структурі

торгів за підсумками 2020 року на ринок акцій припадає 2,86% сукупного обсягу торгів на ринку цінних паперів.

Діаграма 2.13

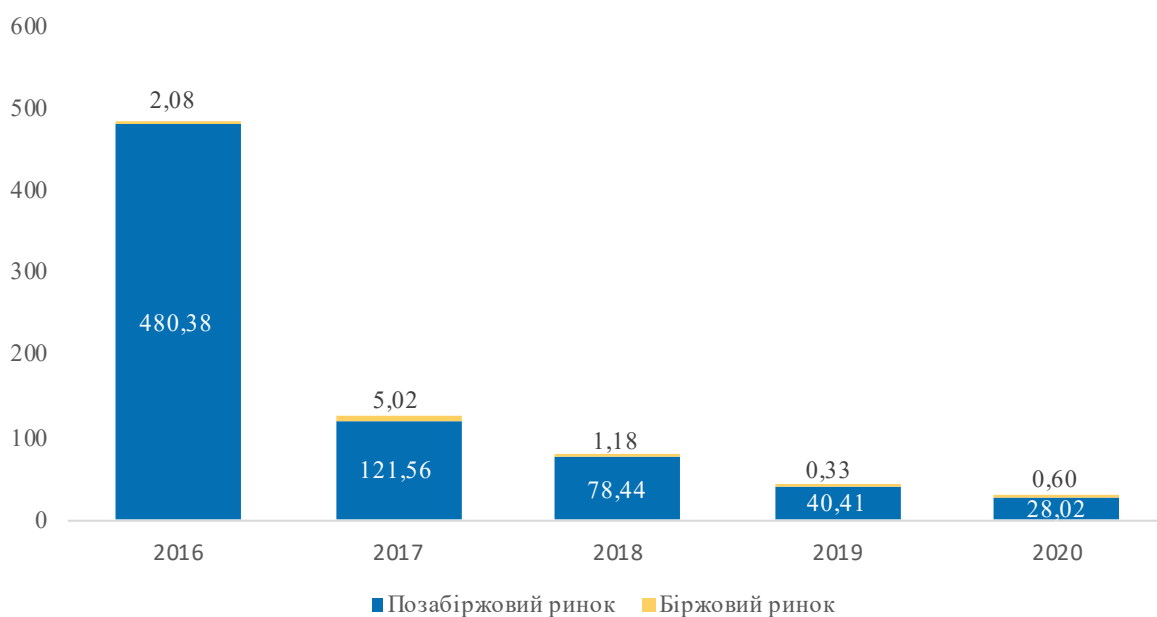
Обсяг торгів акціями на ринку цінних паперів у 2016 – 2020 роках, млрд грн

Обсяг торгів акціями на біржовому ринку у 2020 році становив 2,1% від загального обсягу торгів акціями.

Діаграма 2.14

Обсяг торгів акціями на біржовому ринку та позабіржовому ринку у 2016 – 2020 роках, млрд грн

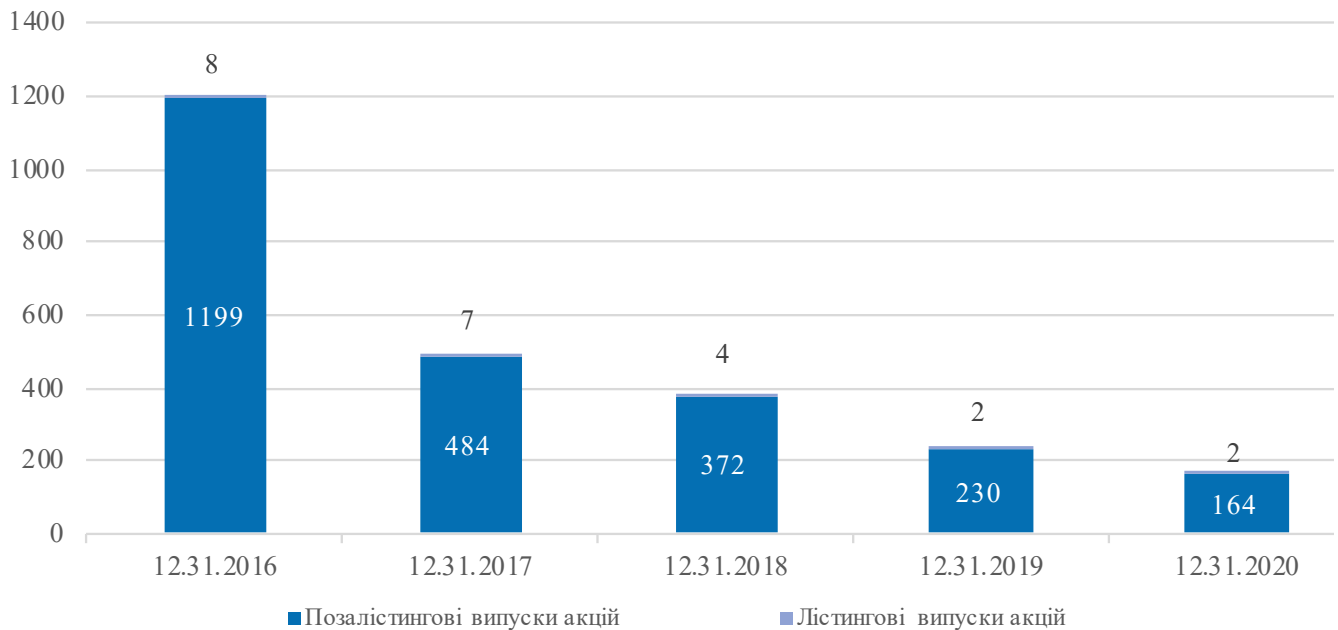

Останні п'ять років спостерігається тенденція до зменшення кількості випусків акцій, допущених до торгівлі на фондових біржах. Станом на 31.12.2020 до біржових списків бірж було включено 166 випусків акцій (без врахування

випусків акцій КІФ – 14 та акцій іноземного емітента – 6), з них 2 випуски акцій включено до біржового реєстру (без врахування випуску акцій КІФ – 1 та акцій іноземного емітента – 2) як такі, що відповідають вимогам лістингу.

Діаграма 2.15

Кількість випусків акцій, які включено до біржових списків організаторів торгівлі*, за категоріями, у 2016 – 2020 роках, шт

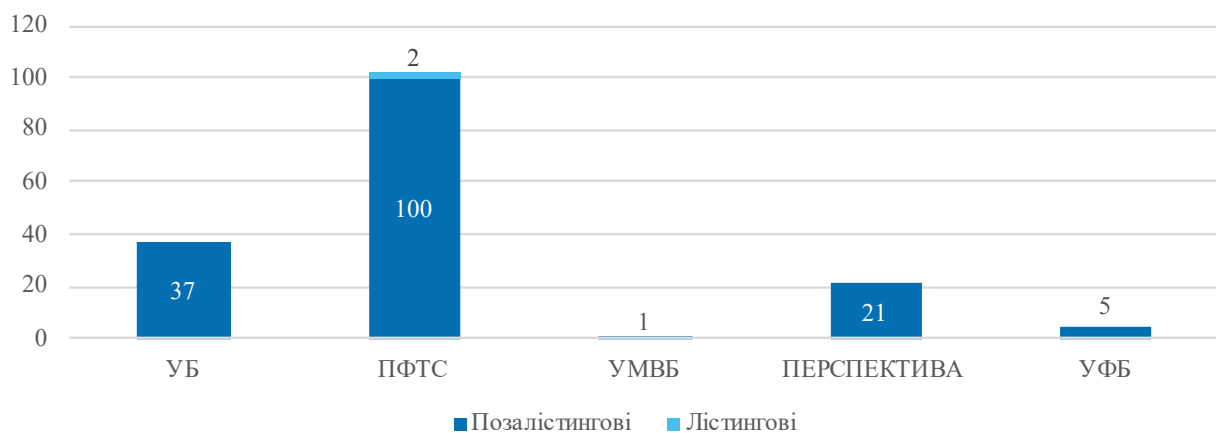
*з урахуванням кількості випусків акцій, які допущені до торгівлі на кількох фондових біржах

**без врахування випусків акцій КІФ та акцій іноземного емітента

Станом на 31.12.2020 найбільшу кількість випусків акцій – 129, включено до біржового списку ПФТС.

Діаграма 2.16

Розподіл випусків акцій, які включено до біржових списків організаторів торгівлі, за категоріями, станом на 31.12.2020, шт*

*з урахуванням кількості випусків акцій, які допущені до торгівлі на кількох фондових біржах

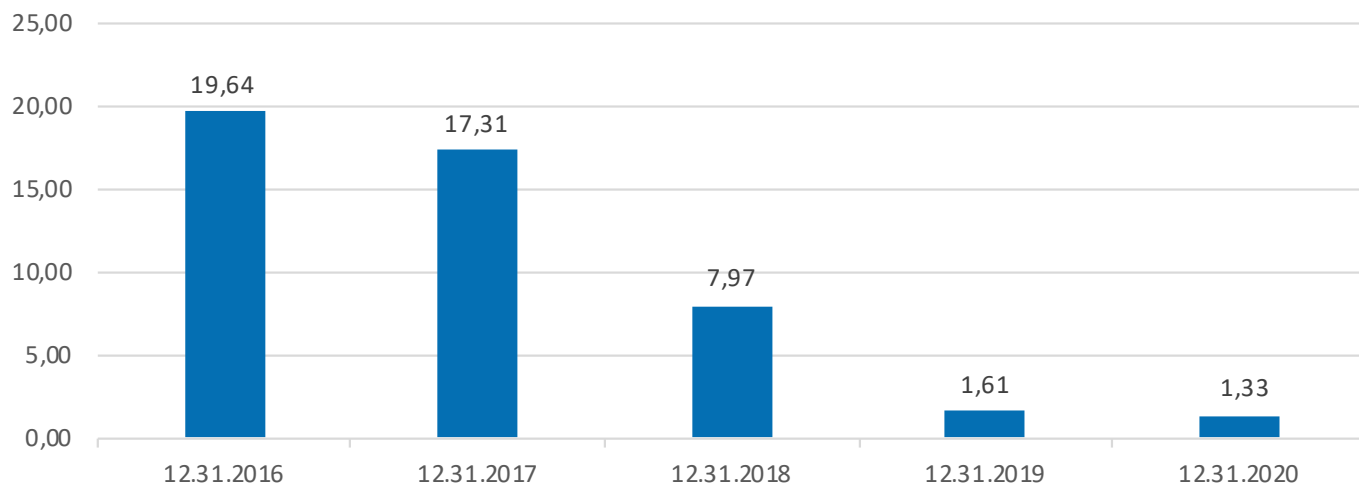
**без врахування випусків акцій КІФ та акцій іноземного емітента

Показник капіталізації емітентів, акції яких включено до біржового реєстру станом на 31.12.2020 становив 1,33 млрд грн. Зменшення обсягів капіталізації, що спостерігається

останні п'ять років, значною мірою пов'язано із зменшенням кількості випусків акцій, внесених до біржового реєстру як такі, що відповідають вимогам лістингу.

Діаграма 2.17

Капіталізація емітентів, акції яких включено до біржового реєстру, млрд грн*

*без врахування випусків акцій КІФ та акцій іноземного емітента

Обсяг біржових контрактів з акціями нижченаведених у таблиці емітентів виконаних та укладених на біржовому ринку у 2020 році

становив 0,09% від загального обсягу торгів на біржовому ринку.

Таблиця 2.5**ТОП емітентів акцій, які користувалися найбільшим попитом на біржовому ринку (за обсягом торгів) у 2020 році***

Найменування емітента	Обсяг біржових контрактів з акціями виконаних та укладених на біржовому ринку, млн грн	Відсоток від загального обсягу виконаних та укладених біржових контрактів (%)
ПАТ «Промінвестбанк»	268,71	0,040%
АТ «Райффайзен Банк Аваль»	62,77	0,009%
АТ «Київмедпрепарат»	55,29	0,008%
АТ «Дніпроазот»	51,28	0,008%
ПАТ «Центрэнерго»	42,64	0,006%
АТ «ГАЛИЧФАРМ»	30,24	0,005%
ПАТ «Укрнафта»	22,36	0,003%
ПрАТ «Шахтоуправління «Покровське»	21,54	0,003%
АТ «Айбокс Банк»	11,69	0,002%
ПАТ «Крюківський вагонобудівний завод»	7,71	0,001%

*враховуючи обсяги контрактів з РЦ

Обсяг виконаних договорів з акціями позабіржовому ринку у 2020 році становив 2,55% нижченаведених у таблиці емітентів на від загального обсягу виконаних договорів.

Таблиця 2.6

ТОП емітентів акцій, які користувалися найбільшим попитом на позабіржовому ринку (за обсягом торгів) у 2020 році

Найменування емітента	Обсяг виконаних договорів акціями на позабіржовому ринку, млн грн	Відсоток від загального обсягу виконаних договорів на позабіржовому ринку (%)
АТ «Мотор Січ»	7 767,42	0,012
ПАТ «ЗНКІФ "РАТИБОР"»	1 785,83	0,003
ПрАТ «Міські інвестиції»	1 644,03	0,002
ПрАТ «Дніпровагонмаш»	1 377,72	0,002
АТ «КСЗ»	1 187,88	0,002
ПАТ «Південний гірничо-збагачувальний комбінат»	975,84	0,001
ПрАТ «ІНВЕСТИЦІЙНО-ФІНАНСОВИЙ КОНСАЛТИНГ»	642,16	0,001
ПРАТ «ДЕЗ №20 ЦА»	626,49	0,001
ПрАТ «УІФК»	496,29	0,001
ПРАТ «НОРИНСЬКИЙ ЩЕБЗАВОД»	492,14	0,001

Обсяг біржових контрактів виконаних та укладених на біржовому ринку торговцями цінними паперами з акціями у 2020 році становив

0,17% від загального обсягу торгів на біржовому ринку.

Таблиця 2.7

ТОП торговців цінними паперами з найбільшим обсягом виконаних та укладених біржових контрактів з акціями на біржовому ринку у 2020 році*

Найменування торговця цінними паперами	Обсяг біржових контрактів з акціями виконаних та укладених на біржовому ринку, млн грн	Відсоток від загального обсягу виконаних та укладених біржових контрактів (%)
ТОВ «ФОНДОВА КОМПАНІЯ "ФАВОРИТ»	354,33	0,05%
ПрАТ «ЛЪТАНА КАПІТАЛ»	268,71	0,04%
СП ТОВ «ДРАГОН КАПІТАЛ»	118,85	0,02%
ТОВ «ТАСК-БРОКЕР»	98,81	0,01%
ТОВ «ІНВЕСТ-М»	83,05	0,01%
ТОВ «Фрідом фінанс Україна»	76,32	0,01%
ТОВ «КІНТО, ЛТД»	47,51	0,01%
ТОВ «УНІВЕР КАПІТАЛ»	31,22	0,00%
ТОВ «НВІНТУМ»	19,74	0,00%
ТОВ «НАВІГАТОР-ІНВЕСТ»	17,35	0,00%

*враховуючи обсяги контрактів з РЦ

Обсяг договорів виконаних торговцями цінними паперами з акціями на позабіржовому ринку у

2020 році становив 0,33% від загального обсягу торгів на позабіржовому ринку.

Таблиця 2.8

ТОП торговців цінними паперами з найбільшим обсягом виконаних договорів з акціями на позабіржовому ринку у 2020 році*

Найменування торговця цінними паперами	Обсяг виконаних договорів акціями на позабіржовому ринку, млн грн	Відсоток від загального обсягу виконаних договорів на позабіржовому ринку (%)
ТОВ «ФК ОБЕРІГ»	7 766,88	0,012
ТОВ «ПІ-ІНВЕСТ»	3 481,96	0,005
ТОВ «СПАЙК-ІНВЕСТ»	1 918,22	0,003
ТОВ «ФІНКОРТРЕЙД»	1 703,08	0,003
ТОВ ІК «БІЗНЕС-ІНВЕСТ»	1 506,53	0,002
ТОВ «ЕНЕРГЕТИЧНА РЕЄСТРАЦІЙНА КОМПАНІЯ»	915,35	0,001
ТОВ «ПРОФЕСІЙНА КОМЕРЦІЯ»	826,24	0,001
ПРАТ «Альтера Фінанс»	603,33	0,001
ПРАТ «АЛЬТАНА КАПІТАЛ»	541,96	0,001
Корпорація «Сток-Грейд» ТОВ	523,01	0,001

*не враховуючи обсяги контрактів з РЦ

Ринок облігацій

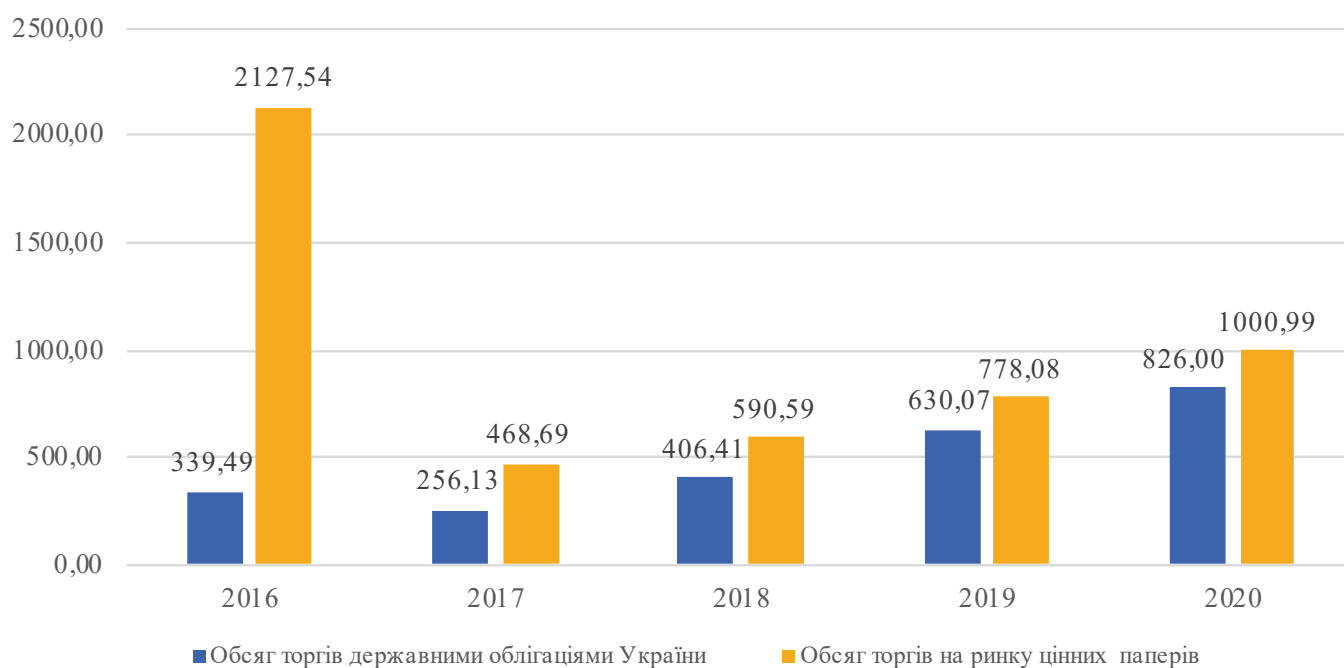
Важливим сегментом ринку цінних паперів є ринок облігацій, на якому відбувається обіг боргових зобов'язань – облігацій. До інструментів ринку облігацій належать облігації підприємств, облігації місцевих позик та державні облігації України.

Державні облігації України

На сьогодні ринок державних облігацій відіграє одну з ключових ролей у фінансовій системі. Державні облігації виступають інструментом державних запозичень, дозволяючи залучати необхідні фінансові ресурси на прийнятних умовах.

Діаграма 2.18

Обсяг торгів державними облігаціями України на ринку цінних паперів у 2016 – 2020 роках, млрд грн

У 2020 році обсяг торгів державними облігаціями України на біржовому ринку становив 329,81 млрд грн, а саме 39,93% від загального обсягу торгів державними облігаціями України. У свою

Обіг державних облігацій України

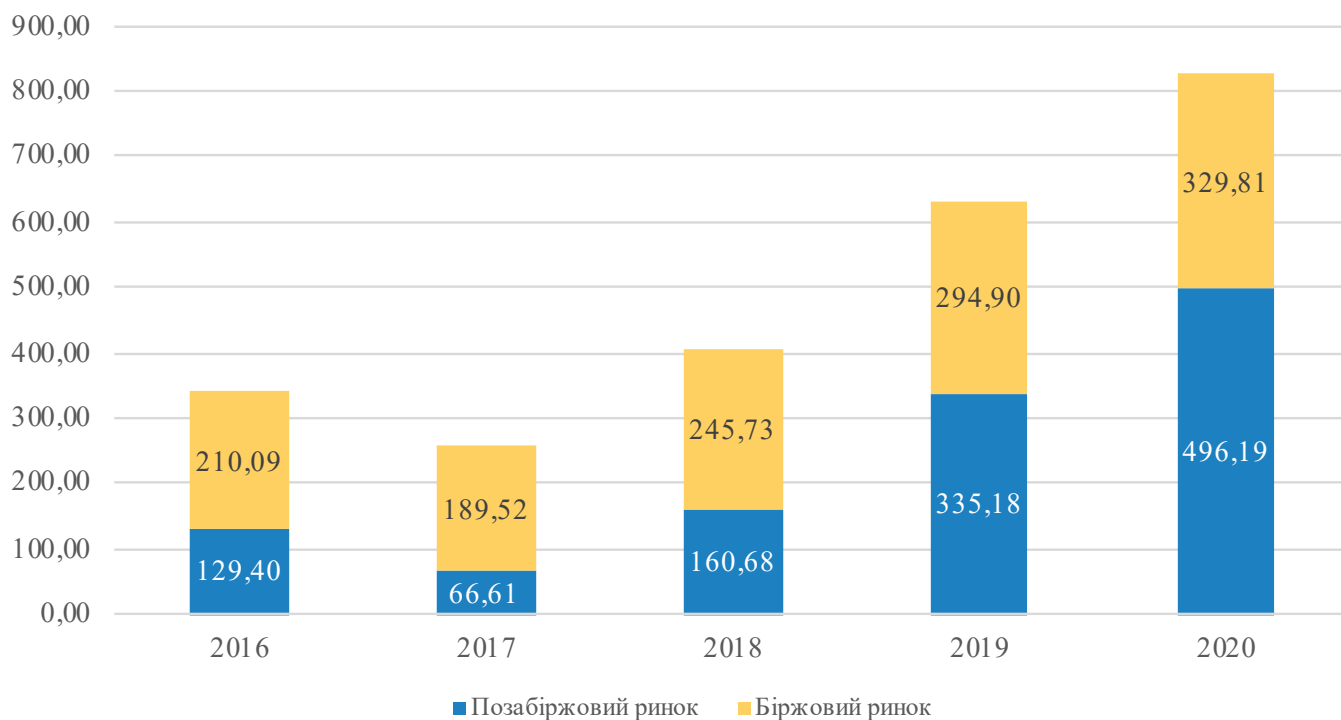
Обсяг торгів державними облігаціями України у 2020 році збільшився на 31,10% порівняно з 2019 роком та становив 826 млрд грн.

У 2020 році питома вага торгів державними облігаціями України на ринку цінних паперів продовжувала зростати порівняно з 2019 роком і склала 82,52%.

чергу, темп приросту обсягу торгів державними облігаціями України на біржовому ринку у 2020 році становив 11,84%.

Діаграма 2.19

Обсяг торгів державними облигаціями України на біржовому ринку та позабіржовому ринку у 2016 – 2020 роках, млрд грн

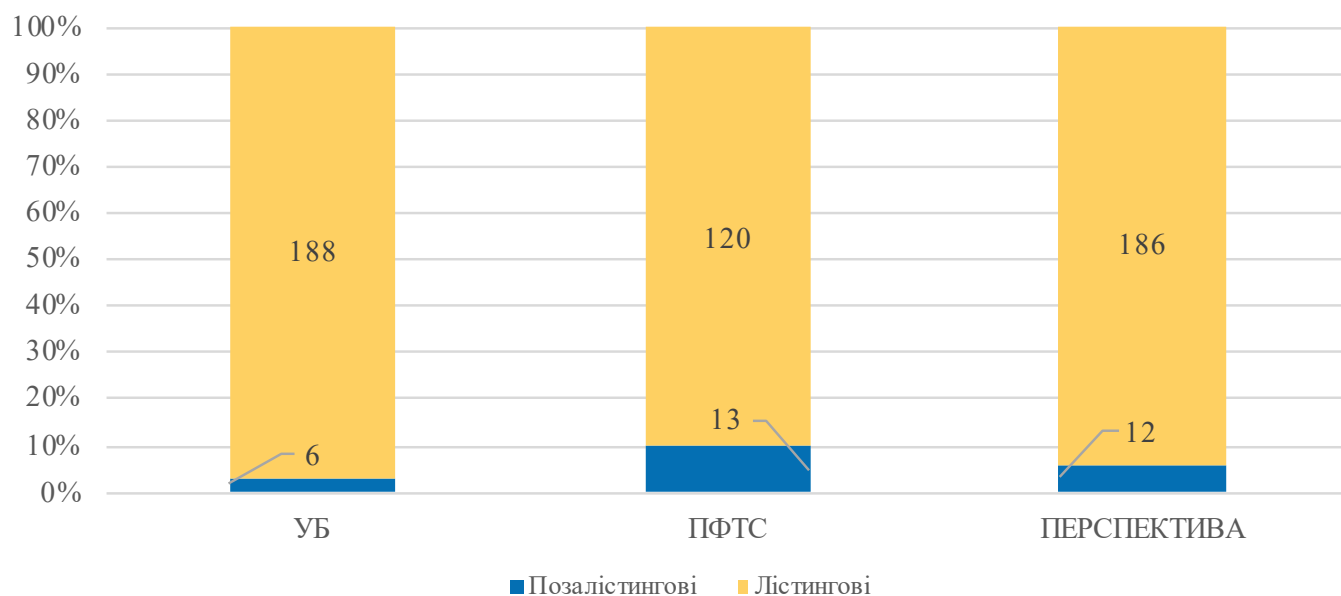

Наприкінці 2020 року 525 випусків державних облигацій України, перебували у біржовому списку організаторів торгівлі, з них 494 випусків

включено до біржового реєстру як такі, що відповідають вимогам лістингу.

Діаграма 2.20

Кількість випусків державних облигацій України, які перебували у біржовому списку організаторів торгівлі, за категоріями, станом на 31.12.2020, шт

Обсяг біржових контрактів з облігаціями внутрішньої державної позики виконаних та укладених ТОП торговцями цінними паперами

у 2020 році на біржовому ринку становив 72,20% від загального обсягу торгів на біржовому ринку.

Таблиця 2.9

ТОП торговців цінними паперами з найбільшим обсягом виконаних та укладених біржових контрактів з облігаціями внутрішньої державної позики на біржовому ринку у 2020 році*

Найменування торговця цінними паперами	Обсяг біржових контрактів з облігаціями внутрішньої державної позики виконаних та укладених на біржовому ринку, млн грн	Відсоток від загального обсягу виконаних та укладених біржових контрактів (%)
ТОВ «ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КАПІТАЛ Україна»	131798,73	19,65%
АТ «СІТБАНК»	74577,06	11,12%
АТ «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»	55553,56	8,28%
ПАТ АКЦІОНЕРНИЙ БАНК «УКРГАЗБАНК»	50290,09	7,50%
АТ «ОТП БАНК»	44343,75	6,61%
АТ «АЛЬФА-БАНК»	32743,70	4,88%
АТ «БАНК 34»	27083,08	4,04%
АТ «БАНК АВАНГАРД»	26243,57	3,91%
ПАТ «КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК «ГЛОБУС»	25797,13	3,85%
ТОВ «МАТЕРІАЛЬНІ АКТИВИ – 2»	15908,33	2,37%

*враховуючи обсяги контрактів з РЦ

Обсяг договорів з облігаціями внутрішньої державної позики виконаних ТОП торговцями цінними паперами у 2020 році на позабіржовому

ринку становив 70,47% від загального обсягу торгів на позабіржовому ринку.

Таблиця 2.10

ТОП торговців цінними паперами з найбільшим обсягом виконаних договорів з облігаціями внутрішньої державної позики на позабіржовому ринку у 2020 році*

Найменування торговця цінними паперами	Обсяг виконаних договорів з облігаціями внутрішньої державної позики на позабіржовому ринку, млн грн	Відсоток від загального обсягу виконаних договорів на позабіржовому ринку (%)
ПАТ АБ «УКРГАЗБАНК»	99781,22	14,99%
АТ «Державний ощадний банк України»	89462,70	13,44%
АТ КБ «ПриватБанк»	80319,99	12,07%
АТ «Райффайзен Банк Аваль»	48306,28	7,26%
АТ «ОТП БАНК»	47975,44	7,21%
АТ «КРЕДОБАНК»	28625,47	4,30%
АТ «Державний експортно - імпорتنний банк України»	24319,16	3,65%
АТ «Сітібанк»	22486,78	3,38%
АТ «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»	19839,27	2,98%
ПАТ АБ «Південний»	7936,79	1,19%

*не враховуючи обсяги контрактів з РЦ

Облігацій підприємств

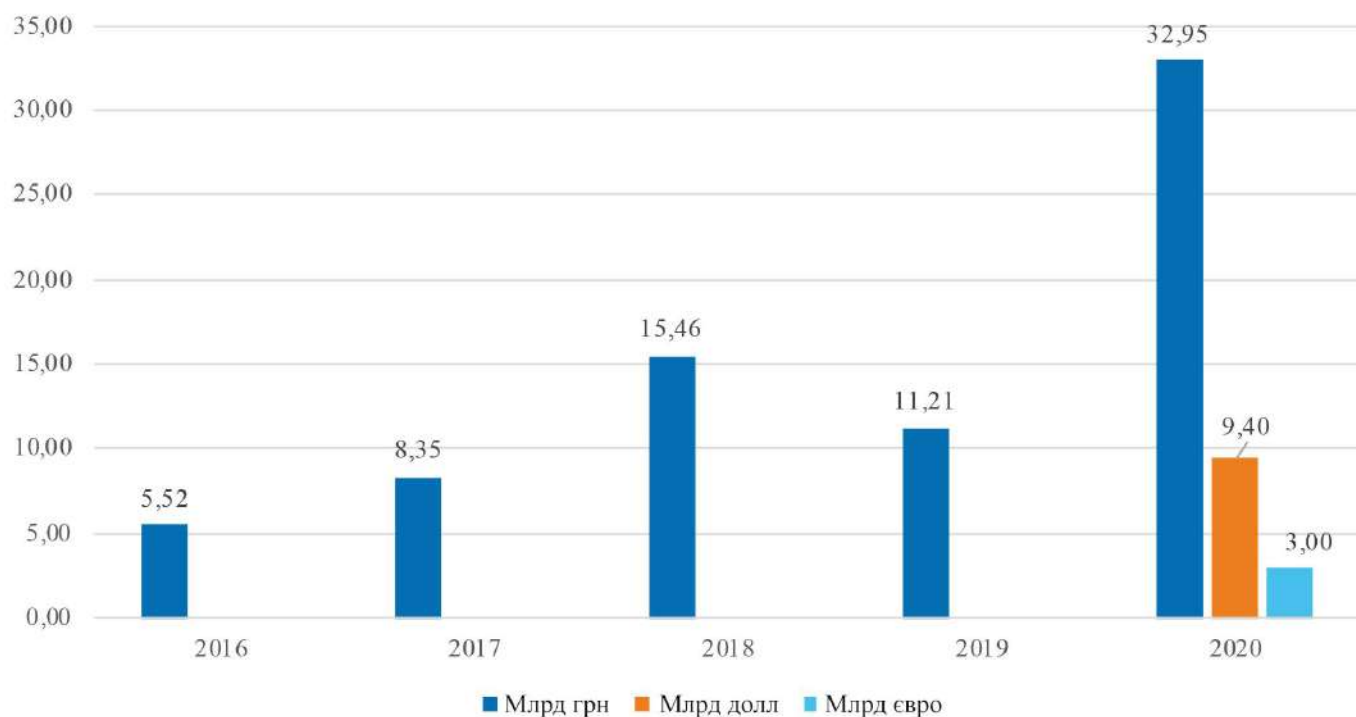
Емісія облігацій підприємств

Протягом 2020 року Комісією зареєстровано 96 випусків облігацій підприємств на суму

32,95 млрд грн, 9,4 млн долл. США та 3 млн євро. Порівняно з 2019 роком обсяг зареєстрованих випусків облігацій підприємств збільшився майже в три рази та становить 29% від загального обсягу зареєстрованих Комісією цінних паперів.

Діаграма 2.21

Обсяг зареєстрованих Комісією випусків облігацій підприємств у 2016 – 2020 роках, млрд грн

У структурі обсягу, зареєстрованих Комісією випусків облігацій підприємств, 99,39% зареєстровано товариствам, окрім банків та страхових компаній.

Таблиця 2.11

Обсяг зареєстрованих Комісією випусків облігацій підприємств, за видами підприємств, у 2016 – 2020 роках, млн грн

		2016	2017	2018	2019	2020
Підприємства, окрім	млрд грн	5,52	5,65	15,46	11,01	32,75
	млрд долл. США	-	-	-	-	0,0094
	млрд євро	-	-	-	-	0,003
Банки	млрд грн	-	2,70	-	0,20	0,20
Страхові компанії	млрд грн	-	-	-	-	-

Таблиця 2.12

Перелік емітентів, загальний обсяг випуску облігацій підприємств яких був найбільшим у 2020 році

Найменування емітента	Обсяг випуску облігацій підприємств, млн грн	Частка у загальному обсязі випусків облігацій підприємств, %
Державне агентство автомобільних доріг України	5782	0,18
Державне агентство автомобільних доріг України	5081	0,15
Державна іпотечна установа	3700	0,11
Державне агентство автомобільних доріг України	3506	0,11
Державна іпотечна установа	3000	0,09
Державне агентство автомобільних доріг України	2898	0,09
ТОВ «Приморська вітроелектростанція-2»	2080	0,06
Державне агентство автомобільних доріг України	2007	0,06
ТОВ «НОВА ПОШТА»	700	0,02
ТОВ «Бест Лізинг»	210	0,01

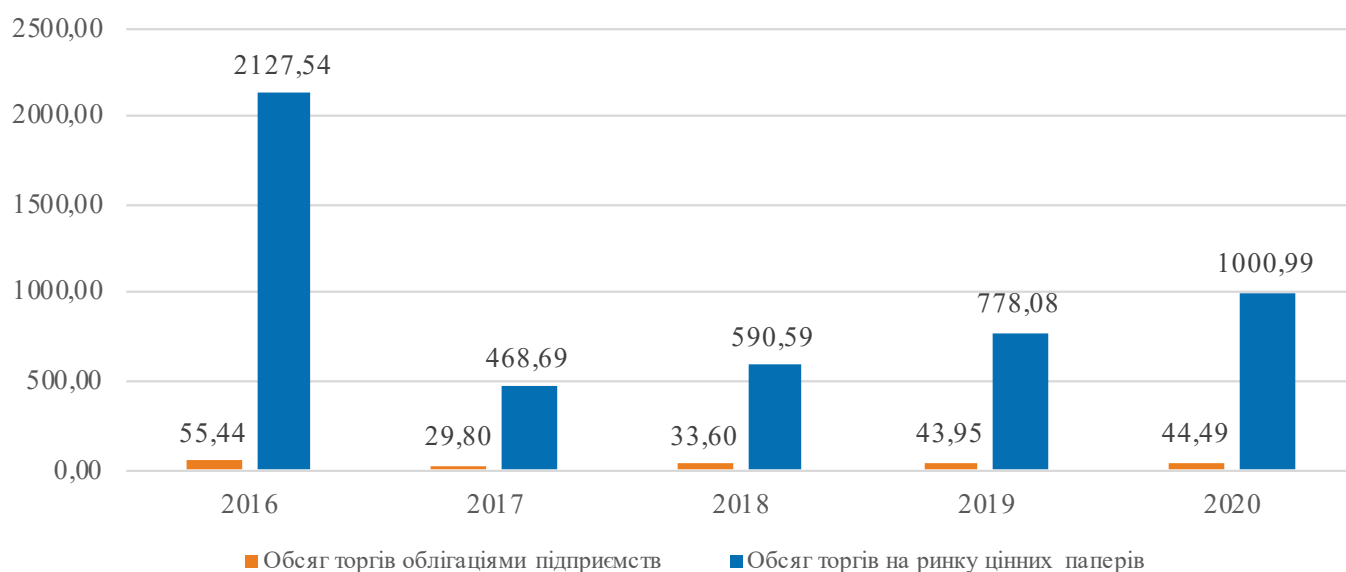
Обіг облігацій підприємств

Обсяг торгів облігаціями підприємств на ринку цінних паперів у 2020 році становив 44,49 млрд грн, що на 1,24% більше ніж у 2019 році. Питома вага обсягу торгів облігаціями підприємств

на ринку цінних паперів, за підсумками 2020 року, становила 4,44% від загального обсягу торгів на ринку цінних паперів.

Діаграма 2.22

Обсяг торгів облигаціями підприємств на ринку цінних паперів у 2016 – 2020 роках, млрд грн

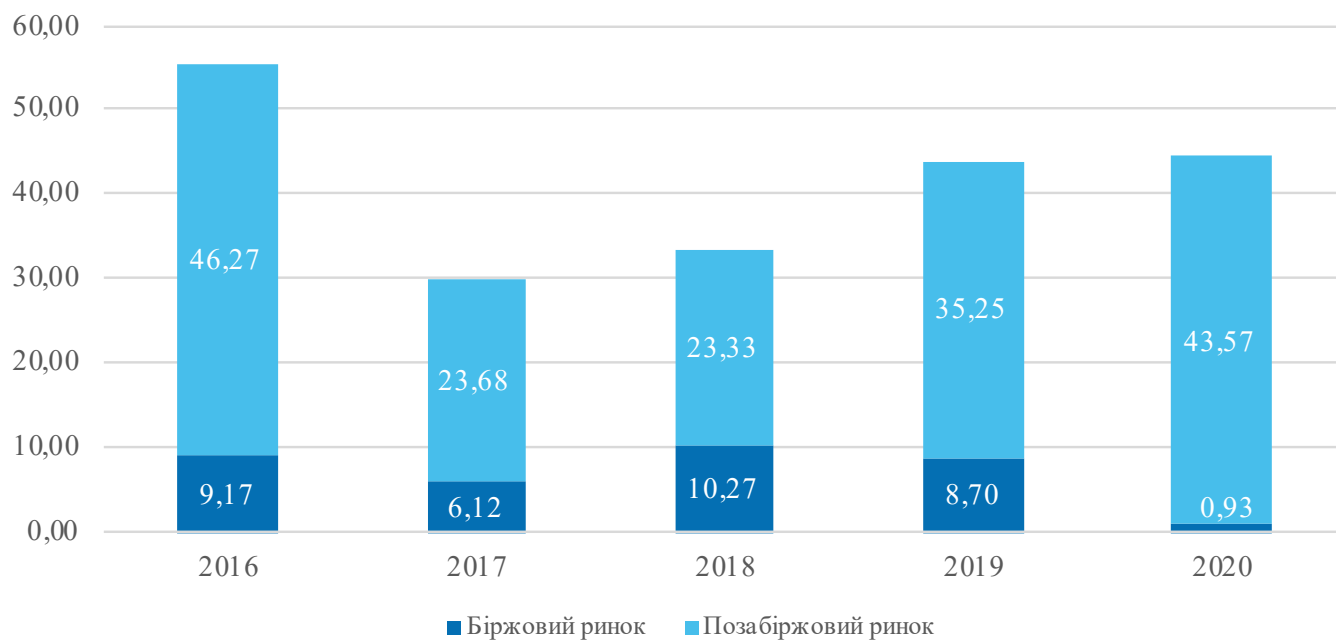

За підсумками 2020 року значно скоротився обсяг торгів облигаціями підприємств на біржовому ринку – до 0,93 млрд грн.

Частка обсягу торгів облигаціями підприємств на біржовому ринку в загальному обсязі торгів облигаціями підприємств на біржовому ринку зменшилась – до 2,08% у 2020 році.

Діаграма 2.23

Обсяг торгів облигаціями підприємств на біржовому та позабіржовому ринку в 2016 – 2020 роках, млрд грн

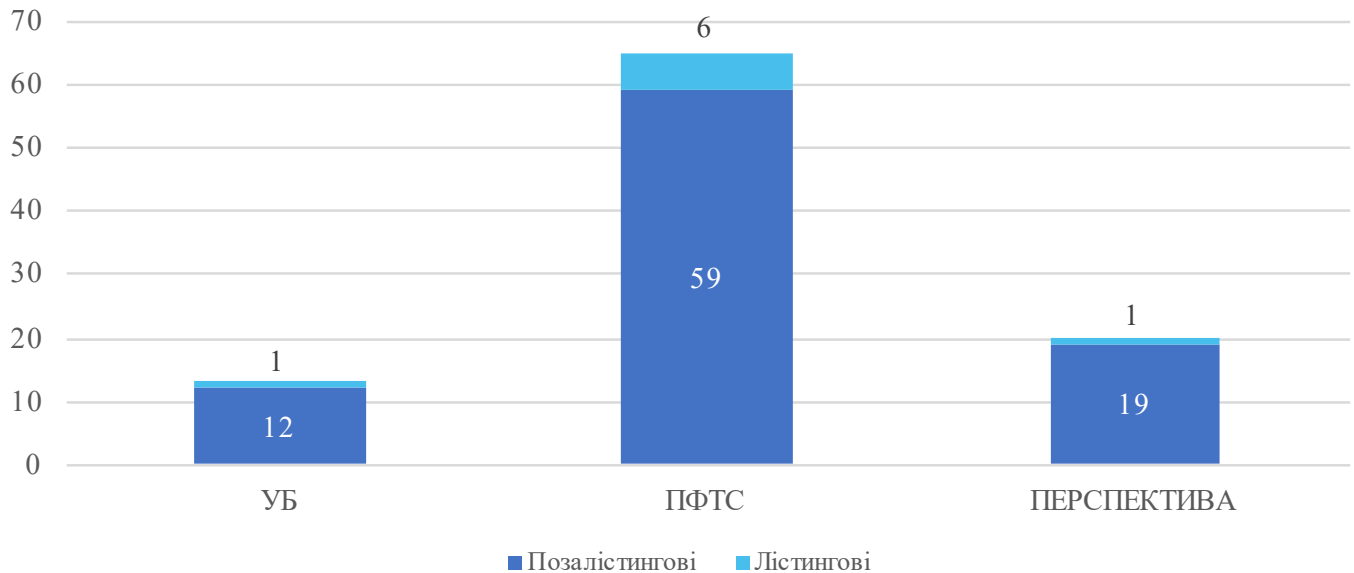

Наприкінці 2020 року 98 випусків облігацій підприємств, перебували у біржовому списку організаторів торгівлі з них 8 випусків включено

до біржового реєстру як такі, що відповідають вимогам лістингу.

Діаграма 2.24

Кількість випусків облігацій підприємств, які перебували у біржовому списку організаторів торгівлі, за категоріями, станом на 31.12.2020, шт

Обсяг біржових контрактів з облігаціями підприємств нижченаведених у таблиці емітентів, виконаних та укладених на біржовому ринку

у 2020 році становив 0,1% від загального обсягу виконаних та укладених біржових контрактів.

Таблиця 2.13

ТОП емітентів облігацій підприємств, які користувалися найбільшим попитом на біржовому ринку у 2020 році

Найменування емітента	Обсяг біржових контрактів з облігаціями підприємств виконаних та укладених на біржовому ринку, млн грн	Відсоток від загального обсягу виконаних та укладених біржових контрактів (%)
АТ «ТАСКОМБАНК»	719,77	0,107%
АТ «УКРПОШТА»	60,01	0,009%
ТОВ «РУЩ»	49,76	0,007%
ТОВ «ТАС-ЛОГІСТІК»	33,80	0,005%
ТОВ «Кредитсервіс»	15,49	0,002%
ТОВ «Кардсервіс»	15,04	0,002%
ТОВ «НОВА ПОШТА»	11,89	0,002%
ПАТ «Укртелеком»	6,72	0,001%
АТ «КРЕДОБАНК»	4,93	0,001%
ТОВ «ЕСКА КАПІТАЛ»	4,67	0,001%

Обсяг виконаних договорів з облігаціями підприємств нижченаведених у таблиці емітентів на позабіржовому ринку у 2020 році становив 5%

від загального обсягу торгів на позабіржовому ринку.

Таблиця 2.14

ТОП емітентів облігацій підприємств, які користувалися найбільшим попитом на позабіржовому ринку у 2020 році

Найменування емітента	Обсяг виконаних договорів з облігаціями підприємств на позабіржовому ринку, млн грн	Відсоток від загального обсягу виконаних договорів на позабіржовому ринку (%)
Укравтодор	19 325	2,90%
АТ «ТРЕСТ ЖИТЛОБУД-1»	4 454	0,67%
ТОВ «ДТЕК ДОБРОШЛЛЯВУГІЛЛЯ»	2 100	0,32%
АТ «ТАСКОМБАНК»	1 923	0,29%
ТОВ «НОВА ПОШТА»	1 507	0,23%
ТОВ «БУДСПЕЦСЕРВІС»	1 355	0,20%
Державна іпотечна установа	1 300	0,20%
АТ «КРЕДОБАНК»	807	0,12%
ТОВ «ФЛОРЕАЛЬ-2005»	775	0,12%
ТОВ «АНЕВА ІНДАСТРІ»	751	0,11%

Обсяг біржових контрактів виконаних та укладених торговцями цінними паперами з облігаціями підприємств на біржовому ринку у

2020 році становив 0,26% від загального обсягу торгів на біржовому ринку.

Таблиця 2.15**ТОП торговців цінними паперами з найбільшим обсягом виконаних та укладених біржових контрактів з облігаціями підприємств на біржовому ринку у 2020 році***

Найменування торговця цінними паперами	Обсяг біржових контрактів виконаних та укладених з облігаціями підприємств, млн грн	Відсоток від загального обсягу виконаних та укладених біржових контрактів (%)
АТ «ТАСКОМБАНК»	753,37	0,112%
АТ «ОТП БАНК»	366,13	0,055%
ТОВ «УНІВЕР КАПІТАЛ»	204,16	0,030%
ТОВ «ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КАПІТАЛ Україна»	155,42	0,023%
ТОВ «ДОМІНАНТА ТРЕЙД»	107,50	0,016%
ТОВ «Фрідом фінанс Україна»	60,86	0,009%
ПрАТ «ІВЕКС КАПІТАЛ»	46,04	0,007%
ТОВ «ТІ-ІНВЕСТ»	45,04	0,007%
ТОВ ФОНДОВА КОМПАНІЯ «ФІНЕКС-Україна»	16,37	0,002%

* враховуючи обсяги контрактів з РЦ

Обсяг виконаних договорів торговцями цінними паперами з облігаціями підприємств на позабіржовому ринку у 2020 році становив 5,44%

від загального обсягу торгів на позабіржовому ринку.

Таблиця 2.16

ТОП торговців цінними паперами з найбільшим обсягом виконаних договорів з облігаціями підприємств на позабіржовому ринку у 2020 році*

Найменування торговця цінними паперами	Обсяг виконаних договорів з облігаціями підприємств на позабіржовому ринку, млн грн	Відсоток від загального обсягу виконаних договорів на позабіржовому ринку (%)
АТ «Державний експортно - імпорتنний банк України»	19343,75	0,029
Азово-Чорноморська інвестиційна компанія у формі ТОВ	3840,52	0,006
ПАТ АКЦІОНЕРНИЙ БАНК «УКРГАЗБАНК»	2407,13	0,004
ТОВ «ДОМІНАНТА ТРЕЙД»	2140,36	0,003
ПРАТ «АЛЬТАНА КАПІТАЛ»	2106,59	0,003
ТОВ «ТЦП-2015»	1836,31	0,003
АТ «Райффайзен Банк Аваль»	1463,44	0,002
ТОВ «ПІ-ІНВЕСТ»	1331,20	0,002
ТОВ «Інформаційно-депозитарний центр «ГЛОБАЛ»	897,53	0,001
ТОВ «ПРО КАПІТАЛ СЕК'ЮРІТІЗ»	866,81	0,001

* не враховуючи обсяги контрактів з РЦ

Ринок деривативів

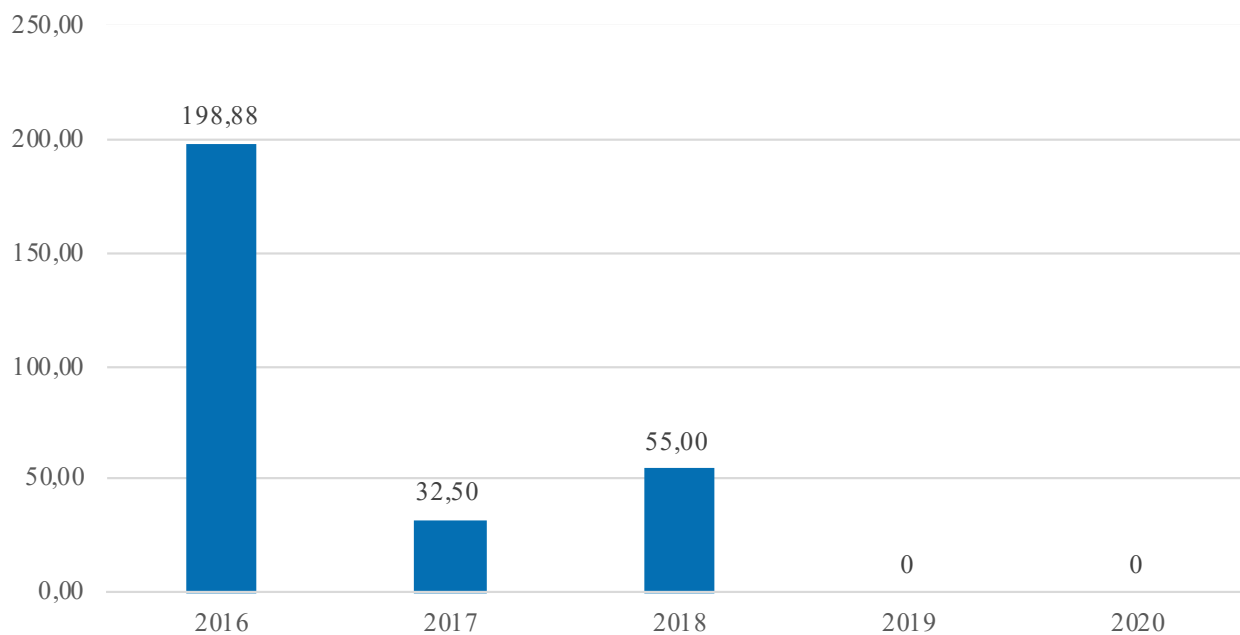
Ринок деривативів є доволі молодим сегментом фінансового ринку та представлений ф'ючерсними контрактами, опціонами, опціонними сертифікатами та державними деривативами.

Емісія деривативів

У 2020 році Комісією не зареєстровано випуски опціонних сертифікатів.

Діаграма 2.25

Обсяг зареєстрованих випусків опціонних сертифікатів у 2016-2020 роках, млн грн

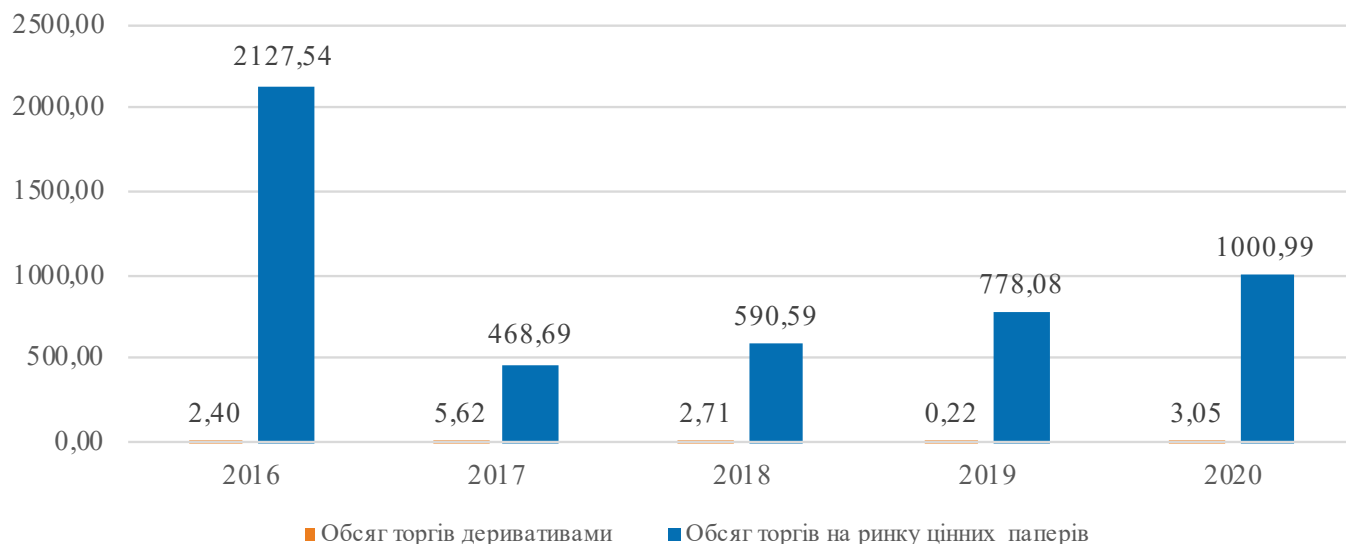
Обіг деривативів на ринку капіталу

Ринок деривативів впродовж останніх чотирьох років скорочується. За підсумком 2020 року обсяг торгів деривативами становив 3,05 млрд грн. У

загальній структурі обсягів торгів на ринку цінних паперів частка обсягу торгів деривативами склала 0,3% сукупного обсягу торгів на ринку капіталу.

Діаграма 2.26

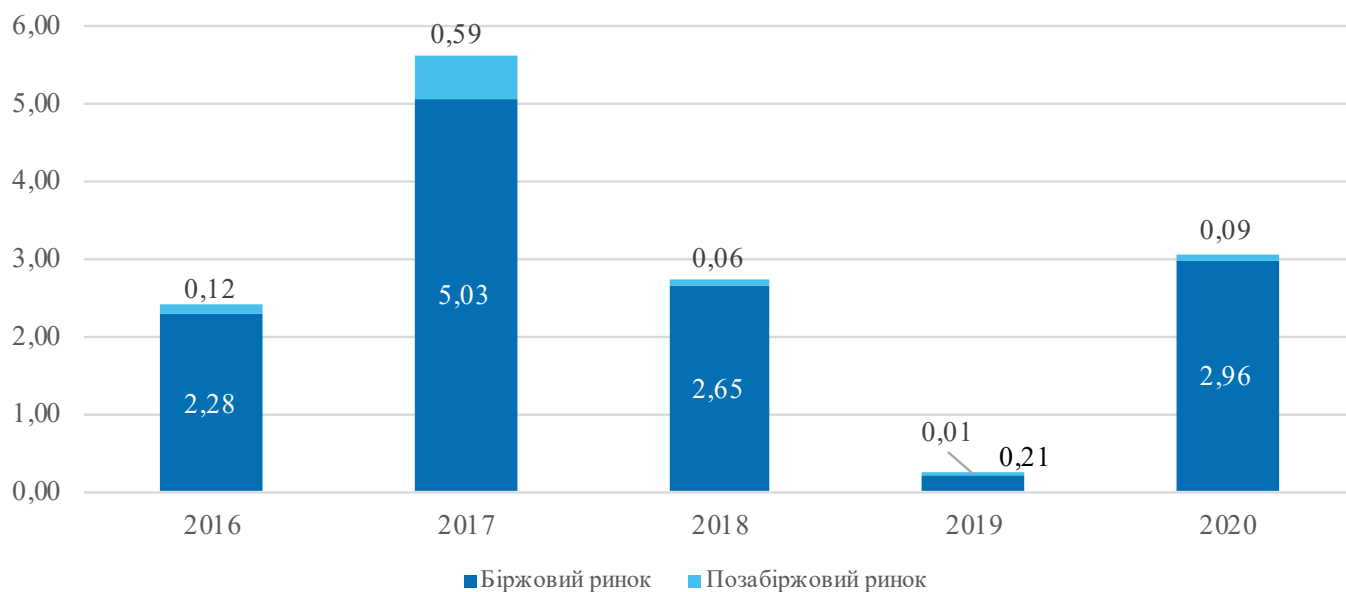
Обсяг торгів деривативами на ринку цінних паперів у 2016-2020 роках, млрд грн

Обсяг торгів деривативами на біржовому ринку у 2020 році становив 2,96 млрд грн, тобто 97,20% обсягу договорів з деривативами.

Діаграма 2.27

Обсяг торгів деривативами на біржовому та позабіржовому ринку у 2016 – 2020 роках, млрд грн

Ринок колективних інвестицій

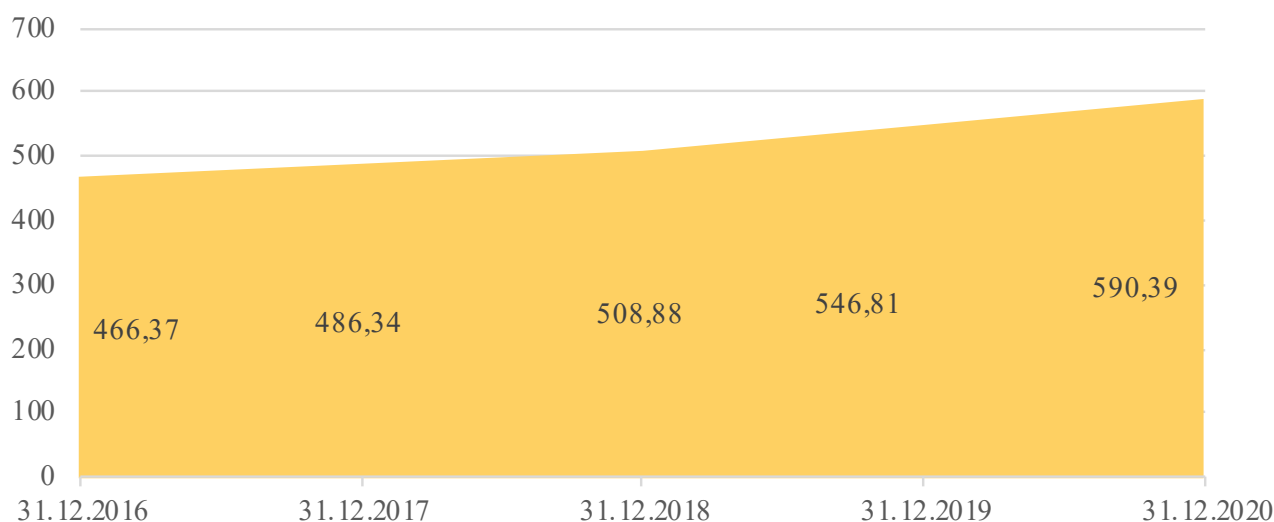
Найбільш затребуваною формою фінансового посередництва є система колективного інвестування, до якої входять інвестиційні та пенсійні фонди.

Емісія цінних паперів інститутів спільного інвестування

За даними станом на 31.12.2020 Комісією зареєстровано випуски цінних паперів ІСІ на загальну суму 590,39 млрд грн.

Діаграма 2.28

Обсяг зареєстрованих Комісією випусків цінних паперів ІСІ (наростаючим підсумком), млрд грн

Номінальна вартість розміщених цінних паперів ІСІ, що перебувають в обігу станом на кінець 2020 року, становила 92,05 млрд грн.

Таблиця 2.17

Номінальна вартість розміщених цінних паперів ІСІ, що перебувають в обігу (наростаючим підсумком), млрд грн

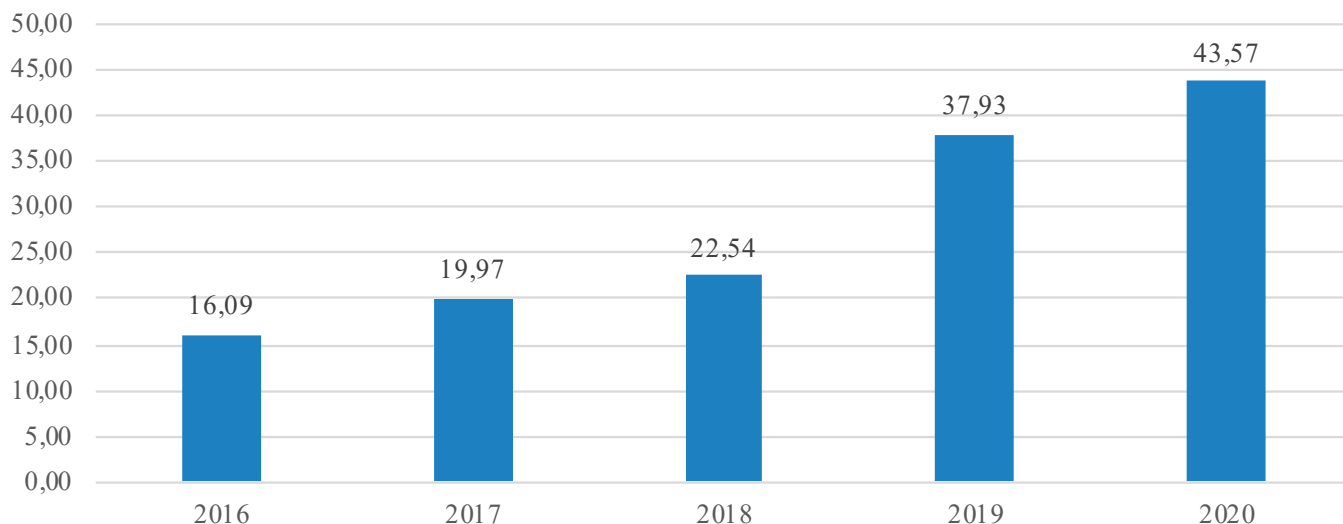
Станом на	Серед юридичних осіб		Серед фізичних осіб		Усього
	Резидентів	Нерезидентів	Резидентів	Нерезидентів	
31.12.2016	53,2	14,42	4,09	0,04	71,75
31.12.2017	51,99	16,34	4,36	0,04	72,73
31.12.2018	50,33	18,56	4,78	0,06	73,74
31.12.2019	47,52	17,68	8,89	0,12	74,21
31.12.2020	53,77	22,64	15,32	0,32	92,05

Обсяг випусків цінних паперів ІСІ, зареєстрованих Комісією у 2020 році, збільшився на 14,86%

порівняно з 2019 роком та становив 43,57 млрд грн.

Діаграма 2.29

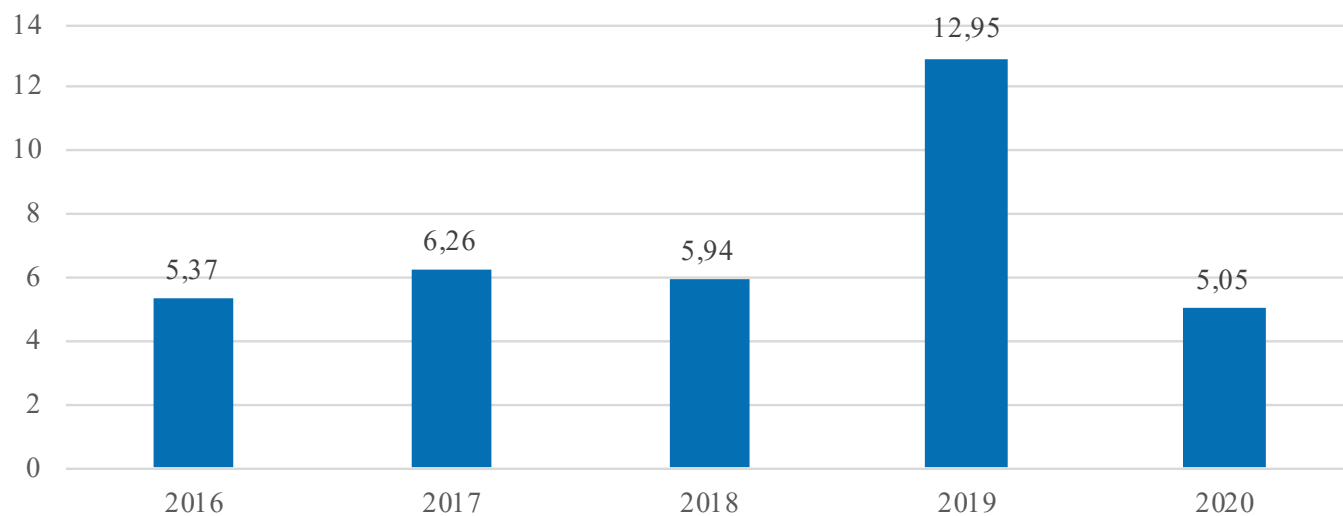
Обсяг зареєстрованих випусків цінних паперів ІСІ у 2016 – 2020 роках, млрд грн

У 2020 році Комісією зареєстровано 34 інвестиційних фондів на суму 5,05 млрд грн, що випуски інвестиційних сертифікатів пайових у 2,5 рази менше показника за минулий рік.

Діаграма 2.30

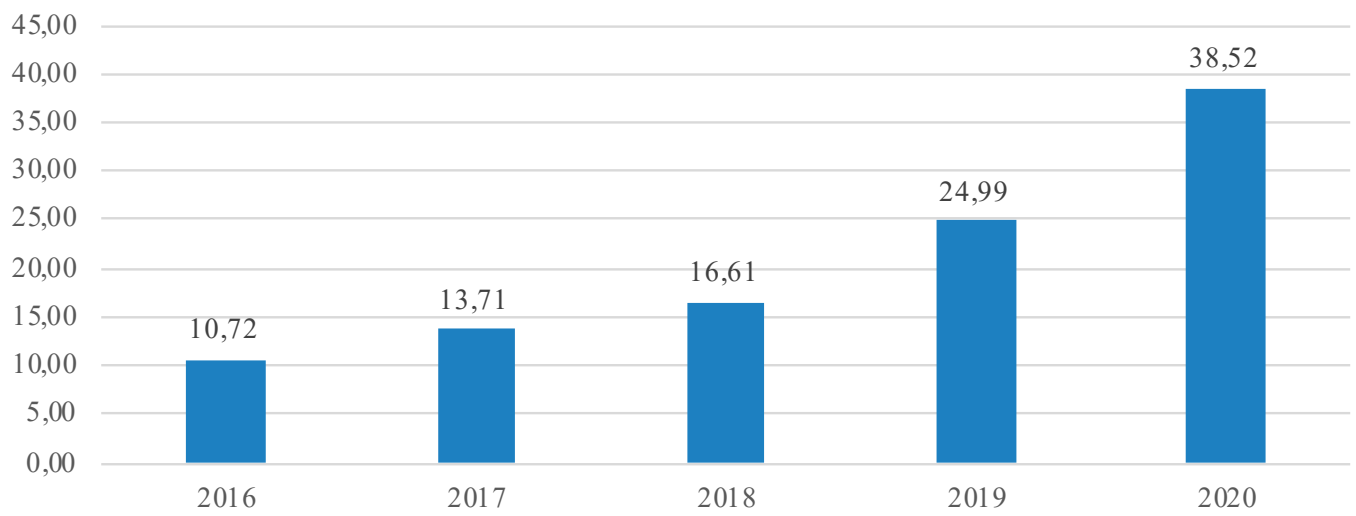
Обсяг зареєстрованих випусків інвестиційних сертифікатів пайових інвестиційних фондів у 2016 – 2020 роках, млрд грн

Протягом 2020 року Комісія зареєструвала 459 фондів на суму 38,52 млрд грн, цей показник випуски акцій корпоративних інвестиційних порівняно з 2019 роком збільшився на 54,15%.

Діаграма 2.31

Обсяг зареєстрованих випусків акцій корпоративних інвестиційних фондів у 2016 - 2020 роках, млрд грн

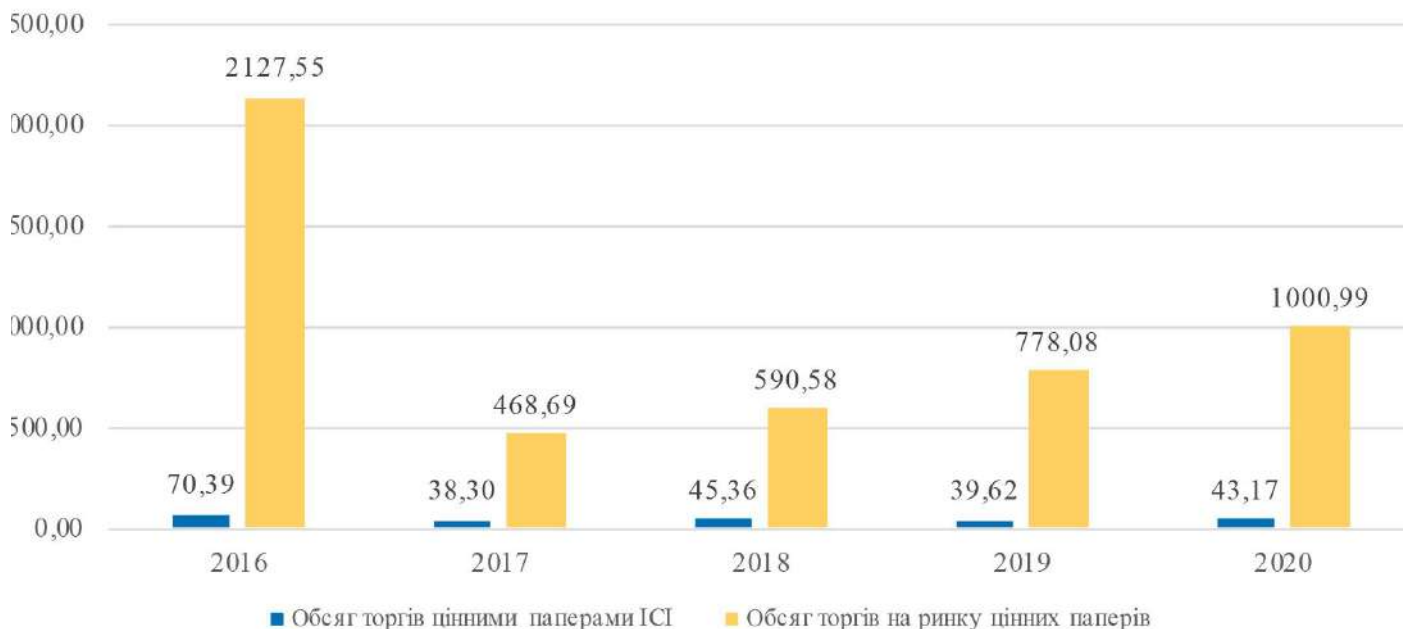

Обіг цінних паперів інститутів спільного інвестування на ринку капіталу

У 2020 році обсяг торгів цінними паперами ІСІ становив 43,17 млрд грн, а саме 4,31% відносно загального обсягу торгів на ринку цінних паперів.

Діаграма 2.32

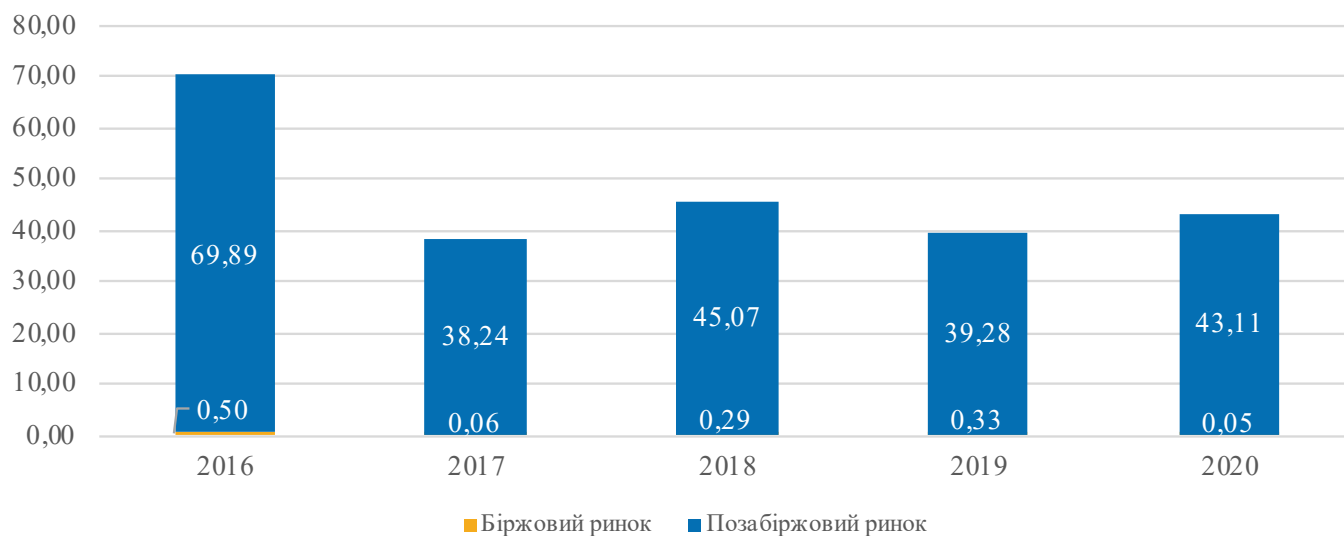
Обсяг торгів цінними паперами ІСІ на ринку цінних паперів у 2016 – 2020 роках, млрд грн

Обсяг торгів цінними паперами ІСІ на біржовому ринку у 2020 році зменшився порівняно з минулим роком та становив 54,57 млн грн.

Діаграма 2.33

Обсяг торгів цінними паперами ІСІ на біржовому та позабіржовому ринку цінних паперів у 2016 – 2020 роках, млрд грн

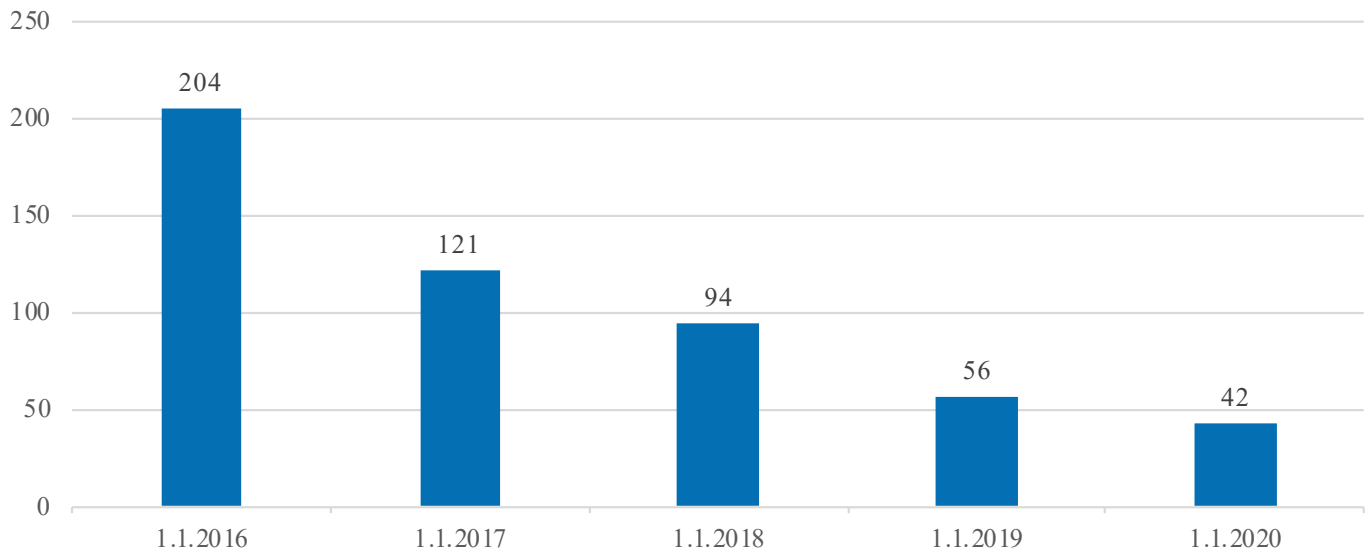

Станом на 31.12.2020 кількість випусків цінних паперів інститутів спільного інвестування, які

включено до біржових списків організаторів торгівлі, становила 42 шт.

Діаграма 2.34

Кількість випусків цінних паперів ІСІ*, які включено до біржових списків організаторів торгівлі станом на 31.12.2020, шт

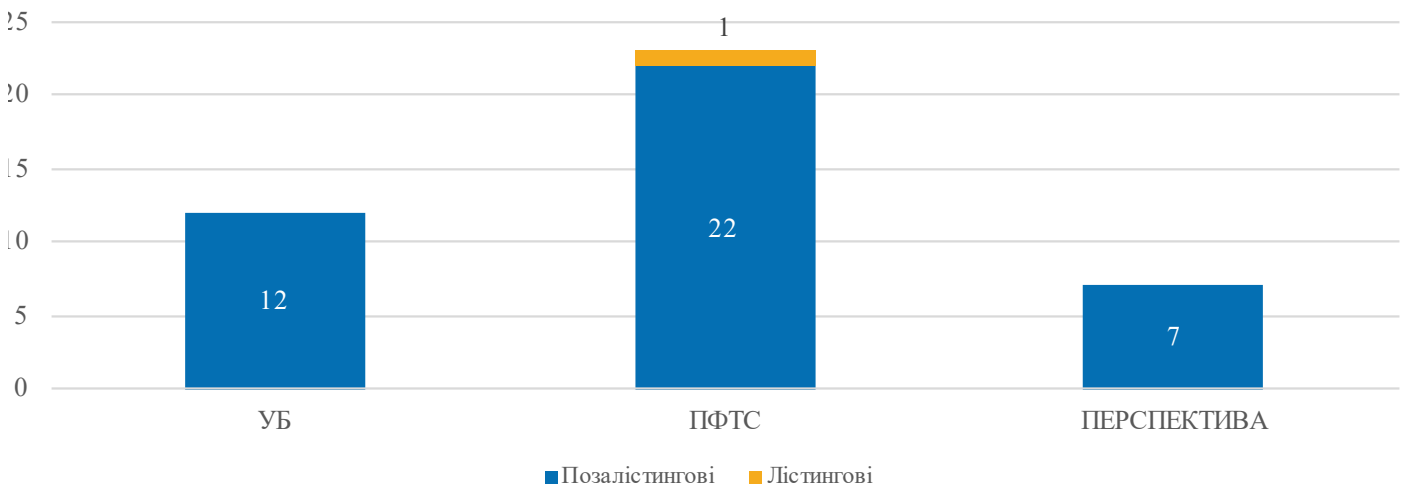

*з урахуванням кількості цінних паперів, які перебувають в обігу на декількох фондових біржах

Станом на кінець 2020 року найбільшу кількість випусків цінних паперів ІСІ включено до біржових списків ПФТС – 23 випуски.

Діаграма 2.35

Кількість випусків цінних паперів ІСІ*, які включено до біржових списків організаторів торгівлі, за категоріями, станом на 31.12.2020, шт

*з урахуванням кількості цінних паперів, які перебувають в обігу на декількох фондових біржах

Таблиця 2.18

ТОП випусків цінних паперів ІСІ, які користувалися найбільшим попитом на біржовому ринку (за обсягом торгів) у 2020 році

Організатори торгівлі	Найменування емітента	Найменування фонду	Обсяг торгів цінними паперами ІСІ на біржовому ринку, млн грн	Відсоток від загального обсягу торгів на біржовому ринку (%)
ПФТС	ТОВ «КУА «ПАСКАЛЬ»	ВППФ «ШЕФЛЕР» недиверсифікованого виду закритого типу	43,40	0,0065%
УБ	ТОВ «Компанія з управління активами «Універ Менеджмент»	Відкритий спеціалізований ПФФ акцій «УНІВЕР.УА/Ярослав Мудрий: Фонд Акцій»	4,04	0,0006%
УБ	ТОВ «Компанія з управління активами «Універ Менеджмент»	Спеціалізований ПФФ інтервального типу «УНІВЕР.УА/Отаман: Фонд Перспективних Акцій»	3,41	0,0005%
ПФТС	ПАТ «ЗНВКІФ «УНО»		3,33	0,0005%
ПФТС	АТ «ЗНВКІФ «АУРУМ-ІНВЕСТ»		0,39	0,0001%

Таблиця 2.19

ТОП випусків цінних паперів ІСІ, які користувалися найбільшим попитом на позабіржовому ринку (за обсягом торгів) у 2020 році

Найменування емітента	Найменування фонду	Обсяг торгів цінними паперами ІСІ на позабіржовому ринку, млн грн	Відсоток від загального обсягу торгів на позабіржовому ринку (%)
ТОВ «КУА «ДЕФЕНДЕР.АМ.» *	ЗНВПФ «ІНВЕНТУМ»	5923,87	0,89%
ТОВ «ВП»	ПЗНВІФ «Міжрегіональний венчурний фонд» **	3429,69	0,52%
ТОВ «ВП»	ПЗНВІФ «Українські технології»	2561,25	0,38%
ТОВ «КУА «ПРУДЕНТ» *	ЗНПВІФ «ПОРТФЕЛЬНІ ІНВЕСТИЦІЇ»	2479,65	0,37%
ТОВ «КУА "Власний капітал» *	ПВНЗІФ «Інвестиційний дохід»**	2099,48	0,32%
ПАТ «ЗНКІФ «РАТИБОР»		1551,89	0,23%
ТОВ КУА «ГІЗ КАПІТАЛ»	ПЗНВІФ ТОВ КУА «ГІЗ КАПІТАЛ»	1419,71	0,21%
ТОВ «КУА «АВАНГАРДІНВЕСТГРУП» ***	ПЗНВІФ «Авангард-Захід»	984,25	0,15%
ТОВ «ВП»	ПЗНВІФ «Прем'єрний»	940,06	0,14%
ТОВ «КУА «ФІНГРІН»	ЗНВПФ «ФІНГРІН ФІНАНС»	833,57	0,13%

* анульовано ліцензію

** заборона торгівлі цінними паперами, зупинення внесення змін

*** рішення про ліквідацію

Таблиця 2.20

ТОП торговців цінними паперами з найбільшим обсягом біржових контрактів з цінними паперами ІСІ на біржовому ринку у 2020 році *

Найменування торговця цінними паперами	Обсяг біржових контрактів з цінними паперами ІСІ, млн грн	Відсоток від загального обсягу біржових контрактів (%)
ТОВ «ІНВЕСТИЦІЙНА КОМПАНІЯ «ГОВЕРЛА»	86,80	0,000129
ТОВ «УНІВЕР КАПІТАЛ»	14,90	0,000022
ТОВ «ФОНДОВА КОМПАНІЯ «ФАВОРИТ»	3,33	0,000005
ТОВ «БТС БРОКЕР»	3,33	0,000005
ТОВ «АРТ-КАПІТАЛ КАСТОДІ»	0,78	0,000001

*враховуючи обсяги контрактів з РЦ

Таблиця 2.21

ТОП торговців цінними паперами з найбільшим обсягом торгів цінними паперами ІСІ на позабіржовому ринку у 2020 році*

Найменування торговця цінними паперами	Вид цінного паперу	Обсяг торгів облигаціями підприємств на позабіржовому ринку, млн грн	Відсоток від загального обсягу торгів на позабіржовому ринку (%)
ТОВ «ЕНЕРГЕТИЧНА РЕЄСТРАЦІЙНА КОМПАНІЯ»	Інвестиційний сертифікат	8327,57	1,25%
ТОВ «АЙРІС КЕПІТАЛ»**	Інвестиційний сертифікат	3604,86	0,54%
ТОВ «БРОКФІНАНС ГРУП»	Інвестиційний сертифікат	2778,08	0,42%
ТОВ «МІКРОКЕПІТАЛ»**	Інвестиційний сертифікат	2643,30	0,40%
ТОВ «ДЖИНВЕСТ»	Акція КІФ	1957,37	0,29%
ТОВ «ФГ»	Акція КІФ	1612,64	0,24%
ТОВ «Український енергетичний ресстр»	Інвестиційний сертифікат	1481,79	0,22%
ТОВ «АЛЬДАРИС-ІНВЕСТ»	Інвестиційний сертифікат	1323,50	0,20%
ТОВ «ПРОФЕСІЙНА КОМЕРЦІЯ»	Інвестиційний сертифікат	1222,38	0,18%
ТОВ «XXI СТОЛІТТЯ БРОКЕРІДЖ»	Інвестиційний сертифікат	1129,08	0,17%

* не враховуючи обсяги контрактів з РЦ

** анульовано ліцензію

Загальна сума активів інститутів спільного інвестування на кінець 2020 року становила 422,973 млрд грн, з яких 407,764 млрд грн –

активи венчурних ІСІ та 15,210 млрд грн – активи невенчурних ІСІ.

Таблиця 2.22
Вартість активів ІСІ, млн грн

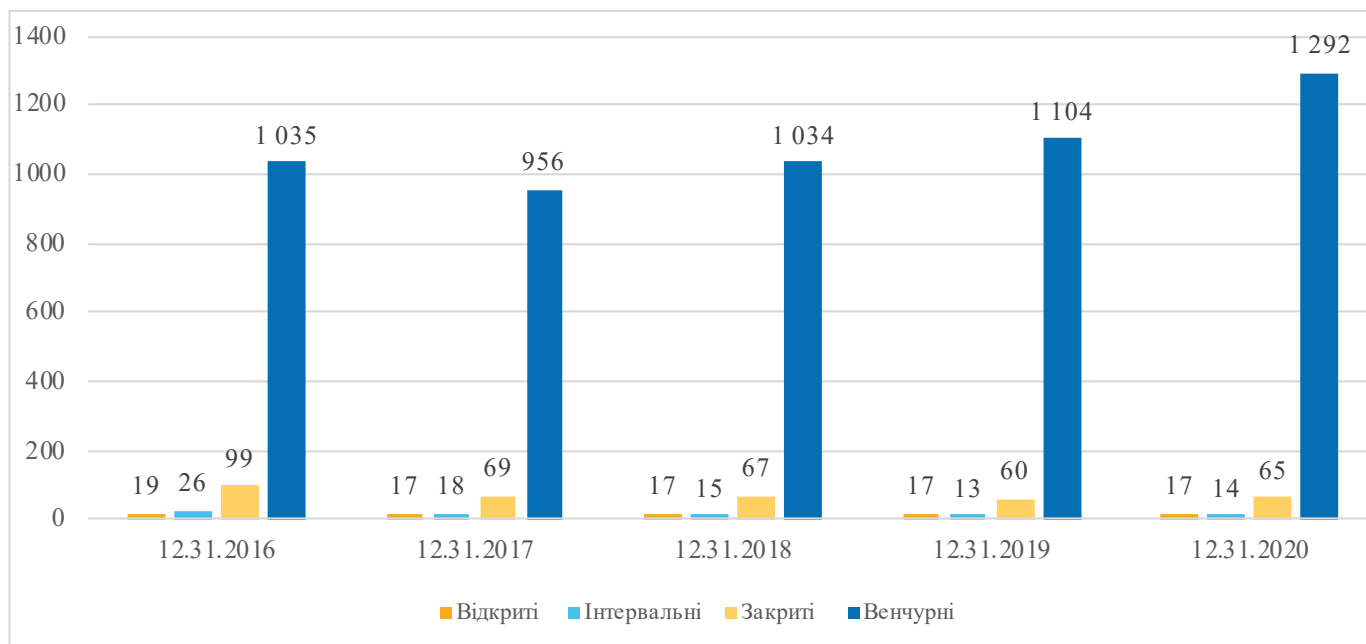
Вид ІСІ	Вартість активів інститутів спільного інвестування, млн грн				
	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020
Пайові інвестиційні фонди	160 079,41	170 100,71	179 378,03	198 356,97	212 130,90
Корпоративні інвестиційні фонди	75 079,45	96 110,91	133 556,53	154 994,34	210 842,23
Усього	235 158,86	266 211,61	312 934,55	353 351,31	422 973,13
Диверсифіковані	140,19	95,35	92,57	86,16	114,54
Спеціалізовані	46,15	65,58	80,13	76,84	110,186691
Недиверсифіковані	234 972,52	266 048,77	312 754,95	353 108,43	422 589,73
Кваліфікаційні		1,92	6,91	79,88	158,67
Усього	235 158,86	266 211,61	312 934,55	353 351,31	422 973,13
Закриті (невенчурні)	9 444,79	8 873,52	16 521,25	14 525,45	14 988,02
Інтервальні	69,07	82,23	82,66	77,60	109,51
Відкриті	58,59	75,49707	87,92931	83,28	112,01
Венчурні	225 586,41	257 180,37	296 242,72	338 664,98	407 763,59
Усього	235 158,86	266 211,61	312 934,55	353 351,31	422 973,13

Разом із характеристикою активів інститутів спільного інвестування представляємо дані щодо їх кількості за видами та типами. Станом на

31.12.2020 спостерігається збільшення кількості інвестиційних фондів.

Діаграма 2.36

Кількість діючих* інвестиційних фондів станом на 31.12.2020, шт

*діючі ІСІ – це ПІФ, що згідно з розпорядженням уповноваженої особи Комісії визнані такими, що відповідають вимогам щодо мінімального обсягу активів, та/або КІФ, що внесені до ЄДРІСІ, та не перебувають в процесі припинення діяльності

Згідно з наданою інформацією щодо результатів діяльності діючих ІСІ, станом на 31.12.2020 1 388 ІСІ провадили свою діяльність у 19 областях

України, найбільша кількість цих учасників зосереджена в м. Києві та Київській області, а саме 1 035 фондів.

Малюнок 2.1

Розподіл ІСІ за регіонами станом на 31.12.2020

Загальна сума активів діючих ІСІ станом на 31.12.2020 становила 422,219 млрд грн, тоді як сума чистих активів діючих ІСІ – 327,719 млрд грн.

Діаграма 2.37
Вартість активів діючих ІСІ станом на 31.12.2020

У структурі активів діючих ІСІ станом на 31.12.2020 переважала дебіторська заборгованість та інші інвестиції (85,5%). Така структура пояснюється тим, що частка венчурних фондів

у загальних активах ІСІ становила 96%, та структура їхнього портфеля суттєво впливає на структуру активів зведеного портфеля.

Таблиця 2.23

Структура активів діючих ІСІ станом на 31.12.2020

Назва активу	Невенчурні ІСІ		Венчурні ІСІ		Усього, млн грн
	Загальна вартість, млн грн	% від загальної вартості активів	Загальна вартість, млн грн	% від загальної вартості активів	
Дебіторська заборгованість	9348,908	62,959	256577,625	62,984	265926,533
Інші інвестиції	2305,264	15,525	92809,863	22,783	95115,127
Акції українських емітентів	1106,980	7,455	11428,036	2,805	12535,016
Акції іноземних емітентів	0,079	0,001	6,154	0,002	6,233
Векселі	18,211	0,123	5953,276	1,461	5971,487
Облігації підприємств	554,741	3,736	13089,907	3,213	13644,647
Грошові кошти	642,946	4,330	8707,282	2,137	9350,227
Об'єкти нерухомості	170,681	1,149	11665,019	2,863	11835,700
Державні цінні папери	664,812	4,477	3170,449	0,778	3835,260
Облігація внутрішніх місцевих позик	32,362	0,218	206,162	0,051	238,524
Облігації іноземної держави	0	0	14,360	0,004	14,360
Фінансовий інструмент іноземного емітента	0	0	6,000	0,001	6,000
Заставні	0	0	0	0	0,000
Деривативи	0,250	0,002	3731,390	0,916	3731,641
Банківські метали	3,912	0,026	4,024	0,001	7,935
Усього:	14849,145	100,000	407369,546	100,000	422218,691

В структурі дебіторської заборгованості венчурних ІСІ станом на 31.12.2020 переважала позика та становила 55,22% від загальної вартості дебіторської заборгованості.

Таблиця 2.24

Структура дебіторської заборгованості венчурних ІСІ станом на 31.12.2020

Предмет дебіторської заборгованості	Загальна вартість дебіторської заборгованості, млн грн	% від загальної вартості дебіторської заборгованості
Позика	141 680,598	55,22
Інше	46 072,925	17,96
Грошові кошти	38 349,735	14,95
Нараховані, але не сплачені відсотки	15 215,518	5,93
Права вимоги	6 915,479	2,70
Корпоративні права (крім цінних паперів)	4 987,668	1,94
Цінні папери	3 355,700	1,31
Усього	256 577,624	100,00

Найбільша частка активів відкритих ІСІ на кінець 2020 року була зосереджена в державних цінних паперах, акціях українських емітентів та грошових коштах (відповідно 32,35%, 26,78% та 21,04%). Найбільша частка активів інтервальних ІСІ зосереджена в державних цінних паперах

та в акціях українських емітентів (відповідно 61,11% та 25,96%). Найбільша частка активів закритих ІСІ зосереджена в дебіторській заборгованості, інших інвестиціях та акціях українських емітентів (відповідно 63,78%, 15,76% та 7,17%).

Таблиця 2.25

Структура активів невенчурних ІСІ станом на 31.12.2020

Назва активу	Відкриті ІСІ		Інтервальні ІСІ		Закриті ІСІ		Усього, млн грн
	Загальна вартість, млн грн	% від загальної вартості активів	Загальна вартість, млн грн	% від загальної вартості активів	Загальна вартість, млн грн	% від загальної вартості активів	
Дебіторська заборгованість	15,827	13,342	3,363	3,293	9 329,718	63,778	9 348,908
Інші інвестиції					2 305,264	15,759	2 305,264
Акції українських емітентів	31,766	26,779	26,517	25,962	1 048,697	7,169	1 106,980
Акції іноземних емітентів	0,079	0,066					0,079
Векселі					18,211	0,124	18,211
Облігації підприємств	4,885	4,118	0,521	0,510	549,335	3,755	554,741
Грошові кошти	24,956	21,038	9,322	9,127	608,668	4,161	642,946
Об'єкти нерухомості					170,681	1,167	170,681
Державні цінні папери	38,372	32,348	62,416	61,109	564,024	3,856	664,812
Облігація внутрішніх місцевих позик	1,516	1,278			30,846	0,211	32,362
Деривативи					0,250	0,002	0,250
Банківські метали	1,223	1,031			2,689	0,018	3,912
Усього	118,625	100	102,138	100	14 628,383	100	14 849,145

Таблиця 2.26

ТОП ІСІ відкритого типу з найбільшою вартістю активів станом на 31.12.2020

Найменування КУА	Найменування ІСІ	Вартість активів, млн грн
ПрАТ «КІНТО»	ВДПФ «КІНТО-Класичний»	30,922
ТОВ «КУА «ОТП КАПІТАЛ»	ВСПФ «ОТП Класичний»	28,182
ТОВ «КУА «УНІВЕР МЕНЕДЖМЕНТ»	ВСПФ «УНІВЕР.УА/Михайло Грушевський «Фонд Державних Паперів»	7,924
ТОВ «КУА «УНІВЕР МЕНЕДЖМЕНТ»	ВСПФ акцій «УНІВЕР.УА/Ярослав Мудрий» Фонд Акцій»	7,000
ТОВ «КУА «УНІВЕР МЕНЕДЖМЕНТ»	СППФ інтервального типу «УНІВЕР.УА/Отаман «Фонд Перспективних Акцій»	6,960
ТОВ «КУА «ОТП КАПІТАЛ»	ВСПФ «ОТП Фонд Акцій»	6,828
ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «КІНТО»	ПФ «КІНТО-Еквіті»	4,973
ТОВ «КУА «АЛЬТУС АССЕТС АКТИВІС»	ВДПФ «Альтус-депозит»	4,815
ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «КІНТО»	ВДПФ «КІНТО-Казначейський»	4,327
ТОВ «КУА «ІВЕКС ЕССЕТ МЕНЕДЖМЕНТ»	ПФ «Софіївський»	4,305

Таблиця 2.27

ТОП ІСІ інтервального типу з найбільшою вартістю активів станом на 31.12.2020

Найменування КУА	Найменування ІСІ	Вартість активів, млн грн
ТОВ «КУА «ОТП КАПІТАЛ»	ІСПФ «ОТП Валютний»	56,158
ПрАТ «КІНТО»	ІДПФ «Достаток»	14,012
ТОВ «КУА ОЗОН»	ПФ ДІ «Платинум»	11,181
ПрАТ «КІНТО»	ІДПФ «КІНТО-Народний»	6,161
ПрАТ «КУА «НАЦІОНАЛЬНИЙ РЕЗЕРВ»	ПФ «УЛІСС» диверсифікованого виду інтервального типу	4,538
ТОВ «КУА «ІНЕКО-ІНВЕСТ»	ІЦДІФ «ЦІФ»	3,492
ТОВ «КУА «АРТ-КАПІТАЛ МЕНЕДЖМЕНТ»	ПФ «ПАРИТЕТ»	1,628
ТОВ «КУА ОЗОН»	ІС ПФ «Аурум»	1,614
ТОВ «КУА «ТАСК-ІНВЕСТ»	ІСПФ «ТАСК УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ»	0,844
ПрАТ «Прикарпатська інвестиційна компанія «Прінком»	ПФ «Прінком-Збалансований»	0,812

Таблиця 2.28

ТОП ІСІ закритого типу диверсифікованого та спеціалізованого виду з найбільшою вартістю активів станом на 31.12.2020

Найменування КУА	Найменування ІСІ	Вартість активів, млн грн
ПрАТ «КІНТО»	ЗСПФ банківських металів «КІНТО-Голд»	2,696

Таблиця 2.29

ТОП ІСІ закритого типу кваліфікаційного виду з найбільшою вартістю активів станом на 31.12.2020

Найменування КУА	Найменування ІСІ	Вартість активів, млн грн
ТОВ «КУА «ІНВЕСТИЦІЙНІ ПАРТНЕРИ»	АТ «КЗКІФ «ФАН ІНВЕСТ»	66,146
ТОВ «КУА «ІНВЕСТИЦІЙНІ УКРАЇНСЬКІ ПРОЕКТИ»	АТ «КЗКІФ «КРЕДЕНС КАПІТАЛ»	61,784
ТОВ «КУА «ІНВЕСТИЦІЙНІ УКРАЇНСЬКІ ПРОЕКТИ»	АТ «КЗКІФ «ОБРОК»	10,521
ТОВ «КУА «КОНТАДОР»	ЗКПФ «ФОНД НЕРУХОМОСТІ «ЕРІДАН»	8,597
ТОВ «КУА «ІНВЕСТИЦІЙНІ ПАРТНЕРИ»	АТ «ЗНКІФ «СОРЕНТО»	5,210
ТОВ «КУА «ІНВЕСТИЦІЙНІ УКРАЇНСЬКІ ПРОЕКТИ»	АТ «КЗКІФ «С-ЕНЕРГІЯ»	4,401
ТОВ «КУА «АТЛАНТИС КАПІТАЛ»	ЗКПФ «УКРАЇНСЬКИЙ ФОНД НЕРУХОМОСТІ»	1,917

Таблиця 2.30

ТОП 10 ІСІ закритого типу недиверсифікованого виду (невенчурних) з найбільшою вартістю активів станом на 31.12.2020

Найменування КУА	Найменування ІСІ	Вартість активів, млн грн
ТОВ «КУА «ФЮЖН КАПІТАЛ ПАРТНЕРЗ»	ПАТ «ЗНКІФ «ПРАЙМ ЕССЕТС КЕПІТАЛ»	6 400,259
ТОВ «КУА «ФЮЖН КАПІТАЛ ПАРТНЕРЗ»	ПАТ «ЗНКІФ «ВІК»	1 855,933
ТОВ «КУА «ФІНГРН»	ПАТ «ЗНКІФ «РАТИБОР»	1 368,692
ПрАТ «КУА АДМІНІСТРАТОР ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ «БРОКБІЗНЕСІНВЕСТ»	ПАТ ЗН КІФ «Каскад-Інвест»	1 329,427
ТОВ «КУА «БОНУМ ГРУП»	АТ «ЗНКІФ «АРАБЕСКАЛС 1»	308,758
ТОВ «КУА «ІНВЕСТИЦІЙНІ ПАРТНЕРИ»	ПАТ «ЗНКІФ «РІТЕЙЛ ЕКВІТІ ФОНД»	271,494
ТОВ «КУА «ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КАПІТАЛ Україна»	ЗНІФ «ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КАПІТАЛ - ФОНД ОБЛІГАЦІЙ»	265,116
ТОВ «КУА «ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КАПІТАЛ Україна»	АТ «ЗНКІФ «ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КАПІТАЛ - СТАБІЛЬНЕ ЗРОСТАННЯ»	263,026
ПрАТ «КУА «АЛЬТЕРА ЕССЕТ МЕНЕДЖМЕНТ»	ЗНКІФ «ГОЛДЕН ВЕРТЕКС ФОНД»	208,144
ТОВ «КУА «КОМПЛЕКСНИЙ ФІНАНСОВИЙ СЕРВІС»	ПАТ «ЗНКІФ «САТУРН»	177,337

Таблиця 2.31

ТОП ІСІ венчурних фондів з найбільшою вартістю активів станом на 31.12.2020

Найменування КУА	Найменування ІСІ	Вартість активів, млн грн
ТОВ «КУА «ІНВЕСТИЦІЙНІ ПАРТНЕРИ»	ПАТ «ЗНВКІФ «РІТЕЙЛ КАПІТАЛ»	17 610,851
ТОВ «КУА та АПФ «УКРАЇНСЬКІ ФОНДИ»	ПНВІФЗТ «Український оптимум»	15 825,119
ТОВ «КУА «КРИСТАЛ ЕССЕТ МЕНЕДЖМЕНТ»	ПВІФ «ІнтергалБудінвест»НЗ	15 800,379
ПрАТ «КУА «Форум»	ПАТ «ВЗНКІФ «УнібудІнвест»	11 495,270
ТОВ «КУА «ПРОГРЕСИВНІ ІНВЕСТИЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ»	ПЗНВІФ «Девелопмент Агро»	10 399,721
ТОВ «КУА «ЮДП ЕССЕТ МЕНЕДЖМЕНТ»	ПЗНВІФ «МІСЬКИЙ КВАРТАЛ»	7 780,939
ТОВ «КУА «ІНВЕСТИЦІЙНІ ПАРТНЕРИ»	АТ «ЗНВКІФ "МОНТАЛЕ»	7 012,791
ТОВ «КУА «БУДЖЕПІТАЛ»	ПАТ «ЗНВКІФ «ЛІНТЕР»	6 672,696
ТОВ «КУА «ВАЛПРИМ»	ПЗНВІФ «Комфорт таун»	5 203,784
ТОВ «КУА «ПАЛЛАДУМ КАПІТАЛ»	ЗНВПФ «ІНВЕСТИЦІЙНЕ ПАРТНЕРСТВО»	4 803,527

Таблиця 2.32

ТОП КУА з найбільшою вартістю активів в управлінні станом на 31.12.2020

Найменування КУА	Вартість активів, млн грн
ТОВ «КУА «ІНВЕСТИЦІЙНІ ПАРТНЕРИ»	37 634,312
ТОВ «КУА «КРИСТАЛ ЕССЕТ МЕНЕДЖМЕНТ»	17 779,732
ТОВ «КУА "БУДЖЕПІТАЛ»	16 539,368
ТОВ «КУА та АПФ «УКРАЇНСЬКІ ФОНДИ»	15 893,229
ПрАТ «КУА «Форум»	11 495,270
ТОВ «КУА «ПРОГРЕСИВНІ ІНВЕСТИЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ»	10 399,721
ТОВ «КУА «КЛЕВЕР КЕПІТАЛ»	10 128,550
ТОВ «КУА «ЮДП ЕССЕТ МЕНЕДЖМЕНТ»	9 916,019
ТОВ «КУА «Ф'ЮЖН КАПІТАЛ ПАРТНЕРЗ»	9 020,202
ТОВ «КУА «ПАЛЛАДУМ КАПІТАЛ»	8 687,249

Таблиця 2.33

ТОП КУА з найбільшою вартістю активів венчурних ІСІ в управлінні станом на 31.12.2020

Найменування КУА	Вартість активів, млн грн
ТОВ «КУА "ІНВЕСТИЦІЙНІ ПАРТНЕРИ»	37 214,620
ТОВ «КУА «КРИСТАЛ ЕССЕТ МЕНЕДЖМЕНТ»	17 779,732
ТОВ «КУА «БУДКЕПТАЛ»	16 539,368
ТОВ «КУА та адміністрування пенсійних фондів «УКРАЇНСЬКІ ФОНДИ»	15 893,229
ПрАТ «КУА «Форум»	11 495,270
ТОВ «КУА «ПРОГРЕСИВНІ ІНВЕСТИЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ»	10 399,721
ТОВ «КУА «КЛЕВЕР КЕПТАЛ»	10 128,550
ТОВ «КУА «ЮДП ЕССЕТ МЕНЕДЖМЕНТ»	9 916,019
ТОВ «КУА «ПАЛЛАДІУМ КАПТАЛ»	8 687,249
ТОВ «КУА «АЛЬТУС АССЕТС АКТИВІТІС»	7 871,936

Таблиця 2.34

ТОП КУА з найбільшою вартістю активів невенчурних ІСІ в управлінні станом на 31.12.2020

Найменування КУА	Вартість активів, млн грн
ТОВ «КУА «Ф'ЮЖН КАПТАЛ ПАРТНЕРЗ»	8 318,594
ТОВ «КУА «ФІНГРІН»	1 537,135
ПрАТ «КУА АПФ «БРОКБІЗНЕСІНВЕСТ»	1 336,277
ТОВ «КУА «ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КАПТАЛ Україна»	680,710
ТОВ «КУА «ІНВЕСТИЦІЙНІ ПАРТНЕРИ»	419,692
ТОВ «КУА 20ТІ КАПТАЛ»	367,221
ПрАТ «КУА «АЛЬТЕРА ЕССЕТ МЕНЕДЖМЕНТ»	313,773
ТОВ «КУА «БОНУМ ГРУП»	308,758
ПрАТ «КІНТО»	269,038
ТОВ «КУА «ДІВОДОР»	258,779

Діяльність з управління активами недержавних пенсійних фондів

За даними звітності недержавних пенсійних фондів (НПФ), на кінець 2020 року, 58 діючих НПФ провадили свою діяльність у дев'яти регіонах України. Найбільша кількість НПФ зосереджена в м. Києві – 40.

Малюнок 2.2

Розподіл НПФ за регіонами станом на 31.12.2020

Станом на 31.12.2020 діяльність провадили 48 відкритих, 5 корпоративних та 5 професійних НПФ.

Діаграма 2.38

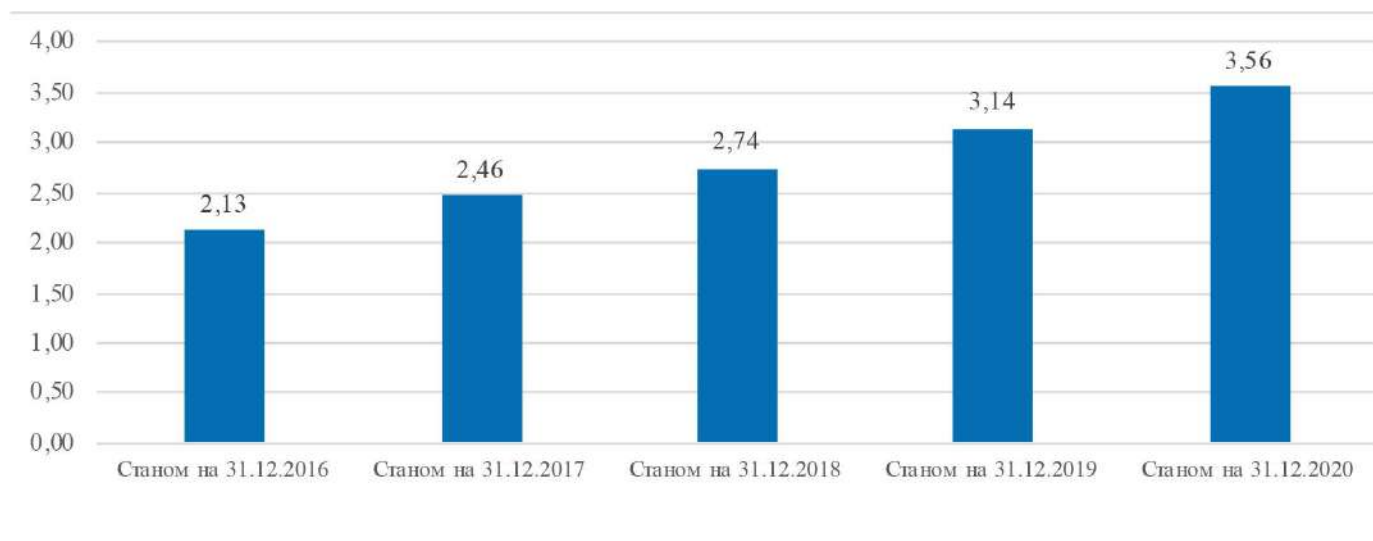
Кількість НПФ станом на 31.12.2020, шт

На кінець 2020 року загальна вартість активів НПФ становила 3,56 млрд грн. Порівняно з попереднім роком цей показник збільшився на 13 %.

Діаграма 2.39

Загальна вартість активів НПФ станом на 31.12.2020, млрд грн

Таблиця 2.35

ТОП КУА з найбільшою вартістю активів НПФ в управлінні станом на 31.12.2020

Найменування КУА	Вартість активів, млн грн
Національний банк України щодо створеного ним Корпоративного недержавного пенсійного фонду НБУ	1 605,77
ТОВ «КУА-АПФ «АПІНВЕСТ»	557,687
ТОВ «КУА «ОПІ КАПІТАЛ»	310,761
ТОВ «КЕРУЮЧИЙ АДМІНІСТРАТОР ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ «ПАРИТЕТ»	234,018
ТОВ «КУА «Гарантія-Інвест»	165,703
ТОВ «ВЕНЧУРНІ ІНВЕСТИЦІЙНІ ПРОЕКТИ»	94,367
ТОВ «КУА «ВСЕСВІТ»	86,606
ТОВ «КУА «ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КАПІТАЛ Україна»	69,258
ТОВ «КУА та АПФ «Синтакс-Інвест»	62,624
ТОВ «КУА «Діамант Інвест Менеджмент»	58,733

У структурі активів НПФ найбільша частка зосереджена в цінних паперах та грошових коштах (відповідно 47,32% та 38,83%).

Таблиця 2.36
Структура активів НПФ

Назва активу	31.12.2019		31.12.2020		Зміна показника, %	Зміна структури активів у п/п, %
	Загальна вартість, млн грн	Відсоток від загальної суми активів, %	Загальна вартість, млн грн	Відсоток від загальної суми активів, %		
Державні цінні папери	1 443,50	45,92	1 686,21	47,32	17%	1,4
Грошові кошти	1 221,56	38,86	1 383,80	38,83	13%	-0,03
Облігації підприємств	236,75	7,53	192,47	5,4	-19%	-2,13
Облігації місцевих позик	11,57	0,37	94,75	2,66	719%	2,29
Об'єкти нерухомості	86,81	2,76	90	2,53	4%	-0,23
Акції	45,72	1,45	50,42	1,41	10%	-0,04
Дебіторська заборгованість	66,15	2,1	39,84	1,12	-40%	-0,98
Інші інвестиції	26,25	0,84	15,23	0,43	-42%	-0,41
Банківські метали	4,97	0,16	11,01	0,31	122%	0,15
Усього	3143,28	100	3 563,73	100		

Таблиця 2.37
ТОП НПФ з найбільшою вартістю активів

Найменування НПФ	Вартість активів, станом на 31.12.2019, млн грн	Вартість активів, станом на 31.12.2020, млн грн
Корпоративний недержавний пенсійний фонд Національного банку України	1 490,30	1 605,77
НТ «Недержавний корпоративний пенсійний фонд ВАТ «Укресімбанк»	281,71	320,35
Відкритий пенсійний фонд «ОТП Пенсія»	180,11	246,09
ВІДКРИТИЙ ПЕНСІЙНИЙ ФОНД «ПРИВАТФОНД»	182,38	234,33
Відкритий недержавний пенсійний фонд «Емерит-Україна»	190,16	206,44
Відкритий пенсійний фонд «Фармацевтичний»	127,43	165,7
НТ «Відкритий пенсійний фонд «Династія»	80,82	96,36
Професійний пенсійний фонд Незалежної галузевої професійної спілки енергетиків України	94,32	94,37
НТ «ВІДКРИТИЙ НЕДЕРЖАВНИЙ ПЕНСІЙНИЙ ФОНД «ВСІ»	65,11	79,25
ВІДКРИТИЙ НЕДЕРЖАВНИЙ ПЕНСІЙНИЙ ФОНД «Україна»	56	59,16

Таблиця 2.38**ТОП адміністраторів НПФ з найбільшою кількістю НПФ на адмініструванні станом на 31.12.2020**

Найменування АНПФ	Кількість НПФ на адмініструванні
ТОВ «Адміністратор Пенсійного Фонду «Центр персоніфікованого обліку»	17
ТОВ «ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ АДМІНІСТРАТОР ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ»	8
ТОВ «КУА та АПФ «Синтакс-Інвест»	6
ТОВ «КУА та АПФ «Українські Фонди»	4
ТОВ «АПФ «АДМІНІСТРАТОР ПЕНСІЙНОГО РЕЗЕРВУ»	3

Основні показники діяльності НПФ, згідно з поданими звітними даними, та темпи їх приросту наведені в таблиці.

Таблиця 2.39

Динаміка основних показників діяльності НПФ

Показники	Станом на 31.12.2018	Станом на 31.12.2019	Станом на 31.12.2020	Темпи приросту, %	
				Станом на 31.12.2019/ станом на 31.12.2018	Станом на 31.12.2020/ станом на 31.12.2019
Кількість укладених пенсійних контрактів, тис шт	68,8	77,1	87,8	12,1	13,9
Загальна кількість учасників НПФ, тис осіб	855,3	874,6	883	2,3	1
Загальна вартість активів НПФ, млн грн	2 745,20	3 143,30	3 563,73	14,5	13,4
Пенсійні внески, всього, млн грн	2 000,50	2 160,80	2 377,90	8	10
у тому числі:					
- від фізичних осіб	172,1	222,7	300,4	29,4	34,9
- від фізичних осіб-підприємців	0,2	0,2	0,3	0	50
- від юридичних осіб	1 827,70	1 937,30	2 075,50	6	7,1
Пенсійні виплати, млн. грн.	809,9	947,4	1 107,40	17	16,9
Кількість учасників, що отримали/ отримують пенсійні виплати, тис осіб	81,3	83,9	87	3,2	3,7
Сума інвестиційного доходу, млн грн	1 767,70	2 200,00	2 635,70	24,5	19,8
Прибуток від інвестування активів недержавного пенсійного фонду, млн грн	1 440,50	1 810,90	2 179,50	25,7	20,4
Сума витрат, що відшкодовуються за рахунок пенсійних активів, млн грн	327,2	389,1	456,1	18,9	17,2

Діяльність з управління майном для фінансування об'єктів будівництва та/або здійснення операцій з нерухомістю

Відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення функцій із державного регулювання ринків фінансових послуг» від 12.09.2019 р. № 79-ІХ, з 1 липня 2020 року Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку наділена повноваженнями регулювання та нагляду за здійсненням діяльності з управління майном для фінансування об'єктів будівництва та/або здійснення операцій з нерухомістю.

Станом на 01.01.2021 до сфери регулювання та нагляду Комісією за професійною діяльністю належало 49 фінансових компаній, які проваджують професійну діяльність на ринку цінних паперів – діяльність з управління майном для фінансування об'єктів будівництва та/або здійснення операцій з нерухомістю (управитель), в довірчій власності яких знаходиться 297 фондів фінансування будівництва (ФФБ).

Таблиця 2.40

Основні показники діяльності фінансових компаній – управителів станом на 01.01.2021

Місцезнаходження будівництва	Кількість ФФБ, що перебуває у довірчій власності	Вартість будівництва, млрд грн	Кількість інвесторів у нерухомість – довіритель ФФБ	Загальна сума грошових коштів внесених довірительми до ФФБ, млрд грн	Кошти направлені Управителем забудовнику на спорудження об'єкта будівництва, млрд грн	Передано майнові права інвесторам у нерухомість довірительам ФФБ, млрд грн
Вінницька	8	1,04	795	0,77	0,49	0,39
Житомирська	1	0,04	64	0,06	0,03	0,00
Закарпатська	3	0,13	168	0,08	0,07	0,00
Київ	93	27,73	17 377	27,92	15,51	8,95
Київська	32	2,22	2 072	1,75	1,46	0,85
Львівська	96	7,13	5 498	4,15	3,83	1,50
Миколаївська	2	0,14	119	0,09	0,07	0,00
Одеська	1	0,08	123	0,06	0,05	0,00
Полтавська	12	0,99	662	0,36	0,33	0,22
Рівненська	1	0,04	70	0,06	0,02	0,00
Харківська	21	4,83	2 173	3,97	2,83	2,20
Хмельницька	18	0,70	777	0,48	0,45	0,00
Чернігівська	9	0,28	96	0,22	0,22	0,15
Загальний підсумок	297	45,36	29 994	39,95	25,37	14,26

Станом на 01.01.2021 року до фондів фінансування внесли кошти 29 994 інвестори, на загальну суму 39,95 млрд грн, з яких 25,37 млрд грн, за даними управителів, направлено на спорудження об'єктів в межах запропонованих програм будівництва фондів фінансування, передано майнові права на об'єкти нерухомості на 14,26 млрд грн.

Основне зосередження об'єктів спорудження нерухомості, в межах запропонованих програм фондів фінансування будівництва знаходяться у Львівській області – 96 ФФБ (32%), вартість будівництва 7,13 млрд грн, (16%), кількість інвесторів у нерухомість 5498 (18%); м. Київ – 93 ФФБ (31%), вартість будівництва 27,73 млрд грн (61%), кількість інвесторів 17 377 (58%); Київській області – 32 ФФБ (11%), вартість будівництва 2,22 млрд грн (5%), кількість інвесторів 2072 (7%).

Серед управителів, лідируючі позиції, як за кількістю ФФБ в управлінні, так і за обсягом залучених інвестицій займають:

- ТОВ «ФК «Житло–Капітал» – кількість ФФБ в управлінні – 48 (16%), обсяг залучених інвестицій – 23,3 млрд грн, (58%);
- ТОВ «ФК «Фінбуд» - кількість ФФБ в управлінні – 38 (13%), обсяг залучених інвестицій – 1,3 млрд грн, (3%);
- ТОВ «ФК «НОВИЙ ЛЬВІВ» – кількість ФФБ в управлінні – 28 (9%), обсяг залучених інвестицій – 1,4 млрд грн, (3%);
- ТОВ «Харківський регіональний фонд фінансування будівництва» – кількість ФФБ в управлінні – 15 (5%), обсяг залучених інвестицій – 3,7 млрд грн, (9%).

На початок 2021 року, із загальної суми внесених інвесторами коштів до ФФБ, в межах запропонованих програм будівництва, 25,37 млрд грн (64%) направлено Управителями на

спорудження об'єктів нерухомості, з яких на 15,51 млрд грн будівельні майданчики зосереджені в м. Києві, на 3,83 млрд грн – у Львівській області, на 2,83 млрд грн – у Харківській області.

Основні показники депозитарної системи України

Центральний депозитарій цінних паперів станом на 31.12.2020 обслуговував 10 209 випусків цінних паперів, які обліковувались на рахунках

у цінних паперах відкритих депозитарним установам (175 агрегованих, 117 сегрегованих та 175 сегрегованих на яких обліковуються цінні папери що належать депозитарним установам на праві власності). Емітентам на кінець 2020 року було відкрито 10 389 рахунків.

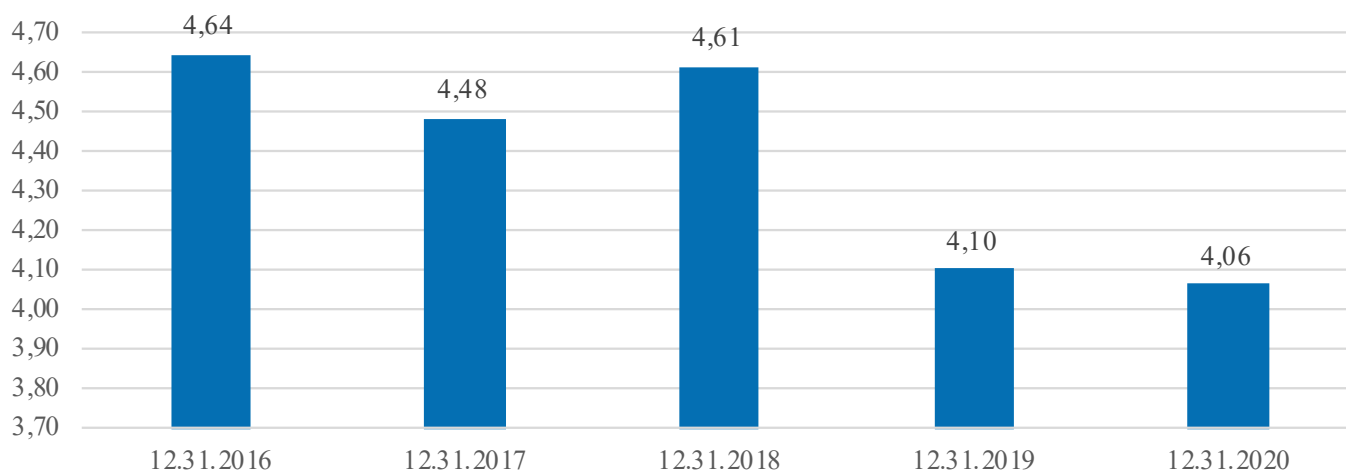
Таблиця 2.41
Кількість рахунків на кінець 2020 року

Період	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020
Загальна кількість випусків цінних паперів, які обслуговував Центральний депозитарій цінних паперів	11376	11670	11452	11632	10209
Кількість відкритих рахунків, клієнтам Центрального депозитарію - емітентам цінних паперів	10635	10504	10513	10295	10389
Кількість відкритих рахунків, клієнтам Центрального депозитарію - депозитарним установам	437	434	433	418	467

На кінець 2020 року, кількість рахунків власників цінних паперів, за даними депозитарних установ, становила 4,06 млн шт, з них 197 171 депоненту

відкрито рахунок в цінних паперах за договором з депонентом та 3 865 183 за договорами з емітентами при дематеріалізації.

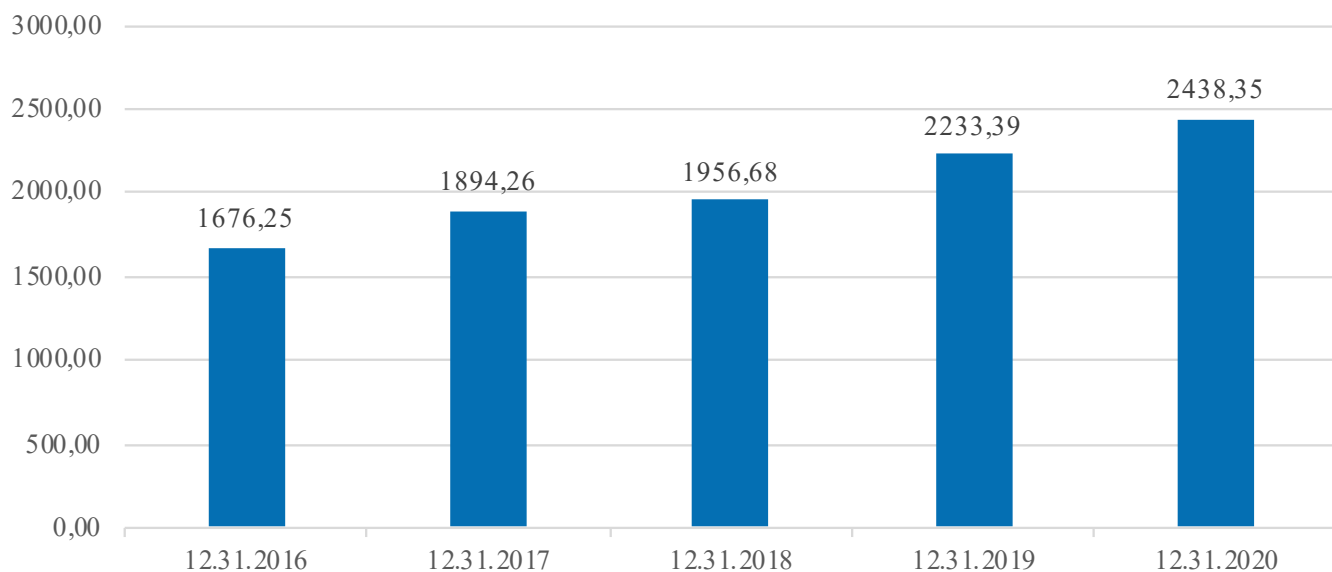
Діаграма 2.40
Кількість рахунків власників цінних паперів, млн шт

Загальний обсяг номінальної вартості цінних паперів, що належать власникам цінних паперів, за даними депозитарних установ станом на 31.12.2020, становив 2438,35 млрд грн

Діаграма 2.41

Номінальна вартість цінних паперів, які належать власникам цінних паперів, млрд грн

На кінець 2020 року номінальна вартість цінних паперів, що обліковувались депозитарними установами на рахунках депонентів - юридичних

осіб - резидентів становила 80,37%, а фізичних осіб - резидентів лише 2,40% від загальної номінальної вартості цінних паперів.

Таблиця 2.42

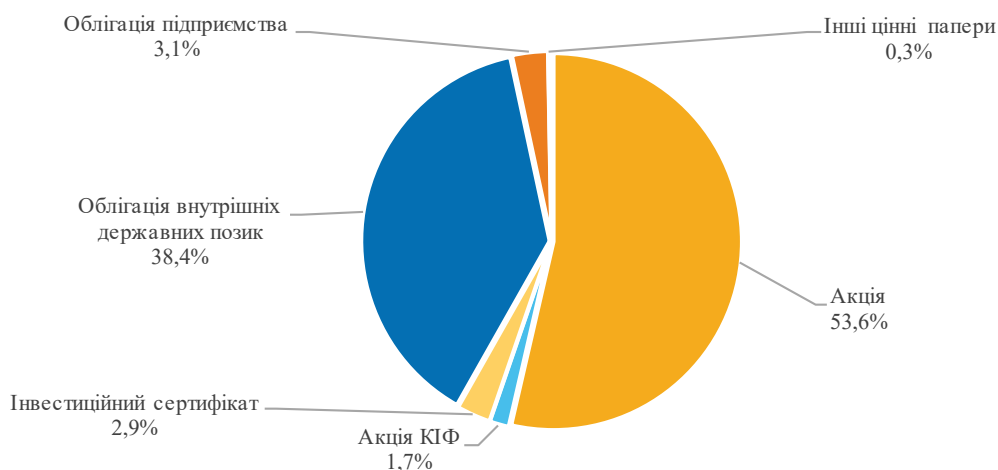
Загальна номінальна вартість цінних паперів з розподілом за видами депонентів, за даними депозитарних установ, млрд грн

Вид депонента	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020
Депоненти – фізичні особи – резиденти	31,80	40,66	47,38	55,18	58,52
Депоненти – фізичні особи – нерезиденти	1,49	1,74	1,76	2,54	6,10
Депоненти – юридичні особи – нерезиденти	307,00	158,98	384,10	434,97	413,92
Депоненти – юридичні особи – резиденти (за винятком нижченаведених юридичних осіб)	667,55	651,29	640,94	622,28	643,43
Депоненти – банки	11,86	17,94	187,38	20,20	46,70
Депоненти – інститути спільного інвестування	20,00	10,79	19,61	23,78	28,23
Депоненти – страхові компанії	10,18	1,72	13,12	12,53	16,37
Депоненти – пенсійні фонди	1,69	118,31	4,10	2,02	2,28
Депоненти – торговці цінними паперами	188,93	348,39	107,30	241,54	396,34
Депонент – держава Україна	435,62	544,31	550,78	817,74	825,82
Депоненти – територіальні громади	0,11	0,13	0,21	0,62	0,63
Депоненти – нотаріус (депозит)	0	0	0	0	0
Усього	1676,25	1894,26	1956,68	2233,39	2438,35

Станом на 31.12.2020, за даними депозитарних установ, 53,6% від загальної номінальної вартості цінних паперів, що належать власникам цінних паперів, зосереджено в акціях.

Діаграма 2.42

Структура загальної номінальної вартості цінних паперів, з розподілом за фінансовими інструментами станом на 31.12.2019, млрд грн

Таблиця 2.43

ТОП власників пакетів голосуючих акцій (5% і більше) акціонерних товариств за розміром номінальної вартості цінних паперів станом на 31.12.2020*

Найменування власника	Загальна номінальна вартість цінних паперів власника, млрд грн
Государственная корпорация развития «ВЭБ.РФ»	50,80
ПАО «Банк ВТБ»	38,98
ПАО «Сбербанк России»	24,07
ABN HOLDINGS S.A.	16,55
ABN Ukraine Limited	12,28
АТ «НАК «Нафтогаз України»	11,89
Precis (1814) Limited / Прейсі (1814) Лімітед	8,68
OTP Bank Nyrt. (OTP Bank Plc.) / ВАТ ОТП Банк	6,19
КОРПОРАЦІЯ «ІНДУСТРІАЛЬНА СПІЛКА ДОНБАСУ»	5,19
ТОВ «СКМ ФІНАНС»	4,41
ТОВ «ЕСУ»	4,34
Raiffeisen Bank International AG / Райффайзен Банк Інтернаціональ АГ	4,20
European Bank for Reconstruction and Development	4,01
Metinvest Management B.V. (Метінвест Менеджмент Б.В.)	3,93
БАЙЛКАН ЛІМІТЕД	3,70
АрселорМіттал Дуїзбург Бетайлігунгсгезельшафт мБХ / ArcelorMittal Duisburg Beteiligungsgesellschaft mbH	3,67
АТ «БМ-Банк» (Акціонерное общество «БМ-Банк»)	3,28
FERREXPO AG / ФЕРРЕКСПО АГ	3,09
МАЛЕ ПРИВАТНЕ ПІДПРИЄМСТВО ФІРМА «ЕРІДОН»	3,04
BNP PARIBAS	3,04
ІПРАТ «СИСТЕМ КЕПІТАЛ МЕНЕДЖМЕНТ»	2,71

*за виключенням депонента – держава України

Таблиця 2.44

ТОП депозитарних установ за найбільшим розміром номінальної вартості цінних паперів власників, що обліковуються цими депозитарними установами станом на 31.12.2020, млрд грн

Найменування депозитарної установи	Номінальна вартість цінних паперів власників, що обліковуються депозитарними установами, млрд грн
АТ «УКРЕКСІМБАНК»	684,36
Національний банк України	343,71
ПАТ АБ «УКРГАЗБАНК»	276,97
АТ КБ «ПРИВАТБАНК»	201,15
АТ «Ошадбанк»	147,36
АТ «СІТБАНК»	132,80
АТ «Райффайзен Банк Аваль»	67,15
ТОВ «ІНВІТУМ»	52,58
АТ «ПУМБ»	49,80
АТ «АЛЬФА-БАНК»	47,69

Таблиця 2.45

ТОП депозитарних установ за найбільшою кількістю відкритих депозитарними установами рахунків у цінних паперах власникам цінних паперів станом на 31.12.2020

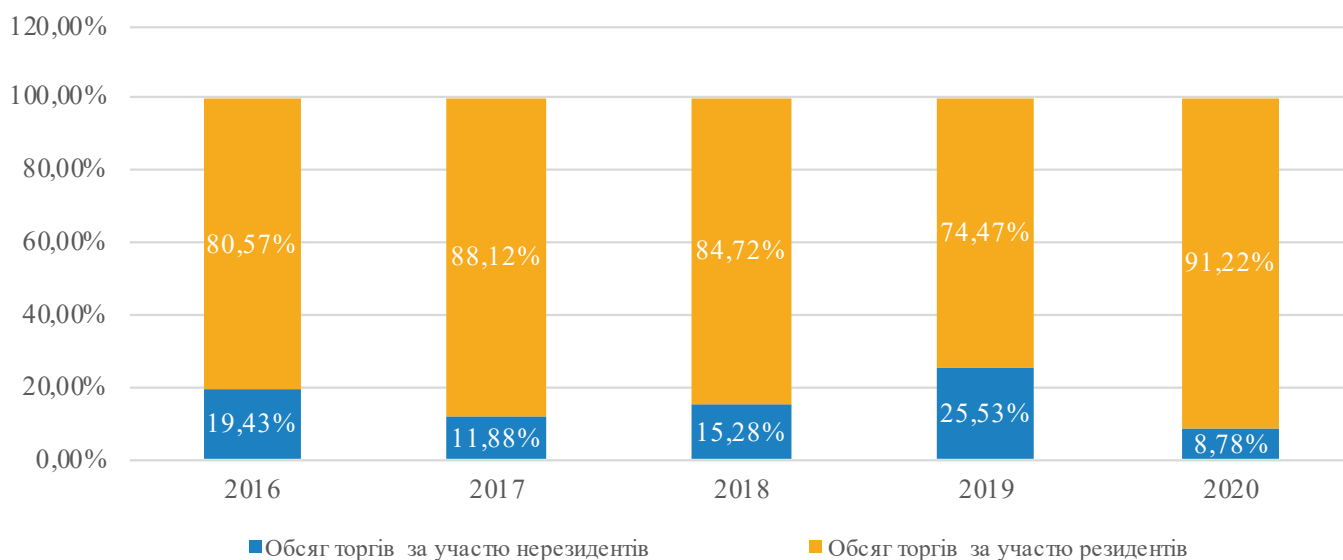
Найменування депозитарної установи	Кількість відкритих рахунків наприкінці періоду за договорами з депонентами, тис шт
ПРАТ «АЙБОКС БАНК»	151,44
ТОВ «ОБ'ЄДНАНА РЕЄСТРАЦІЙНА КОМПАНІЯ»	150,02
ПАТ «Банк «КЛРИНГОВИЙ ДІМ»	149,66
АТ «Райффайзен Банк Аваль»	137,47
ПрАТ «ФІНАНСОВА КОМПАНІЯ «УКРНАФТОГАЗ»	118,29
АТ КБ «ПРИВАТБАНК»	106,16
ТОВ «МДЦ»	100,95
ТОВ «КІНТО, ЛТД»	89,08
ТОВ «ФОНДОВА КОМПАНІЯ «ФАВОРИТ»	88,93
ТОВ «ІНТЕР-СЕРВІС-РЕЄСТР»	81,24

Моніторинг операцій за участю нерезидентів

Ринок капіталу забезпечує рух капіталу шляхом обігу різноманітних видів цінних паперів та їх похідних. Саме через механізми ринку капіталу формуються пропозиція і попит на інвестиційні ресурси, відбувається їх акумуляція та перерозподіл з метою економічного зростання.

Діаграма 2.43

Питома вага обсягу операцій на ринку цінних паперів за участю резидентів та нерезидентів у 2016 – 2020 роках

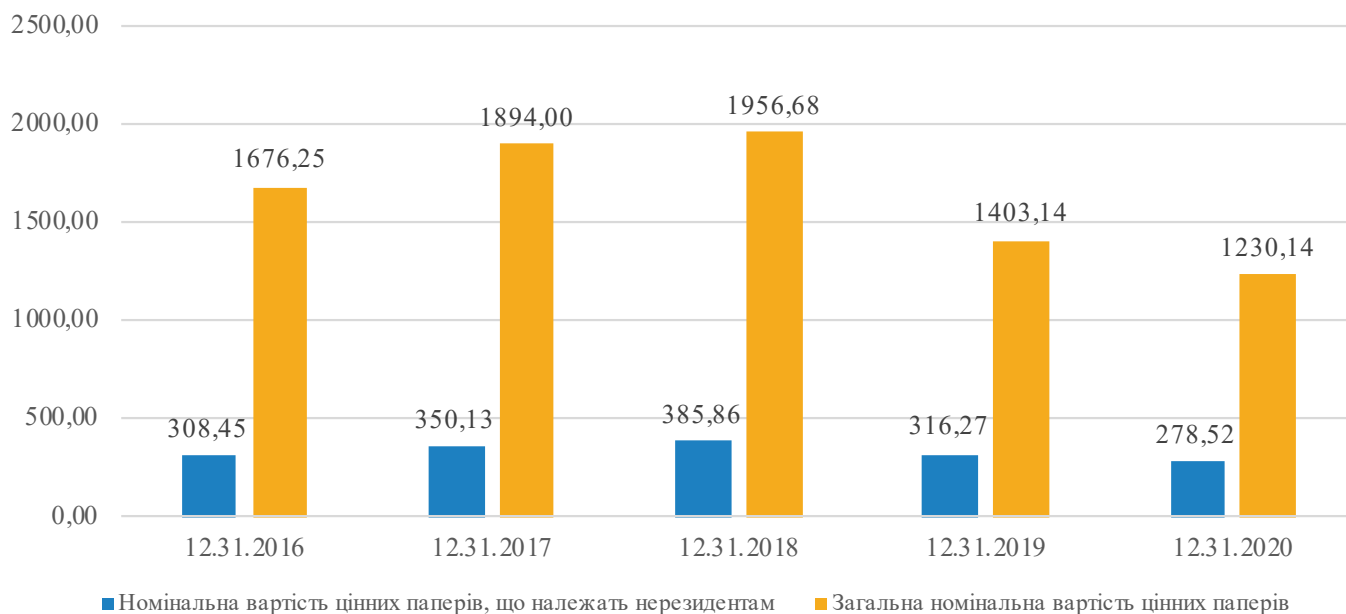
За даними депозитарних установ станом на 31.12.2020 сумарний обсяг номінальної вартості цінних паперів, що належать власникам пакетів голосуючих акцій (5% і більше) акціонерних

У 2020 році обсяг операцій на ринку цінних паперів за участю нерезидентів становив 87,86 млрд грн. Питома вага обсягу операцій за участю нерезидентів у 2020 році становила 8,78%.

товариств (АТ), становить 1230,14 млрд грн, зокрема, номінальна вартість цінних паперів, що належать власникам-нерезидентам становила 278,52 млрд грн.

Діаграма 2.44

Номінальна вартість цінних паперів, що належать власникам пакетів голосуючих акцій (5% і більше) АТ (власникам-нерезидентам), млрд грн

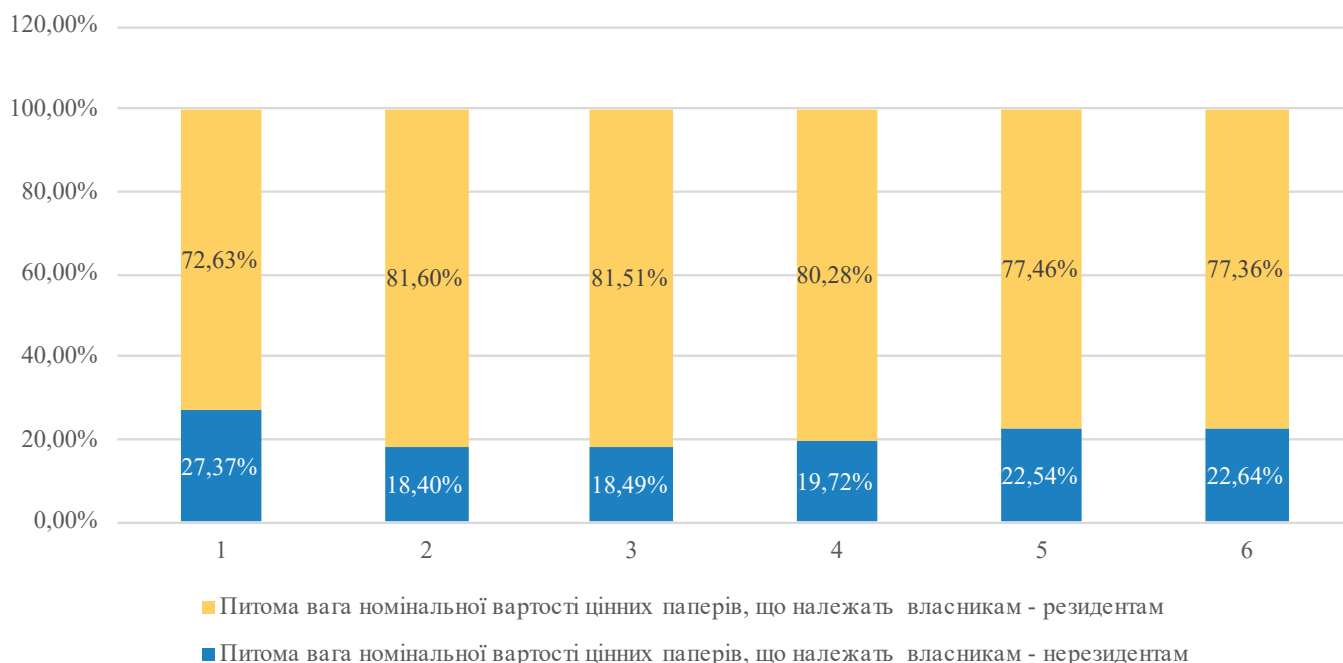

Питома вага номінальної вартості цінних паперів, що належать власникам – нерезидентам, станом

на 31.12.2020 становила 22,64% від загальної номінальної вартості цінних паперів.

Діаграма 2.45

Питома вага номінальної вартості цінних паперів, що належать власникам – нерезидентам пакетів голосуючих акцій (5% і більше) АТ до загальної номінальної вартості цінних паперів, за даними депозитарних установ

Найбільший обсяг номінальної вартості цінних паперів власників-нерезидентів пакетів голосуючих акцій (5 відсотків і більше) акціонерних товариств, станом на 31.12.2020

за даними депозитарних установ, зосереджено серед представників таких країн, як Росія (38,79%), Кіпр (20,56%) та Велика Британія (5,67%).

Таблиця 2.46

ТОП країн світу, фізичні та юридичні особи яких є власниками пакетів голосуючих акцій (5% і більше) АТ, за обсягом номінальної вартості цінних паперів, за даними депозитарних установ

Країна	Номінал вартість цінних паперів, млрд грн	Питома вага від загальної номінальної вартості цінних паперів
РОСІЙСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ	477,19	38,79%
КШР	252,93	20,56%
ВЕЛИКА БРИТАНІЯ	69,80	5,67%
ЛЮКСЕМБУРГ	66,44	5,40%
НІДЕРЛАНДИ	48,07	3,91%
НІМЕЧЧИНА	28,58	2,32%
УГОРЩИНА	24,93	2,03%
АВСТРИЯ	22,78	1,85%
ФРАНЦІЯ	21,69	1,76%
ШВЕЦІЯ	15,83	1,29%
ШВЕЙЦАРІЯ	14,12	1,15%

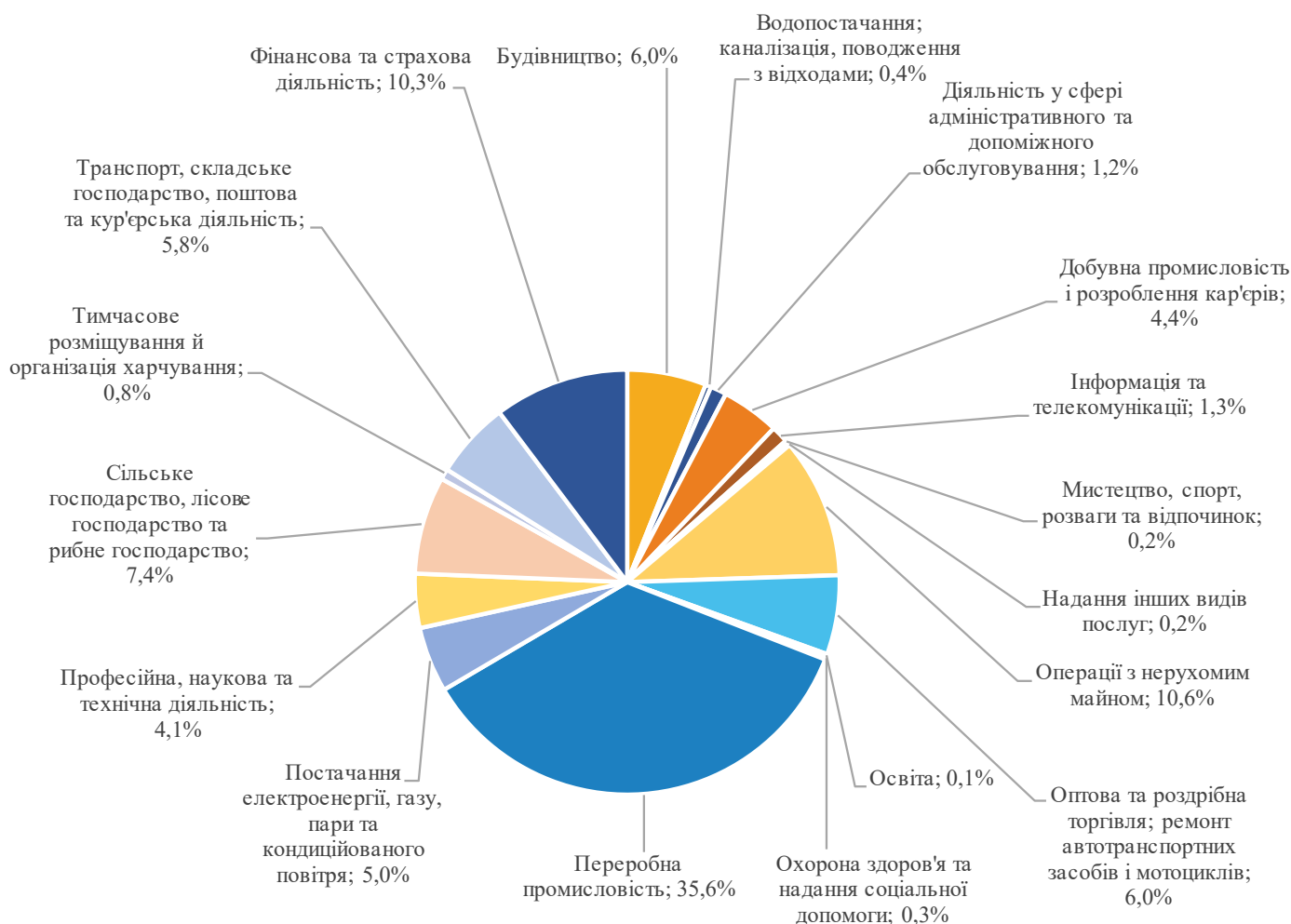
Діяльність емітентів цінних паперів

Фінансово-господарська діяльність емітентів цінних паперів

За результатами наданої до Комісії фінансової звітності емітентами цінних паперів за 2020 рік здійснено аналіз показників фінансової діяльності емітентів цінних паперів (крім професійних учасників, банків, малих та мікро підприємств).

Діаграма 2.46

Розподіл кількості емітентів цінних паперів, які надали фінансову звітність, за секціями видів економічної діяльності

У 2020 році найбільші обсяги чистого прибутку зазначили емітенти цінних паперів секцій переробна промисловість – 28,27%, добувна

Найбільша кількість емітентів цінних паперів, які подали до Комісії фінансову звітність за 2020 рік належала за видами економічної діяльності до секцій: переробна промисловість – 35,6%, операції з нерухомим майном – 10,6%, фінансова та страхова діяльність – 10,3%.

промисловість і розроблення кар'єрів – 24,20% та інформація та телекомунікації – 20,26%.

Таблиця 2.47

Питома вага чистого фінансового результату: прибутку емітентів цінних паперів за секціями видів економічної діяльності

Секція видів економічної діяльності	Питома вага чистого фінансового результату: прибутку
Переробна промисловість	28,273%
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	24,203%
Інформація та телекомунікації	20,257%
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	10,518%
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	5,191%
Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	3,729%
Фінансова та страхова діяльність	3,435%
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	1,925%
Професійна, наукова та технічна діяльність	0,707%
Операції з нерухомим майном	0,632%
Будівництво	0,457%
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	0,236%
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	0,230%
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	0,180%
Тимчасове розміщування й організація харчування	0,022%
Освіта	0,003%
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	0,001%

Понад 70,8% сукупного чистого прибутку в 2020 році згенерували 32 емітента цінних паперів.

Таблиця 2.48

Перелік емітентів цінних паперів зі значним розміром частки чистого фінансового результату: прибуток

Найменування емітента	Частка чистого фінансового результату: прибуток
ПрАТ «Київстар»	14,58%
ПрАТ «НАФТОГАЗВИДОБУВАННЯ»	7,05%
ПАТ «УКРНАФТА»	6,00%
ПрАТ «Укргідроенерго»	5,82%
ПрАТ «ДОНЕЦЬКСТАЛЬ» - МЕТАЛУРГІЙНИЙ ЗАВОД»	3,27%
ПАТ «УКРТЕЛЕКОМ»	3,01%
ПІДПРИЄМСТВО З ІНОЗЕМНИМИ ІНВЕСТИЦІЯМИ У ФОРМІ ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ЗАПОРІЗЬКИЙ ЗАЛІЗОРУДНИЙ КОМБІНАТ»	2,88%
ПАТ «КРИВОРІЗЬКИЙ ЗАЛІЗОРУДНИЙ КОМБІНАТ»	2,39%
ПрАТ «ВИДОБУВНА КОМПАНІЯ "УКРНАФТОБУРІННЯ»	2,29%
ПрАТ «Новокраматорський машинобудівний завод»	2,02%
ПрАТ «Івано-Франківськцемент»	1,85%
ПрАТ «ВФ Україна»	1,85%
АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ФАРМАК»	1,70%
ПрАТ «ЗЕРНОПРОДУКТ МХП»	1,70%
ТОВ «НОВА ПОШТА»	1,39%
ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «МОТОР СІЧ»	1,27%
ПрАТ «ФАРМАЦЕВТИЧНА ФІРМА "ДАРНИЦЯ»	1,15%
ПАТ «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ»	1,04%
Акціонерне товариство «Запорізький завод феросплавів»	0,96%
ПрАТ «ДЖЕЙ ТІ ІНТЕРНЕТІНЛ КОМПАНІ Україна»	0,86%
АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ДНІПРОАЗОТ»	0,86%
ТОВ «РУШ»	0,76%
ПрАТ «НАУКОВО-ВИРОБНИЧЕ ПІДПРИЄМСТВО «РАДІЙ»	0,76%
АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ДТЕК ОДЕСЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ»	0,74%
АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ОПЕРАТОР ГАЗОРОЗПОДІЛЬНОЇ СИСТЕМИ «ДНІПРОПЕТРОВСЬКГАЗ»	0,66%
АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ СТІЛОЧНИЙ ЗАВОД»	0,65%
АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «НІКОПОЛЬСЬКИЙ ЗАВОД ФЕРОСПЛАВІВ»	0,64%
ПрАТ «АВТОКАПІТАЛ»	0,55%
ПрАТ «АПК-ІНВЕСТ»	0,52%
АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ОБ'ЄДНАНА ГРНИЧО-ХІМІЧНА КОМПАНІЯ»	0,52%
ПрАТ «СУХА БАЛКА»	0,52%
ПрАТ «РУБІЖАНСЬКИЙ КАРТОННО-ТАРНИЙ КОМБІНАТ»	0,51%

Дивідендна політика акціонерних товариств

Важливими показниками, аналіз яких дає можливість інвесторам та акціонерам визначити прибутковість роботи підприємства, є основою для вибору об'єктів інвестування та прийняття рішення про купівлю (продаж) акцій товариства є показники прибутковості на акцію та дивідендів на одну просту акцію.

Таблиця 2.49

Питома вага сумарного чистого прибутку на одну просту акцію за секціями видів економічної діяльності

Секція видів економічної діяльності	Питома вага сумарного чистого прибутку на одну просту акцію
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	33,91%
Будівництво	30,55%
Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	17,38%
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	9,78%
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	4,01%
Переробна промисловість	2,66%
Інформація та телекомунікації	1,07%
Фінансова та страхова діяльність	0,45%
Професійна, наукова та технічна діяльність	0,11%
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	0,03%
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	0,02%
Операції з нерухомим майном	0,02%
Тимчасове розміщення й організація харчування	0,00022%
Освіта	0,00015%
Надання інших видів послуг	0,00004%
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	0,00004%
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	0,00004%

Показник дивідендів на одну просту акцію відображає суму дивідендів, що виплачуються

Величина чистого прибутку (збитку) в розрахунку на одну просту акцію відображає те, яка його сума припадає на одну акцію, що перебуває в обігу.

на одну просту акцію та з погляду акціонера є більш важливим.

Таблиця 2.50

Питома вага сумарних дивідендів на одну просту акцію за секціями видів економічної діяльності

Секція видів економічної діяльності	Питома вага сумарних дивідендів на одну просту акцію
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	75,36%
Переробна промисловість	18,65%
Професійна, наукова та технічна діяльність	2,91%
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	1,87%
Будівництво	0,96%
Фінансова та страхова діяльність	0,08%
Операції з нерухомим майном	0,07%
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	0,04%
Освіта	0,04%
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	0,01%
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	0,0022%
Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	0,0001%
Тимчасове розміщення й організація харчування	0%
Надання інших видів послуг	0%
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	0%
Інформація та телекомунікації	0%
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	0%
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	0%

Відповідно до поданих емітентами звітів про рух грошових коштів (за прямим методом) сума

дивідендів, сплачена грошовими коштами за 2020 рік становила 19,44 млрд грн.

Таблиця 2.51

Питома вага сумарних витрат на сплату дивідендів (звіт про рух грошових коштів за прямим методом) за секціями видів економічної діяльності

Секція видів економічної діяльності	Питома вага сумарних витрат на сплату дивідендів
Переробна промисловість	72,00%
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	9,05%
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	6,38%
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	5,67%
Фінансова та страхова діяльність	3,89%
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	1,19%
Тимчасове розміщування й організація харчування	0,41%
Будівництво	0,40%
Операції з нерухомим майном	0,39%
Професійна, наукова та технічна діяльність	0,33%
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	0,11%
Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	0,09%
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	0,02%
Інформація та телекомунікації	0,02%
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	0,02%
Освіта	0,01%
Надання інших видів послуг	0
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	0

Відповідно до поданого емітентами звіту про рух грошових коштів (за непрямим методом) сума

дивідендів, сплачена грошовими коштами за 2020 рік становила 13,61 млрд грн.

Таблиця 2.52

Питома вага сумарних витрат на сплату дивідендів (звіт про рух грошових коштів за непрямим методом) за секціями видів економічної діяльності

Секція видів економічної діяльності	Питома вага сумарних витрат на сплату дивідендів
Інформація та телекомунікації	95,45%
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	2,05%
Переробна промисловість	1,63%
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	0,87%
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	0,01%
Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	0,0001%
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	0
Надання інших видів послуг	0
Операції з нерухомим майном	0
Будівництво	0
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	0
Фінансова та страхова діяльність	0
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	0
Професійна, наукова та технічна діяльність	0
Освіта	0
Тимчасове розміщування й організація харчування	0